

การศึกษารูปแบบการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ
วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ปริญญานิพนธ์

ของ

พวงจันทร์ อยู่เป็นสุข

29 เม.ย. 2526

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตบะวัฒ 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม ๒๕๒๕

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

151167

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา ความหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....

ประธาน

.....

กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....

ประธาน

.....

กรรมการ

.....

กรรมการ

ประกาศณเภาาร

ในการทำปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ จากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อังอร กวักรัมย์ขวัญ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์
วรรณดี โฉมประมูร และท่านอาจารย์วิรัช วรรณรัตน์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา
ดังกล่าว จึงขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสีลา วาณิชโยธิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกศินี โชติกเสถียร อาจารย์สมหวัง คุ้มรัตน์ อาจารย์สมบุญ
สิงขมานันท์ และอาจารย์วิริยะ สิริสิงห์ ที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง
การเล่านิทาน การเลือกทุน และการใช้ภาพประกอบนิทานแก่ผู้วิจัย จนทำปริญญานิพนธ์นี้
สำเร็จ

ขอขอบคุณ อาจารย์สมัย บุญประสพ และคณะครูโรงเรียนแจ่มจันทร์ ที่ให้
ความร่วมมือในตอนที่ผู้วิจัยไปดำเนินการทดลอง

และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณ ๆ ที่ให้กำลังใจ
สนับสนุนในเรื่องการเรียนของผู้วิจัยมาโดยตลอด

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	ความหมายของการศึกษาค้นคว้า	๔
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	๔
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๕
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๖
๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานและรูปแบบการเล่านิทาน	๘
	ความหมายของนิทาน	๘
	คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน	๑๑
	✓ การเลือกนิทานและการเล่านิทาน	๑๓
	✓ รูปแบบการเล่านิทาน	๑๖
	✓ การใช้นิทานเพื่อเป็นกิจกรรมสอนฟัง	๑๗
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟัง	๑๘
	✓ ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนภาษากับการฟัง	๑๘
	ความหมายของการสอนฟัง	๑๙
	ประเภทของการสอนฟัง	๒๐
	ลำดับขั้นของการสอนฟัง	๒๒
	จุดประสงค์ในการสอนฟัง	๒๓
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการจำ	๒๔

สถานการณ์ที่ช่วยให้เกิดความคงทนในการจำ	๒๔
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	๒๕
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทาน	๒๕
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความสามารถในการฟัง	๓๑
๓ วิธีดำเนินการ	๓๖
กลุ่มตัวอย่าง	๓๖
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	๓๖
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า	๓๗
การดำเนินการทดลอง	๔๒
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังของกลุ่มทดลอง	๔๔
การเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการจำของกลุ่มทดลอง	๕๑
๕ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๕๔
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๕๔
สมมุติฐานในการศึกษาทฤษฎี	๕๔
กลุ่มตัวอย่าง	๕๕
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๕๕
การดำเนินการทดลอง	๕๕

บทที่ ๑

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๖
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๗
การอภิปรายผล	๕๗
ข้อเสนอแนะ	๖๑
บรรณานุกรม	๖๔
ภาคผนวก	๗๒

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

๑	แบบแผนการทดลอง	๔๔
๒	สูตรวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One way Analysis of Variance	
๓	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการฟัง	๔๕
๔	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการฟัง	๔๕
๕	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนเป็นรายคู่	๕๐
๖	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคงทนในการจำ	๕๑
๗	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคงทนในการจำ	๕๒
๘	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคงทนในการจำ	๕๓
๙	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง สองพี่น้อง	๕๔
๑๐	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง คางคก	๕๕
๑๑	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง เก๊กเกเร	๕๖
๑๒	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง สามเกลอ	๕๗

๑๓	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ	๒๔๔
๑๔	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง ตรงต่อเวลา	๒๔๕
๑๕	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง ช่างเกเร	๒๕๐
๑๖	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง ที่กลางเมือง	๒๕๑
๑๗	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง เด็กชายขม	๒๕๒
๑๘	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง นกกระเจา	๒๕๓
๑๙	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง เด็กชายปอมใส่ความ	๒๕๔
๒๐	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาตรฐานและ ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง นิทานเรื่อง ดีคนเก่ง	๒๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

สำหรับคุณภาพของการประถมศึกษา จากรายงานผลการวิจัยสภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษา การวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาและรายงานการสำรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่งและสอง พบผลที่สอดคล้องกันคือ การเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาที่ครูกวักจันและเอาใจใส่ นักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่งและประถมปีที่สองเป็นจำนวนมากสอบได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของคะแนนเต็ม จากการทดสอบนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น ๗๗ โรงเรียนจาก ๑๒ จังหวัด และนักเรียนชั้นประถมปีที่สอง เป็นนักเรียนทดลองหลักสูตรใหม่ (กมล ภูประเสริฐ ๒๕๒๓ : ๑ - ๖) ในการเรียนภาษาไทยพบว่า นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการฟังมากกว่าอย่างอื่น คือ การฟัง ๔๔ % การพูด ๒๓ % การอ่าน ๑๖ % และการเขียน ๑๓ % (อ้างจาก ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ ประภาศรี สีหอำไพ ๒๕๒๐ : ๓) แต่การสอนในโรงเรียนจริง ๆ นั้น ครูไม่ได้สอนทักษะนี้ให้แก่เด็กมากนัก หลายคนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสอน เพราะเด็กมีโอกาสดังอยู่ตลอดเวลา (สนธิ ไกรสินธ์ ๒๕๑๖ : ๔๔) แต่นักวิจัยให้ความเห็นว่าจำเป็นต้องสอนเป็นทักษะเฉพาะ เพราะถ้าความสามารถในการฟังเพิ่มขึ้นแล้ว จะเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ตามไปด้วยโดยเฉพาะการอ่าน (รัตนา ศิริพานิช ๒๕๐๗ : ๑๓๔)

ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ให้เด็กมีพัฒนาการและทักษะทางด้านภาษา ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ตลอดจนมุ่งเน้นด้านการปลูกฝังคุณธรรม ถ่ายทอดประสบการณ์และสร้างแบบฉบับความประพฤติ ขอบปฏิบัติที่ถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๐ : ๑)

ดังนั้น แผนการสอนภาษาไทยจึงกำหนดให้ใช้นิทานเพื่อสอนและฝึกการฟังสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา การฟังมีความสัมพันธ์กับการเรียนภาษาเพราะเป็นรากฐานของการพูด การอ่านและการเขียน นิทานช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษา อันเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้เพราะภาษาช่วยให้คนเราสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของคนสู่ผู้อื่น และรับความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เช่น การเล่าเรื่อง การสนทนา การพูดแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์การแสดงท่าทางประกอบการพูด แสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกม และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ๒๕๒๒ : ๔๐ - ๔๑) การพัฒนาภาษาเป็นไปตามลำดับขั้นต่อเนื่องกัน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาระดับประถมศึกษา (Chapaniyayodhim. ๑๙๖๐ : ๒๑๗)

นิทานมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมาก นักการศึกษาหลายท่านต่างยอมรับว่านิทานมีความสำคัญต่อเด็ก โดยเฉพาะเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพราะเด็กเรียนรู้ด้วยการฟัง ได้ดีกว่าการอ่าน (Armstrong. Citing Encyclopedia of Education Research. ๑๙๖๐ : ๓๗๕) *

นิทานมีบทบาทที่สำคัญในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทักษะคิดและพฤติกรรมได้ (กิ่งแก้ว อัครถาวร ๒๕๑๓ : ๓๕) เพราะนิทานที่ดีจะมีคุณค่าในการกระตุ้นแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กให้เกิดความมานะพยายามในการทำงาน มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ (สุขสมร ประพัฒน์ทอง ๒๕๒๓ : ๓๑ - ๓๒) และปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ผู้เรียน นิทานมีประโยชน์ช่วยให้เด็กได้พักผ่อน คลายความเคร่งเครียดได้รับความเพลิดเพลิน ความสดชื่นและความรู้จากเรื่องราวที่เด็กได้ฟังนิทานจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ด้านต่าง ๆ เช่น อารมณ์รัก โกรธ เกลียด ตามวิสัยมนุษย์ที่ปกติและสมบูรณ์ (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ ๒๕๒๐ : ๓๗ - ๓๘) นอกจากนี้นิทานยังช่วยส่งเสริมความคิด คือให้เด็กได้คิดอย่างจินตนาการซึ่งจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นนิทานจึงเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้สอนจริยศึกษา การศึกษา จิตวิทยา และสังคมวิทยาได้ดี (เฉลิม มากนวล ๒๕๑๗ : ๑๖๐ - ๑๖๑) เพราะให้ข้อเท็จจริงในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาแก่เด็ก

เด็กมีโอกาสดูและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนให้มีความใกล้ชิดและสนองความต้องการของเด็กได้ทันที (ศ.

ศุภนิมิตร ๒๕๒๒ : ๒๘ - ๓๒)

๔. การเล่านิทานเป็นการถ่ายทอดภาษาไปสู่ผู้ฟังเป็นศิลปะที่ทุกคนสามารถศึกษาหาความรู้ และฝึกฝนให้เกิดความชำนาญได้ โดยเล่าในลักษณะเป็นเรื่องราวที่สัมพันธ์กัน มีการใช้น้ำเสียง สีหน้าท่าทางและการใช้สื่อหลาย ๆ แบบมาประกอบการเล่านิทาน เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ มีอารมณ์ร่วมในการฟังนิทานและสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องของนิทาน ในการเล่ามีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันคือ การเล่าเพื่อให้เด็กเพลิดเพลิน การเล่าเพื่อให้เด็กได้เลียนแบบตัวละครในนิทานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมแต่สิ่งที่สำคัญในการเล่าทุกครั้ง ที่ผู้เล่าต้องการคือ ความเข้าใจในการฟัง และความคงทนในการจำเรื่องราวของนิทานนั้น การเล่านิทานมีหลายแบบ เช่น

๑. การเล่าแบบอ่านหนังสือให้ฟังและดูภาพประกอบ
๒. การเล่าบันทึกเสียงในเทปแล้วเปิดให้เด็กฟัง
๓. การเล่าประกอบภาพวาดเป็นแผ่นหรือภาพต่อเนื่อง
๔. การเล่าโดยใช้แผ่นป้ายคำศัพท์และเสนอภาพ (วรรณพร ภิรมย์รัตน์ ๒๕๒๓ : ๔)
๕. การเล่านิทานประกอบหุ่น (วาทินี ฐานนวงษ์ห่านดี ๒๕๒๑ : ๗๒)
๖. การเล่าและแสดงท่าทางประกอบ (เรชา ทองสวัสดิ์ ๒๕๑๖ : ๔)

๕. การเล่านิทานมีหลายแบบ แต่ละแบบก็มีผู้นำไปเล่ากันอย่างแพร่หลาย แต่การเล่านิทานแบบใดที่เหมาะสมสำหรับเด็กในแต่ละวัยและส่งเสริมให้เด็กได้ทักษะทางภาษา เกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในคุณลักษณะที่ต้องการปลูกฝังให้แก่เด็กมากที่สุด เป็นสิ่งที่ควรศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้วิธีเล่านิทานที่เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อการนำมาถ่ายทอดให้แก่เด็กในระดับประถมศึกษา จากการวิจัยเด็กไทยเพื่อศึกษาพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ โดยให้เด็กฟังนิทานที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ได้ เน้นความสำคัญของวิธีเล่านิทาน เพื่อช่วยให้เด็ก

เกิดความเข้าใจในการฟังนิทานและจำพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ของตัวแบบได้ (ดูสมร ประพัฒน์ทอง และดวงเดือน พันธมนาวิน ๒๕๒๓ : ๒๔ - ๓๓) การเล่านิทานเป็นการ สื่อความหมายโดยใช้ภาษา ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ ในการสื่อสาร ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องคำนึง ถึงอยู่เสมอว่า ความเข้าใจในเรื่องความหมายต่าง ๆ นั้นเป็นความเข้าใจซึ่งเกิดขึ้นใน ตัวของเราเองเพียงคนเดียว ผู้อื่นอาจจะเข้าใจความหมายต่าง ๆ แตกต่างออกไปจากตัวเรา ก็ได้ (อรุณีประภา หอมเศรษฐี ๒๕๖๐ : ๑๒) โดยเฉพาะเด็กจะเข้าใจภาษาและสำนวน แตกต่างจากผู้ใหญ่มาก การที่จะให้ผู้ฟังนิทานเข้าใจความหมายได้ก็นั้น ควรใช้สื่อประกอบ การเล่าและให้ผู้ฟังได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้เล่านิทาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า การ เล่านิทานโดยใช้สื่อและให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมประกอบกับการเล่านิทาน ทำให้ผู้ฟัง สามารถเข้าใจสิ่งที่ตนได้ฟังแตกต่างจากการเล่านิทานเพียงอย่างเดียวเพียงใด ฉะนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษารูปแบบของการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ที่จะส่งผลต่อความสามารถในการฟัง ของนักเรียน
๒. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ที่จะส่งผลต่อความคงทนในการจำของ นักเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

๑. เป็นแนวทางสำหรับครูที่จะเลือกรูปแบบการเล่านิทานและนำไปใช้กับนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ
๒. เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองและบรรณารักษ์ห้องสมุดที่จะเลือกรูปแบบการ เล่านิทานไปใช้กับนักเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

๓. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้แต่งแบบเรียน จะได้ปรับปรุง
กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่สอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่สอง ปีการศึกษา ๒๕๒๕ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง ปีการศึกษา ๒๕๒๕ โรงเรียนแจ่มจันทร์ เขตพระโขนง
จำนวน ๔๐ คน

๒. ระยะเวลาในการทดลอง กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาทดลองกลุ่มละ ๑๒ ครั้ง
ครั้งละ ๒ คาบ เป็นเวลาครั้งละ ๔๐ นาที เวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด ๑๒ สัปดาห์
การทดลองหาทุกวันจันทร์ อังคาร พุธ และพฤหัสบดี ของทุกสัปดาห์

๓. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

๓.๑ / ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ได้แก่

๓.๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ

๓.๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ

๓.๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

๓.๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

๓.๒ / ตัวแปรตาม ได้แก่

๓.๒.๑ ความสามารถในการฟัง

๓.๒.๒ ความคงทนในการจำ

๔. นิทานที่นำมาเล่า เป็นนิทานซึ่งอยู่ในแผนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๒ ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑๒ เรื่อง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความเข้าใจความหมายของคำข้อความ และจับใจความสำคัญของเรื่องราวที่ได้รับจากการฟังนิทาน ซึ่งมีรูปแบบการเล่า ๔ แบบ โดยมีพฤติกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแปลความ การตีความ และการขยายความ ใน การศึกษาครั้งนี้วัดจากคะแนนที่นักเรียนได้รับจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถใน การฟัง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๒. ความคงทนในการจำ (Retention) หมายถึง ความสามารถในการ เก็บสะสมรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฟังนิทานซึ่งมีรูปแบบการเล่า ๔ แบบ และ สามารถที่จะรื้อฟื้นสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฟังนิทานไปแล้วได้ หลังจากเว้นช่วงเวลาให้ผ่านไป แล้วระยะหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้วัดจากครั้งนึ่งจากคะแนนของการทำแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการฟัง หลังจากฟังนิทานแต่ละเรื่องไปแล้ว ๑ สัปดาห์ นำมาเปรียบเทียบกับการสอบ ครั้งแรก ผู้ที่ได้คะแนนในการสอบครั้งนี้เพิ่มขึ้นหรือลดลงน้อยถือว่ามีความคงทนในการจำสูง และผู้ที่ได้คะแนนในการสอบครั้งนี้ลดลงมากถือว่า มีความคงทนในการจำต่ำ

๓. รูปแบบการเล่านิทาน หมายถึง ลักษณะปฏิบัติของผู้เล่านิทานให้นักเรียนฟัง ประกอบด้วยการเริ่มต้นเล่านิทาน การใช้อุปกรณ์ขณะเล่านิทาน และกิจกรรมหลังเล่านิทานจบ ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ ๔ แบบ ดังนี้

๓.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ คือ การเล่านิทานให้นักเรียนฟังแล้วให้ผู้ฟังแสดงท่าทาง คำพูดและอารมณ์ของตัวละครแต่ละตัวเป็นการแสดง ท่าทางที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริงตามธรรมชาติ

๓.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ คือ การเล่านิทานและใช้หุ่นเชิด ขณะเล่า ซึ่งหุ่นนั้นประดิษฐ์ขึ้นตามลักษณะตัวละครในนิทาน นำมาเชิดประกอบการเล่า ความเนื้อเรื่องให้ผู้ฟังดู คิดต่อกว่าเนิ่นไปตั้งแต่ต้นจนจบการเล่านิทาน

๓.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบคือ การเล่านิทานและแสดงรูปภาพลายเส้นของตัวละครในนิทานที่มีอธิบายต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่อง เป็นภาพสัญลักษณ์ภาพมีการเคลื่อนไหว ใช้ประกอบการเล่านิทาน การแสดงรูปภาพจะดำเนินไปตามเนื้อเรื่องของนิทานให้ผู้ฟังได้เห็นภาพชัดเจนขณะเล่านิทาน

๓.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียวคือ การเล่านิทานที่ใช้ภาษาน้ำเสียงสีหน้า และท่าทางของผู้เล่าประกอบ โดยไม่ใช้สื่ออื่นใดเลย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน การเล่านิทานแบบต่าง ๆ ความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ ซึ่งได้นำมาเรียบเรียงไว้ ดังนี้

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานและรูปแบบการเล่านิทาน
 - ๑.๑ ความหมายของนิทาน
 - ๑.๒ คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน
 - ๑.๓ การเลือกนิทานและการเล่านิทาน
 - ๑.๔ รูปแบบการเล่านิทาน
 - ๑.๕ การใช้นิทานเพื่อเป็นกิจกรรมสอนฟัง
๒. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟัง
 - ๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนภาษากับการฟัง
 - ๒.๒ ความหมายของการสอนฟัง
 - ๒.๓ ประเภทของการสอนฟัง
 - ๒.๔ ลำดับขั้นของการสอนฟัง
 - ๒.๕ จุดประสงค์ในการสอนฟัง
๓. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการจำ
 - ๓.๑ สถานการณ์ที่ช่วยให้เกิดความคงทนในการจำ
๔. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้
 - ๔.๑ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทาน
 - ๔.๒ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความสามารถในการฟัง

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานและแบบการเล่านิทาน

๑.๑ ความหมายของนิทาน

นิทานคือ เรื่องเล่าทั่วไปมิได้ตั้งใจแสดงประวัติความเป็นมาอะไร จุดใหญ่ต้องการเล่าเพื่อความสนุกสนานแต่บางครั้งก็สอดแทรกคติเพื่อสอนใจ (กิ่งแก้ว อัครถาวร ๒๕๑๓ : ๔๔๔)

วลัย วณิชขำรง ให้ความหมายของนิทานว่า นิทานคือ เรื่องราวที่เล่าสืบเนื่องต่อกันมาเป็นทอด ๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน นิทานเหล่านี้จะเป็นเรื่องที่อิงความจริง หรือมีการเล่าเสริมต่อให้สนุกสนาน ตื่นเต้น ลึกซึ้ง หรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้ (วลัย วณิชขำรง ๒๕๑๕ : ๒๒ - ๒๖) ดังนั้น เนื้อเรื่องในนิทาน อาจจะเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ไม่สมเหตุผล หรือแสดงถึงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟัง แต่นิทานอาจจะสอดแทรกคติเตือนใจหรือแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตด้วย (วิชณี ศรีไพรวรรณ ๒๕๑๖ : ๓๓ - ๔๑) นิทานที่เล่ากันทั่ว ๆ ไป ส่วนใหญ่ได้เค้าเรื่องมาจากนิทานชาวบ้าน (Folklore) นิทานแบ่งได้หลายรูปแบบ ตามแต่จะยึดสิ่งใดเป็นเกณฑ์ เช่น ลักษณะของเนื้อหา สถานที่เกิด เป็นต้น ซึ่งคูเบอร์ ได้แบ่งนิทานออกเป็น ๕ รูปแบบ คือ

๑. คำนาน เป็นเรื่องเล่าเก่าแก่ที่อธิบายชีวิต ปรากฏการณ์ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลก

๒. นิทานคติ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ จบเร่งด้วยคติสอนใจสอนแนวทางดำรงชีวิตแก่คน

๓. นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องสอนใจ เช่นเดียวกันแต่ให้ความรู้สึกว่าเป็นเรื่องจริงมากกว่านิทานคติ นิทานท้องถิ่นเป็นเรื่องที่มีทั้งเค้าเรื่องจริงและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงผสมอยู่

๔. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน จะกล่าวถึงดินแดนมหัศจรรย์และเรื่องราวของการใช้กนิหารต่าง ๆ ทั้งหลาย

๕. รูปแบบอื่น ๆ เช่น เพลงชาวบ้าน สุภาษิต คำพังเพย ปรีสนา มุขตลก กลอนชาวบ้าน กลอนและบทเพลงสำหรับเด็ก (Cuber. ๑๙๖๐ : ๒๔๖ - ๒๔๙)

กิ่งแก้ว อัครถาวร ได้แบ่งรูปแบบนิทานตามเนื้อหาอาหารและโครงสร้างออกเป็น ๖ ชนิด คือ

๑. นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่มีลักษณะพิเศษในโครงสร้างคือ มีการเล่าซ้ำเป็นช่วง ๆ เปลี่ยนเฉพาะคำบางคำเท่านั้น
๒. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเนื้อเรื่องที่สัตว์เป็นตัวละคร
๓. นิทานคติ มีเนื้อหาเชิงสอนใจ โครงสร้างของเรื่องแสดงค่าของกฎแห่งกรรม
๔. มุขตลก เป็นเรื่องสั้นที่ตลกขบขัน แสดงถึงความโง่หรือปัญญา ไหวพริบ

ของตัวละคร

๕. เรื่องไม้ เป็นเรื่องเหลือเชื่อ ไม่สมเหตุสมผล
๖. นิทานทรงเครื่อง เนื้อหาจะเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์และบรรยากาศที่วิจิตรพิสดาร (กิ่งแก้ว อัครถาวร ๒๕๑๓ : ๔๔๔)

บุญจวน อินทรกำแหง จำแนกนิทานออกเป็น ๕ รูปแบบ คือ

๑. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องสมมุติที่ค่อนข้างยาวซับซ้อน กำหนดตัวบุคคล เวลาและสถานที่แน่นอนไม่ได้ แสดงอิทธิฤทธิ์แห่งคุณธรรม
๒. นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องเหตุการณ์เดียว และมีเรื่องของความเชื่อชนบประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หรืออาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษประจำชาติ แบ่งย่อยออกได้เป็นนิทานที่อธิบายว่าทำไม เช่น ทำไมเสือมีลาย นิทานเกี่ยวกับสมบัติลายแทง นิทานเกี่ยวกับความเชื่อและนิทานเกี่ยวกับวีรบุรุษ

๓. เทพนิยาย คือ นิทานที่มีนางฟ้า เทวดาเป็นตัวละครสำคัญ

๔. นิทานเกี่ยวกับสัตว์ คือ นิทานที่สัตว์พูดได้ มีการคิดหรือการกระทำอย่างมนุษย์

๕. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่แสดงถึงความโง่เขลาไหวพริบ ปฏิภาณ หรือการผจญภัยที่พิศขรรมา (วิทยวน อินทระกำแหง ๒๕๒๐ : ๕๓ - ๕๔)

รูปแบบของนิทานแบ่งได้หลายประเภทดังกล่าวนำมาแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำนิทานมาจากแผนการสอนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นนิทานที่นำมาเล่าจึงมีหลาย ๆ รูปแบบ คือ นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานปรัมปราและนิทานคติธรรม

๑.๒ คุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน

นิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กโดยใช้นิทานนำไปสู่ประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นเพราะการเล่านิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพและช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ให้แก่เด็ก คือ

๑. ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะที่ฟังนิทานเด็กจะได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

๒. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง เช่น เรื่องนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่าง ๆ หรือเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติต่าง ๆ

๓. ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกในแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้สามารถตัดสินใจ และสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง มองโลกในแง่ดีเกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต

๔. ทำให้เด็กได้พักผ่อน คลายความเคร่งเครียด ได้รับความเพลิดเพลิน ความสดชื่น (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ ๒๕๒๐ : ๓๓ - ๓๔)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้เน้นถึงประโยชน์ในการเล่านิทานว่ามีคุณค่ามากมาย เช่น

๑. ช่วยลดหย่อนประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กในชนบทให้เท่าเทียมเด็กในเมือง เพราะบิคาการคาของเด็กในชนบทไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าในการเล่านิทานให้เด็กฟัง

๒. ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ทางความคิดและมีจินตนาการ
๓. ฝึกเด็กให้เป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรื่องที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัยและ
๔. สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ๒๕๒๒ : ๔๐ - ๔๑)

✕ การเรียนการสอนจะประสมผลดีได้นั้น ย่อมมาจากความสนใจความต้องการของ
 ตัวผู้เรียนเอง เมื่อใดที่ผู้เรียนมีความสนใจ ต้องการอยากจะเรียนหรืออยากรู้แล้ว
 ประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดให้ เด็กจะรับรู้ได้ดี เด็กมักจะรบเร้าให้ผู้สอนเล่านิทานให้ฟังเสมอ
 แม้ว่าจะต้องยอมปฏิบัติตามสิ่งที่คุณสอนต้องการ เพื่อแลกเปลี่ยนกับนิทาน เช่น การนั่งเงียบ ๆ
 ทั้ง ๆ ที่เป็นการฝึกวินัยของเด็ก แต่เด็กก็ยอมรับไว้มาก่อน ดังนั้น นิทานจึงมีคุณค่า
 ต่อการเรียนการสอนในระดับประถมมาก คือ

๑. นิทานช่วยลดความตึงเครียดหลังจากที่ครูสังเกตเห็นว่านักเรียนเกิดความ
 เบื่อหน่ายจากการเรียน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้พักผ่อนคลาย
 ๒. ใช้นิทานเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน แต่ไม่ควรพร่ำเพรื่อเพราะเด็กจะเบื่อ
 ๓. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิด ๆ บางประการของเด็กเกี่ยวกับ
 ความเชื่อ ความกลัว
 ๔. ใช้นิทานเพื่อสอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ
 ๕. ใช้นิทานเพื่อสอนเรียงความ เช่น ให้เขียนบรรยายลักษณะตัวละคร
 ๖. ใช้นิทานสอนและฝึกทักษะทางภาษา คือ ฝึกการฟัง พูด อ่าน และเขียน
- ให้นักเรียนฟังเป็น มีบรรยายในการฟัง
๗. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน
 ๘. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการ
 ปกครองเด็ก (ศ. สุภนิมิตร ๒๕๒๒ : ๒๔ - ๓๖)

นิทานเป็นเรื่องราวที่ทุกคนชอบ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เพราะได้รับความสนุกสนาน เบิกบานแก่ผู้อ่านและผู้ฟัง แต่เด็กในระดับประถมศึกษาสามารถเรียนรู้จากเรื่องที่เล่าให้ฟัง ได้ดีกว่าการอ่าน ดังนั้นครูจึงใช้การเล่านิทานให้เด็กฟัง การเล่านิทานแต่ละครั้งครูต้องเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟังเสียก่อนเพื่อความเหมาะสมกับวัยและความต้องการ

๑.๓ การเลือกนิทานและการเล่านิทาน

การเลือกนิทานสำหรับเด็ก ผู้เล่านิทานควรได้ศึกษาและมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

๑. ความสนใจของเด็ก ดูว่าเด็กในวัยไหนชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของนิทานควรเหมาะสมกับวัยและช่วงสมาธิของเด็ก นิทานบางเรื่องสนุกแต่ยาวมากเกินไป เด็กเล็ก ๆ อาจหมดความอดทนในการฟัง

๒. เนื้อหาในนิทานสอดคล้องกับค่านิยมอะไรให้กับเด็ก ปลุกฝังคุณธรรมและมีคุณค่าหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

๓. ควรมีรูปภาพประกอบนิทานที่มีขนาดพอเหมาะ ภาพชัดเจนมีสีสันสวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจ ภาพควรสื่อความหมายหรือสร้างอารมณ์ได้อย่างชัดเจน เด็กจะชอบภาพลายเส้นมากกว่า ภาพเลียนแบบของจริงหรือภาพเหมือน (ทิพย์สุภา นิลสินธิ์ ๒๕๒๔ : ๔๐ - ๔๒)

ก่อนการเล่านิทาน ครูควรตกลงกับเด็กว่า ขณะฟังนิทานเด็กต้องอยู่ในระเบียบ และสำรวจว่าเด็กมองภาพในนิทานหรือมองหน้าครูได้ทั่วถึงหรือไม่ เพราะบางทีเด็กมองไม่เห็นทำให้ไม่รู้เรื่อง ความสนใจของเด็กจะลดลงไป การเล่านิทานให้มีผู้เสนอแนะไว้ดังนี้

รัชนี้ ศรีไพรวรรณ กล่าวถึงการปฏิบัติในการเล่านิทานว่า

๑. การเริ่มต้นเล่านิทานเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรหาวิธีดึงดูดใจเด็กให้สนใจ เช่น เอ่ยถึงตัวละครในนิทาน สนทนาเกี่ยวพันถึงเรื่องนิทาน ทายปริศนาหรือให้ดูรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับนิทาน เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะฟัง

๒. ให้เด็กนั่งตามสบาย ขณะที่ฟังนิทาน

๓. ผู้เล่าต้องรู้สึกสนุกกับเรื่องที่เล่า การเล่าจึงจะออกรส

๔. ใช้เสียงดังพอเหมาะแก่เด็กได้ยินชัดเจน พูดไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไปมีจังหวะเป็นไปตามบทของเรื่องที่เล่า

๕. ทำท่าทางประกอบให้เห็นจริงจัง และสนุกสนานตามท้องเรื่อง ถ้ามีภาพประกอบด้วยยิ่งดี เพราะจะทำให้เด็กสนุกและจำเรื่องได้

๖. มองสบตาเด็กทุกคนขณะที่เล่า อย่าให้สายตาจับอยู่ที่เด็กคนใดคนหนึ่ง นานเกินควร

๗. ลำดับเรื่องเล่าให้เด็กเข้าใจ ใช้ภาษาง่าย ๆ เหมาะสมกับเด็ก

๘. แสดงจุดสำคัญของนิทานตามแนวที่ผู้เล่าต้องการ อย่าเน้นหรือสอนเด็กจนเด็กหมดสนุก

๙. ตอนจบควรทำให้เด็กรู้สึกว่านิทานสนุกและเสียดาย อยากมีโอกาสดังอีก

หลังจากครูเล่านิทานจบควรซักถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องในนิทาน เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กฟังเข้าใจหรือไม่ สำหรับปรับปรุงแก้ไขทั้งตัวผู้เล่าและผู้ฟัง เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น เช่น การให้เด็กเล่าซ้ำหรือเล่าเรื่องอื่นให้เพื่อน ๆ ฟังพร้อมกับแสดงบทบาทอย่างตัวละครในนิทาน นอกจากนี้พยายามนำเรื่องนิทานที่เล่าไปแล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสอนภาษา สอนเลขและวิชาอื่น ๆ ให้มากที่สุด (รัชนี้ ศรีไพรวรรณ ๒๕๑๖ : ๓๗ - ๔๑) สิ่งสำคัญหลังการเล่านิทานจบ คือ ครูจะต้องดึงจุดสำคัญในนิทานออกมาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเด็กเพื่อย้ำและเน้นให้เข้าใจถึงคุณธรรมหรือสิ่งที่ครูต้องการปลูกฝัง

ในจิตใจเด็ก โดยให้นักเรียนช่วยกันสรุปเป็นข้อปฏิบัติสำหรับตนเอง ทิพย์สุภา
นิลสินธพ แนะนำกิจกรรมหลังเล่านิทานไว้หลายอย่าง ดังต่อไปนี้

๑. ให้เด็กตอบคำถามครู เพื่อทบทวนเรื่องหรือสิ่งที่ต้องการให้เด็กจำ
๒. ให้เด็กเล่ากับเหตุการณ์ในเรื่องว่า ตอนใดมาก่อนมาหลัง
๓. ให้เด็กระบายสีโดยตั้งเอาภาพหนึ่งภาพใดในเรื่องตอนที่น่าสนใจออกมาให้
เด็กระบายสี

๔. ให้แสดงละครสั้น ๆ จากเรื่องที่เล่า โดยใช้คำพูดที่นักเรียนคิดขึ้นเอง
(ทิพย์สุภา นิลสินธพ ๒๕๒๔ : ๔๐ - ๔๒)

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหลักการเล่านิทานที่ได้จากผู้เสนอแนะ
ที่กล่าวมา และได้ศึกษาเพิ่มเติมจากการสาธิตการเล่านิทานตามที่ตั้งใจไว้ นำมาประยุกต์
เพื่อสร้างขั้นตอนการเล่านิทานซึ่งประกอบด้วย การเริ่มต้นเล่านิทานมีกิจกรรมดึงดูดผู้ฟัง
หลาย ๆ แบบ เช่น การสนทนาจากภาพในนิทาน การใช้ปริศนาคำทาย การอ่านอักษรปริศนา
การใช้เพลงและการสนทนาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับนิทาน การเล่านิทาน มีการใช้สื่อ
ประกอบการเล่า การให้เด็กแสดงท่าทางและการใช้น้ำเสียง สีหน้า ท่าทางของผู้เล่า
ประกอบการเล่า เพื่อให้การเล่านิทานน่าสนใจและการสรุปหลังเล่านิทานได้จัดกิจกรรม
ให้ผู้ฟังตอบคำถาม ตั้งชื่อนิทานและตัวละครในเรื่องพร้อมเสนอแนวคิดที่ได้จากนิทานที่ฟัง
ดังจะกล่าวไว้ในเครื่องมือของการศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้

การเล่านิทานของครูแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนอาจเล่าโดยใช้สื่อประกอบ
เช่น หุ่นแบบต่าง ๆ รูปภาพหรือภาพวาด แต่บางคนอาจใช้หนังสือนิทานประกอบหรือ
เล่าปากเปล่า การเล่านิทานต้องพยายามใช้คำพูดที่เป็นของตนเองให้เหมือนกับว่ากำลัง
คุยกัน พยายามทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน ถ้าให้แสดงท่าทางประกอบก็จะ
ทำให้นิทานนั้นมีชีวิตชีวาสมความตั้งใจของครู ดังนั้นผู้เล่านิทานต้องกำหนดรูปแบบในการ
เล่านิทานแต่ละครั้งไว้ก่อนการเล่าทุกครั้ง

๑.๔ รูปแบบการเล่านิทาน

เรखा ทองสวัสดิ์ เสนอแนะการเล่านิทานและให้เด็กแสดงท่าทางประกอบ จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่อยู่ใกล้คนมากขึ้นและเขาได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน ภาษาไทยและประทับใจกับบทเรียน (เรखा ทองสวัสดิ์ ๒๕๑๖ : ๔) นอกจากนี้การเล่า นิทานยังมีรูปแบบอื่น ๆ อีก เช่น

๑. การเล่านิทานในลักษณะอ่านจากหนังสือให้เด็กฟังทั้งเล่มพร้อมกับรูปภาพประกอบ ในหนังสือ สำเนียงผู้อ่านต้องทอดจังหวะให้สอดคล้องกับเด็ก

๒. การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบขณะเล่า ภาพที่นำมาแสดงนำมาจาก นิทานแต่ละเรื่องให้ใหญ่ขึ้น ถ้าในหนังสือไม่มีภาพก็วาดภาพเองแล้วนำมาแสดงให้ผู้ฟัง เห็น พร้อม ๆ กับการเล่าเรื่อง

๓. การเล่านิทานโดยใช้ภาพต่อเนื่องเป็นเรื่องราว คล้ายฟิล์มภาพยนตร์แต่เป็น ภาพวาด ม้วนใส่กล่องที่เจาะไว้ เวลาเล่านิทานก็หมุนภาพที่ละภาพให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เด็กจะเพลิดเพลินกับการดูภาพด้วย

๔. การเล่านิทานประกอบภาพวาด ผู้เล่าจะร่วมมือกับครูศิลปะ ผู้เล่าจะเล่า นิทานส่วนครูศิลปะก็วาดภาพประกอบพร้อม ๆ กัน ช่วยให้นิทานสนุกสนาน การวาดภาพส่วนมาก จะวาดบนกระดาษ เมื่อวาดเสร็จก็เก็บภาพเหล่านั้นไว้ใช้สำหรับกิจกรรมอื่นได้อีก

(กุลรัสมิ ภูมิมาส และ กวงเนตร เปี้ยาไข่มุก ๒๕๒๑ : ๖๔) ส่วนรูปแบบการเล่านิทาน ที่นิยมใช้กันเสมอ ๆ สำหรับเด็กเล็ก คือ การเล่านิทานประกอบหุ่นต่าง ๆ เช่น หุ่นนิ้วมือ หุ่นเชิ่มือ หุ่นชัก หุ่นใส่ศีรษะและหุ่นด้วยกระดาษ ผู้เล่านิทานจะเล่าพร้อมกับเชิ่หุ่นประกอบ ตั้งแต่เริ่มเล่าจนจบการเล่านิทาน (วาทินี รูปนวงษ์ศานติ ๒๕๒๑ : ๗๒) และการเล่า นิทานโดยใช้แผ่นป้ายสำลีเสนอภาพ ขณะที่ผู้เล่ากำลังเล่านิทานก็ติดภาพต่าง ๆ เช่น ตัวละครในนิทาน บ้าน ต้นไม้ ซึ่งเป็นส่วนประกอบฉากลงบนแผ่นป้ายสำลี การติดภาพ ต้องทำให้สอดคล้องกับการเล่านิทานไม่ติดเกินไปหมด (วรรณพร ภิรมย์รัตน์ ๒๕๒๓ : ๓)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการเล่านิทานโดยคำนึงถึงการจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมไปสู่ประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมตามลักษณะกรวยประสบการณ์ของ เอดา เดล (Edgar Dale. ๑๙๖๓ : ๒๔๓) คือ การเล่านิทานและให้เด็กแสดงท่าทางประกอบการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ เปรียบเทียบกับการเล่านิทานปากเปล่าเพียงอย่างเดียว ว่ารูปแบบของการเล่านิทานแบบใดจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อเรื่องที่ฟังได้ดีที่สุด

๑.๕ การใช้นิทานเพื่อเป็นกิจกรรมการสอนฟัง

กิจกรรมที่ใช้นิทานสำหรับสอนทักษะการฟังประเภทต่าง ๆ ได้แก่

๑. การฟังเพื่อให้ได้รายละเอียด ครูอ่านหรือเล่านิทานให้ฟังแล้วให้นักเรียนสรุปหรือเลือกประโยคที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อเรื่องที่เล่าให้ฟัง (สนิท ไกรสินธุ์ ๒๕๑๖ : ๔๔)

๒. การฟังอย่างตั้งใจ การฟังชนิดนี้จะต้องขจัดสิ่งรบกวนภายนอกให้หมด ผู้ฟังจะต้องให้ความสนใจในสิ่งที่ฟังเพียงจุดเดียว กิจกรรมที่สอนฟัง เช่น ฟังเครื่องบันทึกเสียง ฟังการเล่านิทาน ฟังวิทยุ ฟังการเล่าเรื่องและอภิปรายซักถามเรื่องที่ฟัง

๓. การฟังแบบสันหนากการ เป็นการฟังเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินไม่ต้องตั้งใจจดจ่อเหมือนการฟังแบบแรก ได้แก่ การฟังนิทาน การฟังเพลง

๔. การฟังแบบวิเคราะห์ การฟังแบบนี้ผู้ฟังจะต้องฟังด้วยใจจดจ่อและคิดไปด้วย กิจกรรมที่ส่งเสริมการฟังแบบนี้คือ การฟังนิทาน ฟังเรื่องสั้น ฟังคำบรรยาย แล้วให้ผู้ฟังแสดงทัศนะหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่ได้ฟังโดยการลำดับเหตุการณ์และสังเกตประโยค

๕. การฟังในขณะที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ เป็นการฟังเมื่อมีสิ่งรบกวนในขณะที่ฟังแต่ไม่ทำให้เสียสมาธิในการทำงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมการฟังคือ การฟังนิทานจากแผ่นเสียง แล้วให้แสดงท่าทางประกอบ ฟังเทปบันทึกเสียงต่าง ๆ แล้วให้วาดภาพจากจินตนาการ (วรรณพร ภิรมย์รัตน์ ๒๕๒๒ : ๗ - ๑๖)

บันลือ พฤษะวัน แบ่งการสอนฟังในระดับประถมศึกษา ซึ่งใช้นิทานเป็น
กิจกรรมการสอน ออกเป็น ๒ แบบ คือ

๑. การฟังแบบให้ฟังจริงหรือ อกริยา (**Passive Listening**)
การฟังแบบนี้เหมาะที่จะใช้กับการฟังดนตรี ฟังรายการจากวิทยุศึกษาและฟังนิทาน

๒. การฟังแบบให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมหรือ สกิริยา (**Active Listening**)
เป็นการฟังที่ส่งเสริมให้ผู้ฟังแสดงออก เช่น ฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติ ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทาง
ประกอบ (บันลือ พฤษะวัน ๒๕๒๒ : ๔๗)

นิทานนำมาใช้ในการสอนฟังได้หลายประการ การถ่ายทอดนิทานไปสู่เด็กโดยการ
เล่าและการอ่าน การวิจัยครั้งนี้ต้องการใช้นิทานสำหรับสอนฟัง เพื่อให้เด็กได้ฝึกการจำความ
ต่อเนื่องของเรื่องราวในนิทาน รู้จักและเข้าใจแนวความคิดที่สอดแทรกในนิทาน ได้เรียนรู้
คำใหม่และเสริมประสบการณ์ให้มากยิ่งขึ้น ,

๒. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟัง

๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนภาษากับการฟัง

การฟังมีความสัมพันธ์กับการเรียนภาษา เพราะการฟังเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการ
เรียนภาษา สมิธ กล่าวว่า "เด็กต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเสียงน่านาสนิค เด็กไม่รู้
ว่าอะไรที่ควรฟัง หรือจะฟังอย่างไร จึงจำเป็นต้องสอนฟัง" ความสำคัญของการสอนฟังคือ

๑. เด็กชั้นประถมศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่าง ๆ โดยการฟัง ถ้าเราสอนฟัง
โดยตรงเราก็จะพัฒนาคุณภาพของการเรียน

๒. เด็กตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรียนรู้โดยตรงจากฟังดีกว่า
การอ่าน เพราะเด็กในระดับชั้นต้น ๆ นี้ทักษะการอ่านยังไม่มี

๓. การฟังเป็นวิธีการที่ดีสำหรับสอนเด็กเรียนช้า แต่เด็กเรียนช้ามิได้หมายความว่า
จะค่อยในการฟังไปด้วย (Smith. ๑๙๗๓ : ๒๔)

การฝึกทักษะทางภาษาควรเริ่มจากการฟัง เพราะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการคิดคือสื่อความหมายและเรียนรู้ต่าง ๆ ทักษะการฟังสามารถสอนและฝึกได้ด้วยวิธีการที่เป็นลำดับเป็นขั้นตอน (Tutolo. ๑๙๗๗ : ๒๖๕) องค์ประกอบแห่งการฟังสำคัญ ๆ ที่ช่วยให้การเรียนรู้ภาษาได้ถี่และฟังได้เข้าใจ มีดังนี้

๑. การฟังเป็นหน้าที่ของผู้รับ ผู้รับจะต้องทำความเข้าใจถ้อยคำ หรือแปลความที่ตนฟังโดยอาศัยประสบการณ์เดิมเข้าช่วย จึงจะสามารถเข้าใจถ้อยคำที่ฝ่ายสื่อสื่อออกมา

๒. การฟังต้องอาศัยการวิเคราะห์เสียง นั่นคือหูสามารถวิเคราะห์เสียงได้ถูกต้อง แยกความเหมือนและความแตกต่างของเสียงได้อย่างชัดเจน ความสามารถในการวิเคราะห์เสียงนี้จำเป็นสำหรับการเรียนรู้

๓. ช่วงเวลาจำเป็นในการฟัง การพูดประโยคสั้น ๆ กระตุ้นช่วยช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจตรงกัน การพูดกับเด็กจึงต้องพูดให้สั้น ชัดถ้อยชัดคำ ช่วงเวลาจึงมีความสำคัญมาก

๔. การฟังกับการอ่านมีความสัมพันธ์กัน ถ้ารู้เข้าใจก็จะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

๕. การฟังกับการพูดมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าความสามารถในการฟังดี ย่อมส่งผลไปถึงการพูดด้วย ทั้งนี้เพราะเด็กเรียนรู้พูดจากการฟังโดยตรงตั้งแต่วัยทารก (บันลือ พฤษะวัน ๒๕๒๒ : ๔๓ - ๔๕)

๒.๒ ความหมายของการสอนฟัง

การฟังมีความหมายต่างจากการได้ยิน การได้ยินเกิดจากการมีเสียงมากระทบหูเองโดยไม่ตั้งใจ หลายคนจึงได้ยินโดยไม่ตั้งใจ ส่วนการฟังหมายถึงการใช้สมาธิและความตั้งใจที่จะจำประเด็นของสิ่งที่ได้ยิน (กิตติวดี บุญเชื้อ ๒๕๒๐ : ๘๒) การฟังต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. การได้ยิน (Hearing) เป็นการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
๒. การฟัง (Listening) เป็นการแปลความหมายของเสียงที่ได้ยินซึ่งต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง
๓. การสร้างความเข้าใจ (Auding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง คือ นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว ต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รู้จักประเมินค่าว่าควรเชื่อถือได้เพียงใด และแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ (Rubin. ๑๙๙๕ : ๔๑) ดังนั้นการรู้จักเสียงที่ได้ยินให้ความหมายและลบลมกลืนเข้าไปกับความรู้นั้นและประสบการณ์ คือ กระบวนการฟัง

บันลือ พลฤๅณวัน กล่าวว่า การฟังหมายถึง การได้ยินโดยมีความตั้งใจจะรับและเกิดความเข้าใจตามเจตนาที่อีกฝ่ายหนึ่งสื่อมา ส่วนการได้ยินนั้นไม่จำเป็นต้องตั้งใจหรือสนใจการฟังจึงลึกซึ้งกว่ามาก การฟังเกิดจากการตั้งใจ การได้ยินและความเข้าใจ (บันลือ พลฤๅณวัน ๒๕๒๒ : ๓๙)

๒.๓ ประเภทของการฟัง

เบอร์น (Burns) จำแนกการฟังออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. การฟังอย่างนิยมชมชอบ (Appreciation) ผู้ฟังจะได้รับทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเกิดความรู้สึกไปตามเรื่องที่ฟัง
๒. การฟังเพื่อเอาสาระสำคัญ (Information) ผู้ฟังตั้งใจฟังเพื่อจดจำสิ่งที่ได้ฟังอย่างละเอียด สามารถตอบคำถาม ทำตามขั้นตอนของคำอธิบายหรือคำสั่ง ลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และจับใจความสำคัญได้
๓. การฟังอย่างพิเคราะห์ (Critical Listening) ผู้ฟังสามารถแยกแยะสิ่งที่ฟังได้ว่าอะไรเป็นข้อคิดเห็น อะไรเป็นข้อเท็จจริงและเข้าใจความต้องการของผู้พูด (Burns. ๑๙๙๑ : ๔๓)

เคนเนดี้ (Kennedy) จัดประเภทการฟังไว้ ๗ ประเภท คือ

๑. การฟังทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน (Simple Listening)
๒. การฟังเพื่อจำแนกเสียง (Discriminative Listening)
๓. การฟังเพื่อเป็นการพักผ่อน (Listening for Relaxation)
๔. การฟังเพื่อเอาสาระสำคัญ (Listening for Information)
๕. การฟังเพื่อเอาความคิด (Listening to Organize Ideas)
๖. การฟังส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Listening)
๗. การฟังอย่างพิณิจิเคราะห์ (Critical Listening)

(Kennedy. ๑๙๗๕ : ๑๔๖)

การฟังมีหลายประเภท ทุกประเภทล้วนมีความสำคัญและจำเป็นจะต้องฝึกฝนให้
แก่เด็ก การสอนภาษาไทยกำหนดให้ฝึกทักษะในการฟังประเภทต่าง ๆ คือ

๑. การฟังอย่างมีได้ให้ความสนใจมากนัก คือ ในระยะแรกไม่สนใจฟัง แต่
เมื่อมีตอนใดที่น่าสนใจหรือกระตุ้นให้ฟังจึงจะหันมาสนใจฟัง
๒. การฟังอย่างนิยมชมชอบ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟังและมีโนภาพไปตาม
เรื่องที่ฟัง เช่น การฟังละคร การฟังบทกลอน
๓. การฟังอย่างสนใจ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจจดจำสิ่งที่ฟังอย่างละเอียด เพื่อ
ทำตามในภายหลัง
๔. การฟังอย่างสนใจและมีการพิณิจิเคราะห์ เป็นการฟังเพื่อประเมินคุณค่า
ของเรื่องที่ได้อ่าน และคิดพิจารณาว่าสิ่งที่ผู้พูดนั้นพูดผิดหรือถูก (รองรัตน์ อิศรภักดี และ
เทือก กุสุมา ๓ อรุณยา ๒๕๑๔ : ๔๕ - ๔๖)

สำหรับการวิจัยนี้ได้จำแนกนิทานที่มีอยู่ในหลักสูตร ตามประเภทการฟังที่กล่าว
มาแล้วโดยจัดตามประเภทการฟังที่เหมือนกันและตรงกับจุดมุ่งหมายของแผนการสอนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่กำหนดไว้ว่านิทานแต่ละเรื่องมีจุดมุ่งหมายในการฟังประเภทใด

๒.๔ ลำดับขั้นของการฟัง

ฮิกกินส์ ได้อธิบายลำดับขั้นของการฟังไว้ ๖ ขั้น ดังนี้

๑. ขั้นรับรู้ (Perceive Boundaries) ผู้ฟังจะบอกได้ว่ากำลังได้ยินเสียงเป็นภาษาอะไร
๒. ขั้นบันทึกความจำระยะสั้น (Hold in Short Term Memory) ผู้ฟังจะจำ หน่วยเสียงที่ได้ยินเหล่านั้นไว้โดยไม่ทราบความหมายใด
๓. ขั้นเข้าใจความหมายของคำ (Attach Lexical Meaning) ผู้ฟังจะจำแนกหน่วยเสียงที่ได้ยินและทราบความหมายของคำแต่ละคำที่ได้ยิน
๔. ขั้นเข้าใจความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ (Perceive Grammar Relationship) ผู้ฟังจะวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของหน่วยเสียงที่ได้ยินและเข้าใจความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ว่า คำใดทำหน้าที่อย่างไรในประโยค
๕. ขั้นอ้างอิง (Perceive Reference) ผู้ฟังจะนำโครงสร้างทางภาษาของเสียงที่ได้ยิน มาสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิมตลอดจนสภาพแวดล้อมขณะที่ฟัง
๖. ขั้นสรุปความหมาย (Make Inference) ผู้ฟังจะวินิจฉัยความหมายและทำความเข้าใจข้อความที่ได้ยินทั้งหมด และจดจำความหมายนั้นไว้ (Hikin. อ้างจาก เขียวลักษณ์ บุญศิริ ๒๕๒๑ : ๑๖)

ความสามารถในการฟังของนักเรียนเป็นไปตามลำดับขั้นทั้ง ๖ นี้ การให้นักเรียนได้ฟังนิทานเป็นการเรียนโดยมุ่งพัฒนาความถนัดและทักษะในการฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการฟังเรื่องราว หรือบทคำพูดสั้น ๆ ในนิทาน ซึ่งใช้การเล่านิทานหลาย ๆ แบบ คือ การเล่านิทานและให้เด็กแสดงท่าทาง การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ และการเล่านิทานโดยไม่ใช้สื่อ

๒.๕ จุดประสงค์ในการสอนฟัง

หลักสูตรได้กำหนดจุดประสงค์การสอนฟังในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและ สอง ให้ผู้เรียนมีความสามารถ ดังนี้

๑. สามารถฟังและแยกเสียงต่าง ๆ ได้
๒. ปฏิบัติตนได้ถูกต้องขณะที่ผู้อื่นพูด
๓. ฟังแล้วเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำได้ถูกต้อง
๔. มีสมาธิและความเข้าใจในการฟังคำอธิบาย
๕. ฟังแล้วเข้าใจเนื้อเรื่อง
๖. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีพัฒนาทางภาษาอันเหมาะสมแก่วัย

(กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๐ : ๒ - ๔๗)

การสอนฟังมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังหรือฟังเป็น (Listenable) การฟัง เป็นนั้นจะต้องเข้าใจความหมาย เกิดความเข้าใจและคิดหาเหตุผล (บันลือ พฤษะวัน ๒๕๒๒ : ๔๐) ความเข้าใจในการฟังและการอ่านมีลักษณะคล้ายกัน คือ ความเข้าใจ จะต้องอาศัยความจำ ระลึกถึงคำที่ได้เห็นหรือได้ฟังมาอย่างแม่นยำ การที่เด็กจะจำหรือ เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ จากฟังได้นั้นต้องใช้ความแม่นยำในการรับรู้คำ ประโยคหรือ เรื่องราวต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคน การรับรู้เป็นสื่อกลางที่สำคัญที่ทำให้เด็กเกิดประสบการณ์ การที่บุคคลจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ แล้วตัดสินใจว่าสิ่งนั้นคืออะไร ขึ้นอยู่กับ

๑. การรับรู้ทางสายตา (Visual Perception)
๒. การรับรู้ทางโสต (Auding Perception)

การรับรู้ทั้งสองชนิดนี้มีผลต่อการฟังและการอ่านอย่างมาก (Furness. ๑๙๕๗ . ๓๐๗) การฟังเป็นครึ่งหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร เพราะสามารถทำให้ผู้รับ เข้าใจเรื่องราวที่มีผู้ส่งส่งมาได้ การฟังทุกครั้งจะมีประสิทธิภาพ ก็ต้องฟังให้เกิดความ เข้าใจ (Dakin. ๑๙๗๓ : ๓๑)

ดังนั้นสิ่งสำคัญในการฟังคือ ความเข้าใจ เด็กที่สามารถเข้าใจสิ่งที่ตนฟังได้
 อย่างดี ถือว่าเป็นความสำเร็จในการฟังสิ่งนั้น ๆ ในเรื่องของความเข้าใจ ชวาล
 แพริตกุล กล่าวถึงการสร้างความเข้าใจว่าจะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีการคัดแปลงของใหม่
 เคยประสบมาให้กลายเป็นรูปหรือโครงสร้างใหม่ที่คล้ายคลึงกับของเดิมที่เคยรู้มาแล้ว
 พยายามทำให้มีความหมายต่อตนเองมากขึ้นกว่าเดิมคือ พยายามแปลงของยากให้มี
 รูปใหม่แต่คล้ายของเดิมที่เคยมี เรียกว่า ความสามารถในการคัดแปลงแล้วแปลความ
 ย่นย่อรวมกัน ความเข้าใจเป็นพื้นฐานสำคัญของปัญญาแสดงออกด้วยพฤติกรรม ๓ ประการ คือ

๑. การแปลความ (Translation) คือ การแปลเรื่องเดิมให้ออกมาเป็น
 คำใหม่ ภาษาใหม่ การแปลความเป็นพื้นฐานให้คนเกิดความเข้าใจ

๒. การตีความ (Interpretation) คือ การเก็บความเดิมมาบันทึก
 เรียบเรียง หรือร้อยกรองใหม่ เป็นการมองเรื่องเดิมในแง่ใหม่ ค้นหาเปรียบเทียบ
 ความสำคัญและความสัมพันธ์ส่วนย่อย ๆ ในเรื่องนั้น ย่นย่อเรื่องจนเป็นข้อสรุปได้ การตีความ
 ใช้สมรรถภาพสูงกว่าการแปลความ

๓. การขยายความ (Extrapolation) คือ การอนุมานหรือขยายความคิด
 ให้กว้างลึก หรือไกลกว่าข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ การขยายความต้องใช้สมรรถภาพที่สูงกว่า
 การตีความ (ชวาล แพริตกุล ๒๕๑๖ : ๒๒๔) จากการศึกษาครั้งนี้ได้จัดประสบการณ์ที่
 ให้เด็กได้รับรู้ทั้งทางสายตาและทางโสตโดยการเล่านิทานและใช้สื่อประกอบ เพื่อเป็นสื่อกลาง
 ที่จะช่วยให้ผู้ฟังเกิดความจำและความเข้าใจในการฟังโดยจะวัดจากพฤติกรรม การแปลความ
 การตีความและการขยายความที่ได้นำมาสร้างเป็นแบบทดสอบความสามารถในการฟัง

๓. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการจำ

การเรียนรู้และความจำมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ในการศึกษาเรื่อง
 การเรียนรู้เราให้ผู้เรียนกระทำสิ่งใดสักอย่างแล้วเราทวนถามการกระทำนั้นว่า ได้เปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมของผู้เรียนไปอย่างไรบ้าง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้คือ คำจำกัดความของ

คำว่า "การเรียนรู้" และในการประเมินผลว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นแล้วหรือยัง หรือการเปลี่ยนแปลงเป็นไปมากน้อยเพียงไร ถ้าเราประเมินผลทันทีที่ผู้เรียนทำสิ่งที่เราต้องการให้ทำเสร็จ ผลที่ได้ก็คือ ผลของการเรียนรู้แต่ถ้าเราคอยให้เวลาล่วงเลยไป ระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็น ๒ นาที ๕ นาที หรือหลาย ๆ วันแล้วค่อยประเมินผล การเปลี่ยนแปลงที่ได้ก็คือ ผลของการเรียนรู้และความจำ ความจำ คือ การคงไว้ซึ่งผลการเรียนหรือความสามารถที่จะระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียนหรือเคยมีประสบการณ์การรับรู้มาแล้ว หลังจากที่ได้ทอดทิ้งไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง (Adams. ๑๙๖๗ : ๕) หรือการรักษาไว้ซึ่งผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ชัยพร วิชชาวุธ ๒๕๑๕ : ๖๕)

การจดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เราเรียนรู้ มีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน ควรสอนให้นักเรียนรู้จักจำเนื้อหาที่เรียนอย่างถูกต้องซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดียิ่งขึ้น (เสาวนีย์ คุณาวัฒนาวุฒิ ๒๕๑๓ : ๓๔) ดังนั้นการที่จะได้ประโยชน์จากการฟังอย่างเต็มที่ นอกจากผู้ฟังจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่ฟังเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการจดจำเนื้อเรื่องที่ฟังได้อีกด้วย

ระยะของการจำ แบ่งออกเป็น ๔ ระยะ คือ

๑. การเรียนรู้ (Learning)
๒. การทรงจำ (Retention)
๓. การรู้จำได้ (Recognition)
๔. การระลึกนึกได้ (Recall)

การจำเป็นเรื่องของการระลึกลักษณะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตามลำดับ (ทิพย์ นาดสุภา ๒๕๑๑ : ๑๕๘ - ๑๕๙) การเรียนรู้และการจำมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังที่ กาเบ (Gagne) ให้ความเห็นว่า การจำนั้นเป็นผลที่ได้จากการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย

๑. ขั้นสร้างความเข้าใจ (Apprehended) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้า

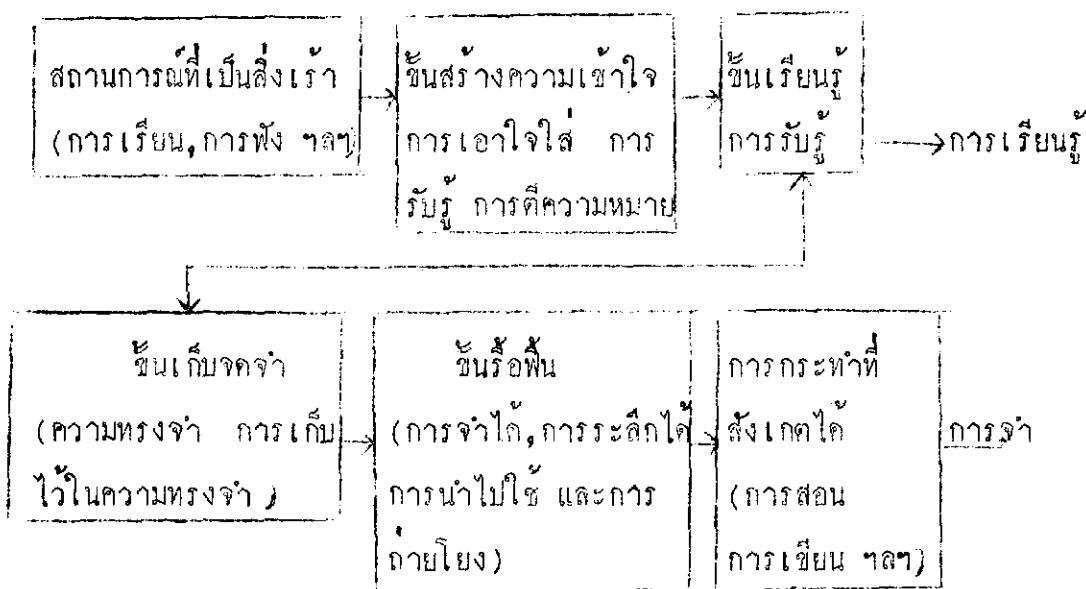
๒. ขั้นเรียนรู้ (Acquisition) ในขั้นนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดเป็นความสามารถอย่างใหม่

๓. ขั้นเก็บไว้ในความจำ (Storage) คือ การนำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปเก็บไว้ในส่วนของความจำในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

๔. ขั้นการรื้อฟื้น (Retrieval) คือ การเอาสิ่งที่เรียนไปแล้วและเก็บเอาไว้ได้ออกมาในลักษณะของการกระทำที่สังเกตได้ (Gagne. ๑๙๗๐ : ๗๐ - ๗๑)

ขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้จะเกิดอย่างใกล้ชิดเคียงกันมาก การเกิดขั้นที่หนึ่งและขั้นที่สอง อาจจะพิจารณาารวมกันเป็นสภาพการณ์เรียนรู้ ส่วนขั้นที่สามและขั้นที่สี่เป็นสภาพการณ์ของการจำ จึงเป็นแผนภูมิแสดงลำดับกระบวนการในการเรียนรู้ได้ดังนี้

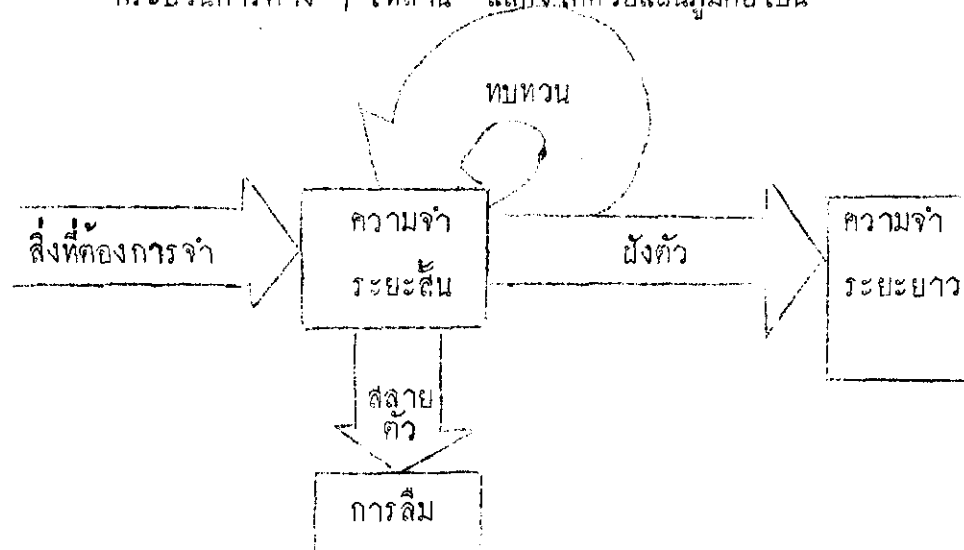
แผนภูมิแสดงลำดับกระบวนการเรียนรู้
ลำดับเหตุการณ์ - การเรียนรู้ในทุกประเภท

ความจำมี ๒ ประเภท คือ ความจำระยะสั้น (Short - term memory) และความจำระยะยาว (Long - term memory) มีผู้สร้างทฤษฎีความจำขึ้น เพื่ออธิบายถึงกระบวนการต่าง ๆ ของความจำระยะสั้น และความจำระยะยาวหลายทฤษฎี ทฤษฎีเหล่านี้เรียกว่า "ทฤษฎีความจำสองกระบวนการ" (Two - process Theory of Memory) มีอยู่ทฤษฎีหนึ่งที่มีความสนใจอย่างมาก คือ ทฤษฎีของ แอทกินสัน และ ชิฟฟริน (Atkinson & Shiffrin. ๑๙๖๘) ซึ่งสรุปไว้ดังนี้

๑. ความจำระยะสั้น เป็นความจำชั่วคราว
๒. สิ่งที่จำไว้ในความจำระยะสั้น ต้องได้รับการทบทวนตลอดเวลาไม่เช่นนั้น ความจำจะสลายตัวไปอย่างรวดเร็ว
๓. จำนวนสิ่งของที่รับการทบทวนครั้งหนึ่ง ๆ ในความจำระยะสั้นนั้นมีจำนวนจำกัด เราจะทบทวนได้เพียง ๕ - ๙ สิ่ง ในขณะเดียวกันเท่านั้น
๔. สิ่งใดก็ตามถ้าอยู่ในความจำระยะสั้นยิ่งนานก็จะมีโอกาสฝังตัวอยู่ในความจำระยะยาวยิ่งมากเท่านั้น
๕. การฝังตัวในความจำระยะยาวเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาวแล้วกับสิ่งเร้าที่เราต้องการจำ

กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงได้ด้วยแผนภูมิต่อไปนี้

ส่วนประกอบในโครงสร้างของความจำ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วน คือ การรับรู้ (Sensory memory) ความจำระยะสั้น (Primary memory) และ ความจำระยะยาว (Secondary memory) ส่วนการดื่มนั้นอาจจะเกิดขึ้นตอนใด ๆ ก็ได้ ความจำระยะสั้นเป็นความจำเพียงชั่วคราว แต่ความจำระยะยาวเป็นความจำที่ถาวร จะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาสะกิดใจแล้วสามารถที่จะรื้อฟื้นขึ้นมาได้ ความจำระยะยาวนี้ก็คือความคงทนในการจำนั่นเอง (ชัยพร วิชาวรรณ ๒๕๒๐ : ๔๔ - ๔๖)

๓.๑ สถานการณ์ที่ช่วยให้เกิดความคงทนในการจำ

การจะช่วยให้เกิดความจำระยะยาวแก่ผู้เรียนได้ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

๑. จัดบทเรียนให้มีความหมาย (Meaningfulness) เช่น
 - ๑.๑ การสร้างสื่อสัมพันธ์ (Mediation)
 - ๑.๒ การจัดเป็นระบบไว้ล่วงหน้า (Advance Organization)
 - ๑.๓ การจัดเป็นลำดับขั้น (Hierarchical Structure)
 - ๑.๔ การจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ (Organization)

๒. การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ (Mathemagenic) ทำได้ดังนี้

- ๒.๑ การนึกถึงสิ่งที่เรียนในขณะที่ฝึกฝนอยู่ (Recalls during practices)
- ๒.๒ การเรียนเพิ่ม (Overlearning)
- ๒.๓ การทบทวนบทเรียน (Periodic Reviews)
- ๒.๔ การจำอย่างมีหลักเกณฑ์ (Logical memory)
- ๒.๕ การท่องจำ (Recitation)
- ๒.๖ การใช้จินตนาการ (Imagery)

การทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ระยะยาวได้ โดยการจับทเรียนให้มีความหมาย เป็นการจับทเรียนให้มีระเบียบเป็นหมวดหมู่ พยายามเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพื่อให้นักเรียน จับทเรียนได้ง่ายเข้าและนานขึ้น เช่น การให้คำที่สัมพันธ์กัน ส่วนการจัดสถานการณ์ ช่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ

(เอนกกุล กริแสง ๒๕๒๒ : ๕๔ - ๑๐๕)

ในการวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิธีการที่จะช่วยให้เกิดความคงทนในการจำ โดยนำนิทาน เข้ามาเป็นบทเรียนที่จะให้เกิดความหมายต่อเด็ก เพราะนิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและ ชื่นชอบ พร้อมทั้งเสนอรูปแบบของการเล่านิทานให้เป็นการจัดสถานการณ์ในการเรียนรู้ แก่เด็กโดยมีการให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง มีการใช้สื่อการสอนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างภาษากับสิ่งที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและจำเรื่องราวใน บทเรียนได้มากขึ้น

๔. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๔.๑ ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับนิทาน

ผลงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับนิทาน

สุขสมร ประพัฒน์ทอง ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔ อายุ ๓ - ๑๐ ปี โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๔๐ คน โดย การเล่านิทานที่มีเนื้อเรื่อง กระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กให้ฟังนิทานจำนวน ๑๐ เรื่อง เป็นเวลา ๓ วัน วันละ ๓ - ๔ เรื่อง ฟังครั้งละ ๕ คน การเล่านิทานใช้ผู้เล่า ๔ คน รวมทั้งผู้วิจัยด้วย การเล่านิทานผู้เล่าจะใช้ท่าทางน้ำเสียงประกอบการเล่า นอกจากนี้ ยังมีการแสดงรูปภาพและให้เด็กแสดงท่าทางในนิทานแต่ละเรื่องด้วย แล้ววัดพฤติกรรม ใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กโดยให้เกมที่ยาก ๓ ชิ้น พบว่าเด็กที่ได้ฟังนิทานซึ่งมีตัวแบบในเรื่องมี ความเพียรพยายามฝ่าฟันอุปสรรคจนบรรลุผลสำเร็จ จะมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็ก

ที่ฟังนิทานไม่มีคุณค่า และยังพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตนเองเร็ว มีพฤติกรรมไม่สันถุหิสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตนเองช้า (สุขสมร ประพันธ์ทอง ๒๕๒๑ : ๖๘ - ๗๓)

อรทัย จันทวิชานวงศ์ ได้ศึกษารูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของเด็ก และผลของการฟังนิทานที่มีต่อความรับผิดชอบจากเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้ฟังตนเอง และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการฟังตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๖๐ คน โดยเล่านิทาน ๓ รูปแบบ คือ นิทานปรัมปรา นิทานเรื่องสัตว์ และนิทานท้องถิ่น จำนวน ๔๕ เรื่อง เล่าให้ฟังกลุ่มละ ๑๕ เรื่อง ใช้เวลาครั้งละ ๓๐ นาที การเล่านิทานผู้วิจัยดำเนินการเล่าเอง การเล่านิทานใช้สื่อประกอบการเล่าหลาย ๆ อย่าง เช่น รูปภาพ หุ่น และเทป ผลการทดลองพบว่า รูปแบบของนิทานส่งผลต่อความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน และไม่พบความแตกต่างสำหรับความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน (อรทัย จันทวิชานวงศ์ ๒๕๒๓ : ๔๖ - ๕๒)

ผลงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

ดิกสัน จอห์นสัน และ ซอลซ์ ได้ศึกษาวิจัยเด็กอนุบาล อายุ ๓ - ๔ ปี ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในเมือง คีทรอยล์ จำนวน ๑๔๖ คน โดยใช้วิธีเล่านิทานให้เด็ก ๔ กลุ่มฟัง กลุ่มแรกเล่านิทานให้ฟังแล้วเด็กแสดงบทบาทประกอบตามเรื่อง กลุ่มที่สองเล่านิทานให้ฟังพร้อมกับพาไปดูของจริงนอกสถานที่ เช่น ไปซื้อของ ไปสวนสัตว์ กลุ่มที่สาม เล่านิทานให้ฟังและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทานที่เล่า กลุ่มที่สี่เป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่าการฟังนิทานถ้าเด็กได้แสดงบทบาทของตัวละครในเรื่องไปพร้อมด้วย จะพัฒนาจิตลักษณะต่าง ๆ ได้ดีที่สุดใน นอกจากนั้นยังพบว่าเนื้อหานิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริง เช่น เทพนิยาย จะให้ผลต่อจิตลักษณะของเด็กดีกว่านิทานที่มีเนื้อหาไกลตัวเด็กจริง ๆ

(Dixon, Johnson and Saltz. ๑๙๗๓ : ๓๖๓ - ๓๗๔)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานที่นำมาเล่าทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความใกล้เคียงกับการวิจัยในครั้งนี้ กล่าวคือ งานวิจัยของคิกสัน จอห์นสัน และซอลซ์ ได้ศึกษาการเล่านิทานแบบต่าง ๆ ที่จะพัฒนาจิตลักษณะ ส่วนงานวิจัยของ สุขสมร ประพันธ์ทอง ศึกษาการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้วิธีเล่านิทาน ให้เด็กฟังและยังพบว่าเด็กที่มีความเข้าใจในลักษณะตัวแบบในนิทานจำเหตุการณ์ใฝ่สัมฤทธิ์ ของตัวแบบได้ดี ดังนั้นวิธีเล่านิทานเพื่อส่งเสริมให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง ควรจะได้ศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมด้านต่าง ๆ ดังเช่น การวิจัยของ อรทัย จันทวิชานวงศ์ ได้ศึกษารูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของเด็ก การเสนอ นิทานที่ใช้วิธีเล่าและใช้สื่อประกอบการเล่า สอดคล้องกับการวิจัยนี้คือ การเสนอรูปแบบ ของการเล่านิทานหลาย ๆ แบบ ทั้งการใช้สื่อ และให้เด็กได้ทำท่าทางประกอบตามเนื้อเรื่อง เพื่อศึกษาความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ จะส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนา จิตลักษณะด้านอื่น ๆ ด้วย

๔.๒ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสามารถในการฟัง

ผลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับความสามารถในการฟังกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ สถาบันระหว่างชาติสำหรับค้นคว้าเรื่องเด็กได้วิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา ตอนต้น พ.ศ. ๒๕๐๓ พบว่า การฟังมีความสัมพันธ์กับการอ่าน เด็กที่มีความสามารถในการฟังสูง จะอ่านได้ดีกว่าเด็กที่มีความสามารถในการฟังต่ำ (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กและกรมสามัญศึกษา ๒๕๐๖ : ๒๗๕)

รัตนา ศิริพานิช ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่พูดภาษาไทยกลางในกรุงเทพฯ และพูดภาษามลายูในจังหวัดปัตตานี พบว่า ความเข้าใจในการฟังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการคือ วิชาเลข เขียนไทยและอ่านไทย (รัตนา ศิริพานิช ๒๕๐๗ : ๔๓) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทร์ ศรีคุณ

ซึ่งพบว่าความสามารถในการฟังมีความสัมพันธ์กับการอ่าน การเขียนสะกดคำและการแต่งความ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการฟังกับการอ่าน มีค่าสูงสุดคือ .๗๒๕ (อินทร์ ศรีสุข ๒๕๐๗ : ๘๕)

ศศิธร ชันดิขราษฎร์ พบว่า ความสามารถในการฟังมีความสัมพันธ์กับการอ่าน และพัฒนาการในการฟังและการอ่านจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นในการเรียนจากการทดลองศึกษาพัฒนาการในการฟังและการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ประถมศึกษาปีที่ห้า และประถมศึกษาปีที่หก จำนวน ๒๔๓ คน (ศศิธร ชันดิขราษฎร์ ๒๕๒๐ : ๗๑)

ผลงานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับความสามารถในการฟังกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ฮอลโล ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า จำนวน ๖๐๒ คน จาก ๑๖ โรงเรียนพบว่า ความเข้าใจในการฟังของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางวิชาการและความสามารถทางเพศไม่แตกต่างกัน (Hollow. ๑๙๕๕ : ๑๕๔ - ๑๖๑) และการศึกษาทั้งสองสอดคล้องกัน

เมอร์ฟีพบว่า ความสามารถทางการฟังมีความสัมพันธ์กับวิชาภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยศึกษาจากนักเรียนชั้น ๕ ถึง ๑๑ จำนวน ๓๑๗ คน (Murphy. ๑๙๖๓ : ๒๓)

เพนฟิลด์และมาราสคูลิโอ ได้ทำการทดลองฝึกทักษะในการฟังเพื่อสื่อความหมายไปถึงการอ่าน การพูดและการเขียน โดยมีจุดมุ่งหมายปรับปรุงทักษะในการฟังและศึกษาความแตกต่างของภาวะเศรษฐกิจ สังคม และเพศ มีความสัมพันธ์ต่อการฟังหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง จำนวน ๑๕ ห้องเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า จำนวน ๑๕ ห้องเรียน ของโรงเรียนอะลาเมดา รัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่าการฝึกทักษะการฟังให้ผลคือการอ่าน การพูดและการเขียน และความแตกต่างของภาวะเศรษฐกิจ สังคมไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการฟัง (Penfield and Marascuilo. ๑๙๗๒ : ๒๒๐ - ๒๒๔)

๑. เกษี ทำการวิจัยโดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกทักษะการฟังที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๘๘ คน การฝึกนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนสามารถเก็บใจความสำคัญของเรื่อง เก็บรายละเอียดของเรื่อง และสรุปเรื่องด้วยภาษาของตัวเอง กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการฟัง บทเรียนละ ๑๕ นาที เป็นเวลา ๑ เดือน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึก ผลการทดลองพบว่า การฝึกการฟังมีผลต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน (Kiaty. อ้างจาก ปริญญา เกื้อหนุน ๒๕๑๘ : ๑๖)

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการฟังมีความสำคัญต่อการเรียนภาษาและความสามารถทางวิชาการ ถ้าเด็กมีความสามารถทางการฟังสูง มีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย การวิจัยนี้เน้นคุณค่าของการสอนฟัง ดังนั้นจึงพยายามศึกษาการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการฟังและจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสนใจ คือ การเล่านิทาน

ผลงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับความสามารถในการฟังและการใช้สื่อ

สมาน วีรกุล ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษในห้องปฏิบัติการทางภาษาโดยใช้และไม่ใช้การฝึกด้วยวิธีโคลซ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูจำนวน ๕๐ คน พบว่ากลุ่มทดลองสามารถทำความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าการฝึกความเข้าใจในการฟังด้วยเครื่องมือที่เสริมเข้ามา ช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจสูงกว่าการฝึกด้วยวิธีธรรมดา (สมาน วีรกุล ๒๕๒๑ : ๑๓๑)

พรทิพย์ บุษรานุวงศ์ สร้างแบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้น นำไปทดลองใช้กับนักเรียน ๔๐ คน ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการฟังก่อนและหลังการใช้แบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

(พรทิพย์ บุษรานุวงศ์ ๒๕๒๒ : ๑๕๓)

ผลงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับความสามารถในการฟังการการใช้สื่อ

กรานยิก ได้ศึกษาการสอนทักษะการฟังด้วยวิธีการฟังจากเทป และฟังจากครู
ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ซึ่งเคยอ่านชั้นอนุบาลมาแล้ว จำนวน ๑๕๕ คน
แบ่งเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มที่ฟังจากเทป กลุ่มที่ฟังจากครูและกลุ่มควบคุม กลุ่มละสอง
ห้องเรียน ผลปรากฏว่าคะแนนทดสอบการฟังของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกัน
ผู้วิจัยได้สรุปว่า ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนทักษะการฟังให้แก่เด็กชั้นประถม
ปีที่หนึ่ง การใช้เทปในการสอนฟัง ไม่ได้มีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนทักษะการฟัง
โดยตัวครูเอง (Kranzyk. ๑๙๗๒ : ๑๙๗๓ - ๑๙๗๔)

/ เวตสโตนและ ฟรายแลนด์เลอร์ ได้วิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรายการสด
เทปโทรทัศน์ และการเล่าเรื่องที่มีต่อความเข้าใจในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
จำนวน ๒๔๗ คน โดยใช้สื่อ ๓ อย่างคือ รายการสดเทปโทรทัศน์และเทปบันทึกเสียง
ทดลองกับนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๑๐ คน ผลการวิจัยปรากฏว่าการนำเสนอด้วยสื่อทั้งสาม
การใช้เทปบันทึกภาพได้ผลดีที่สุด การใช้เทปบันทึกเสียงต่ำที่สุด ส่วนรายการสดนั้นจะมี
ประสิทธิภาพต่ำกว่าการใช้เทปบันทึกภาพ (Wetstone and Friedlander. ๑๙๗๔
: ๓๒)

✓ ซูซาน ศึกษาเปรียบเทียบผลในด้านความรู้และทัศนคติจากการเสนอเรื่องราว
โดยใช้สื่อ ๓ ชนิด คือ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง และการเล่าเรื่อง โดยวัดจาก
คะแนนทดสอบการอ่าน ผลการวิจัยปรากฏว่าด้านความรู้ที่นักเรียนที่เรียนจากการเล่าเรื่อง
โดยตรงมีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากเทปบันทึกเสียง ส่วนการใช้เทปบันทึกภาพไม่มี
ความแตกต่างกันกับสื่อทั้ง ๒ ชนิด ส่วนทางด้านทัศนคติผลการเรียนโดยใช้สื่อทั้ง ๓ ชนิด
ไม่แตกต่างกัน (Susan. ๑๙๗๕ : ๓๐๖๔)

ดูจน ได้ทดลองเกี่ยวกับการใช้ดนตรีและเสียงประกอบบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มความเข้าใจในการฟังและความคงทนในการจำ (Retention) ในเนื้อหาที่ได้ฟัง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๓๐ คน ในการวิจัยได้นำเรื่อง ๒ เรื่องมาบันทึกโดยเรื่องหนึ่งบันทึกพร้อมดนตรีและเสียงประกอบ อีกเรื่องหนึ่งใช้บรรยายเพียงอย่างเดียว เมื่อนักเรียนได้ฟังเทปแต่ละเรื่องแล้ว จึงทำแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจในการฟังหลังจากนั้น ๒ สัปดาห์ จึงทำแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำอีกครั้ง ผลการวิจัยพบว่าการใช้ดนตรีและเสียงประกอบบันทึกประกอบคำบรรยาย ช่วยเพิ่มความเข้าใจในการฟังและความคงทนในการจำ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพความคงทนในการจำของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านกลุ่มสูง เพิ่มความเข้าใจในการฟังสำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มต่ำ แต่ความคงทนในการจำไม่แตกต่างกันในกลุ่มต่ำ (Euvon. ๑๙๙๕ : ๘๖)

ในการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และควรส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนา เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการคิดต่อสื่อสารและดำรงชีวิต การที่จะพัฒนาความสามารถในการฟังสามารถทำได้โดยการ เล่านิทานใช้นิทานเป็นเนื้อหาที่ให้เด็กฟังรูปแบบการ เล่านิทานเป็นเทคนิคการสอนและใช้สื่อต่าง ๆ มาประกอบการเล่าจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจเรื่องที่ได้ฟังและสร้างคงทนในการจำให้แก่ผู้ฟัง

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้แนวทางนำมาตั้งสมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

๑. รูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนแตกต่างกัน
๒. รูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ส่งผลต่อความคงทนในการจำของนักเรียนแตกต่างกัน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

- กลุ่มตัวอย่าง
- การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า
- การดำเนินการทดลอง
- การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สองของโรงเรียน
แจ่มจันทร์ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๐ คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

๑. ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนที่มาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจงโรงเรียนตาม
หลักเกณฑ์ ดังนี้

๑.๑ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖

๑.๒ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ตั้งแต่
๔๐ คน ขึ้นไป

๑.๓ เป็นโรงเรียนที่ครูใหญ่และคณะครูให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญ
ของการวิจัยครั้งนี้

๒. ผู้วิจัยนำรายชื่อทั้งหมดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง ทั้งชาย หญิง ของโรงเรียนแจ่มจันทร์ มาทำการสุ่มแบบง่ายโดยวิธีจับฉลาก เข้ากลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่ม กลุ่มละ ๒๐ คน เป็นชาย ๑๒ คน เป็นหญิง ๘ คน รวมทั้งหมด ๔๐ คน

๓. สุ่มแบบง่ายโดยวิธีจับฉลากอีกครั้ง เพื่อให้แต่ละกลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลอง เล่านิทานในแต่ละแบบ ดังนี้

กลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๑	การ เล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
กลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๒	การ เล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
กลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๓	การ เล่านิทานและแสดงทาท่างประกอบ
และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๔	การ เล่านิทานอย่างเดี่ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทาน ๑๒ เรื่อง และแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง ๑๒๐ ข้อ รายละเอียดในการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

๑. แผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทาน สำหรับวิธีสร้างแผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทานเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ศึกษาหลักสูตรและแผนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่เกี่ยวกับการฟังโดยศึกษาความคิรวบยอด จุดมุ่งหมาย เนื้อหาเรื่อง การสอนฟัง กิจกรรมการสอน การประเมินผล การใช้สื่อและเวลาที่ใช้สอน

๑.๒ วิเคราะห์ความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการสอนระหว่างหลักสูตรและแผนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่สอง เพื่อสำรวจและเพิ่มเติมเนื้อหาและกิจกรรมการสอนให้ครบตามหลักสูตร

๑.๓ ศึกษาการจัดประเภทของการฟังจากหนังสือ วารสาร และบทความ และจัดประเภทการฟังออกเป็น ๒ ประเภท โดยนำการจัดประเภทการฟังของนักการศึกษา หลาย ๆ ท่าน มาเรียงลำดับรวมลักษณะที่คล้ายคลึงกันไว้ประเภทเดียวกัน และเพิ่มลักษณะ ประเภทที่ไม่เหมือนแยกไว้ต่างหาก

๑.๔ นำนิทานในแผนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ซึ่งใช้สำหรับสอนฟัง จำนวน ๒๖ เรื่อง มาแยกประเภทการฟังโดยดูจากจุดมุ่งหมายและกิจกรรมที่ใช้ในการสอนฟัง กันมีรายชื่อ ดังนี้

ประเภทการฟังเพื่อให้เกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ นิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ (เรื่องที่ ๑) นิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ (เรื่องที่ ๒) นิทานเรื่อง รามสูร - เมขลา และนิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

ประเภทการฟังแบบจับตาคำและการละบันทึก ได้แก่ นิทานเรื่อง คางคก นิทานเรื่อง นกกระสาักขุ นิทานเรื่อง เด็กชายขนม นิทานเรื่อง คีนเคือนหงาย นิทานเรื่อง ลอกเข็ม และนิทานเรื่อง เป็นอะไรดี

ประเภทการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อสรุปใจความสำคัญ ได้แก่ นิทานเรื่อง หนูน้อยกับ หอยโข่ง นิทานเรื่อง ช้างเถร นิทานเรื่อง สามเกลอ และนิทาน เรื่อง เทียบงานวัด

ประเภทการฟังเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ ได้แก่ นิทานเรื่อง สองพี่น้อง นิทานเรื่อง เด็กชายมันกับเด็กชายแก่น นิทานเรื่อง ความซนของหนูนิด และนิทานเรื่อง ตรงคอเวลา

ประเภทการฟังเพื่อวิเคราะห์เอาความคิด ได้แก่ นิทานเรื่อง นกกระเจา นิทานเรื่อง นกเขากับมด นิทานเรื่อง สีดาคณเก่ง และนิทานเรื่อง วิชัยกับสมชาย

ประเภทการฟังเพื่อให้ได้รายละเอียด ได้แก่ นิทานเรื่อง คีตกกลางเมือง นิทานเรื่อง การต้อนรับเพื่อน นิทานเรื่อง เด็กเถร และนิทานเรื่อง หนูนิดกับสัตว์เลื้อย

๑.๕ เลือกนิทานที่แยกประเภทการฟังแล้วด้วยวิธีจับฉลาก ประเภทละ
สองเรื่อง จะได้นิทาน ๑๒ เรื่อง ดังนี้

๑.	นิทานเรื่อง	สองพี่น้อง	จากแผนการสอนที่ ๒
๒.	นิทานเรื่อง	กางก	จากแผนการสอนที่ ๒
๓.	นิทานเรื่อง	เด็กเถร	จากแผนการสอนที่ ๓
๔.	นิทานเรื่อง	สามเกลอ	จากแผนการสอนที่ ๓
๕.	นิทานเรื่อง	รังกินน้ำ	จากแผนการสอนที่ ๖
๖.	นิทานเรื่อง	ตรงต่อเวลา	จากแผนการสอนที่ ๗
๗.	นิทานเรื่อง	ช้างเถร	จากแผนการสอนที่ ๘
๘.	นิทานเรื่อง	เด็กชายขม	จากแผนการสอนที่ ๑๑
๙.	นิทานเรื่อง	ศึกกลางเมือง	จากแผนการสอนที่ ๑๖
๑๐.	นิทานเรื่อง	นกกระเจา	จากแผนการสอนที่ ๑๗
๑๑.	นิทานเรื่อง	เด็กชายป้อมเสาะความรู้	จากแผนการสอนที่ ๑๘
๑๒.	นิทานเรื่อง	สี่คนเก่ง	จากแผนการสอนที่ ๓๐

๑.๖ นำนิทานทั้ง ๑๒ เรื่อง มาสร้างแผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทาน
นิทานแต่ละเรื่องประกอบด้วยการเล่นแบบ คือ

๑. การเล่านิทานและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ
๒. การเล่านิทานและแสดงหุ่นเชิดมือประกอบ
๓. การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
๔. การเล่านิทานอย่างเดี่ยว

๑.๓ สร้างอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทานแต่ละแบบ ได้แก่

หุ่นเชิดมือตามจำนวนตัวละครในนิทานทั้ง ๑๒ เรื่อง ขนาดของหุ่นโตพอที่เด็กทั้งชั้นจะมองเห็นได้ชัดเจน จำนวน ๔๕ ตัว คือ คางคก กบ ปลา เต่า ช้าง กา นก แมลงวัน สุนัข แมว จิ้งจก แมงมุม นกกระเจา ชาวนา นายพราน พระราชา นางฟ้า ขอทาน โจร ครูผู้หญิง ครูผู้ชาย พ่อ แม่ ชายบ้านนอก เด็กหญิง และเด็กผู้ชาย

รูปภาพใช้ประกอบการเล่านิทานเป็นภาพสีลายเส้นขนาด ๑๔" x ๑๔" จำนวน ๑๐๐ ภาพ คือ นิทานเรื่องสองพี่น้อง ๔ ภาพ นิทานเรื่องคางคก ๖ ภาพ นิทานเรื่องเด็กเกเร ๕ ภาพ นิทานเรื่องสามเกลอ ๑๒ ภาพ นิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ ๔ ภาพ นิทานเรื่อง ทรงค้อเวลา ๖ ภาพ นิทานเรื่อง ช้างเกเร ๑๑ ภาพ นิทานเรื่อง เด็กชายขม ๓ ภาพ นิทานเรื่อง คีตกกลางเมือง ๕ ภาพ นิทานเรื่อง นกกระเจา ๑๑ ภาพ นิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้ ๑๐ ภาพ และนิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง ๙ ภาพ

๑.๔ นำแผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทานพร้อมทั้งอุปกรณ์ในการเล่านิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครูที่สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่สอง พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและอุปกรณ์ ความยากง่ายของภาษาที่ใช้ต้องนำคำถามที่ใช้หลังเล่านิทานจบมาแก้ไขปรับปรุงเพราะบางข้อยากเกินไป

๑.๕ นำแผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทานพร้อมอุปกรณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอให้ คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรพิจารณาพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญด้านนิทานสำหรับเด็ก ด้านรูปภาพและด้านการสร้างหุ่น คือ

๑. กร. ศีลา	จายนีโยธิน	ผู้เชี่ยวชาญนิทานสำหรับเด็ก
๒. อาจารย์วิริยะ	สิริสิงห์	ผู้เชี่ยวชาญนิทานสำหรับเด็ก
๓. อาจารย์สมบูรณ์	กิ่งขมาพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญนิทานสำหรับเด็ก
๔. อาจารย์สมหวัง	คุรุวัตะ	ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปภาพ
๕. ผ.ศ. เกศินี	โชติกเสถียร	ผู้เชี่ยวชาญด้านหุ่น

เพื่อดูความเหมาะสมของภาษา กิจกรรมในการเล่าและความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้
เล่านิทาน

๑.๑๐ นำแผนการนำเสนอแสดงขั้นตอนการเล่านิทานพร้อมอุปกรณ์ไปทดลองเล่า
นิทานแต่ละแบบกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง จำนวน ๓ - ๕ คน จากโรงเรียน
สวัสดิวิทยา เพื่อดูภาษาที่ใช้เล่านิทานให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและนำไปทดลองเล่านิทาน
แต่ละแบบอีกครั้งกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง จำนวน ๕๐ คน จากโรงเรียนสุเหร่า
บ้านคอน เขตพระโขนง เพื่อกำหนดเวลาที่ใช้ในการฟังนิทาน ความยากง่ายของภาษา
ที่ใช้ ความเหมาะสมของอุปกรณ์ และคำถามที่ใช้กับเด็ก แล้วผู้วิจัยนำมาแก้ไข

๑.๑๑ ผู้วิจัยนำแผนการนำเสนอแสดงขั้นตอนการเล่านิทานพร้อมอุปกรณ์ที่แก้ไข
ปรับปรุงแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ก่อนนำไปทดลองเล่านิทานแต่ละรูปแบบ

๒.๒. แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง การสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความ
สามารถในการฟังนิทานแต่ละเรื่อง รวม ๑๒ ฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

๒.๑ สร้างแบบทดสอบจากเนื้อหาของนิทานที่กำหนดไว้ โดยมีจุดประสงค์
เพื่อวัดความเข้าใจในเนื้อเรื่อง และยึดหลักการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจของ
บลูม (Bloom. อ้างจาก บุญเชิด วิฑูโรธนันตพงษ์ ๒๕๒๑ : ๕๕) ด้วยการสร้าง
ข้อความเพื่อวัดพฤติกรรม ๓ แบบ คือ การแปลความหมาย การตีความหมายและการ
ขยายความ ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบชนิดสี่ตัวเลือก โดยศึกษาวิธีการสร้าง
จากตำราและเอกสารต่าง ๆ (ชวาล แพริตกุล ๒๕๑๖ : ๓๗๒) เมื่อสร้างข้อสอบแล้ว
นำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความและแก้ไข
ปรับปรุง แล้วจึงนำแบบทดสอบไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง กลุ่มย่อย ๓ - ๕ คน
จากโรงเรียนวัดบางเคย เพื่อดูความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบแล้วแก้ไขปรับปรุง
นำข้อสอบไปทดลองกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่สองของโรงเรียนสวัสดิวิทยา จำนวน ๑๒๒ คน
แต่ทำแบบทดสอบครบ ๑๒ ชุด เพียง ๑๐๐ คน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

๒.๒ การวิเคราะห์และคัดเลือกข้อสอบ นำแบบทดสอบที่ไปทดลองกับนักเรียน ในข้อ ๒.๑ มาตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนนข้อที่นักเรียนตอบถูกข้อละ ๑ คะแนน ข้อที่นักเรียนตอบผิดหรือไม่ได้ตอบ ไม่ให้คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนแบบทดสอบทุกฉบับแล้ว ดำเนินการ วิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค ๒๗ % และเปิดหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก จากตารางวิเคราะห์ข้อสอบของ จุง เต ฟาน (Chuny Teh Fan) พิจารณาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และ ค่าประสิทธิภาพของตัวลอง ดังนี้

เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .๒๐ - .๘๕ ค่าอำนาจจำแนกเป็นบวก ตั้งแต่ .๒๐ ขึ้นไป และข้อสอบที่ตัวลองมีประสิทธิภาพ ๕ % ขึ้นไป จากจำนวนข้อทดสอบทั้งหมด ๑๕๐ ข้อ ทำการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อคัดเลือกเหลือ ๖๒ ข้อ แล้วนำข้อสอบทั้งหมดไป ทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง โรงเรียนสุเหร่าบ้านคอน จำนวน ๕๐ คน แล้วหาค่า ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการฟัง โดยวิธีการของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) KR - 20 แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .๘๐๒๔

การดำเนินการทดลอง

๑. คัดเลือกนิทานทั้ง ๑๒ เรื่อง เพื่อเล่าก่อนหลัง โดยวิธีจับฉลาก
 ๒. กำหนดวันสำหรับเล่านิทานแต่ละแบบก่อนหลังโดยวิธีจับฉลาก
 ๓. ทำการเล่านิทานทั้งสี่รูปแบบ ใช้เวลาในการทดลอง ๑๒ ครั้ง
- แต่ละกลุ่มได้รับการทดลองสัปดาห์ละครั้ง ติดต่อกัน ๑๒ สัปดาห์ หลังการทดลองทุกครั้งทิ้งระยะ ไปหนึ่งสัปดาห์ จึงจะทดลองเกี่ยวกับความคงทนในการจำ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองและ ทดสอบนักเรียนด้วยตนเอง ทุกกลุ่มมีเวลาในการทดลองเหมือนกันโดยแบ่งเวลาในการทดลอง ดังนี้

๓.๑ การทดลองแต่ละเรื่องใช้เวลาสี่วัน วันละหนึ่งกลุ่ม คือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ของทุกสัปดาห์ติดต่อกัน และทุกกลุ่มฟังนิทานเรื่องเดียวกัน ช่วงเวลาที่ใช้ในการทดลองระหว่าง ๘.๓๐ - ๑๐.๑๐ น. โดยกำหนดเวลาในการฟังนิทาน ๒๐ นาที เวลาในการทำแบบทดสอบ ๒๐ นาที รวมใช้เวลาในแต่ละครั้งที่ทำการทดลอง ๔๐ นาที ถ้าสัปดาห์ใดวันที่ทดลองตรงกับวันหยุด หรือวันสำคัญ จะเลื่อนไปทดลองวันศุกร์แทน

๓.๒ การทดสอบความคงทนในการจำ (Retention) เวนระยะจากวันที่ทำการทดลองทั้งช่วงหนึ่งสัปดาห์ของทุก ๆ กลุ่ม นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังมาทดสอบซ้ำอีกครั้ง ทดสอบครั้งละหนึ่งเรื่องในเวลา ๒๐ นาที ช่วงเวลาที่วัดความคงทนในการจำระหว่าง ๑๐.๓๐ - ๑๐.๕๐ ถ้าวันที่ทดลองต้องเลื่อนไปเพราะตรงกับวันหยุด การวัดความคงทนในการจำก็จะเลื่อนตามโดยทั้งช่วงหนึ่งสัปดาห์เหมือนเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งสี่กลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ (One-Way Analysis of Variance) ~~ถ้าพบว่ามี~~ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ใช้ q - Statistic ทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป

๒. เปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการจำระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทั้งสี่กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ (One-Way Analysis of Variance) ~~ถ้าพบว่ามี~~ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ใช้ q - Statistic ทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองแบบ Posttest - Only Control Group design (อนันต์ ศรีโสภณ ๒๕๒๑ : ๑๕๕)

ตาราง ๑ แผนแผนการทดลอง

Random assignment	treatment	Posttest
R _{1E}	X ₁	T _{1E}
R _{2E}	X ₂	T _{2E}
R _{3E}	X ₃	T _{3E}
R _{1C}	-	T _{1C}

- X หมายถึง การจัดการกระทำ (Treatment)
 T หมายถึง การทดสอบภายหลังทดลอง (Posttest)
 R หมายถึง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)
 C หมายถึง กลุ่มควบคุม (Control Group)
 E หมายถึง กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

๑. สถิติที่ใช้ในการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad \text{บึงอร ภาวภิรมย์ขวัญ ๒๕๒๓ : ๑๗}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

๒. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

(บึงอร ภาวภิรมย์ขวัญ ๒๕๒๓ : ๑๓)

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$\sum X$ แทน ผลรวมของ คะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของ คะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

๓. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตร KR - 20

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \cdot \frac{s_t^2 - \sum pq}{s_t^2}$$

(บุญเชิด วิทยานันตพงษ์ ๒๕๑๒ : ๒๔๑)

เมื่อ K แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p แทน อัตราส่วนของผู้ที่ทำถูกในข้อหนึ่ง

คือ $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูกในแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนคนที่เข้าสอบ}}$

q แทน $1 - p$

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนที่สอบได้

๔. สถิติที่นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

๔.๑ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One-Way Analysis of Variance

ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ ๒๕๒๔ : ๑๑๒)

ตาราง ๒ สูตรวิเคราะห์ความแปรปรวน

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Square (SS)	Mean Square (MS)
ระหว่างกลุ่ม	k-1	$SS_B = \sum_{j=1}^k \left(\frac{T_j^2}{n_j} \right) - \frac{T^2}{N}$	$MS_B = \frac{SS_B}{k-1}$
ภายในกลุ่ม	N-k	$SS_W = SS_T - SS_B$	$MS_W = \frac{SS_W}{N-k}$
รวมทั้งหน้	N-1	$SS_T = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} x^2 - \frac{T^2}{N}$	

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F - Distribution

MS_B แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกของกำลังสองระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกของกำลังสองภายในกลุ่ม

๔.๑ วิเคราะห์รายกลุ่ม โดยวิธี Newman - Keuls test ของ Newman

จากสูตร

$$q \sqrt{\frac{MS_W}{n}}$$

(ดูที่ วงศัพท์นะ : ๒๕๒ : ๑๒๓)

เมื่อ q แทนค่า Studentized Range

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
q	แทน	ค่าที่ใช้ทดสอบความแตกต่างวิธี Newman - Keuls test
df	แทน	degree of freedom
p	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับ ดังนี้

๑. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังของกลุ่มทดลอง ๔ กลุ่ม
 - ๑.๑ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการฟัง
 - ๑.๒ การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการฟัง
๒. การเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการจำของกลุ่มทดลอง ๔ กลุ่ม
 - ๒.๑ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคงทนในการจำ
 - ๒.๒ การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคงทนในการจำ

๑. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังของกลุ่มทดลอง ๔ กลุ่ม

๑.๑ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการฟัง

ตาราง ๓ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการฟัง

	N	$\bar{X}$	S	S^2
กลุ่มทดลอง ๑	๒๐	๖๙.๘๕	๑๑.๘๘๔	๑๔๓.๖๒๘
กลุ่มทดลอง ๒	๒๐	๖๘.๕๕	๑๒.๓๘๕	๑๕๓.๓๓๔
กลุ่มทดลอง ๓	๒๐	๗๖.๘๕	๑๓.๘๕๒	๑๙๒.๕๗๖
กลุ่มควบคุม	๒๐	๖๓.๒๐	๑๒.๕๔๕	๑๕๗.๔๓๒

จากตาราง ๓ จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้งสี่กลุ่มแตกต่างกัน คือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ฟังการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ (กลุ่มที่ ๓) มีความสามารถในการฟังสูงสุด ส่วนกลุ่มที่ฟังการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว (กลุ่มควบคุม) มีความสามารถในการฟังต่ำสุด ถ้าพิจารณาจากความแปรปรวนและความเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มที่ฟังการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบมีค่าสูงสุด แสดงว่า คะแนนของนักเรียนมีการกระจาย

๑.๒ การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการฟังของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ๔ กลุ่ม

เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ (One - Way Analysis of Variance) ปรากฏผลดังตาราง ๔

ตาราง ๔ การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการฟัง

Source of Variance	Degree of Freedom	Sum of Squares	Mean Squares	F
ระหว่างกลุ่ม	๓	๑๘๖๒.๓๔	๖๓๐.๗๘	* ๓.๘๕๕
ภายในกลุ่ม	๓๖	๑๖๓๐๓.๖๕	๔๕๕.๖๔	
รวม	๓๙	๑๘๑๘๖.๐๐		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากตาราง ๔ พบว่า การเล่านิทานที่มีรูปแบบแตกต่างกัน มีผลทำให้คะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($F_{(๓,๓๖)} = ๒.๓๒$) และเพื่อแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการฟังของนักเรียนกลุ่มใดแตกต่างกันจริง จึงได้ทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการฟังกับรูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบเป็นรายคู่ โดยใช้ q - Statistic ทดสอบดังนี้

ตาราง ๕ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนเป็นรายคู่

กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง ๒	กลุ่มทดลอง ๑	กลุ่มทดลอง ๓
	$\bar{X}$	๖๓.๒๐	๖๔.๕๕	๖๕.๕๕	๗๖.๔๕
กลุ่มควบคุม	๖๓.๒๐	—	๕.๓๕	๖.๒๕	๑๓.๖๕*
กลุ่มทดลอง ๒	๖๔.๕๕		—	.๐๕	๔.๓๐
กลุ่มทดลอง ๑	๖๕.๕๕			—	๗.๕๐
กลุ่มทดลอง ๓	๗๖.๔๕				—
		r	๒	๓	๔
$q \sqrt{\frac{MS_w}{n}}$		$q_{.๕๕} (r, ๗๖)$	๒.๔๒	๓.๓๕	๓.๗๓
		$q_{.๕๕} (r, ๗๖)$	๔.๐๕	๕.๖๖	๑๐.๖๓

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งให้เห็นชัดว่า การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ มีผลทำให้คะแนนความสามารถในการฟังสูงกว่าการเล่านิทานอย่างเดียว ส่วนกลุ่มทดลองกลุ่มที่หนึ่งกลุ่มที่สองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบกับการเล่านิทานแสดงว่า การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบกับการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว ส่งผลต่อความสามารถในการฟังพอ ๆ กัน

๒. การเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการจำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

๔ กลุ่ม

๒.๑ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคงทนในการจำ

ตาราง ๖ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคงทนในการจำ

	N	$\bar{X}$	S	S^2
กลุ่มทดลอง ๑	๒๐	๖๘.๘๕	๑๓.๑๐๗	๒๘๒.๖๖๐
กลุ่มทดลอง ๒	๒๐	๕๕.๔๕	๑๔.๔๑๐	๒๐๓.๖๓๘
กลุ่มทดลอง ๓	๒๐	๖๕.๔๐	๑๒.๑๕๐	๑๔๗.๖๒๑
กลุ่มควบคุม	๒๐	๕๕.๓๕	๑๓.๑๓๒	๑๗๓.๕๐๓

จากตาราง ๖ จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้งสี่กลุ่มแตกต่างกัน คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ฟังการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ (กลุ่มที่ ๓) มีความคงทนในการจำสูงสุด ส่วนกลุ่มที่ฟังการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว (กลุ่มควบคุม) มีความคงทนในการจำต่ำสุด ถ้าพิจารณาจากความแปรปรวนหรือค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่ม จะเห็นว่ากลุ่มที่มีความแปรปรวนสูงสุด คือ กลุ่มทดลองที่ ๑ และกลุ่มทดลองที่ ๓ มีความแปรปรวนต่ำที่สุด

๒.๒ การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคงทนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ๔ กลุ่ม

เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ

(One-Way Analysis of Variance)

ปรากฏผลดังตาราง ๗

ตาราง ๘ การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคงทนในการจำ

Source of Variance	Degree of Freedom	Sum of Squares	Mean Squares	F
ระหว่างกลุ่ม	๓	๒๒๓๘.๐๘	๗๔๖.๓๔๓	๓.๖๕๒ *
ภายในกลุ่ม	๓๖	๑๕๘๘๘.๘๘	๔๔๑.๓๕๗	
รวม	๓๙	๑๘๑๒๖.๙๖		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากตาราง ๘ พบว่า การเล่านิทานที่มีรูปแบบแตกต่างกัน มีผลทำให้คะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($F_{(๓,๓๖)} = ๓.๖๕$) และเพื่อแสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำของนักเรียนกลุ่มใดที่แตกต่างกันจริง จึงได้ทดสอบความแตกต่างของความคงทนในการฟังกับรูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ เป็นรายคู่ โดยใช้ q - Statistic ทดสอบดังนี้

ตาราง ๕ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความทรงหนในการจำของนักเรียนเป็นรายคู่

กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง ๒	กลุ่มทดลอง ๑	กลุ่มทดลอง ๓
	$\bar{X}$	๕๕.๓๕	๕๕.๔๕	๖๔.๘๕	๖๕.๔๐
กลุ่มควบคุม	๕๕.๓๕	—	๔.๑๐	๙.๕๐	๑๔.๐๕ *
กลุ่มทดลอง ๒	๕๕.๔๕		—	๕.๔๐	๙.๙๕
กลุ่มทดลอง ๑	๖๔.๘๕			—	๔.๕๕
กลุ่มทดลอง ๓	๖๕.๔๐				—
	r		๒	๓	๔
$q \sqrt{\frac{MS_W}{n}}$	$q_{.๕๕}(r, ๗๖)$		๒.๘๒	๓.๓๕	๓.๗๓
	$q_{.๙๕}(r, ๗๖)$		๕.๑๑	๑๐.๕๕	๑๒.๐๕

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่สาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งในขั้นนี้ชี้ว่า การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ มีผลทำให้คะแนนความทรงหนในการจำสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว ส่วนกลุ่มทดลองที่หนึ่ง กลุ่มทดลองที่สองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบกับการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว ส่งผลต่อความทรงหนในการจำพอ ๆ กัน

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการหารูปแบบการเล่านิทานที่ส่งเสริมความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนโดยใช้การเล่านิทานแบบต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้และผลการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสองประการ คือ

๑. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ที่จะส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียน รูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ คือ
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ที่จะส่งผลต่อความคงทนในการจำของนักเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๑. รูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนแตกต่างกัน
๒. รูปแบบการเล่านิทาน ๔ แบบ ส่งผลต่อความคงทนในการจำของนักเรียนแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนแจ่มจันทร์ เขตพระโขนง สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๒๕ จำนวน ๕๐ คน ซึ่งผู้วิจัยสุ่มมาจากนักเรียนทั้งหมด ๑๔๓ คน ผู้วิจัยได้สุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเพื่อให้เป็นกลุ่มทดลอง ๔ กลุ่ม กลุ่มละ ๒๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๑. แผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทานพร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน ทั้ง ๑๒ เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการนำนิทานจากแผนการสอนภาษาไทยในคู่มือครูสอนภาษาไทยตามหลักสูตร ๒๕๒๑ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มาสร้างเป็นแผนการสอนแสดงขั้นตอนการเล่านิทานสี่แบบ คือ

- ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
- ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
- ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
- ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

๒. แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง ใช้ทดสอบหลังจากฟังนิทานแต่ละเรื่อง เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบทดสอบนี้เป็นแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก นิทานแต่ละเรื่องมีแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง ๑๐ ข้อ แบบทดสอบทั้งหมดมี ๑๒๐ ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .๘๐๒๔

การดำเนินการทดลอง

๑. ในการทดลองแต่ละครั้งให้กลุ่มตัวอย่างฟังนิทานเรื่องเดียวกัน แต่การเล่านิทานแตกต่างกัน

- ๑.๑ กลุ่มทดลองที่ ๑ ฟังนิทานแบบการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
- ๑.๒ กลุ่มทดลองที่ ๒ ฟังนิทานแบบการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
- ๑.๓ กลุ่มทดลองที่ ๓ ฟังนิทานแบบการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
- ๑.๔ กลุ่มควบคุม ฟังนิทานแบบการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

๒. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังหลังจากฟังนิทานแต่ละเรื่อง

๓. หลังจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังของนิทานแต่ละเรื่องไปแล้ว ๑ สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำอีกครั้ง เพื่อหาความคงทนในการจำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ๑. หาค่าสถิติพื้นฐาน
- ๒. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนสี่กลุ่ม ซึ่งฟังนิทานจากการเล่าในแต่ละแบบ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ (One-Way Analysis of Variance) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ใช้ q - Statistic ทดสอบเป็นรายคู่อีกครั้งหนึ่ง
- ๓. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนสี่กลุ่ม ซึ่งฟังนิทานจากการเล่าในแต่ละแบบ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ (One - Way Analysis of Variance) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ใช้ q - Statistic ทดสอบเป็นรายคู่อีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังซึ่งมีการเล่าสี่แบบ คือ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ และการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว พบว่าการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบมีผลทำให้คะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนสูงกว่า การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ ๑ นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนที่ฟังนิทานแบบการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบสูงกว่าคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนที่ฟังนิทานแบบการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบกับการเล่านิทาน และแสดงหุ่นประกอบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการจำนิทาน ซึ่งมีแบบการเล่าสี่แบบ คือ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ และการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว พบว่าการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบมีผลทำให้คะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ ๒ นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนที่ฟังนิทานแบบการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบสูงกว่า คะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนที่ฟังนิทานแบบการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบกับการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

๑. ในการเปรียบเทียบความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำระหว่าง การเล่านิทาน สี่รูปแบบ คือ การเล่านิทาน และแสดงท่าทางประกอบ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ และการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

ผลการทดลองพบว่า การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบทำให้นักเรียนมีความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ ที่ว่า "การเรียนรู้โดยการกระทำ" (Learning by doing) เด็กเกิดการเรียนรู้จากการได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (John Dewey. ๑๙๑๖ : ๑๖๓ - ๑๗๔) และการเรียนรู้นั้นจะส่งผลต่อเนื่องถึงความคงทนในการจำได้ดีกว่าการเรียนรู้ที่เด็กไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ผลการทดลองนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ บรูเนอร์ เด็กจะเรียนรู้โดยการกระทำด้วยตนเองก่อนการเรียนรู้จาก จินตนาการและสัญลักษณ์ (Bruner. ๑๙๖๐ : ๔๗) โดยธรรมชาติเด็กเรียนรู้ภาษาจากสิ่งที่มีมองเห็นรอบ ๆ ตัวก่อน คือเมื่ออายุประมาณ ๖ ขวบจึงจะเริ่มใช้การเรียนรู้จากสัญลักษณ์ (วิชัย วงษ์ใหญ่ ๒๕๒๓ : ๖๖ - ๖๘)

ถ้าพิจารณาการเรียนรู้ของเด็กที่ระดับประถมศึกษาปีที่สอง ตามโครงสร้างของความคิดและการเจริญเติบโตของ เพียเจต์แล้ว เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำได้มากที่สุด สิ่งที่เป็นนามธรรมจะเรียนรู้ได้ช้า และจะมีการคิดเหตุผลในส่วนที่เป็นรูปธรรม (Piaget. ๑๙๖๕ : ๓๗๓) ดังนั้นสิ่งที่เด็กเรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง ย่อมส่งผลต่อการเรียนมากกว่าการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดโดยการใช้ภาษาเพียงอย่างเดียว

ในการเรียนภาษา ไมเคิล บัสท์ ได้ศึกษาพบว่า การเรียนรู้ของเด็กปกติหรือเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน มักจะเริ่มจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรม (Myklebust. อ้างจาก ศรียา นิยมธรรม ๒๕๑๕ : ๑๐๔ - ๑๑๖) การเรียนรู้โดยการเล่านิทานและให้เด็กแสดงท่าทางจึงส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำได้ดีกว่าการเรียนรู้จากการเล่านิทานที่ใช้ภาษาพูดเพียงอย่างเดียว และจากผลการวิจัยของ ดิกสัน จอห์นสัน และซอลซ์ ชี้ให้เห็นชัดว่า การเล่านิทานถ้าเด็กได้แสดงบทบาทของตัวละครในเรื่องไปพร้อมด้วยจะพัฒนาจิตลักษณะได้ดี การพัฒนาจิตลักษณะเด็กจะต้องเกิดความเข้าใจและจดจำลักษณะตัวละคร

ที่เป็นแบบใดก่อนเพื่อเขียนแบบตัวละครในนิทานที่ตนได้ฟัง (Dixon, Johnson and Saltz. ๑๙๙๓ : ๓๖๓) เช่นเดียวกับที่ เรซา ทองสวัสดิ์ ได้แนะนำว่า การเล่านิทาน และให้เด็กแสดงท่าทางประกอบ จะช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานและประทับใจบทเรียน (เรซา ทองสวัสดิ์ ๒๕๑๖ : ๘)

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบเป็นการสอนภาษาไทยที่ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในลักษณะเรียนปนเล่น (Play Way Method) ซึ่งเหมาะสมกับเด็กระดับประถมศึกษาเพราะเด็กได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ได้ระบายอารมณ์ลดความเครียดในการเรียน และยังสอดคล้องกับพัฒนาทางกาย เด็กไม่ชอบอยู่นิ่งต้องการเคลื่อนไหวเพื่อใช้พลังงาน จึงส่งผลต่อความสามารถในการฟังมากกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว และในทางโสตทัศนศึกษาก็คำนึงถึงการให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ด้วยตนเอง

๒. ถ้าพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ และการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับการแบ่งลำดับ ประสบการณ์ของ เอกา เดล (Edgar Dale) ที่ว่า สิ่งใหม่ล็คคือผู้เรียนที่สุสุด คือ ประสบการณ์ตรง ที่ผู้เรียนได้ประสบด้วยตนเองคือ การเล่านิทาน และให้เด็กแสดงท่าทาง (สมพงษ์ ศิริเจริญ ๒๕๑๖ : ๒๕ - ๓๒) ส่วนการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบกับการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ เป็นการนำสื่อมาประกอบการเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปสู่หลักการใหม่ ๆ แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างการใช้รูปภาพกับการใช้หุ่นเป็นสื่อ หุ่นทำให้ผู้เรียนสนใจได้มากกว่าภาพ เพราะมีลักษณะสามมิติ เด็กจะพุ่งความสนใจมาที่สื่อ และต้องการทดลองทำ เด็กในวัยนี้สามารถทำหุ่นได้ทุกประเภท (จิระประภา บุญนิคย์ ๒๕๒๕ : ๕) เมื่อเกิดความสนใจ นักเรียนก็จะใช้เวลาหุนานมากขึ้นไป

ความเข้าใจในตัวเนื้อเรื่องก็น้อยลง พอถึงเวลาตอบคำถามในแบบทดสอบที่วัดความเข้าใจจากเนื้อเรื่องของนิทาน จึงได้น้อยกว่า การอ่านนิทานและแสดงภาพประกอบ

นอกจากนี้การอ่านนิทานและแสดงภาพประกอบ มีการเรียงลำดับขั้นตอนอย่างดีตามเนื้อเรื่อง เป็นภาพประกอบที่สามารถจำลองความเป็นจริงได้ใกล้เคียงมากที่สุด เหตุผลนี้ตรงกับความจริงว่า "รูปภาพเป็นเสมือนภาษาสากล ผู้ที่ได้เห็นภาพที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อนก็สามารถเข้าใจความหมายได้ แม้จะไม่เข้าใจคำบรรยายภาพนั้น ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษา ก็อาจเข้าใจความหมายในภาพได้ ยกเว้นกับที่ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย" (Robert. อ้างอิงจาก สัมพร ผลจำญู ๒๕๒๒ : ๓๙) ที่สำคัญคือ ผู้เรียนสามารถย้อนกลับมาทบทวนเนื้อเรื่องนิทานได้จากภาพ ส่วนการอ่านนิทานเพียงอย่างเดียวในระหว่างการทดลองสัปดาห์แรก ๆ เด็กจะให้ความสนใจ แต่ถ้าวการอ่านนิทานทำติดต่อกันนาน ๆ เด็กจะให้ความสนใจในเนื้อเรื่องน้อยกว่า กิจกรรมก่อนอ่านนิทานและกิจกรรมหลังอ่านนิทานจบ เพราะเด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และได้รับการตอบสนองในทันที เช่น การชมเชยเมื่อตอบถูก การตั้งชื่อนิทานที่เพื่อน ๆ เห็นด้วย

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การอ่านนิทานและแสดงท่าทางประกอบ เป็นรูปแบบการอ่านนิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำได้ดีที่สุด ที่ได้ผลเช่นนั้น เพราะเป็นการเรียนที่สนุกสนาน เด็กพอใจการเรียน เด็กได้เรียนภาษาโดยไม่รู้ตัว ผิดความกลัวให้แก่เด็กในการแสดงออกทางอารมณ์ สังคมและความนึกคิด เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในระดับประถมศึกษา

เด็กได้มีกระเป๋านิทานและมารยาทที่ดีในสังคมตั้งแต่เล็ก เพราะเด็กจะต้องรู้จักหัดฟังคำแนะนำของครู ในการที่จะให้ใครออกมาแสดงก่อนหรือหลัง ครูได้ฝึกเด็กด้วยการปฏิบัติจริง ครูไม่จำเป็นต้องสอนคาบแก้วหนังสือหรือแบบเรียน เมื่อเด็กได้กระทำด้วยตัวเอง เด็กจะจดจำได้ดีกว่าครูบอกให้ฟัง

แม้ว่าการอ่านนิทานและแสดงภาพประกอบกับการอ่านนิทานและแสดงหุ่นประกอบให้ผลลัพธ์ไม่แตกต่างจากการอ่านนิทานและแสดงท่าทางประกอบก็จริง แต่ถ้าวพิจารณาจากคะแนน

ของความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำแล้ว การเล่านิทานโดยใช้ภาพและหุ่นประกอบ จะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า สำหรับการนำมาใช้ในการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบกับ การเล่านิทาน โดยให้แสดงท่าทางด้วยแล้ว การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบเหมาะสมสำหรับนำมาใช้สอน มากกว่า เพราะการเล่านิทานโดยให้เด็กแสดงท่าทาง เป็นวิธีที่ง่ายและได้ผลคุ้มค่า ไม่ต้องเสีย ค่าใช้จ่าย ในการสร้างอุปกรณ์ประกอบการเล่าและอุปกรณ์ที่นำมาใช้จากประสิทธิภาพ ในการ สื่อความหมายแล้ว การเรียนการสอนนั้นจะสูญเปล่าทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย นอกจากนี้จะเป็น การยุ่งยากกับครูที่ขาดทักษะในการวาดภาพและสร้างหุ่น สำหรับประกอบการเล่านิทานอีกด้วย

๓. การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทน ในการจำไม่แตกต่างจากการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบกับการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ เพราะผู้วิจัยตั้งใจเล่านิทานอย่างจริงจังโดยศึกษาหาความรู้เรื่องราวของนิทานอย่างถี่ และใช้ ประสบการณ์ทั้งหมดที่มีอยู่เข้าร่วมปรับปรุงเสริมแต่ง เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นเรื่องราวที่ สละสลวยสมเหตุสมผล ทั้งยังใช้น้ำเสียงการแสดงออกทางสีหน้า และใช้นิ้วมือนำมาช่วยเป็นสื่อ ประกอบการเล่า เพื่อให้การเล่านิทานนี้สมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยจะทอดน้ำเสียงและอารมณ์ให้คล้อย ตามเรื่องราวและบรรยากาศในนิทาน ชักนำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามและนึกภาพตามไปด้วย จึงทำให้การเล่านิทานเพียงอย่างเดียวได้ผลไม่แตกต่างจากการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและ การวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

๑.๑ การเรียนการสอนฟัง เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจในการฟัง รู้จักจับ ใจความสำคัญและจกจำเรื่องที่ฟังได้ ครูควรนำนิทานที่เล่าโดยแบบการเล่านิทานและให้เด็ก แสดงท่าทางไปใช้ เพราะการเล่านิทานแบบนี้จะส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมในการเรียน

เกิดความสนุกสนานจดจำบทเรียนได้แม่นยำ และผู้เรียนยังได้ทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เช่น จริยศึกษา นาฏศิลป์ พลศึกษาและศิลปะศึกษาโดยเด็กจะได้แนวคิดและข้อปฏิบัติ ได้ฝึกสื่อสารการอ่านและการเขียน ได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและได้คิดจินตนาการ สร้างสรรค์ความคิด

๑.๒ การฝึกวินัยและการปฏิบัติตามคำสั่ง การเล่านิทานช่วยให้เด็กรู้จักระเบียบวินัยและการปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นตอนก่อนหลังของตัวละครแต่ละตัว เด็กจะรู้หน้าที่ของตนว่าควรจะทำอย่างไร เมื่อถึงบทบาทที่ตนจะต้องแสดง เมื่อยังไม่ถึงบทบาทตนก็ต้องรอคอยนอกจากนี้เด็กได้ฝึกวินัยในการนั่งฟัง การตอบคำถามก่อนหลัง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

๑.๓ การแสดงออกของผู้เรียน นักเรียนกล้าแสดงออกเพราะ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความคิดเห็นและ ความคิดคำนึง ไม่ขาดความหวาดหรือเกิดความกังวลว่าจะทำผิดเด็กได้แสดงตามที่ตนต้องการ โดยครูเป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือแนะนำเท่านั้น และการเล่านิทานแต่ละแบบได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี ตามเหตุผลของแต่ละคนจากการอภิปรายหลังการฟังนิทานจบ

๑.๔ การส่งเสริมคุณธรรมของเด็ก การเล่านิทานเหมาะสมสำหรับนำมาสอน จริยศึกษา เพราะนิทานช่วยปลูกฝังคุณธรรมที่ควรปฏิบัติให้แก่เด็ก เด็กจะได้เลียนแบบตัวละครในนิทานโดยที่เด็กไม่รู้ตัวเลยว่านั่นคือ การสั่งสอน และพบว่าเด็กต้องการเลียนแบบตัวละครที่ดีมีคุณธรรม จะนำไปเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ส่วนตัวละครที่ไม่ดีเด็กจะนำไปเปรียบเทียบกับคนที่ทำตัวไม่ถูกต้อง ซึ่งใช้เป็นทิวแบบในการดัดเตือนไม่ให้เด็กทำความผิด

๑.๕ ส่งเสริมให้เด็กเกิดการระดมพลังสมอง (Brain Storming) การเล่านิทานจะช่วยให้เด็กได้ฝึกการระดมพลังสมองในการคิด จับใจความสำคัญของนิทาน การค้นหาเหตุผลในการตอบคำถามการ สนทนาแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ต้องคิดวิเคราะห์ พฤติกรรมของตัวละคร ว่าสิ่งใดถูกต้องสิ่งใดยอมรับและสิ่งใดไม่ถูกต้องสิ่งใดไม่ยอมรับ

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

๒.๑ ควรศึกษารูปแบบต่าง ๆ ของการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการฟัง และความคงทนในการจำ ในชั้นประถมปีที่ ๔ และ ประถมปีที่ ๖ เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทานที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละระดับชั้น

๒.๒ ควรเปรียบเทียบการฟังนิทานในวันต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและแรงจูงใจในการเรียน เช่น การเล่าในวันจันทร์กับ วันศุกร์ จูงใจเด็กให้อยากมาโรงเรียนได้มากกว่าการเล่าในวันอื่น ๆ หรือไม่

๒.๓ การปลูกฝังคุณธรรมที่สูงต้องการเป็นสิ่งจำเป็น จึงควรทดลองเล่านิทานหลาย ๆ แบบ เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน เช่น การพัฒนาเด็กที่มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางให้มีลักษณะยึดความต้องการของกลุ่มคนเป็นหลัก

๒.๔ ควรวิจัยเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังและความคงทนในการจำ โดยใช้การเล่านิทานประกอบเสียงดนตรี การเล่านิทานประกอบเสียงเพลงและการเล่านิทานประกอบสไลด์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง

1175017, 11751

บรรณานุกรม

กมล ภูประเสริฐ "การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการประถมศึกษา" เอกสารการประถมศึกษา

มีนาคม ๒๕๒๓, ๔๕ หน้า

กิ่งแก้ว อัดถาวร วรรณกรรมจากบ้านใน เอกสารนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศ

กรรมการฝึกหัดครู ๒๕๑๓, ๔๔๔ หน้า

กิตติวดี บุญเชื้อ "กลุ่มทักษะ : ภาษาไทย" หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ ทฤษฎีและ

แนวปฏิบัติ สุมิตร คุณากร, บรรณาธิการ กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน จำกัด

๒๕๒๐, ๔๒ หน้า

กุลธรี ภูมิภาค และ ดวงเนตร เบี้ยวไข่มุก บริการและกิจกรรมของห้องสมุด ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม ๒๕๒๑, ๖๔ หน้า

จิระประภา บุญนิคย์ หุ่นการทำและวิธีใช้ สำนักพิมพ์ปณยา ๒๕๒๕, ๑๐๓ หน้า

เฉลิม มากนวล การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป ปรินญาพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๒๒๒ หน้า

อัครสำเนา

ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการวัดผล พิมพ์ครั้งที่ ๕ วัฒนาพานิช ๒๕๑๖, ๔๓๔ หน้า

ชูศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อวิจัย ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๔, ๑๔๓ หน้า

ชัยพร วิชาวุธ "พัฒนาการใหม่ในวิชาจิตวิทยาการเรียนรู้และการจำ" วารสารครูศาสตร์

๕ - ๖ สิงหาคม - ตุลาคม ๒๕๑๕, ๖๕ - ๘๐ หน้า

————— ความจำมนุษย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพิมพ์ชาวพิมพ์ ๒๕๒๐, ๑๖๖ หน้า

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล

ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๑, ๑๔๑ หน้า

ฐะปะนีย์ นาคกรรพ และ ประภาศรี สีหอำไพ ภาษาไทยสำหรับครู จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย ๒๕๒๐, ๑๒๔ หน้า

ทิพย์ นาดสุภา จิตวิทยา โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ๒๕๑๑, ๕๖๓ หน้า

ทิพย์สุภา นิลสินธุพ "ครูชาตุนอยากฟังนิทาน" เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน ชมรมไทย -
อิสราเอล ๒๕๒๔, ๑๓๐ หน้า

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ สถิติประยุกต์ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ๒๕๒๓, ๒๐๐ หน้า

บันลือ พลชนะวัน อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอน
ไทยวัฒนาพาณิช ๒๕๒๒, ๒๐๕ หน้า

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ การวัดและการประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๔๑๖ หน้า

ปริญญา เกื้อหนุน การศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านด้วยวิธีใช้ และไม่ใช้การฟังประกอบ
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๘, ๖๗ หน้า อักส่าเนา

พรทิพย์ บุษราอนุวงศ์ การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๒, ๑๕๗ หน้า อักส่าเนา

เขาวัดลักษณ บุญศิริ การเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษจากการสอนโดยใช้สื่อ
ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เสียง วิทยานิพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑, ๑๖๔ หน้า
อักส่าเนา

รัตน์ ศรีไพรวรรณ "การเล่านิทานและเล่าเรื่อง" สื่อภาษาชุมชนภาษาไทยของครูสภา
ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓ เมษายน ๒๕๑๖

รัตนา ศิริพานิช ความเข้าใจในการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
ที่พูดภาษาไทยกลางในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาษามลายูในจังหวัดปัตตานี ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๙, ๑๓๔ หน้า

เรขา ทองสวัสดิ์ "การเล่านิทานสำหรับนักเรียนไถลคมนาคนและชาวเขา" ประชาศึกษา
ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๔ : ๔ - ๕ มีนาคม ๒๕๑๖

รองรัตน์ อิศรภักดี และ เทือก ฤสุมา ณ อยุธยา วิธีสอนภาษาไทย โรงพิมพ์คุรุสภา
๒๕๑๔, ๔๕ - ๔๖ หน้า

วลัย วลิตราวง "ส่งเสริมห้องสมุดกวดยการเรียนรู้" วารสารการศึกษาผู้ใหญ่ ปีที่ ๕

ฉบับที่ ๕๓ : ๒๒ - ๒๒ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๑๕

วรรณพร ภิรมย์รัตน์ "การสอนพูดในโรงเรียนประถมศึกษา" วารสารการประถมศึกษา

มีนาคม ๒๕๒๓, ๔๗ หน้า

วาทินี ฐานางค์กานติ การเลือกและจัดหาวัสดุห้องสมุด ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ๒๕๒๐, ๖๕ หน้า

วิชัย วงศ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลใหม่ โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ๒๕๒๑,

๑๒๒ หน้า

ศิริกร อัครธรากร พัฒนาการความสามารถในการฟังและความสามารถในการอ่านของ

นักเรียนในชั้นประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร ๒๕๒๐, ๗๑ หน้า อักสำเนา

ศิริกาญจน์ โกศลน "การเล่นิทานเพื่อเสริมพัฒนาการทางอารมณ์แก่เด็กกชนวัยเรียน"

ประถมศึกษา ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๔ : ๓๗ - ๓๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

ศรียาและประภัสร์ นิยมธรรม พัฒนาการทางภาษา ๒๕๑๘, ๑๘๕ หน้า

ศ. ศุภนิมิตร (นามแฝง) "การเล่นิทานสำหรับเด็กประถม" ประถมศึกษา ปีที่ ๓๐

ฉบับที่ ๑๑ : ๒๕ - ๓๒ มิถุนายน ๒๕๒๒

ศึกษาธิการ กระทรวง หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ โรงพิมพ์คุรุสภา

๒๕๒๐, ๔๒๒ หน้า

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กและกรมสามัญศึกษา การวิจัยหลักสูตร

ประถมศึกษาตอนต้น โครงการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๑๖, ๓๘๕ หน้า

สนธิ ไกรสินธุ์ "การสอนทักษะการฟังในชั้นประถม" วิทยาสาร ปี ๒๔ ฉบับที่ ๒๒

: ๔๔ - ๔๕, ๔ มิถุนายน ๒๕๑๖

สมักร ผลจำริญ รูปแบบของภาพการค้นที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๒, ๑๖๖ หน้า

อักสำเนา

สมาน วีรกุล การเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษในห้องปฏิบัติการทางภาษา
โดยใช้และไม่ใช้การฝึกด้วยวิธีโคลธ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๑, ๑๓๑ หน้า อักษรำเนา

สุขสมร ประพัฒน์ทอง อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อ
พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กไทย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒๕๒๑, ๑๒๔ หน้า อักษรำเนา

————— "อิทธิพลของนิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูบุตร" การศึกษานักใหญ่
ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๕๕ : ๓๑ - ๓๖ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๓

สุขสมร ประพัฒน์ทอง และ กวงเกื้อน พันธุมนาวัน "การใช้นิทานกระตุ้นพฤติกรรม
ไม่พึงประสงค์ในเด็กไทย" วารสารการวิจัยทางการศึกษา ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ . ๒๔ - ๓๔

มีนาคม ๒๕๒๓

สมพงษ์ ศิริเจริญ และ คณะ คู่มือการใช้สื่อดัดตนวิศุ ภาคเทคโนโลยี วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร ๒๕๐๖, ๔๒๒ หน้า

เสาวณีย์ คุณาวัฒนาวุฒิ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านความจำ
ทางภาษาคามทฤษฎีของกิลฟอร์ด กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๗, ๔๐ หน้า อักษรำเนา

อนันต์ ศรีโสภะ หลักการวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ ๒ วัฒนาพานิช ๒๕๒๑, ๔๓๐ หน้า

เอนกกุล กรี่แสง จิตวิทยาการศึกษา โครงการความร่วมมือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พิษณุโลก ๒๕๒๒, ๓๑๔ หน้า

อรุณี หอมเศรษฐี การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๒๐, ๑๐๓ หน้า

อินทร์ ศรีคุณ การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการฟัง การอ่าน การเขียนสะกดคำ
และการแต่งความของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ ๔ ในโรงเรียนประถมศึกษา ๒ แห่งใน

จังหวัดนราธิวาส วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

๒๕๐๗, ๓๔๗ หน้า อักษรำเนา

อรรถิ์ จัณฑิชากรวณ รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความร้กันิคชอบของนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔
 ปริญญาโท นศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๓, ๑๔๐ หน้า
 อัดสำเนา

Adams, Jack A. Human memory. New York. McGraw-Hill. Book Company. 1967. 326 p.

Bruner, Jerome S. The Process of Education. Harvard University Press Cambridge Massachusetts 1960. 97 p.

Burns, Pual C, Betty L. Broman and Alberta L. Lowe Wantling. The Language Arts in Childhood Education. Chicago : Rand Mc Nally & Company, 1971. 83 p.

Chayaniyayodhin, Seela. A Study of the Principles of Teaching the Language Arts and Their Implications for the Teacher Education in Thailand. Blomington. Indiana. 1960. 217 p.

Cuber, J.F. "Folklore" In the World Book Encyclopedia. Field Interprises Education Corporation. 1960. 282 p.

Dakin, Julian. "Listening Practice" The Language Laboratory and Language Learning. Longman, London. 1973. 31 p.

Dale, Edgar. "Still Pictures" Audio Visual method in teaching. New York. Holt Rinehart and Winston, 1963. 534 p.

Dewey, John. "Experience and thinking" Democracy and Education. Macmillan. 1916. 434 p.

✓Dexon, David, James Johnson and Eli Saltz. "Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control" Child Development. Wayne State University, 2 : 367-379. June 1977.

Ebel, Rabert L. Encyclopedia of Educational Research. 1960. 748 p.

Euvon, Raymond. "The Effect of Sound Effects on the Listening Comprehension of Fourth Grade Students" Dissertation Abstracts International. 46 : 3629 - 3631 December 1979.

- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. Educational testing Service. Princeton New Jersey. 1952. 32 p.
- Furness, Edna Lue. "Improving Reading through Listening" Elementary English. 34 : 307 -- 311 May 1957.
- Gagne, R.M. The Conditions of Learning. 2 nd.ed. New York Holt. Rinehart and Winston. 1970. 409 p.
- Hollow, Mary Kevin. "Listening Comprehension at the Intermediate Grade Level" Elementary School Journal. 56 : 158 -- 161. December 1955.
- Kennedy, Larry D. Teaching the Elementary Language Arts. New York : Harper & Row Publishers, 1975. 146 p.
- Kranyik, Margery A. "The Construction and Evaluation of two Methods of Listening Skills Instruction and their Effect on Listening Comprehension of Children in Grade I" Dissertation Abstracts International. 32 : 1417 - 1418 A. October 1972.
- Murphy, William C. "A Study of Relationship between Listening Ability and High School Grades in Four Major Academic Areas" Dissertation Abstract. 23 : 3693, April 1963.
- Penfield, D.A. and Marascuilo. "Learning to Listening : An Experimental Study" Educational Research. 14 : 220 - 224, June 1972.
- Piaget, Jean and Barbel Inhelder. The Psychology of the Child. New York : Weaver, Helen, Basic Books Inc. 1969. 173 p.
- Rubin, Dorothy. Teaching Elementary Language Arts. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1975. 81 p.
- Smith, A. James. Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School. Boston : Allyn and Bacon. Inc. 1973. 64 p.
- Susan, Emlene. "Cognitive and Affective Results of Three methods of Presenting Stories to Third Grade Students" Dissertation Abstracts International. 40 : 3064 - 3066 A. December 1979.
- Tutolo, Daniel J. "A Cognitive Approach to Teaching Listening" Language Arts. 54 : 265 - 267, March 1977.

Wetstone, Harriet S. and Bernard Z. Friedlander. "The Effect of Live, TV and Audio Story Narration on Primary Grade Children's Listening Comprehension" The Journal of Education Research. 68 : 32 - 35. September 1974.

การพัฒนารูปแบบ

ภาคผนวก ก

แก้ไขเรื่องนิทาน แผนการสอนภาษาไทย

และขั้นตอนแสดงการเล่านิทาน ๔ แบบ

ประเภทการฟัง เพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ

นิทานเรื่อง สองพี่น้อง

นายมันและนางพรทำไร่ไถ่อยู่เชิงเขาใหญ่ เขามีลูกสองคน คนพี่เป็นชายชื่อเด็กชายมิ่ง คนน้องเป็นหญิงชื่อเด็กหญิงไหม นายมันและนางพรรักลูกทั้งสองคนมาก และเด็กทั้งสองก็เป็นเด็กดีเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ด้วย แต่เนื่องจากเป็นเด็กจึงซุกซนชอบเล่นสนุก และมักถูกทำโทษบ่อย ๆ เพราะความซุกซนของตนเอง แต่ก็ไม่เคยจดจำความผิดที่ตนทำไว้

วันหนึ่งนายมันและนางพรต้องไปขายผักที่ตลาด เพราะแม่ค้าผักที่เคยมาซื้อผักในไร่ป่วย เป็นไข้มาซื้อผักที่ไร่ไม่ได้ ก่อนจะออกจากบ้านนายมันส่งลูกทั้งสองให้อยู่เฝ้าบ้าน ดูแลบ้านช่อง ให้เรียบร้อยไม่ให้ไปเที่ยวซุกซนที่ใด นางพรกำชับลูกว่า "ไหมอย่าลืมเอาข้าวให้ไก่กินนะ มิ่งก็ช่วย แชะหญ้าหน้าบ้านให้แม่ด้วย อย่าซนรกเถียวลูกหลานของพ่อจะตายหมด" ก่อนออกจากบ้าน นายมันพูดว่า "พ่อไปนะเฝ้าบ้านให้ดี ๆ อย่าไปเที่ยวเล่นซุกซน พ่อกับแม่จะไปครึ่งวันตอนบ่าย ๆ จะกลับบ้าน" พ่อแม่ไปตลาดแล้ว เด็กทั้งสองไม่ยอมทำงานตามที่พ่อแม่สั่งไว้เลย เขาอยากไปเที่ยวมีนเขา อยากไปเก็บหินสวย ๆ บนภูเขามากกว่า จึงรีบทำงานอย่างลวก ๆ มิ่งเอาเสียมแชะหญ้าจนไปโดน รากต้นกุหลาบคันที่พ่อรัก แต่มิ่งมองไม่เห็น ไหมรีบให้ข้าวไก่ในเล้าแล้วลืมปิดเล้า ไก่เลี้ยงเด็ก ทั้งสองทำงานเสร็จจึงรีบมุ่งหน้าไปที่ภูเขาคันที เขาสนุกสนานในการปีนเขามาก มีหินสีสวย ๆ มากมาย ยิ่งปีนขึ้นสูงก็ยิ่งพบหินแปลก ๆ มาก จนลืมเวลา เย็นแล้วเด็กทั้งสองก็ยังปีนเขาอยู่

"พี่มิ่งกลับบ้านเถิดเถื่อนแล้ว ภูเขาจะมีมืดเร็วจะมองไม่เห็นทางเดิน" "กลับก็กลัว" มิ่งตอบ แต่เด็กทั้งสองปีนเขาขึ้นไปสูงมาก ตาลงหนทางจึงยังไกลอยู่มาก มีค่ำแล้วยังลงไม่ถึงเชิงเขา มองไม่เห็นทางเดินเพราะมืดสนิท เสียงจิ้งจกและแมลงกลางคืนร้องระงม เด็กทั้งสองกลัวมาก ร้องไห้เสียงกังตะโกนเรียกพ่อให้ช่วยจนเสียงแหบแห้ง มีความเหน็ดเหนื่อยผสมกับความกลัว

"มิ่ง ไหม อยู่ไหน วู" เสียงพ่อตะโกน

"ทางนี้ครับพ่อ ทางนี้" มิ่งตะโกนด้วยความดีใจ

"แม่จ๋า ลูกอยู่ทางนี้" ไหมเรียกข้าง

เด็กสองคนก็ใจมาก น้ำตาไหลเมื่อรู้ว่าพ่อแม่หาตนจนพบเขารู้สึกว่าตนเองทำความผิด รักสนุก เล่นซุกซนไม่เชื่อฟังพ่อแม่ จนอาจได้อันตรายเช่นนี้ จึงยินดีรับโทษของตน และตั้งใจว่าต่อไปนี้จะไม่ซุกซนเกินขอบเขต จะเชื่อฟังพ่อแม่ด้วย

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง การอยู่ร่วมกันในบ้าน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังคำแนะนำเป็นการฟังเพื่อผู้ฟังจะได้นำไปปฏิบัติตาม

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานที่กำหนดให้แล้วสามารถสรุปเป็นข้อปฏิบัติ เพื่อสวัสดิภาพและการอยู่ร่วมกันภายในบ้าน และให้นักเรียนนำไปปฏิบัติได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง สองพี่น้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทาน เรื่อง สองพี่น้อง จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนสรุป แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องในนิทานที่ได้ฟังแล้วสรุปเป็นข้อควรปฏิบัติตนสำหรับการอยู่ร่วมกันในบ้าน

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดง ความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
นิทานเรื่อง สองพี่น้อง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- ปรีศนาแก้วกาย
- เพลงปลุกเด็ก เพลงสวนสัตว์

การดำเนินเรื่อง

๑. ขึ้นนำ ครูวาดภาพ ชาน หมู ข้างน้ำและงู ให้นักเรียนหาพยัญชนะไทย
 ในทรงกับานะ เช่น สานตรงกับพาน แวกับว เก็บสระ อับรูปภาพ ฟาน พร้อมกับเติม
 วรจนกัเอาบนสระ อับ และเติมวรจนยกตัวบนภาพฟาน ให้นักเรียนทายว่าคำบนกระดานนี้
 คืออะไร (ฟานอง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่องสองพี่น้องให้ฟัง

๒. ขึ้นเอา ครูบอกว่า นิทานเรื่องนี้มีตัวละคร คือ นายมิ่ง นางพร เด็กชาย
 มิ่งและเด็กหญิงใหม่ ให้นักเรียนแสดงท่าทางตัวละคร ดังนี้

นายมิ่ง - เป็นชาวไร่ แสดงท่าชนผักในไร่ในวันรถ และขยับไปขายที่ตลาด
 แสดงท่าหันไม่พอใจที่ลูก ๆ ทำของเสีย แสดงสีหน้าห่วงกังวล
 ว่าทำไมลูกยังไม่กลับบ้าน

นางพร - เป็นภรรยาของนายมิ่ง แสดงท่าชนผักไปไว้ในรถ ทำท่าส่งสอน
 ลูก ๆ แสดงสีหน้าไม่พอใจที่ลูก ๆ ทำงานไม่เรียบร้อย แสดง
 สีหน้าเป็นห่วงวิตกกังวลว่าทำไมลูกยังไม่กลับบ้าน

เด็กชายมิ่ง - ทำท่าแะหญา ทำท่าเงินขึ้นภูเขา ระวางทางก็เก็บกอนหิน
 ทำท่าแสดงสีหน้าหวาดกลัว และร้องไห้

เด็กหญิงใหม่ - ทำท่าให้อาหารไก่ ทำท่าเดินขึ้นภูเขาระหว่างทางก็เก็บดอกไม้
ทำท่าแสดงสีหน้าหวาดกลัวและร้องไห้

ครูเริ่มเล่านิทาน

นายมันและนางพรท้าวโม่อยู่เคียงเขาใหญ่ เขามีลูกสองคน คนที่เป็นชายชื่อมิ่ง คนน้อง
เป็นหญิงชื่อใหม่ นายมันและนางพรท้าวรักลูกทั้งสองมาก และเด็กทั้งสองก็เป็นเด็กดีเคารพเชื่อฟังพ่อแม่
บ่อยครั้งที่มิ่งกับใหม่ถูกทำโทษ เพราะความซุกซนชอบเล่นสนุก และไม่เคยจดจำความผิดที่ตนทำไว้

(ทำท่าพ่อแม่และลูก ๆ นั่งคุยกันในบ้าน)

วันหนึ่งนายมันและนางพรท้าวไปขายผักที่ตลาด เพราะแม่ค้าที่เคยมาซื้อผักในไร่ป้วยเป็นไข้
มาซื้อผักที่ไร่ไม่ได้ นายมันได้สั่งลูกทั้งสองว่า "มิ่ง ใหม่ วันนี้ลูกอยู่เฝ้าบ้านให้พ่อกับแม่และลูก
พ่อกับแม่จะเอาผักไปขายที่ตลาด" "ครับพ่อ" มิ่งรับคำ นางพรจึงหันมาพูดกับใหม่ว่า "ใหม่อย่าลืม
เอาข้าวให้ไก่กินด้วยนะลูก" "ค่ะแม่" ใหม่รับคำแล้วแม่ก็พูดกับมิ่งว่า "มิ่งลูกช่วยชะหญ้าหน้าบ้านให้
แม่ด้วย หญ้าขึ้นรกเกี่ยวคันกุหลาบของพ่อจะตายหมด ก่อนออกจากบ้าน นายมันพูดกับลูกทั้งสองอีกครั้งว่า
"พอไปนะเฝ้าบ้านให้ดี ๆ อย่าไปเที่ยวเล่นซุกซน พ่อกับแม่จะไปครึ่งวัน เกือบบ่าย ๆ ก็จะกลับมา"

(ทำท้านายมันนางพร นำผักใส่รถเพื่อไปขายที่ตลาด และมิ่งกับใหม่รับฟังคำสั่งของพ่อแม่)

พ่อแม่ไปตลาดแล้ว เด็กทั้งสองไม่ยอมทำงานตามที่พ่อแม่สั่งไว้ เขาอยากไปเที่ยวที่ภูเขา
เพื่อเก็บหินสวย ๆ ดังนั้นมิ่งกับใหม่จึงรีบทำงานอย่างลวก ๆ มิ่งเอาเสียมไปชะหญ้าที่หน้าบ้าน เสียม
ไปโดนรากต้นกุหลาบคันที่พ่อรักขาด แต่มิ่งมองไม่เห็น ส่วนใหม่ก็รีบร้อนให้ข้าวไก่จนลืมปิดเล้า

(ทำท่ามิ่งชะหญ้าอย่างรีบร้อน ส่วนใหม่เปิดเล้าให้นำอาหารไปให้ไก่แล้วลืมปิดเล้า)

ใกล้เที่ยง มิ่งกับใหม่รีบมุ่งหน้าไปที่ภูเขาทันที หลังจากที่เด็กทั้งสองทำงานเสร็จแล้ว เขา
สนุกสนานในการปีนเขามาก มิ่งเดินเก็บก้อนหินสวย ๆ ส่วนใหม่ก็เก็บดอกไม้ จนลืมเวลาเย็นแล้ว
แต่เด็กทั้งสองก็ยังปีนเขาอยู่

(ทำท่ามิ่งเดินเก็บหินสวย ๆ ส่วนใหม่เก็บดอกไม้ในระหว่างทางที่ปีนเขา)

"พี่มิ่งกลับบ้านเด็ก เสร็จแล้ว บนภูเขาอีกเร็วเราจะมองไม่เห็นทางเดิน" ไหมชวนมิ่งกลับบ้าน "กลับก็กลับ" มิ่งคอยและชวนกันเดินกลับบ้าน แต่เด็กทั้งสองปีนเขาขึ้นไปสูงมาก ขาดหนทางจึงยังไกลมาก

(ทำท่ามิ่งกับไหม ชวนกันเดินทางกลับบ้าน)

มีคแล้วเด็กทั้งสองก็ยังลงไม่ถึงเชิงเขา เขามองไม่เห็นทางเดิน ได้ยินแต่เสียงจ๊กจั่นและแมลงกลางคืนร้องระงม มิ่งกับไหมกลัวมากจึงร้องไห้ และส่งเสียงตะโกนเรียกให้พ่อแม่ช่วย จนเสียงแหบแห้ง "พ่อครับ แม่ครับ ช่วยหนูด้วย" มิ่งตะโกนและไหมก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น "ฮือ ฮือ ช่วยหนูด้วย ฮือ ฮือ"

(ทำท่ามิ่งและไหมร้องไห้ ด้วยความหวาดกลัว)

ทันใดนั้นเอง เด็กทั้งสองก็ได้ยินเสียงพ่อ "มิ่ง ไหม อยู่ไหน ู" "ทางนี้ครับพ่อ ทางนี้" มิ่งตะโกนตอบด้วยความดีใจ "แม่จ๋า อยู่อยู่ทางนี้" ไหมเรียกบ้าง เด็กทั้งสองดีใจมากที่ได้พบกับพ่อแม่ เขารู้สึกว่าคนท่่าความผิด รักสนุกชอบเล่นซุกซน ไม่เชื่อฟังพ่อแม่จนเกือบ จะได้รับอันตราย เขายินดีรับโทษของตน และตั้งใจว่าต่อไปจะไม่ซุกซนจะเชื่อฟังพ่อแม่

(ทำท่ามิ่งและไหม ดีใจที่พบพ่อกับแม่ ตรงเข้ากอดพ่อแม่)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใดบ้าง
- มิ่งและไหมมีความผิดอะไรบ้าง
- ถ้าพ่อแม่ตามมิ่งและไหมไม่พบ จะเกิดอะไรขึ้น
- เด็กดีควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นตอนแสดงการเล่นิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง สองพี่น้อง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นิทาน

- เนื้อเรื่อง
- ปริศนาคำทาย
- เพลงปลุกยักษ์ เพลงสวนครัว
- หุ่นเชิดมือ พ่อ แม่ เด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิง

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูวาดภาพ ลาน หนอง อ่างน้ำ และงู ให้นักเรียนหาพยัญชนะไทยให้ตรงกับภาพ เช่น พานตรงกับ พ่อพาน แล้วครูเติมสระอื่นบนรูปภาพพาน พร้อมกับเติมวรรณยุกต์เอกบนสระอื่น และเติมวรรณยุกต์โทบนภาพหนอง ให้นักเรียนทายว่า คำบนกระดานนี้คืออะไร (พี่น้อง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่อง สองพี่น้องให้ฟัง

๒. ขึ้นเล่า ครูเชิดหุ่นตัวละครออกมาแนะนำตัวและทักทายกับนักเรียนทีละตัว

ครูเริ่มเล่านิทาน

นายมันและนางพรทำไร่ผักอยู่เชิงเขาใหญ่ เขามีลูกสองคน คนพี่เป็นชายชื่อมิ่ง คนน้องเป็นหญิงชื่อใหม่ นายมันและนางพรรักลูกทั้งสองมาก และเด็กทั้งสองก็เป็นเด็กดี เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ บ่อยครั้งที่มิ่งกับใหม่ถูกทำโทษเพราะความซุกซนชอบเล่นสนุก และไม่เคยจดจำความผิดที่ตนทำไว้

(เชิดหุ่น พ่อแม่และลูก ๆ นั่งคุยกันในบ้าน)

วันหนึ่งนายมันและนางพรต้องไปขายผักที่ตลาด เพราะแม่ค้าที่เคยมาซื้อผักในไร่ป่วยเป็นไข้ มาซื้อผักที่ไร่ไม่ได้ นายมันได้สั่งลูกทั้งสองว่า "มิ่ง ใหม่ วันนี้ลูกอยู่เฝ้าบ้านให้พ่อกับแม่นะลูก"

พ่อกับแม่จะเอาผักไปขายที่ตลาด" "ครับพ่อ" มิ่งรับคำ นางพรจึงหันมาพูดกับไหมว่า "ไหมอย่าลืมเอาข้าวให้ไก่กินด้วยนะลูก" "คะแม่" ไหมรับคำแล้วแม่ก็พูดกับมิ่งว่า "มิ่งลูกช่วยชะพริกหน้าบ้านให้แม่ด้วย พริกขึ้นรกเดี๋ยวคันกุหลาบของพ่อจะตายหมด" ก่อนออกจากบ้านนายมันพูดกับลูกทั้งสองอีกครั้งว่า "พ่อไปนะเฝ้าบ้านให้ดี ๆ อย่าไปเที่ยวเล่นซุกซน พ่อกับแม่จะไปครึ่งวันเดี๋ยวบาย ๆ ก็จะกลับมา"

(เชิดหุ่น นายมันนางพรนำผักใส่รถเพื่อไปขายที่ตลาด และมิ่งกับไหมรับฟังคำสั่งของพ่อแม่)

พ่อแม่ไปตลาดแล้ว เด็กทั้งสองไม่ยอมทำงานตามที่พ่อแม่สั่งไว้ เขาอยากไปเที่ยวที่ภูเขาเพื่อเก็บหินสวย ๆ ดังนั้นมิ่งกับไหมจึงรีบทำงานอย่างลวก ๆ มิ่งเอาเสียมไปชะพริกที่หน้าบ้าน เสียมไปโดนรากต้นกุหลาบคันที่พ่อรักชาติ แต่มิ่งมองไม่เห็น ส่วนไหมก็รีบร้อนให้ข้าวไก่จนลืมนิดแล้ว

(เชิดหุ่น มิ่ง ชะพริกอย่างรีบร้อน ส่วนไหมเปิดเตาให้นำอาหารไปให้ไก่แล้วลืมนิดแล้ว)

ใกล้เที่ยงมิ่งกับไหมรีบมุ่งหน้าไปที่ภูเขาทันที หลังจากที่เด็กทั้งสองทำงานเสร็จแล้ว เขาสนุกสนานในการปีนเขามาก มิ่งเดินเก็บก้อนหินสวย ๆ ส่วนไหมก็เก็บดอกไม้จนลืมเวลา เย็นแล้วแต่เด็กทั้งสองก็ยังปีนเขาอยู่

(เชิดหุ่น มิ่งเดินเก็บหินสวย ๆ ส่วนไหมเก็บดอกไม้ในระหว่างทางที่ปีนเขา)

"พี่มิ่งกลับบ้านเถิดเย็นแล้ว บณูเขามืดเร็วเราจะมองไม่เห็นทางเดิน" ไหมชวนมิ่งกลับบ้าน "กลับมาอีกครับ" มิ่งตอบและชวนกันเดินกลับมา บณูเด็กทั้งสองปีนเขาค้นไปสูงมาก ข้างบนทางวิ่งยังไกลมาก

(เชิดหุ่นมิ่งกับไหม ชวนกันเดินทางกลับบ้าน)

มืดแล้วเด็กทั้งสองก็ยังลงไม่ถึงเชิงเขา เขามองไม่เห็นทางเดินไถยแต่เสียงจิ้งจกและแมลงกลางคืนร้องระงม มิ่งกับไหมกลัวมากจึงร้องไห้ และส่งเสียงตะโกนเรียกให้พ่อแม่ช่วย จนเสียงแหบแห้ง "พ่อครับ แม่ครับ ช่วยหนูด้วย" มิ่งตะโกนและไหมก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น "ฮือ ฮือ ช่วยหนูด้วย ฮือ ฮือ"

(เชิดหุ่น มิ่งและไหมร้องไห้ ด้วยความหวาดกลัว)

ทันใดนั้นเอง เด็กทั้งสองก็ได้ยินเสียงพ่อ "มิ่ง ไหม อยู่ไหน วู้" "ทางนี้ครับพ่อ ทางนี้" มิ่งตะโกนตอบด้วยความดีใจ "แม่จ๋า ลูกอยู่ทางนี้" ไหมเรียกบ้าง เด็กทั้งสองดีใจมากที่ได้พบกับพ่อแม่ เขารู้สึกว่าตนทำความผิด รักสนุกชอบเล่นสนุกจนไม่เชื่อฟังพ่อแม่ จนเกือบจะไถ่รับอันตราย เขายินดีรับโทษของตนและตั้งใจว่าต่อไปจะไม่สนุกจนจะเชื่อฟังพ่อแม่ (เชิดหุ่นมิ่งและไหมดีใจที่พบพ่อกับแม่ตรงเข้ากอดพ่อแม่)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใดบ้าง
- มิ่งและไหมมีความผิดอะไรบ้าง
- ถ้าพ่อแม่ตามมิ่งและไหมไม่พบจะเกิดอะไรขึ้น
- เด็กก็ควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง สองพี่น้อง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- ปริศนาคำทาย
- เพลงปลุกเด็ก เพลงสวนครัว
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องนิทานจำนวน ๘ ภาพ

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูวาดภาพ ฟาน หนู อ่างน้ำ และงู ให้นักเรียนหาพยัญชนะไทยให้ตรงกับภาพ เช่น ฟานตรงกับ ฟอ ฟาน แล้วครูเติมสระอื่นรูปภาพฟาน พร้อมกับเติมวรรณยุกต์เอกบนสระอี และเติมวรรณยุกต์โทบนภาพหนู ให้นักเรียนทายว่า คำบนกระดานนี้คืออะไร (พี่น้อง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่องสองพี่น้องให้ฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูนำภาพตัวละครในนิทานออกมาแนะนำตัวและหักท่ายกับนักเรียนทีละตัว

ครูเริ่มเล่านิทาน

นายมันและนางพรท้าวไว้ผัวอยู่เชิงเขาใหญ่ เขามีลูกสองคน คนพี่เป็นชายชื่อมิ่ง คนน้องเป็นหญิงชื่อไหม นายมันและนางพรท้าวรักลูกทั้งสองมาก และเด็กทั้งสองก็เป็นเด็กดีเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ บ่อยครั้งที่มิ่งกับไหมถูกทำโทษเพราะความซุกซนชอบเล่นสนุกและไม่เคยจดจำความผิดที่ตนทำไว้

(ภาพที่ ๑ ภาพครอบครัว มีพ่อแม่และลูก)

วันหนึ่งนายมันและนางพรตองไปขายผักที่ตลาดเพราะแม่ค้าที่เคยมาซื้อผักในไร่ป้วยเป็นใช้นาซื้อผักที่ไร่ไปได้ นายมันได้ส่งลูกทั้งสองว่า "มิ่ง ไหม วันนี้ลูกอยู่เฝ้าบ้านให้พ่อกับแม่นะลูก พ่อกับแม่จะเอาผักไปขายที่ตลาด" "ครับพ่อ" มิ่งรับคำ นางพรจึงหันมาพูดกับไหมว่า "ไหมอย่าลืมเอาข้าวให้ไก่กินด้วยนะลูก" "คะแม่" ไหมรับคำแล้วแม่ก็พูดกับมิ่งว่า "มิ่งลูกช่วยชะหญ้าหน้าบ้านให้แม่ด้วย หญ้าขึ้นรกเกือบคันทุ่งหลานของพ่อจะตายหมด" ก่อนออกจากบ้าน นายมันพูดกับลูกทั้งสองอีกครั้งว่า "พ่อไปนะเฝ้าบ้านให้ดี ๆ อย่าไปเที่ยวเล่นซุกซน พ่อกับแม่จะไปครึ่งวันเดี๋ยวมา ๆ ก็จะกลับมา"

(ภาพที่ ๒ ภาพพ่อและแม่เตรียมนำผักไปตลาด และแม่สั่งงานพาลูก ๆ)

พ่อแม่ไปตลาดแล้วเด็กทั้งสองไม่อยากทำงานตามที่พ่อแม่สั่งไว้ เขาอยากไปเที่ยวที่ทุ่งเขาเพื่อเก็บหินสวย ๆ ดังนั้นมิ่งกับไหมจึงรีบทำงานอย่างลวก ๆ มิ่งเอาเสียมไปชะหญ้าที่หน้าบ้าน เสียมไปโดนรากต้นกุหลาบคันที่เอร็ดราก แต่มิ่งมองไม่เห็น ส่วนไหมก็รีบร้อนให้ข้าวไก่จนลืมนิดแล้ว

(ภาพที่ ๓ ภาพเด็กสองคนทำงานอย่างลวก ๆ)

ใกล้เที่ยงมิ่งกับไหมรีบมุ่งหน้าไปที่ทุ่งเขาทันที หลังจากที่เด็กทั้งสองทำงานเสร็จแล้ว เขาสนุกสนานในการป็นเขามาก มิ่งเดินเก็บก้อนหินสวย ๆ ส่วนไหมก็เก็บดอกไม้ชนิดใหม่ ๆ เย็นแล้วแต่เด็กทั้งสองก็ยังป็นเขาอยู่

(ภาพที่ ๔ ภาพมิ่งและไหมเดินท่างขึ้นไปบนภูเขา) และ

(ภาพที่ ๕ ภาพภูเขาตอนกำลังจะมีค)

"ที่มิ่งกลับบ้านเกิดเย็นแล้ว บนภูเขามีกเร็วเราจะมองไม่เห็นทางเดิน" ไหมชวนมิ่งกลับบ้าน "กลับก็กลับ" มิ่งตอบและชวนกันเดินกลับบ้าน แต่เด็กทั้งสองป็นเขาขึ้นไปสูงมาก ขาลงหนทางจึงยังไกลมาก

(ภาพที่ ๖ ภาพมิ่งและไหมอยู่บนภูเขา เขามองไม่เห็นทางเดินเพราะมืด)

มืดแล้วเด็กทั้งสองก็ยังลงไม่ถึงเชิงเขา เขามองไม่เห็นทางเดิน ไก่ยืนแต่เสียงจกจันและแมลงกลางคืนร้องระงม มิ่งกับไหมกลัวมากจึงร้องไห้และส่งเสียงตะโกนเรียกให้พ่อแม่ช่วย จนเสียงแหบแห้ง "พ่อครับ แม่ครับ ช่วยหนูด้วย" มิ่งตะโกนและไหมก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น "ฮือ ฮือ ช่วยหนูด้วย ฮือ ฮือ"

(ภาพที่ ๗ ภาพเด็กร้องไห้อย่างตกใจและหวาดกลัว)

ทันใดนั้นเอง เด็กทั้งสองก็ได้ยินเสียงพ่อ "มิ่ง ไหม อยู่ไหน วู้" "ทางนี้ครับพ่อ ทางนี้" มิ่งตะโกนตอบด้วยความดีใจ "แม่จ๋า ลูกอยู่ทางนี้" ไหมเรียกบ้าง เด็กทั้งสองดีใจมากที่ได้พบกับพ่อแม่ เขารู้ดีว่าตนทำความผิด รักสนุกชอบเล่นสนุกสนาน ไม่เชื่อฟังพ่อแม่จนเกือบจะได้รับอันตราย เขายินดีรับโทษของตน และตั้งใจว่าต่อไปนี้จะไม่สนุกสนานจะเชื่อฟังพ่อแม่

(ภาพที่ ๘ ภาพมิ่งและไหมดีใจที่พบพ่อแม่)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใดบ้าง
- มิ่งและไหมมีความผิดอะไรบ้าง
- ถ้าพ่อแม่ถามมิ่งและไหมในพบจะเกิดอะไรขึ้น
- เด็กดีควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง สองพี่น้อง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- ปริศนาคำทาย
- เพลงปลุกผัก เพลงสวนครัว

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูวาดภาพ พาน หนู อ่างน้ำ และงู ให้นักเรียนหาพยัญชนะไทยให้ตรงกับภาพ เช่น พานตรงกับ พตสว แล้วครูเก็บสระอื่นรูปภาพพาน พร้อมกับเติมวรรณยุกต์เอกบนสระอ และเติมวรรณยุกต์โทบนภาพหนู ให้นักเรียนทายว่า คำบนกระดานนี้คืออะไร (พี่น้อง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูให้รางวัลด้วยการเล่นนิทานเรื่อง สองพี่น้อง ให้ฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่าในนิทานเรื่องนี้มีตัวละครคือ นายมัน นางพร เด็กชายมิ่งและเด็กหญิงไหม

ครูเริ่มเล่นนิทาน

นายมันและนางพรทำไร่ผักอยู่เชิงเขาใหญ่ เขามีลูกสองคน คนที่เป็นชายชื่อมิ่ง คนน้องเป็นหญิงชื่อไหม นายมันและนางพรรักลูกทั้งสองมากและเด็กทั้งสองก็เป็นเด็กดีเคารพเชื่อฟังพ่อแม่บ่อยครั้งที่มิ่งกับไหมถูกทำโทษเพราะความซุกซนชอบเล่นสนุกและไม่เคยจดจำความผิดที่ตนทำไว้ วันหนึ่งนายมันและนางพรต้องไปขายผักที่ตลาดเพราะแม่ค้าที่เคยมาซื้อผักในไร่ป่วยเป็นไข้ มาซื้อผักที่ไม่ได้ นายมันได้สั่งลูกทั้งสองว่า "มิ่ง ไหม วันนี้ลูกอยู่เฝ้าบ้านให้พ่อกับแม่นะลูก พ่อกับแม่จะเอาผักไปขายที่ตลาด" "ครับพ่อ" มิ่งรับคำ นางพรจึงหันมาพูดกับไหมว่า "ไหมอย่าลืมเอาข้าว

ให้โกนหัวนะลูก "ละแม่" ไหมรับแล้วแม่ก็พูดกับมิ่งว่า "มิ่งถูกช่วยชะหน้าหน้าบ้านให้แม่ด้วย หนูขึ้นรถเที่ยวถนนทุกสายของพ่อจะตายหมด" ก่อนออกจากบ้าน นายมันพูดกับลูกทั้งสองอีกครั้งว่า "พ่อไปนะเฝ้าบ้านให้ดี ๆ อย่าไปเที่ยวเล่นซุกซน พ่อกับแม่จะไปครึ่งวันเดี๋ยวมา ๆ ก็จะกลับมา" พ่อแม่ไปตลาดแล้ว เด็กทั้งสองไม่ยอมทำงานตามที่พ่อแม่สั่งไว้ เขาอยากไปเที่ยวที่ภูเขา เพื่อเก็บ หินสวย ๆ ดังนั้นมิ่งกับไหมจึงรีบทำงานอย่างฉุกละหุก ๆ มิ่งเอาเสียมไปชะหน้าหน้าบ้านเสียมไปโคน รากต้นกุหลาบตามที่พ่อรักชาติ แต่มิ่งมองไม่เห็น ส่วนไหมก็รีบร้อนให้ชาวไร่จนลืมมือเสียม ไล่แต่เพียง มิ่งกับไหมรีบมุ่งหน้าไปที่ภูเขาทันที หลังจากที่เด็กทั้งสองทำงานเสร็จแล้ว เขาสนุกสนานในการเป็น เขามาก มิ่งเดินเก็บก้อนหินสวย ๆ ส่วนไหมก็เก็บดอกไม้จนลืมเวลาเย็นแล้วแต่เด็กทั้งสองก็ยัง ปีนเขาอยู่ "พี่มิ่งกลับบ้านเถิดเย็นแล้ว บ่เคยเขามืดเร็วเราจะมองไม่เห็นทางเดิน" ไหมชวนมิ่ง กลับบ้าน "กลับก็กลับ" มิ่งตอบและชวนกันเดินกลับบ้านแต่เด็กทั้งสองปีนเขาขึ้นไปสูงมาก ขาลงหนทาง จึงยังไกลมาก มืดแล้วเด็กทั้งสองก็ยังไม่ถึงเชิงเขา เขามองไม่เห็นทางเดินได้ยินแต่เสียงจิ้งจก และแมลงกลางคืนร้องระงม มิ่งกับไหมกลัวมากจึงร้องไห้และส่งเสียงตะโกนให้พ่อแม่ช่วยจนเสียง แสบแสบ "พ่อครับ แม่ครับ ช่วยหนูด้วย" มิ่งตะโกนและไหมก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น "ฮือ ฮือ ช่วย หนูด้วย ฮือ ฮือ" ทันใดนั้นเอง เด็กทั้งสองก็ได้ยินเสียงพ่อ "มิ่ง ไหม อยู่ไหน ภู" "ทางนี้ ครับพ่อ ทางนี้" มิ่งตะโกนตอบด้วยความดีใจ "แม่จ๋า ลูกอยู่ทางนี้" ไหมเรียกข้าง เด็กทั้งสอง ดีใจมากที่ได้พบกับพ่อแม่ เขารู้สึกว่าตนทำความผิด รักสนุกชอบเล่นซุกซนไม่เชื่อฟังพ่อแม่จนเกือบ จะได้ รับอันตราย เขายินดีรับโทษของตนและตั้งใจว่าต่อไปนี้จะ ไม่ซุกซนจะ เชื่อฟังพ่อแม่

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใดบ้าง
- มิ่งและไหมมีความผิดอะไร
- ถ้าพ่อแม่คามมิ่งและไหมไปดะจะเกิดอะไรขึ้น
- เด็กก็ควร มีลักษณะอย่างไร

ประเภทการพึ่งแบบสหนาการและบันเทิง

นิทานบันเทิงเรื่อง คางคก

ลูกกบตัวหนึ่งอยากจะมีเพื่อนเอาไว้เล่นด้วยกัน อยู่มาวันหนึ่งลูกกบได้พบเต่าโดยหวังว่า
 จะผูกมิตร ลูกกบเจรจาด้วยความอ่อนโยน แต่เต่ากับเป็นเฉยเพราะคิดว่าลูกกบรูปร่างน่าเกลียด
 ลูกกบผิดหวังมาก จึงว่ายน้ำต่อไปพบปลาที่กำลังเล่นน้ำอย่างเพลิดเพลิน ลูกกบเรียกปลาตัวนั้นว่า
 ปลาน้อยเรามาเป็นเพื่อนกันเถอะ ปลาได้ยินดังนั้นก็รับว่ายนำหน้าไป ปลาไม่โย้ด้วยเลย ลูกกบ
 จึงว่ายน้ำกลับ พอถึงเห็นคางคกเล็ก ๆ ตัวหนึ่งยืนมองดูลูกกบด้วยความสงสาร เขาร้องทักว่า
 ลูกกบเพื่อนรักฉันยินดีจะเป็นเพื่อนของเธอ ฉันจะช่วยทำการงานต่าง ๆ ลูกกบซาบซึ้งในน้ำใจของ
 คางคกยิ่งนัก แม้วูปร่างหน้าตาจะไม่สวยงาม ตัวเป็นคุ่มน้ำรังเกียจ แต่น้ำใจประเสริฐนัก
 นับแต่นั้นคางคกและลูกกบก็เป็นเพื่อนที่แสนดีสืบไป

แผนการสอนภาษาโดยการฟัง เรื่อง การฟังนิทานบันเหิงแฝงคติธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังสิ่งบันเทิงช่วยให้เกิดจินตนาการ ความสนุกสนานและเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานเรื่องที่กำหนดให้แล้วสามารถสร้างจินตนาการของตัวเองได้ เข้าใจเนื้อเรื่องในนิทานนั้น

เนื้อหา

นิทานเรื่อง คางคก

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง คางคก จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานเรื่องที่ได้ฟังและระบายสีภาพทบ

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง คางคก

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงคางคก เพลงกบ เพลงเต่า และเพลงปลา

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้ครูมีนิทานสนุก ๆ นำมาเล่าให้นักเรียนฟัง และครูจะให้เด็กเรียนท่าทางเป็นตัวละครในนิทานด้วย นักเรียนต้องคอยดูว่าตัวละครเขาทำอะไรกัน หลังจากจบการเล่านิทานแล้วครูจะให้เด็กเรียนช่วยกันสรุปและตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วยนะ

๒. ขึ้นเล่า ครูบอกว่าในนิทานมีตัวละคร คือ เต่า ปลา กบ และคางคก ให้นักเรียนหัดท่าทางของตัวละครในนิทานคือ

เต่า ให้แก้มตัวใช้มือทั้งสองข้างท่าทำคางคกไปมา แสดงท่าส่ายหัวไปมาเป็นท่าทาง
ไม่สนใจหรือท่าทำรังเกียจ

ปลา ใช้มือประกบไว้ข้างหน้าและโบกมือไปมาท่าว่ายน้ำ และเดินไปมาเพื่อแสดงสีหน้า
ไม่พอใจ

กบ ใช้สองมือปิดปากทำเสียง อ๊อ อ๊อ กับตัวและเคลื่อนไหวโดยการกระโดดย่อตัว
แสดงสีหน้าเศร้าเสียใจ และยิ้มแสดงอาการพอใจ

คางคก ใช้สองมือจับตัวเอง กับตัวน้อย ๆ เวลาเคลื่อนไหวใช้การกระโดดย่อตัว
ยกหัวไปมา แสดงสีหน้าขี้ม

ครูซ่อมการทำท่าทางตัวละครทีละตัว จนนักเรียนท่าทางได้แบ่งนักเรียนเป็นตัวละครทั้งหมด

ครูเริ่มเล่นนิทาน

มีลูกกบตัวหนึ่งอยากมีเพื่อนเอาไว้เล่นด้วย "อากาศวันนี้สดชื่นดีจริง แต่มันเหงาจึงไม่มีเพื่อนเลย ออกไปหาเพื่อนดีกว่า" ลูกกบพูด ลูกกบได้พบกับเต่าที่ถือใจหวังจะผูกมิตรกับเต่า ลูกกบจึงพูดกับเต่าด้วยความอ่อนน้อมว่า "พี่เต่าจ๋า ฉันขอเป็นเพื่อนเล่นกับพี่เต่าด้วยคนนะจ๊ะ"

(ทำท่า ลูกกบเดินมาพบเต่าและพูดกับเต่า)

เต่ามองลูกกบอย่างแปลกใจระบือพอใจให้เห็นรูปร่างของกบที่น่าเกลียด จึงตอบว่า "ไม่ได้ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้าหรอก รูปร่างเจ้าซึ่งน่าเกลียดน่าชังออกไปหาง ๆ ฉันนะ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้า"

(ทำท่าเต่าพูดโต้ตอบกับลูกกบ)

"ฮือ ฮือ คุณพี่เต่าไม่ยอมเป็นเพื่อนกับลูกกบเลย ฮือ ฮือ" ลูกกบร้องไห้เสียใจมากที่เต่าไม่ยอมเป็นเพื่อนด้วย ขณะที่ลูกกบกำลังร้องไห้ก็เหลือบเห็นปลากำลังว่ายน้ำอยู่ "เอ๊ะ นั่นปลากำลังว่ายน้ำ แหมน่าสนุกจริง ๆ เคี้ยวเราไปเล่นกับปลาดีกว่า" ลูกกบจึงว่ายน้ำไปหาปลา

(ทำท่าลูกกบกระโดดลงน้ำ และว่ายน้ำไปหาปลา)

ลูกกบเข้าไปพูดกับปลาว่า "ปลาขอย้ำ เธอว่ายน้ำเก่งจังเลย ให้ฉันเล่นกับเธอด้วยคนนะ" ปลามองลูกกบอย่างสงสัย "อู่นี้อะไร รูปร่างน่าเกลียดเสียจริง ตัวก็ดำมืดหมึ ไม่สวยเลย" ปลาพูด "ฉันเป็นกบนะ เธอไม่รู้จักฉันเหรอ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอนะ ฉันว่ายน้ำเป็นเหมือนเธอด้วยละ" ลูกกบตอบ

(ทำท่าลูกกบพูดกับปลา)

"ไม่เอา ไม่เอา ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเธอหรอก ฉันไม่ชอบเธอคุณรูปร่างน่าเกลียดจังเลย อย่างมาอยู่กับฉันไปหาง ๆ" ปลาแสดงอาการไม่ยินดีด้วยเลย ลูกกบเสียใจมาก "ฮือ ฮือ ทำไมฉันช่างโชคร้ายจัง ไม่มีใครเป็นเพื่อนกับฉันเลย ฮือ ฮือ"

(ทำท่าปลาพูดกับลูกกบ แล้วปลาวว่ายน้ำหนีไป ส่วนลูกกบร้องไห้)

ทันใดนั้นคางคกตัวหนึ่งกระโดดออกมาจากกอหญ้า คางคกส่งสารลูกกบมากเพราะยืนมองลูกกบ
อยู่นาน พอเห็นลูกกบร้องไห้จึงกระโดดมาใกล้ ๆ พูกลบโยนว่า "อย่าร้องไห้เลย นิ่งเสียเถิด ฉันจะ
เป็นเพื่อนกับเธอเอง"

(ทำท่าคางคกกระโดดไปใกล้ ๆ ลูกกบ)

"เอ๊ะ ใครนะ ใครจะเป็นเพื่อนกับฉัน" ลูกกบเงยหน้าและถามทันที คางคกตอบว่า "ฉันเอง
ฉันคือคางคก ฉันส่งสารเธอ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ แต่รูปร่างฉันไม่สวยงามนะ กูซิเป็นปู ๆ เฒ่า
ไปหมดเลย เธอจะคบฉันเป็นเพื่อนหรือเปล่าล่ะจะ"

(ทำท่าลูกกบกำลังพูดคุยกับคางคก)

"ແหมฉันก็ใจจริงเลย ฉันอยากมีเพื่อน ฉันจะเป็นเพื่อนกับเธอนะคางคก เราจะไปเที่ยวด้วยกัน
ฉันมีความสุขจังเลย" ลูกกบพูดคุยกับคางคก "ฉันก็ใจ ต่อไปนี้เราเป็นเพื่อนกันนะ ฉันจะช่วยเธอทำงาน
เราจะเป็นเพื่อนที่รักกันมากที่สุดใบไรเลยใช่ไหม" คางคกถาม "ใช่แล้ว ฉันมีเพื่อนแล้วก็ใจจริง ๆ
เพื่อน ๆ ใจกับลูกกบไหมคะ"

(ทำท่าลูกกบกับคางคกกอดคอกันและร้องเพลง เพื่อนเอ๋ย พร้อม ๆ กัน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหนเพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นเหมือนลูกกบนักเรียนจะทำอย่างไร
- ทำไมเขาและปลาจึงไม่เป็นเพื่อนกับลูกกบ
- ให้นักเรียนตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง กางกก

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงกางกก เพลงเต่า เพลงกบ และเพลงปลา
- หุ่นเชิดมือตัวกางกก ลูกกบ เต่า และปลา

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นเล่า ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้ครูมีนิทานสนุก ๆ นำมาเล่าให้นักเรียนฟัง แต่ นักเรียนจะต้องทายตัวละครในนิทานให้ถูกเสียก่อน พร้อมทั้งบอกว่าตัวละครเขาทำอะไรกัน หลังจากจบการเล่นนิทานแล้ว ครูจะให้นักเรียนช่วยกันสรุปและตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วยนะค่ะ

๒. ขึ้นเล่า ครูเชิดหุ่นตัวละครในนิทาน คือ เต่า ปลา กางกก และกบ ให้นักเรียนทายว่าตัวละครไหน นักเรียนทายถูกกล่าวชมเชยและร่วมกันร้องเพลง

ครูเริ่มเล่นนิทาน

มีลูกกบตัวหนึ่งอยากมีเพื่อนเอาไว้เล่นด้วย "อากาศวันนี้สดชื่นดีจริง แต่มันเหงาจัง ไม่มีเพื่อนเลย ออกไปหาเพื่อนดีกว่า" ลูกกบพูด ลูกกบได้พบกับเต่าที่ก็ตั้งใจหวังจะผูกมิตรกับเต่า ลูกกบจึงพูดกับเต่าด้วยความอ่อนโยนว่า พี่เต่าจ๋า ฉันขอเป็นเพื่อนเล่นกับพี่เต่าด้วยคนนะจ๊ะ"

(เชิดหุ่นลูกกบเดินมาพบเต่าและพูดกับเต่า)

เต่ามองลูกกบอย่างแปลกใจและไม่พอใจที่เห็นรูปร่างของกบน่าเกลียด จึงตอบว่า "ไม่ได้ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้าหรอก รูปร่างเจ้าชั่วน่าเกลียดน่าชัง ออกไปต่าง ๆ ฉันนะ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้า"

(เชิดหุ่นเต่าพูดโต้ตอบกับลูกกบ)

"ฮือ ฮือ กุชิพี่เต๋ไปยอมเป็นเพื่อนกับลูกกบเลย ฮือ ฮือ" ลูกกบร้องไห้เสียใจมากที่เต๋ไปยอมเป็นเพื่อนกบ ขณะที่ลูกกบกำลังร้องไห้ก็เหลือบเห็นปลากำลังว่ายน้ำอยู่ "เอ๊ะ นั่นปลากำลังว่ายน้ำ แหมน่าสนุกจริง ๆ เคียวเราไปเล่นกับปลาดีกว่า" ลูกกบจึงว่ายน้ำไปหาปลา

(เช็ดหูลูกกบกระโดดลงน้ำและว่ายน้ำไปหาปลา)

ลูกกบเข้าไปพูดกับปลาว่า "ปลาน้อยจ๋า เธอว่ายน้ำเก่งจังเลย ให้ฉันเล่นกับเธอด้วยคนนะ" ปลามองลูกกบอย่างสงสัย "คุณนี่ตัวอะไรนี่ รูปร่างน่าเกลียดเสียจริง ตัวก็ดำมึนหมึ ไม่สวยเลย" ปลาพูด "ฉันเป็นกบนะ เธอไม่รู้จักฉันเหรอ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอนะ ฉันว่ายน้ำเป็นเหมือนเธอด้วยละ"

ลูกกบตอบ

(เช็ดหูลูกกบพูดกับปลา)

"ไม่เอา ไม่เอา ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเธอหรอก ฉันไม่ชอบเธอคุชิรูปร่างน่าเกลียดจังเลย อย่างมาอยู่กับฉันไปทาง ๆ" ปลาแสดงอาการไม่ยินดีด้วยเลย ลูกกบเสียใจมาก "ฮือ ฮือ ทำไมฉันช่างโชคร้ายจัง ไม่มีใครเป็นเพื่อนกับฉันเลย ฮือ ฮือ"

(เช็ดหูปลาพูดกับลูกกบ แล้วปลาวว่ายน้ำหนีไปส่วนลูกกบร้องไห้)

ทันใดนั้นคางคกตัวหนึ่งกระโดดออกมาจากกอหญ้า คางคกส่งสารลูกกบมาก เพราะยินยอมลูกกบอยู่นาน พอเห็นลูกกบร้องไห้จึงกระโดดมาใกล้ ๆ พูดปลอบโยนว่า "อย่าร้องไห้เลย นิ่งเสียเถิด ฉันจะเป็นเพื่อนกับเธอเอง"

(เช็ดหูคางคกกระโดดไปใกล้ ๆ ลูกกบ)

"เอ๊ะ ใครนะ ใครจะเป็นเพื่อนกับฉัน" ลูกกบเงยหน้าและถามทันที คางคกตอบว่า "ฉันเอง ฉันคือคางคก ฉันส่งสารเธอ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ แต่รูปร่างฉันไม่สวยนะ คุชิเป็นนุ้ม ๆ เก๋มไปหมดเลย เธอจะคบฉันเป็นเพื่อนหรือเปล่าจ๊ะ"

(เช็ดหูลูกกบพูดกับคางคก)

"แห่มฉันทีใจจริงเลย ฉันอยากมีเพื่อน ฉันจะเป็นเพื่อนกับเธอจนตายเลย เราจะไปเที่ยวด้วยกันฉันมีความสุขจังเลย" ลูกกบพูดกับคางคก "ฉันก็ใจดี ต่อไปนี่เราเป็นเพื่อนกันนะ ฉันจะช่วยเธอทำงานเราจะเป็นเพื่อนที่รักกันมากที่สุดในโลกเลยใช่ไหม" คางคกถาม "ใช่แล้ว ฉันมีเพื่อนแล้วคือใจจริง ๆ เพื่อน ๆ ที่ใจกับลูกกบไหมล่ะ"

(เช็ดหน้าลูกกบกับคางคกออกด้วยกันและร้องเพลงเพื่อนเอ๋ย)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหนเพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นเหมือนลูกกบ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ทำไมเต่าและปลาจึงไม่เป็นเพื่อนกับลูกกบ
- ให้นักเรียนตั้งข้อนิทานเรื่องนี้

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง คางคก

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงคางคก เพลงกบ เพลงเต่า และเพลงปลา
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องนิทาน ๖ ภาพ

การดำเนินการเล่า

๑. ผู้นำ ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้ครูมีนิทานสนุก ๆ นำมาเล่าให้นักเรียนฟัง แต่ นักเรียนจะต้องทายตัวละครในนิทานให้ถูกเสียก่อน พร้อมทั้งคอยดูว่าตัวละครเขาทำอะไรกัน หลังจากจบ การเล่านิทาน ครูจะให้ให้นักเรียนช่วยกันสรุปและตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วยนะค่ะ

๒. ชั้นเล่า ครูนำภาพตัวละครในนิทาน คือ เต่า ปลา คางคก และกบ ซึ่งเป็นภาพ ตัดต่อมาให้นักเรียนตอบภาพว่าเป็นภาพอะไร และร่วมกันร้องเพลง

ครูเริ่มเล่านิทาน

มีลูกกบตัวหนึ่งอยากมีเพื่อนเอาไว้เล่นด้วย "อากาศวันนี้สดชื่นดีจริง แต่ฉันเหงาจัง ไม่มีเพื่อนเลย ออกไปหาเพื่อนดีกว่า" ลูกกบพูด ลูกกบได้พบกับเต่าคิดถึงใจหวังจะพูดมิตรกับเต่า ลูกกบจึงพูดกับเต่าด้วยความอ่อนโยนว่า "เต่าจ๋าฉันขอเป็นเพื่อนเล่นกับที่เต่าด้วยคุณนะจ๊ะ"

(ภาพที่ ๑ ภาพกบมองหาเพื่อน)

เต่าของลูกกบอย่างแปลกใจและไม่พอใจที่เห็นรูปร่างของกบน่าเกลียด จึงตอบว่า "ไม่ได้ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้าหรอก รูปร่างเจ้าชั่วน่าเกลียดน่าชังออกไปห่าง ๆ ฉันนะ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้า"

(ภาพที่ ๒ ภาพกบไปพบเต่าขอเป็นเพื่อนกับเต่า)

"ฮือ ฮือ คุณพี่เท่าไมยอมเป็นเพื่อนกับลูกกบเลย ฮือ ฮือ" ลูกกบร้องไห้เสียใจมากที่เท่าไมยอมเป็นเพื่อนด้วย ขณะที่ลูกกบกำลังร้องไห้ก็เหลือบเห็นปลาที่กำลังว่ายน้ำอยู่ "เอ๊ะ นั่นปลากำลังว่ายน้ำ แหมน่าสนุกจริง ๆ เกี่ยวเราไปเล่นกับปลาดีกว่า" ลูกกบจึงว่ายน้ำไปหาปลา

(ภาพที่ ๓ ภาพลูกกบว่ายน้ำไปหาปลา)

ลูกกบเข้าไปพูดกับปลาว่า "ปลาน้อยจ๋า เธอว่ายน้ำเก่งจังเลย ให้ฉันเล่นกับเธอด้วยคนนะ" ปลามองลูกกบอย่างสงสัย "ดูนี่ตัวอะไรนี่ รูปร่างน่าเกลียดเขี้ยวจริง หัวก็ดำมืดหนิ ไม่สวยเลย" ปลาพูด "ฉันเป็นกบนะ เธอไม่รู้จักฉันหรือ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอนะ ฉันว่ายน้ำเป็นเหมือนเธอด้วยละ" ลูกกบตอบ

"ไม่เอา ไม่เอา ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเธอหรอก ฉันไม่ชอบเธอ คุณรูปร่างน่าเกลียดจังเลย อย่ายามุงกับฉันไปทาง ๆ " ปลาแสดงอาการไม่ยินดีด้วย ลูกกบเสียใจมาก "ฮือ ฮือ ทำไมฉันข้างโซครายจัง ไม่มีใครเป็นเพื่อนกับฉันเลย ฮือ ฮือ"

(ภาพที่ ๔ ภาพปลาว่ายน้ำหนีลูกกบ)

ทันใดนั้น คางคกตัวหนึ่งกระโดดออกมาจากกอหญ้า คางคกส่งสารลูกกบมากเพราะยินยอมลูกกบอยู่นาน พอเห็นลูกกบร้องไห้จึงกระโดดมาใกล้ ๆ พูกลบมโยน ว่า "อย่าร้องไห้เลย นี่เงี้ยเด็กฉันจะเป็นเพื่อนกับเธอเอง"

(ภาพที่ ๕ ภาพคางคกพูดกับลูกกบ)

"เอ๊ะ ใครนะ ใครจะเป็นเพื่อนกับฉัน" ลูกกบเงยหน้าและถามทันที คางคกตอบว่า "ฉันเอง ฉันคือคางคก ฉันส่งสารเธอ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ แต่รูปร่างฉันไม่สวยนะ คุณเป็นปูม ๆ เก๋มไปหมดเลย เธอจะคบฉันเป็นเพื่อนหรือเปล่าละจ๊ะ"

"แหมฉันก็ใจจังเลย ฉันอยากมีเพื่อน ฉันจะเป็นเพื่อนกับเธอนะคางคกเราจะไปเที่ยวด้วยกัน ฉันมีความสุขจังเลย "ลูกกบพูดกับคางคก "ฉันก็ใจใจ ท้อไปนี้เราเป็นเพื่อนกันนะ ฉันจะช่วยเธอทำงาน เราจะเป็นเพื่อนที่รักกันมากที่สุดในโลกเลยใช่ไหม" คางคกถาม "ใช่แล้ว ฉันมีเพื่อนแล้ว ใจจริง ๆ เพื่อน ๆ ใจกับลูกกบไหมละ"

(ภาพที่ ๖ ภาพลูกกบกับคางคกออกคอกัน และร้องเพลง เพื่อนเธอพร้อม ๆ กัน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหนเพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นเหมือนลูกกบ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ทำไมเต่าและปลาจึงไม่เป็นเพื่อนกับลูกกบ
- ให้นักเรียนตั้งข้อนิทานเรื่องนี้

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง คางคก

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงคางคก เพลงกบ เพลงเต่า และเพลงปลา

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้ครูมีนิทานสนุก ๆ นำมาเล่าให้นักเรียนฟัง แต่ นักเรียนจะต้องร้องเพลงเต่า เพลงปลา เพลงกบ และเพลงคางคกพร้อม ๆ กันตามคุณครูก่อน แล้วครูจะให้นักเรียนช่วยกันสรุปและตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วยนะคะ

๒. ขั้นเล่า ครูให้นักเรียนร้องเพลง และทำจังหวะโดยใช้มือประกอบ

ครูเริ่มเล่นนิทาน

มีลูกกบตัวหนึ่ง ยากมีเพื่อนเอาไว้เล่นด้วย "อากาศวันนี้สดชื่นดีจริง แต่มันเหงาจัง ไม่มีเพื่อนเลย ออกไปหาเพื่อนดีกว่า" ลูกกบพูด ลูกกบก็ไปพบกับเต่าที่จิตใจหวังจะผูกมิตรกับเต่า ลูกกบจึงพูดกับเต่าด้วยความอ่อนโยนว่า "พี่เต่าจาฉันขอเป็นเพื่อนเล่นกับพี่เต่าด้วยคนนะคะ" เต่ามองลูกกบอย่างแปลกใจและไม่พอใจที่เห็นรูปร่างของกบน่าเกลียด จึงตอบว่า "ไม่ได้ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้าหรอก" ลูกกบร้องเจ้าชู้ขานน่าเกลียดน่าชัง ออกไปหาง ๆ ฉันนะ ฉันไม่เป็นเพื่อนกับเจ้า" "ฮือ ฮือ" ลูกกบร้องไห้เสียใจมากที่เต่าไม่ยอมเป็นเพื่อนด้วย ขณะที่ลูกกบกำลังร้องไห้ก็เหลือบเห็นปลากำลังว่ายน้ำอยู่ "เอ๊ะ นั่นปลากำลังว่ายน้ำ น่าแหม่นสนุกจริง ๆ" เด็กเราไปเล่นกับปลาก็ดีกว่า" ลูกกบจึงว่ายน้ำไปหาปลา

ลูกกบเข้าไปพูดกับปลาว่า "ปลาน้อยจ๋า เธอว่ายน้ำเก่งจังเลย ให้ฉันเล่นกับเธอด้วยคนนะ"
 ปลามองลูกกบอย่างสงสัย "อู๋นี่ตัวอะไร รูปร่างน่าเกลียดเสียจริง ตัวก็ดำมืดเหม็น ไม่สวยเลย" ปลาพูด
 "ฉันเป็นกบนะ เธอไม่รู้จักฉันเหรอ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอนะ ฉันว่ายน้ำเป็นเหมือนเธอด้วยละ"
 ลูกกบตอบ

"ไม่เอา ไม่เอา ฉันไม่becomeเป็นเพื่อนกับเธอหรอก ฉันไม่ชอบเธอ คุณรูปร่างน่าเกลียดจังเลย
 อย่างมาอยู่กับฉันไปทาง ๆ" ปลาแสดงอาการไม่ไว้ใจกบเลย ลูกกบเสียใจมาก "ฮือ ฮือ ทำไมฉัน
 ข้างโซคร้ายจัง ไม่มีใครเป็นเพื่อนกับฉันเลย ฮือ ฮือ"

ทันใดนั้น คางคกตัวหนึ่งกระโดดออกมาจากกอหญ้า คางคกส่งสารลูกกบมากเพราะยื่นมือ
 ลูกกบอยู่นาน พอเห็นลูกกบร้องไห้จึงกระโดดมาใกล้ ๆ พูดปลอบโยนว่า "อย่าร้องไห้เลย นิ่งเสียเด็ก
 ฉันจะเป็นเพื่อนกับเธอเอง"

"เอ๊ะ ใครนะ ใครจะเป็นเพื่อนกับฉัน" ลูกกบเงยหน้าและถามทันที คางคกตอบว่า "ฉันเอง
 ฉันคือคางคก ฉันส่งสารเธอ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ แต่รูปร่างฉันไม่สวยนะ คุณเป็นปุ่ม ๆ เต็ม
 ไปหมดเลย เธอจะคบฉันเป็นเพื่อนหรือเปล่านั้น"

"ແหมฉันก็ใจจังเลย ฉันอยากมีเพื่อน ฉันจะเป็นเพื่อนกับเธอนะคางคก เราจะไปเที่ยว
 ค่ายกันฉันมีความสุขจังเลย" ลูกกบพูดกับคางคก "ฉันก็ใจ ค่อยไปนี้เราเป็นเพื่อนกันนะ ฉันจะช่วยเธอ
 ทำงาน เราจะเป็นเพื่อนที่รักกันมากที่สุดในโลกเลยใช่ไหม" คางคกถาม "ใช่แล้ว ฉันมีเพื่อนแล้ว
 ก็ใจจริง ๆ เพื่อน ๆ ก็ใจกับลูกกบใหม่คะ" และร้องเพลงให้เธอเอยพร้อมกัน

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหนเพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นเหมือนลูกกบ นักเรียนจะทำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้ ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ทำไมคางคกและปลาจึงไม่becomeเป็นเพื่อนกับลูกกบ
- ให้นักเรียนตั้งข้อนิทานเรื่องนี้

ประเภทการฟังเพื่อให้ได้รายละเอียด

นิทานเรื่อง เด็กเกเร

เอเป็นเด็กเกเรที่สุดในชั้น ป.๒ ก. เขามักจะโดนคุณครูดุเสมอ เข้าวันนี้โต้งก็มาฟ้องครูว่าเอเอาไม้บรรทัดอันใหม่ของเขาไป ยังไม่ทันที่คุณครูจะชำระความ หนูแดงก็ร้องให้สะอึกสะอื้นมาฟ้องครูว่าโดนเอวิ่งชนจนหักล้ม คุณครูต้องให้เอขอโทษหนูแดง และหาไม้บรรทัดอันใหม่มาให้โต้ง

เอโกรธหนูแดงและโต้งมาก คิดว่าเย็นนี้หลังจากเลิกเรียนแล้วจะแกล้งเพื่อนทั้งสองให้ได้ เมื่อได้โอกาสเอวิ่งเข้าชนโต้งอย่างแรง แกล้งโต้งไม่ล้มเพราะเอเสียหลักล้มจนตัวเองหักล้ม หัวเข่ากระแทกกับหินจนเลือดไหลเป็นทาง โต้ง หนูแดง และเพื่อน ๆ ช่วยกันพาเอไปหาคุณครูเพื่อใส่ยาและพากลับบ้าน เอนึกละอายใจที่ตนเป็นเด็กเกเรขนาดนี้เพื่อนยังมีน้ำใจช่วยเหลือ เอรู้สึกรักเพื่อนมากและตั้งใจว่าต่อไปนี้จะทำตนเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันคนอื่นด้วย

แผนการสอนภาษาไทยการฟังเรื่อง การฟังคำแนะนำในการปฏิบัติตนต่อเพื่อน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังคำแนะนำ คำสั่ง ในการปฏิบัติตนต่อเพื่อนในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งจะต้อง
ช่วยกันกำหนดเพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานที่กำหนดให้แล้วสนทนาและสรุปใจความสำคัญของเนื้อเรื่องได้
๒. ฟังนิทานที่กำหนดให้แล้วสามารถแสดงความคิดเห็นจากเนื้อเรื่องและสรุปการปฏิบัติตน
ต่อเพื่อนเป็นข้อ ๆ ได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง เล็กเกเร

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทาน เรื่อง เล็กเกเร จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนสรุปแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องในนิทานที่ได้ฟังแล้ว
สรุปเป็นข้อควรปฏิบัติตนต่อเพื่อน

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและการสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กเกเร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น

- เนื้อเรื่อง
- เพลงรักเพื่อน เพลงสวัสดีคุณครู
- รูปภาพการ์ตูน

การดำเนินการเล่น

๑. ขึ้นนำ ครูนำภาพการ์ตูนเด็กตัวเล็กโดนเด็กตัวโตรังแก มาสนทนากับเด็กให้นักเรียนบรรยายความรู้สึกในการมองภาพของแต่ละคน หลังจากซักถามความรู้สึกแล้ว ครูเล่านิทานเรื่องเด็กเกเร ให้นักเรียนฟัง

๒. ขึ้นเล่า ครูสมมติให้นักเรียนเป็นตัวละครในนิทาน คือ เอ โต้ หุ่นแดง คุณครู และนักเรียนชั้นประถม ๒ ให้นักเรียนแสดงท่าทางดังนี้

เอ	- ทำท่าตีเพื่อนขณะเรียนหนังสือ ทำท่าขอโทษเพื่อน ทำท่าวิ่งอย่างเร็ว และทำท่าหลอมน้องตรงอย่างเจ็บปวด
โต้	- ทำท่าเดินมาฟ้องครู ทำท่าพุงเพื่อนไปหาคุณครู
หุ่นแดง	- ทำท่าร้องไห้เข้ามาฟ้องครู ทำท่าพุงเพื่อนไปหาครู
ครู	- ทำท่าสอนหนังสือ ทำท่าใส่ยาให้เอ ทำท่าตักเตือนนักเรียนชั้นประถม ๒ ทำท่านั่งเรียนหนังสือ

ครูเริ่มเล่นนิทาน

เอเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ เขามักจะโดนครูคุเอบอ เพราะเขาชอบรังแกเพื่อน ดังนั้นเพื่อน ๆ จึงไม่ชอบเล่นกับเอ

(ทำท่าเอแกล้งเพื่อนขณะเรียนหนังสือ)

เช้าวันนี้ได้เข้ามาฟ้องครูว่า "คุณครูครับ เอ้เอาไม้บรรทัดอันใหม่ของผมไป เขาไม่ยอมคืนให้ผมครับ" ยังไม่ทันที่ครูจะชำระความ หนูแดงก็เดินร้องไห้สะอึกสะอื้นมาฟ้องว่า "ฮือ ฮือ คุณครูขา เอ็งมาชนหนูหกล้มคะ ฮือ ฮือ"

(ทำท่าโธ้งเข้ามาฟ้องครู และหนูแดงเดินร้องไห้มาหาครู)

"นี่เสียคะหนูแดง ไหนมาให้คุณครูดูซิว่าเจ็บตรงไหนบ้าง" ครูพูดและสำรวจว่าหนูแดงได้รับบาดเจ็บที่ใดบ้าง จากนั้นครูให้นักเรียนไปตามเอาผอบครู

(ทำท่าครูซักถามหนูแดง)

เมื่อเอามาถึง ครูก็ซักถามว่า "ว่ายังไงจะ เธอวิ่งไปชนหนูแดงเขาหกล้มใช่ไหม" "ใช่ครับ ผมไม่ทันเห็นเขาครับ" เอ้ตอบ "ถ้าอย่างนั้นเธอคงขอโทษเพื่อนซี้จะ ไม่ใช่ชนแล้ววิ่งหนีไปอย่างนั้น" ครูเตือนและให้เอ้ขอโทษหนูแดงทันที

(ทำท่าครูซักถามเอ้และให้เอ้ขอโทษหนูแดง)

"เอ้อย่าเพิ่งไปไหน โธ้งเขาบอกว่าเธอเอาไม้บรรทัดอันใหม่ของเขาไปใช่ไหม" ครูถาม "ใช่ครับ ก็ผมขอยืมเขาแล้วนี่ครับ" เอ้ยืนยัน "ใช่ขอยืมแล้วแต่โธ้งเขาขอคืนทำไมไม่ให้เขาละจะ" ครูถาม "ผมยังใช้ไม่เสร็จนี่ครับ" เอ้ตอบ "แต่โธ้งเขาก็ต้องการใช้เหมือนกันนะจะ ไปเอามาคืนเขาเสีย" ครูสั่ง เอ้จึงต้องเอาไม้บรรทัดมาคืนให้โธ้ง

(ทำท่าครูซักถามเอ้ และสั่งให้เอ้คืนไม้บรรทัดให้โธ้ง)

เอ้โกรธหนูแดงและโธ้งมาก คิดว่าเย็นนี้หลังจากเลิกเรียนแล้วจะแกล้งเพื่อนทั้งสองให้ได้ พอได้โอกาสเอ้เห็นโธ้งกำลังเดินมาก็ตึงใจจะวิ่งเข้าชนโธ้งอย่างแรง แต่เมื่อเอ้วิ่งไปสะดุดก้อนหินจึงลื่นหกล้ม หัวเข่ากระแทกหินจนเลือดไหลเป็นทาง

(ทำท่าเอ้จะวิ่งเข้าชนโธ้งแต่สะดุดก้อนหินหกล้มเสียก่อน)

โธ้ง หนูแดงและเพื่อน ๆ เห็นเอ้หกล้ม จึงช่วยกันพยุงเอ้ไปหาครู เอ้เจ็บมากร้องครางมาตลอดทาง ครูใส่ยาและห่อแผลให้เอ้เรียบร้อยแล้วโธ้งกับหนูแดงจึงรีบอาสาพาเอ้กลับบ้าน

(ทำท่าเพื่อน พยุงเอ้ไปพบคุณครู)

เอ้ นึกจะอายใจที่ตนเป็นเด็กเกเร คอยรังแกเพื่อน ๆ เสมอ แต่เพื่อน ๆ ก็ยังมีน้ำใจ
ช่วยเหลือ เอ้รู้สึกรักเพื่อนมากและตั้งใจว่าต่อไปนี่ตนจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อคนอื่น จะไม่เป็นเด็กเกเร
อีกแล้ว

(ทำท่าเอ้ ให้สัญญาว่าจะเป็นเด็กดี ไม่รังแกเพื่อนและร้องเพลงรักเพื่อน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เอ้สำนึกผิด
- ในนิทานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กเกเร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงรักเพื่อน เพลงสวัสดิ์คุณครู
- รูปภาพการ์ตูน
- หุ่นเชิดมือ เอ โต้ หุ่นแดง คุณครู และเด็กนักเรียน

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำภาพการ์ตูน เด็กตัวเล็กโดนเด็กตัวโตรังแก มาสนทนากับเด็กให้นักเรียนบรรยายความรู้สึกในการมองภาพของแต่ละคน หลังจากซักถามความรู้สึกแล้ว ครูเล่านิทานเรื่อง เด็กเกเร ให้นักเรียนฟัง
๒. ขั้นเล่า ครูเชิดหุ่นตัวละครในนิทานออกมาทักทายกับนักเรียนทีละตัว

ครูเริ่มเล่านิทาน

เอเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ เขามักจะโดนครูดุเสมอเพราะเขาชอบรังแกเพื่อน ดังนั้นเพื่อน ๆ จึงไม่ชอบเล่นกับเอ

(เชิดหุ่น เอ แกล้งตีเพื่อนขณะเรียนหนังสือ)

เช้าวันนี้โต้งเข้ามาฟ้องครูว่า "คุณครูครับ เอ เอาไม้บรรทัดอันใหม่ของผมไป เขาไม่ยอมคืนให้ผมครับ" ยังไม่ทันที่ครูจะขำระความ หุ่นแดงก็เดินร้องไห้สะอึกสะอื้นมาฟ้องครูว่า "อ้อ อ้อ คุณครูขา เอวิ่งมาชนหนูหกล้มคะ อ้อ อ้อ"

(เชิดหุ่น โต้งเข้ามาฟ้องครู และหุ่นแดงเดินร้องไห้มาหาครู)

"นี่เสียละ หนูแดง ไหนมาให้คุณครูดูว่าเจ็บตรงไหนบ้าง" ครูพูดและสำรวจว่าหนูแดง ได้รับบาดเจ็บที่ใดบ้าง จากนั้นครูให้นักเรียนไปตามเอมาพบครู

(เช็ดหุ่น ครูซักถามหนูแดง)

เมื่อเอมาถึง ครูก็ซักถามว่า "ว่ายังไงจะ เหวี่ยงไปชนหนูแดง เขาหกล้มใช้ไหม" "ใช้ครับ ผมไม่เห็นเห็นเขารับ" เอตอบ "ถ้าอย่างนั้นเขาคงขอโทษเพื่อนซี้จะ ไม่ใช่ชนแล้ววิ่งหนีไปอย่างนี้" ครูเตือนและให้เอขอโทษหนูแดงทันที

(เช็ดหุ่นครูซักถามเอ และให้เอขอโทษหนูแดง)

"เอ อย่าเพิ่งไปไหน ไต้งเขาบอกว่าเธอเอาไม้บรรทัดอันใหม่ของเขาไปใช้ไหม" ครูถาม "ใช้ครับ ก็ผมขอยืมเขาแล้วนี่ครับ" เอยืนยัน "ใช้ขอยืมแล้ว แต่ไต้งเขาขอคืนทำไมไม่ให้เขาเล่าจะ" ครูถาม "ผมยังใช้ไม่เสร็จนี่ครับ" เอตอบ "แต่ไต้งเขาก็ต้องการใช้เหมือนกันนะจะ ไปเอามาคืนเขาเสีย" ครูสั่ง เอจึงต้องเอาไม้บรรทัดมาคืนให้ไต้ง

(เช็ดหุ่นครูซักถามเอ และสั่งให้เอคืนไม้บรรทัดให้ไต้ง)

เอ โกรธหนูแดง และไต้งมาก คิดว่าเขื่อนี้หลังจากเลิกเรียนแล้วจะแกล้งเพื่อนทั้งสองให้ได้ พอได้โอกาส เอเห็นไต้งกำลังเดินมาก็ตั้งใจจะวิ่งเข้าชนไต้งอย่างแรง แต่เมื่อญ เอวิ่งไปสะดุดก้อนหิน จึงลื่นล้ม หัวเข่ากระแทกหินจนเลือดไหลเป็นทาง

(เช็ดหุ่น เอ จะวิ่งเข้าชนไต้ง แต่สะดุดก้อนหินหกล้มเสียก่อน)

ไต้ง หนูแดงและเพื่อน ๆ เห็น เอ หกล้ม จึงช่วยกันพุงเอ ไปหาครู เอเจ็บมากร้องกรางไปตลอดทาง ครูใส่ยาและทำแผลให้เอเรียบร้อยแล้ว ไต้งกับหนูแดงจึงรีบอาสาพาเอ กลับบ้าน

(เช็ดหุ่นเพื่อน ๆ พุงเอ ไปหาคุณครู)

เอ นึกจะอายใจที่ตนเป็นเด็กเกเร คอยรังแกเพื่อน ๆ เสมอ แต่เพื่อน ๆ ก็ยังมีน้ำใจช่วยเหลือ เอ รู้สึกรักเพื่อนมากและตั้งใจว่าต่อไปนี่ตนจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันคนอื่นจะไม่เป็นเด็กเกเรอีกแล้ว

(เช็ดหุ่น เอ พุ่กตั้งใจจะเป็นเด็กดี ไม่รังแกเพื่อนและร้องเพลงรักเพื่อน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- อะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้เอรู้สึกสำนึกผิด
- ในนิทานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ในนิทานเรื่องนี้นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด

ขั้นตอนแสดงการ เล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กเกเร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการ เล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงรักเพื่อน เพลงสวัสดีคุณครู
- รูปภาพการ์ตูน
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องนิทานจำนวน ๕ ภาพ

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำภาพการ์ตูน เด็กตัวเล็กโดนเด็กตัวโตรังแก มาสนทนากับเด็กให้นักเรียน บรรยายความรู้สึกในการมองภาพของแต่ละคน หลังจากซักถามความรู้สึกแล้ว ครูเล่านิทานเรื่อง เด็กเกเร ให้นักเรียนฟัง
๒. ขั้นเล่า ครูแสดงภาพตัวละครในนิทานให้เด็กดูว่ามีตัวละครใดบ้าง

ครูเริ่มเล่านิทาน

เอ เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ เขามักจะโดนครูคุเสมอเพราะเขาชอบรังแกเพื่อน ดังนั้น เพื่อน ๆ จึงไม่ชอบเล่นกับเอ

(ภาพที่ ๑ ภาพเอถูกครูคุเสมอ)

เช้าวันนี้ได้เข้ามาฟ้องครูว่า "คุณครูครับ เอเอาไม้บรรทัดอันใหม่ของผมไปเขาไม่ยอมคืนให้ผมครับ" ยังไม่ทันที่ครูจะขำระความ หนูแดงก็เดินร้องไห้สะอึกสะอื้นมาฟ้องครูว่า "อ้อ อ้อ คุณครูขาเอ วิ่งมาชนหนูหกล้มกะ อ้อ อ้อ"

(ภาพที่ ๒ ภาพโคงและหนูแดงกำลังฟ้องครู)

"นี่เสียละ หนูแดง ไหนมาให้คุณครูดูว่าเจ็บตรงไหนบ้าง" ครูพูดและสำรวจว่าหนูแดงได้รับบาดเจ็บที่ใดบ้าง จากนั้นครูให้นักเรียนไปตามเอามาพบครู

เมื่อเอ มาถึงครูก็ซักถามว่า "ว่ายังไงจะ เชอวิ่งไปชนหนูแดงเขาหกล้มใช่ไหม" "ใช่ครับ ผมไม่ทันเห็นเขารับ" เอตอบ "ถ้าอย่างนั้นเชอต้องขอโทษเพื่อนชื่ะ ไม่ใช่นะแล้ววิ่งหนีไปอย่างนี้" ครูเตือนและให้เอ ขอโทษหนูแดงทันที

"เอ อย่าเพิ่งไปไหน โต้้งเขาบอกว่าเชอเอาไม้บรรทัดอันใหม่ของเขาไปใช้ไหม" ครูถาม "ใช่ครับ ผมขอยืมเขาแล้วนี่ครับ" เอยืนยัน "ขอยืมแล้วแต่โต้้งเขาขอคืนทำไมไม่ให้เขาละจะ" ครูถาม "ผมยังใช้ไม่เสร็จนี่ครับ" เอตอบ "แต่โต้้งเขาก็ต้องการใช้เหมือนกันนะจะ ไปเอามาคืนเขาเสีย" ครูสั่ง เอจึงต้องเอาไม้บรรทัดมาคืนให้โต้้ง

(ภาพที่ ๓ ภาพ เอคิดหาทางแก้ปัญหาคือเพื่อน)

เอ โกรธหนูแดงและโต้้งมาก คิดว่าเป็นนี้หลังจากเลิกเรียนแล้วจะแก้ปัญหาคือเพื่อนทั้งสองให้ได้ พอได้โอกาส เอเห็นโต้้งกำลังเดินมาที่ข้างใจจะวิ่งเข้าชนโต้้งอย่างแรง แต่เมื่อเอ วิ่งไปสะดุดก้อนหิน จึงลื่นหกล้ม หัวเข่ากระแทกหินจนเลือดไหลเป็นทาง

(ภาพที่ ๔ ภาพ เอสะดุดก้อนหินหกล้ม)

โต้้ง หนูแดงและเพื่อน ๆ เห็นเอหกล้ม จึงช่วยกันยกเอไปหาครู เอเจ็บมากร้องกรางมาตลอดทาง ครูใส่ยาและหาผ้าให้เอเรียบร้อยแล้ว โต้้งกับหนูแดงจึงรีบอาสาพาเอกลับบ้าน

(ภาพที่ ๕ ภาพครูกำลังใส่ยาให้เอ)

เอนึกละอายใจที่ตนเป็นเด็กเกเร คอยรังแกเพื่อน ๆ เสมอ แต่เพื่อน ๆ ก็ยังมีน้ำใจช่วยเหลือ เอรู้สึกรักเพื่อนมากและตั้งใจว่าต่อไปนี่ตนจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อคนอื่นจะไม่เป็นเด็กเกเรอีกแล้ว

(เอร้องเพลงรักเพื่อน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

- อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เอรู้สึกผิด
- ในนิทานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง เด็กเกร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงรักเพื่อน เพลงสวัสดีคุณครู
- รูปภาพการ์ตูน

การดำเนินการ

๑. ขั้นนำ ครูนำภาพการ์ตูน เด็กตัวเล็กโดนเด็กตัวโตรังแก มาสนทนากับเด็ก ให้นักเรียนบรรยายความรู้สึกในการมองภาพของแต่ละคน หลังจากซักถามความรู้สึกแล้ว ครูเล่านิทานเรื่อง เด็กเกร ให้นักเรียนฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูสมมุติให้นักเรียนเป็นตัวละครในนิทาน คือ เอ โต้ หนูแดง คุณครู และนักเรียนชั้นประถม ๒

ครูเริ่มเล่นนิทาน

เอ เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ เขามักจะโดนครูทุสมือเพราะเขาชอบรังแกเพื่อน ดังนั้นเพื่อน ๆ จึงไม่ชอบเล่นกับเอ เช้าวันนี้โต้งเข้ามาฟ้องครูว่า "คุณครูครับ เอเอาไม้บรรทัดอันใหม่ของผมไป เขาไม่ยอมคืนให้ผมครับ" ยังไม่ทันที่ครูจะชำระความ หนูแดงก็เดินร้องไห้สะอึกสะอื้นมาฟ้องครูว่า "อ้อ อ้อ คุณครูขา เอวิ่งมาชนหนูหล้มละ อ้อ อ้อ" "นั่งเสียละ หนูแดง ไหนมาให้คุณครูดูซิว่าเจ็บตรงไหนบ้าง" ครูพูดและสำรวจว่าหนูแดงได้รับบาดเจ็บที่ใดบ้าง จากนั้นครูให้นักเรียนไปตามเอมาพบครู เมื่อเอมาถึงครูก็ซักถามว่า "ว่ายังไงจะ เธอวิ่งไปชนหนูแดงเขาหกล้มใช้ไหม"

"ใช่ครับ ผมไม่เห็นเห็นเขาคครับ" เอตอบ "ถ้าอย่างนั้นเธอต้องขอโทษเพื่อนหิจะ ไม่ไรชนแล้ววิ่งหนีไปอย่างนี้" ครูเตือนและได้เอ้อขอโทษหนุ่มหงทั้นที "เอ ออย่าเพิ่งหนีไปไหน โกงเขาบอกว่าเธอเอาไม้บรรทัดอันใหม่ของเขาไปใช้ไหม" ครูถาม "ใช่ครับ ก็ผมขอยืมเขาล้วนนี้ครับ" เอยืนยัน "ขอยืมโคงแล้วแต่โคงเขาขอคืนหาไปไม่ให้เขาละจะ" ครูถาม "ผมยังใช้ไม่เสร็จนี้ครับ" เอตอบ "แต่โคงเขาก็ต้องการใช้เหมือนกันนะจะ ไม่เอามาคืนเขาเสีย" ครูสั่ง เอจึงต้องเอาไม้บรรทัดมาคืนให้โคง เอ โกรธหนุ่มแคงและโคงมาก คิดว่าเย็นนี้หลังจากเลิกเรียนแล้วจะแกลงเพื่อนทั้งสองให้ได้ พอได้โอกาส เอ เห็นโคงกำลังเดินมาก็ตั้งใจจะวิ่งเข้าไปชนโคงอย่างแรง แต่เผลอ เอวิ่งไปสะดุดก้อนหินจึงลื่นหกล้ม หัวเข่ากระแทกหินจนเลือดไหลเป็นทาง โคง หนุ่มแคงและเพื่อน ๆ เห็นเอหกล้ม จึงช่วยกันพยุงเอไปหาครู เอเจ็บมากร้องครางมาตลอดทาง ครูใส่ยาและทำแผลให้เอเรียบร้อยแล้วโคงกับหนุ่มแคง จึงรับอาสาพาเอกลับบ้าน เอ นึกละอายใจที่ตนเป็นเด็กเกเร คอยรังแกเพื่อน ๆ เสมอ แต่เพื่อน ๆ ก็ยังมีน้ำใจช่วยเหลือ เอรู้สึกรักเพื่อนมากและตั้งใจว่า ต่อไปนี้ตนจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันอื่น จะไม่เป็นเด็กเกเรอีกแล้ว

(เอร้องเพลงรักเพื่อน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

- อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เอรู้สึกผิด
- ในนิทานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด

ประเภทการฟังอย่างตั้งใจเพื่อสรุปใจความสำคัญ

นิทานเรื่อง สามเกลอ

ชายยากจนสามคนเที่ยวขอทานเขากิน ใครขอได้มากน้อยเท่าใดก็แบ่งปันกันกินทุกวัน จนชอบพอกันอย่างสนิท ครึ่งหนึ่งในตำบลที่เคยขอทานเขากินนั้น เกิดข้าวยากหมากแพง ชายสามคน จึงได้แยกย้ายกันไปเที่ยวขอทานเขาเลี้ยงชีวิตที่อื่น

อยู่มากครึ่งหนึ่งพระเจ้าแผ่นดินในประเทศนั้นสวรรคต ไม่มีผู้จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน ขุนนางทั้งหลายจึงเอาม้าเทียมราชรถเข้า แล้วเสด็จหาขี้ม้าพาราจรดไปเกยผู้ที่มีบุญวาสนาสมควรจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ม้าก็พาราจรดไปเกยเอาชายยากคนหนึ่ง ขุนนางทั้งหลาย จึงพร้อมกันยกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

เพื่อนคนหนึ่งรู้ว่าเพื่อนของตนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินก็รีบไปหา แต่กลัวจะเข้าไปได้ ก็ต้องคอยหาโอกาสอยู่เป็นช้านาน ต่อเมื่อได้โอกาสอันควรแล้วจึงเข้าไปหา และเมื่อเข้าไปหา นั้น ก็ค่อย ๆ หลีกขุนนางหมอบคลานเข้าไปแต่ไกล ทำกิริยาเคารพหมอบ วิได้ถือว่าได้เคยเป็นเพื่อน กันมาแต่ก่อนเพราะรู้สึกว่าคุณเป็นคนต่ำช้า เพื่อนมีบุญวาสนามากจึงได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน พอ พระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรเห็นก็จำได้และทรงได้เห็นเขาเป็นคนมีกิริยามารยาทดี รู้จักที่ต่ำที่สูง เช่นนั้นด้วย ก็ยิ่งทรงพระเมตตาเป็นอันมาก จึงให้ขุนนางพาไปเสวยและสร้างบ้านเรือนให้อยู่ ได้รับความสุขสบาย

ฝ่ายเพื่อนอีกคนหนึ่งรู้ว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินและได้เสวยกับเพื่อนอีกคนหนึ่งให้ได้รับความสุขสบายจึงรีบไปหาบ้าง พอไปถึงมิได้กล้าเกรงต่อผู้ใด ถือว่าเพื่อนของตนได้เป็นถึงพระเจ้า - แผ่นดินก็เดินผ่านขุนนางตรงเข้าไปหาพระเจ้าแผ่นดิน แสดงกิริยาอาการและพูดจาปราศรัยเหมือนอย่าง อย่างเคยกันมาแต่ก่อน ทว่าได้คิดว่าตัวเป็นคนต่ำช้าเลวทรามไม่ ไปดีเสมออย่างที่เคยกันมา พระเจ้าแผ่นดินทรงได้รับความอัปยศแก่ขุนนางทั้งหลายและทรงเห็นว่าเป็นคนไม่มีกิริยาธรรมาสัย ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็รับสั่งให้ขับไล่ไปเสียไม่ทรงเสวยเหมือนเพื่อนอีกคนหนึ่ง เพื่อนคนนั้นก็ต้องเที่ยว ขอทานเขากินอย่างเดิม

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง การฟังเพื่อสรุปใจความสำคัญ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

มารยาทในการฟังเป็นสิ่งจำเป็นที่บุคคลจะต้องช่วยกันกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานที่กำหนดให้แล้วสนทนาและสรุปใจความสำคัญของเนื้อเรื่องได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง สามเกลอ

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง สามเกลอ จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานเรื่องที่ได้รับฟังและตอบคำถามตามเนื้อเรื่อง

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง สามเกลอ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น

- เนื้อเรื่อง
- บัตรคำ
- เพลงพรานสัญจร เพลงเถียงมั่งข้าวได้

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูนำบัตรคำมาให้นักเรียนสะกดคำว่า "สาม" และถามความหมายพร้อมทั้งให้ยกตัวอย่างสิ่งที่มีสาม แล้วครูหยิบบัตรคำว่า "เกลอ" ให้สะกดถามความหมาย ถ้าเด็กไม่รู้ครูบอกให้ทราบและนำบัตรคำทั้งสองคำ ไปคิดรวมกันบนกระดานให้เด็กอ่าน และแปลความหมาย ครูชมเชยและให้รางวัลด้วยการเล่นนิทานเรื่อง สามเกลอ ให้ฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูสมมตินักเรียนให้เป็นตัวละครในนิทาน และแสดงท่าทางดังนี้

ชายชอหน (อ้วน) - ทำท่าถือกะลาเดินชอหน เมื่อมีคนให้ทานก็ยกมือไหว้ขอบคุณ
ประกอบเพลงพรานสัญจร

พระเจ้าแผ่นดิน - ทำหน้านิ่งบนเก้าอี้ ถามทุกข์สุขของทหารและขุนนาง

ขุนนาง - ทำท่าปรึกษาหารือกัน ทำท่าเอาม้าเทียมราชรถ ทำท่าหมอบ
เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน

ทหาร - ทำท่ายืนเฝ้าประตู ทำท่าจับตัวอีกลากออกมาข้างนอก

ชายชอหน (อีก) - ทำท่าชอหน ทำท่าไม่เกรงกลัวใคร เดินไปปลุกไล่
พระเจ้าแผ่นดินเพื่อทักทาย

ชายชอหน (อีก) - ทำท่าชอหน ทำท่ามอบนมกลานเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน

ครุเริ่มเล่านิทาน

ชายยาจากสามคน เห็นขอทานเขาเลี้ยงชีพ ใครขอได้มากน้อยเท่าไรก็นำมาแบ่งปันกัน
ทุกวัน จนชอบพอรักใคร่สนิทสนมกัน

(ทำท่า ชายขอทานสามคนขอทานได้เงินก็เอามาแบ่งกัน)

แต่ในตำบลที่พวกเขาเคยขอทาน เกิดขึ้นสนอาหารจึงไม่มีใครให้เงินขอทาน ชายขอทานสามคน
จึงได้แยกย้ายกันไปเที่ยวขอทานที่ตำบลอื่น

(ทำท่าชายสามคนแยกย้ายกันไปคนละทาง)

ชายคนแรก ชื่ออ็อก แยกไปทางทิศเหนือ คนที่สอง ชื่อออก แยกไปทางทิศตะวันออก ส่วนคน
ที่สาม ชื่อ อ้วน เดินทางตรงไปทางทิศใต้ เขาเดินทางไปจนถึงเมืองเมืองหนึ่งซึ่งพระเจ้าแผ่นดินใน
เมืองนั้นสวรรคต ไม่มีผู้ที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน

(ทำท่าขุนนางและทหารเส้รำโศก เสียใจที่พระราชสวรรคค)

บรรดาขุนนางทั้งหลายจึงเอาม้าเทียมราชรถเข้า แล้วเสี่ยงทายให้ม้าพาราจรดไปเกยผู้ที่มีบุญ
วาสนาสมควรจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(ทำท่าขุนนางเอาราจรดเทียมม้า ให้วิ่งไปรอบ ๆ เมือง)

ม้าก็พาราจรดไปเกยเอาอ้วน ซึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองพอดี ขุนนางทั้งหลายจึงพร้อมใจกัน
ยกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

(ทำท่าอ้วนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน)

ออก ซึ่งแยกไปทางทิศตะวันออกรู้ข่าวว่าอ้วนเพื่อนของตนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินก็รีบเดินทาง
ไปหา แต่กว่าจะเข้าไปพบก็ต้องคอยหาโอกาสอยู่นาน เมื่อมีโอกาสจึงเข้าไปหาเขาค่อย ๆ หลีกขุนนาง
หมอบคลานเข้าไปทำกิริยาเคารพหมอบ มีได้ถือว่าเคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน เพราะรู้ตัวว่าตัวเองเป็น
คนต่ำช้า ส่วนเพื่อนมีบุญวาสนามากจึงได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(ทำท่าออก หมอบคลานเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน)

พอพระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรเห็นก็จำได้และได้เห็นเราเป็นคนมีกิริยามารยาทดี รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็ยิ่งทรงเมตตา จึงให้ขุนนางพาไปเลี้ยงดูแต่งตั้งให้เป็นทหารคนสนิท และสร้างบ้านเรือนให้อยู่ได้รับความสุขสบาย

(ท้าวพระราชาจำได้และแต่งตั้งให้เป็นทหารคนสนิท)

ฝ่ายอีก พอรู่ว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน และได้เลี้ยงดูอีก เพื่อนอีกคนหนึ่งให้ได้รับความสุขสบาย จึงรีบไปหาบ้าง พอไปถึงก็มีใคร่เกรงกลัวใคร่คิดว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(ท้าวอีก ผัดทวนแปรประวิงเพื่อเข้าไปพบพระเจ้าแผ่นดิน)

เขาเดินผ่านขุนนางตรงเข้าไปหาพระเจ้าแผ่นดินทันที พอได้พบพระเจ้าแผ่นดินก็แสดงกิริยาอาการและพูดจาปราศรัยเหมือนอย่างเคยหาได้คิดว่าตัวเป็นคนต่ำช้าเลวทรามไม่ ไปดีเสมออย่างที่เคยทำมาแต่ก่อน

(ท้าวอีก เข้าไปทักทายพระเจ้าแผ่นดินเหมือนเมื่อครั้งเคยอยู่ด้วยกัน)

พระเจ้าแผ่นดินทรงได้รับความอัปยศแก่ขุนนางทั้งหลายมากและทรงเห็นว่า อีกเป็นคนไม่มีกิริยามารยาท ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็รีบสั่งให้ทหารขับไล่ไปเสีย ไม่ทรงเลี้ยงดูเหมือนออก

(ท้าวทหารจับตัวอีก อากอออกมานอกวัง)

อีก ก็ต้องเที่ยวร่อนเร่ขอทานเขากินไปวัน ๆ เหมือนอย่างเดิม

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวไหนเพราะเหตุใด
- นักเรียนเห็นด้วยกับพระราชาหรือไม่ ที่ไม่เลี้ยงดูอีก เพราะอะไร
- ถ้านักเรียนเป็นอีก นักเรียนจะทำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

ขั้นตอนแสดงการ เล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง สามเกลอ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการ เล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- บัตรคำ
- เพลงพราณสัญญา เพลงเคียมบงคว่ำไก่อ
- หุ่นเชิดมือ พระราชา ชายขอทานสามคน และทหาร

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำบัตรคำมาให้นักเรียนสะกดคำว่า "สาม" และถามความหมายพร้อมทั้งให้ยกตัวอย่างสิ่งที่มีสาม แล้วครูหยิบบัตรคำว่า "เกลอ" ให้สะกด ถามความหมาย ถ้าเด็กไม่รู้ครูบอกให้ทราบและนำบัตรคำทั้งสองคำไปติดรวมกันบนกระดาน ให้เด็กอ่านและแปลความหมาย ครูชมเชยและให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่อง สามเกลอ ให้ฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูเชิดหุ่นตัวละครในนิทานออกมาให้นักเรียนทายว่าเป็นใคร

ครูเริ่มเล่านิทาน

ชายยากสามคนเที่ยวขอทานเขาเลี้ยงชีพ ใครขอได้มากน้อยเท่าไรก็นำมาแบ่งปันกันกินทุกวัน จนชอบพอรักใคร่สนิทสนมกัน

(เชิดหุ่นชายขอทานสามคนขอทานได้เงินก็เอามาแบ่งกัน)

แต่ในค่ำดึกพวกเขาเลยขอทาน เกิดขัดสนอาหารจึงไม่มีใครให้เงินขอทาน ชายขอทานสามคนจึงได้แยกย้ายกันไปเที่ยวขอทานที่ตำบลอื่น

(เชิดหุ่นชายสามคนแยกย้ายกันไปคนละทาง)

ชายคนแรกชื่ออ็อก แยกไปทางทิศเหนือ คนที่สอง ชื่ออ็อก แยกไปทางทิศตะวันออก ส่วนคนที่สาม ชื่ออ้วน เดินทางตรงไปทางทิศใต้ เขาเดินทางไปจนถึงเมืองเมืองหนึ่ง ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินในเมืองนั้นสวรรคต ไม่มีผู้ที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน

(เชิดหุ่น ชุนนางและทหารเกร้าโสก เสียใจที่พระราชสวรรค)

บรรดาชุนนางทั้งหลายจึงเอาม้าเทียมราชมรรคาเข้า แล้วเสด็จหาญให้ม้าราชมรรคาไปเกยผู้ที่มีบุญวาสนาสมควรจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

ม้าก็พาราชมรรคาไปเกยเอา อ้วน ซึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองพอดี ชุนนางทั้งหลายจึงพร้อมใจกันยกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

(เชิดหุ่น อ้วนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน)

อ็อก ซึ่งแยกไปทางทิศตะวันออกรู้ข่าวว่า อ้วน เพื่อนของตนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ก็รีบเดินทางไปหา แต่กลัวจะเข้าไปพบโศกตองคอยหาโอกาสอยู่นาน เมื่อมีโอกาสจึงเข้าไปหาเขาค่อย ๆ หลีกชุนนางหมอบคลานเข้าไป ทำกิริยาเคารพพนมย่น มิได้ถือว่าเคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน เพราะรู้ว่าตัวเองเป็นคนต่ำช้า ส่วนเพื่อนมีบุญวาสนามากจึงได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(เชิดหุ่น อ็อกหมอบคลานเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน)

พอพระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรเห็นก็จำได้ และได้เห็นเขาเป็นคนมีกิริยามารยาทดี รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็ยิ่งทรงเมตตา จึงให้ชุนนางพาไปเลี้ยงดูแต่งตั้งให้เป็นทหารคนสนิท และสร้างบ้านเรือนให้อยู่ได้รับความสุขสบาย

(เชิดหุ่น พระราชาจำได้และแต่งตั้งให้เป็นทหารคนสนิท)

ฝ่ายอ็อก พอรู้ว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน และได้เลี้ยงดูอ็อก เพื่อนอีกคนหนึ่งได้รับความสุขสบาย จึงรีบไปหาบ้าง พอไปถึงก็มีโศกเกรงกลัวใคร ถือว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(เชิดหุ่น อ็อก ฉกทหารเฝ้าประตูวังเพื่อเข้าไปพบพระเจ้าแผ่นดิน)

เขาเดินผ่านชุนนางตรงเข้าไปหาพระเจ้าแผ่นดินทันที พอได้พบพระเจ้าแผ่นดินก็แสดงกิริยาอาการและพูดจาปราศรัยเหมือนอย่างเคยหาได้คิดว่าตัวเป็นคนต่ำช้าเลวทรามไม่ ไปตีเสมออย่างที่เคยทำมาแต่ก่อน

(เชิดหุ่น อ็อก เข้าไปหักท้าวพระเจ้าแผ่นดินเหมือนเมื่อครั้งเคยอยู่ด้วยกัน)

พระเจ้าแผ่นดินทรงได้รับความอภัยแก่ขุนนางทั้งหลายมาก และทรงเห็นว่าอ๊ตเป็นคนไม่มี
กิริยามารยาท ไม่รู้จักค่าที่สูง ก็รับสั่งให้ทหารจับไล่ไปเสีย ไม่ทรงเลี้ยงดูเหมือนอ๊ต

(เช็ดหุ่นทหารจับตัวอ๊ต ลากออกมานอกวัง)

อ๊ต ถกวงเหียว ร่อนเร่ขอทานเขากินไปวัน ๆ เหมือนอย่างเดิม

(เช็ดหุ่นอ๊ตเดินขอทาน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวไหน เพราะเหตุใด
- นักเรียนเห็นด้วยกับพระราชโอรสหรือไม่ ที่ไม่เลี้ยงดูอ๊ต เพราะอะไร
- ถ้านักเรียนเป็นอ๊ต นักเรียนจะทำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

ขั้นตอนแสดงการ เล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง สามเกลอ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการ เล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- บัตรคำ
- เพลงพรานสัญญาพร เพลงเกี่ยวข้าวได้
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องนิทาน จำนวน ๑๒ ภาพ

วาระดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำบัตรคำมาให้นักเรียนสะกดคำว่า "สาม" และถามความหมาย พร้อมทั้งให้กล่าวอย่างสิ่งที่มีสาม แล้วครูหยิบบัตรคำว่า "เกลอ" ให้สะกด ถามความหมาย ถ้าเด็กไม่รู้ครูบอกให้ทราบ
 ให้นำบัตรคำทั้งสองคำไปคิดรวมกันจนกระทั่งได้เด็กอ่านและแปลความหมาย ครูชมเชยและให้รางวัล
 วยการ เล่านิทานเรื่อง สามเกลอ ให้ฟัง
๒. ขั้นเล่า ครูแสดงภาพตัวละครให้นักเรียนทายว่าเป็นใคร

รู้เริ่มเล่านิทาน

ชายยาจกสามคนเที่ยวขอทานเขาเลี้ยงชีพ ใครขอได้มากน้อยเท่าไรก็นำมาแบ่งปันกันกินทุกวัน
 นชอบพอรักใคร่สนิทสนมกัน

(ภาพที่ ๑ ภาพชายขอทาน ๓ คน เป็นเพื่อนกัน)

แต่ในตำบลที่พวกเขาเคยขอทาน เกิดขัดสนอาหารจึงไม่มีใครให้เงินขอทาน ชายขอทานสามคน
 จึงได้แยกย้ายกันไปเที่ยวขอทานที่ตำบลอื่น

(ภาพที่ ๒ ภาพชายขอทานแยกย้ายกันไปหาทานที่ตำบลอื่น)

ชายคนแรกชื่อ อ็อค แยกไปทางทิศเหนือ คนที่สองชื่อ อ็อค แยกไปทางทิศตะวันออก ส่วนคนที่สาม ชื่ออ้วน เดินทางตรงไปทางทิศใต้ เขาเดินทางไปจนถึงเมืองเมืองหนึ่ง ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินในเมืองนั้นสวรรคต ไม่มีผู้ที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน

(ภาพที่ ๓ ภาพพระเจ้าแผ่นดินสวรรคต)

บรรดาขุนนางทั้งหลายจึงเอาม้าเทียมราชรถเข้า แล้วเลี้ยวทวนให้ม้าพาราชารถไปเกยผู้ที่มีบุญวาสนา สมควรจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(ภาพที่ ๔ ภาพม้าเทียมราชรถ เพื่อทำการเลี้ยวทวน)

ม้าก็พาราชารถไปเกยเอา อ้วน ซึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองพอดี ขุนนางทั้งหลายจึงพร้อมใจกันยกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

(ภาพที่ ๕ ภาพอ้วน ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน)

อ็อค ซึ่งแยกไปทางทิศตะวันออกก็รู้ว่าอ้วน เพื่อนของตนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ก็รีบเดินทางไปหา แต่กว่าจะเข้าไปพบก็ต้องคอยหาโอกาสอยู่นาน เมื่อมีโอกาสจึงเข้าไปหาเขาค่อย ๆ หลีกขุนนางหมอบคลานเข้าไป ทำกิริยาเคารพนบนมอบ มิได้ถือว่าเคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน เพราะรู้ว่าตัวเองเป็นคนต่ำช้า ส่วนเพื่อนมีบุญวาสนามากจึงได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(ภาพที่ ๖ ภาพอ็อค ขอบทการเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน)

พอพระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรเห็นก็จำได้ และได้เห็นเขาเป็นคนมีกิริยามารยาทดี รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็ยิ่งทรงเมตตา จึงให้ขุนนางพาไปเลี้ยงดูแต่งตั้งให้เป็นทหารคนสนิทและสร้างบ้านเรือนให้อยู่ด้วยความสุขสบาย

(ภาพที่ ๗ ภาพ อ็อคคลานเข้าไปกราบพระเจ้าแผ่นดิน) และ (ภาพที่ ๘ ภาพบ้าน)

ฝ่ายอ็อค พอรู้ว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินและได้เลี้ยงดูอ็อค เพื่อนอีกคนหนึ่งก็ได้รับความสุขสบาย จึงรีบไปหาบ้าง พอไปถึงก็มิได้เกรงกลัวใครถือว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน

(ภาพที่ ๙ ภาพอ็อค วางอานาจกับทหารที่เฝ้าประตู)

เขาเดินผ่านขุนนางตรงเข้าไปหาพระเจ้าแผ่นดินทันที พอได้พบพระเจ้าแผ่นดินก็แสดงกิริยาอาการและพูดจาปราศรัยเหมือนอย่างเคยหาได้คิดว่าตัวเป็นคนต่ำช้าเลวทรามไม่ ไปดีเสมออย่างที่ เคยทำมาแต่ก่อน

(ภาพที่ ๑๐ ภาพอีก หว่าตัวคือเสมอพระเจ้าแผ่นดิน)

พระเจ้าแผ่นดินทรงได้รับความอัปยศแก่ขุนนางทั้งหลายมาก และทรงเห็นว่าอีกเป็นคนไม่มี กิริยามารยาท ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็รับสั่งให้ทหารจับได้ไปเสีย ไม่ทรงเจียมตัวเหมือนนี้ออก

(ภาพที่ ๑๑ ภาพทหารจับตัวอีกออกไป)

อีก ก็ต้องเที่ยวเร่ร่อนขอทานเขากินไปวัน ๆ เหมือนอย่างเดิม

(ภาพที่ ๑๒ ภาพอีก กลับไปขอทานตามเดิม)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวไหน เพราะเหตุใด
- นักเรียนเห็นด้วยกับพระราชหัตถ์หรือไม่ ที่ไม่เลี้ยงดูอีก เพราะอะไร
- ถ้านักเรียนเป็นอีก นักเรียนจะทำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

ขั้นตอนแสดงการ เล่านิทานเพียงอย่าง เดียว

นิทานเรื่อง สามเกลอ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการ เล่านิทาน

- ใบเรื่อง
- บัตรคำ
- เพลงพราณสัญญา เพลงเถิบมวงคำได้

การดำเนินการ

๑. ขั้นนำ ครูนำบัตรคำมาให้เด็กเรียนสะกดคำว่า "สาม" และถามความหมาย พร้อมทั้งให้ ยกตัวอย่างสิ่งที่มีสาม แล้วครูหยิบบัตรคำว่า "เกลอ" ให้สะกดถามความหมาย ถ้าเด็กไม่รู้ครูบอกให้ ทราบและนำบัตรคำทั้งสองคำไปติดรวมกันบนกระดาน ให้เด็กอ่านและแปลความหมาย ครูชมเชยและ ให้รางวัล ด้วยการเล่านิทานเรื่อง สามเกลอ ให้ฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูสมมติให้นักเรียนเป็นตัวละครในนิทานแต่ละตัว

ครูเริ่มเล่านิทาน

ชายขจรจกสามคนเที่ยวขอทานเขาเลี้ยงชีพ ใครขอได้มากน้อยเท่าไรก็แบ่งปันกันกินทุกวัน จนชอบพอรักใคร่สนิทสนมกัน แต่ในตำบลที่พวกเขาเคยขอทานเกิดขัดสนอาหาร จึงไม่มีใครให้เงินขอทาน ชายขอทานสามคนจึงได้แยกย้ายกันไปเที่ยวขอทานที่ต่างอื่น ชายคนแรกชื่อ อี๊ด แยกไปทางทิศเหนือ นที่สอง ชื่ออ้อด แยกไปทางทิศตะวันออก ส่วนคนที่สามชื่อ อ้วน เดินทางตรงไปทางทิศใต้ เขาเดินทาง ไปจนถึงเมืองหนึ่งซึ่งพระเจ้าแผ่นดินในเมืองนั้นสวรรคต ไม่มีผู้ที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน บรรดาขุนนางทั้งหลายจึงเอาม้าเทียมราชรถเข้า แล้วเสี่ยงทายให้ม้าหาราชรถไปเกยผู้ที่มีบุญวาสนา เมควรจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ม้าก็หาราชรถไปเกยเอา อ้วน ซึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองพอดี ขุนนางทั้งหลายจึงพร้อมใจกันยกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

ออก ซึ่งแยกไปทางทิศตะวันออก รู้ข่าวว่าอ้วน เพื่อนของตนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินก็รีบเดินทาง
ไปหา แต่กว่าจะเข้าไปพบได้ต้องคอยหาโอกาสอยู่นาน เมื่อมีโอกาสดังนั้นเข้าไปหา เขาค่อย ๆ หลีก
ขุนนางหมอบคลานเข้าไป ทำกิริยาเคารพหมอบ มิได้ถือว่าเคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน เพราะรู้ว่า
ตัวเองเป็นคนต่ำช้า ส่วนเพื่อนมีบุญวาสนามากจึงได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน พอพระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตร
เห็นก็จำได้และได้เห็นเขาเป็นคนมีกิริยาบรรณาสีบท รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็ยิ่งทรงเมตตาจึงให้ขุนนางพาไป
เลี้ยงดูแต่งตั้งให้เป็นภรรยารักษา และสร้างบ้านเรือนให้มีความสุขสบาย ฝ่ายอ้วน พอรู้ว่าเพื่อน
ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินและได้เลี้ยงดูออก เพื่อนอีกคนหนึ่งให้ได้รับความสุขสบาย จึงรีบไปหาบ้าง พอ
ไปถึงก็มีได้เกรงกลัวใคร ถือว่าเพื่อนได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน เขาเดินผ่านขุนนางตรงเข้าไปหาพระ
เจ้าแผ่นดินทันที พอได้พบพระเจ้าแผ่นดินก็แสดงกิริยาอาการและพูดจาปราศรัยเหมือนอย่างเคยหาได้คิด
ว่าตัวเป็นคนต่ำช้า เลวทรามไม่ ไปดีเสมออย่างที่เคยทำมาแต่ก่อน พระเจ้าแผ่นดินทรงได้รับความอัปยศ
แก่ขุนนางทั้งหลายมาก และทรงเห็นว่าอ้วน เป็นคนไม่มีกิริยาบรรณาสีบท ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง ก็รับสั่งให้ทหาร
ขับไล่ไปเสียไม่ทรงเลี้ยงดูเหมือนอ้วน อ้วน ก็ต้องเที่ยวร่อนเร่ขอทานเขากินไปวัน ๆ เหมือนอย่างเดิม

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวไหน เพราะเหตุใด
- นักเรียนเห็นด้วยกับพระราชหัตถ์หรือไม่ ที่ไม่เลี้ยงดูอ้วน เพราะอะไร
- ถ้านักเรียนเป็นอ้วน นักเรียนจะทำอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

ประเภทการฟังเพื่อให้เกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์

นิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ (เรื่องที่ ๑)

เจ้งเป็นพี่สาว เช้งเป็นน้องชาย เจ้งกับเช้งสองคนพี่น้องเป็นเด็กที่ขยันขันแข็ง ช่วยพ่อแม่ทำงาน ไม่เกียจคร้านเกลียดเหมือนเด็กอื่น ๆ ถึงฤดูทำนาเมื่อหัวนาขาวลงในนาแล้ว ชาวนาทั้งหลายก็รอกอยฝนให้ตกลงมา ต้นข้าวจะโค้งงองาม เจ้งกับเช้งก็คอยฝน เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ เมื่อฝนตกลงมา เจ้งกับเช้งจะดีใจมาก พอฝนหยุดก็พากันวิ่งออกไปกลางทุ่งนา ร้องตะโกนขอบคุณนางฟ้าที่ช่วยบันดาลให้ฝนตก เห็นเจ้งกับเช้งมสลดกตัญญูโดยร้องสรรเสริญและขอบคุณเช่นนั้นก็มีความเมตตาเอ็นดู จึงพาดแถบแพรสีรุ้งของนางไว้ที่ขอบฟ้า เจ้งกับเช้งแลเห็นก็ดีใจรีบวิ่งไปดู วิ่งไปถึงที่ใด ต้นข้าวจะงอกงามขึ้นไฉไลไม่ว่าจะวิ่งไปในนาของใคร พวกชาวนาพากันดีใจต่างอ่อนน้อมให้เจ้งกับเช้งวิ่งไปที่นาของคนทุกครั้งที่แลเห็นแพรสีรุ้งของนางฟ้า เจ้งกับเช้งก็ไม่รังเกียจ ออกวิ่งร้องสรรเสริญและขอบคุณนางฟ้าทุกครั้งที่ได้เห็นรุ่งกินน้ำ พวกชาวนาพากันนับถือเจ้งกับเช้งมาก มักจะเชื่อเชิญไปในงานพิธีต่าง ๆ แต่เช้งเป็นคนขี้อาย เจ้งจึงมักต้องไปคนเดียว เมื่อเจ้งกับเช้งทายนางฟ้าจึงรับตัวขึ้นไปอยู่บนสวรรค์และให้เป็นแสงสีรุ้งแทนแถบแพรของนาง เจ้งมักจะปรากฏให้เด็ก ๆ เห็นเสมอ ส่วนเช้งนั้นยังขี้อายนาน ๆ จึงจะปรากฏให้มองเห็นพร้อมกับพี่สาว

รุ่งที่เราแลเห็นเสมอ ๆ เป็นรุ่งทิวเมียบ (เจ้ง) มีแสงสีแดงอยู่ด้านหลัง รุ่งทิวผู้ (เช้ง) มีแสงสีแดงอยู่ด้านบน เจ้งกับเช้งก็พอใจเป็นรุ่งกินน้ำให้เด็ก ๆ ได้แลเห็นเสมอเมื่อฝนหยุดตก

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง การฟังคำบอกเล่า
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ระยะเวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังสิ่งบันเทิงช่วยทำให้เกิดจินตนาการ ความสนุกสนานและเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานแล้วแสดงความคิดเห็นและเขียนสรุปข้อคิดและคติธรรมจากนิทานเรื่องที่กำหนดให้ฟังได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง รุ่งกีนน้ำ (เรื่องที่ ๑)

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง รุ่งกีนน้ำ (เรื่องที่ ๑) จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานเรื่องที่ได้อ่านว่าให้ข้อคิดและคติธรรมอะไรบ้าง และตอบคำถามตามเนื้อเรื่อง

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนการแสดงการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง รุ่งกิ้นน้ำ (เรื่องที่ ๑)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลง รุ่งกิ้นน้ำ

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำกระดาษสีเจ็ดสีซึ่งเป็นสีของรุ่งกิ้นน้ำ มาสนทนากับเด็กนักเรียนถึงลักษณะของรุ่งกิ้นน้ำ แล้วบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่อง รุ่งกิ้นน้ำ ให้นักเรียนฟัง นิทานเรื่องนี้สนุกมาก

๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่าในนิทานเรื่องนี้ตัวละคร คือ เด็กชาย เด็กหญิง ชาวนา และนางฟ้า พร้อมทั้งแสดงท่าทางประกอบ ดังนี้

เด็กชาย - แสดงท่าทางดีใจ โดยการยกมือที่ฝนตกลงมา แสดงท่าทางขอบคุณ ยกมือไหว้และแสดงท่าวิ่งไปตามที่ต่าง ๆ ทำท่าเป็นรุ่งกิ้นน้ำขึ้นอยู่บนฟ้า

เด็กหญิง - แสดงท่าทางดีใจ โดยการยกมือที่ฝนตกลงมา แสดงท่าทางขอบคุณ ยกมือไหว้ผู้มีพระคุณ แสดงท่าวิ่งไปตามที่ต่าง ๆ ทำท่าเป็นรุ่งกิ้นน้ำขึ้นอยู่บนฟ้า

นางฟ้า - แสดงท่าทางถือไม้กายสิทธิ์ และถือกระดาษคัลเป็นริ้วสี โบกไปมา ทำให้เกิดรุ่งกิ้นน้ำและทำให้เกิดฝน

ชาวนา - แสดงท่าทางดีใจ โดยการยกมือที่ฝนตกลงมา ทำให้พวกชาวนาได้ห่านากัน ให้นักเรียนทำท่าทางเชื่อใจผู้ต้อนรับ

ให้นักเรียนทำท่าทางเป็นตัวละครแต่ละตัวตามที่คุณครูบอก สลับกันไปทีละตัว

ครูเริ่มเล่านิทาน

กาลครั้งหนึ่ง มีเด็กสองคนพี่น้อง คนหนึ่งเป็นเด็กผู้หญิงชื่อ เจิ้ง คนน้องเป็นเด็กผู้ชายชื่อ เจ็ง ทั้งสองคนเป็นเด็กดีมากรับจ้างช่วยพ่อแม่ทำงาน พ่อแม่ของเจิ้งและเจ็งเป็นชาวนา เจิ้งกับเจ็ง จะช่วยพ่อแม่ทำงาน เช่น ปลูกข้าว ถั่ว ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์

(ทำท่าเจิ้งกำลังเข็นยานและควาควาน เจ็งกำลังนำควายไปเลี้ยง)

เมื่อถึงฤดูหนาว ชาวนาหวานข้าวลงมือแล้ว ก็รอคอยฝนให้ตกลงมาเพื่อที่นาของพวกเขา จะไถ่อกงาม

(ทำท่าชาวนาพากันวิตกกังวลกลัวว่าฝนจะไม่ตกลงมาทันเวลาแถมมองท้องฟ้า)

เจิ้งกับเจ็งก็คอยฝนเหมือนกับชาวนาคนอื่น ๆ เมื่อฝนตกลงมาเจิ้งกับเจ็งจะดีใจมาก และพูดว่า "แหมดีใจจังเลย ฝนตกลงมาอย่างนี้ต้นข้าวของพวกเราจะไถ่อกงามเขียวขจี"

(ทำท่าเจิ้งกับเจ็งดีใจที่ฝนตกลงมา)

พอฝนหยุดตก เจิ้งกับเจ็งก็พากันวิ่งออกไปกลางทุ่งนา และร้องตะโกนขอบคุณนางฟ้า ที่ช่วย บันดาลให้ฝนตก

"โอ้ นางฟ้าผู้ใจดี เจิ้งกับเจ็งขอกราบขอบคุณที่นางฟ้าประทานฝนมาให้พวกเรา ทำให้ต้นข้าว ในนาของเรางอกงาม"

(ทำท่าเจิ้งกับเจ็งกางแขนเงยหน้า แสดงความดีใจและยกมือไหว้แสดงความขอบคุณ)

นางฟ้าผู้บันดาลให้ฝนตกเห็น เจิ้งกับเจ็ง แสดงความกตัญญูโดยแสดงความขอบคุณและสรรเสริญ ความดีของนางฟ้า ที่ช่วยบันดาลให้ฝนตกก็มีความเมตตาเอ็นดูเจิ้งกับเจ็งจึงพากันแถบแพรสีรุ้ง ๗ สี ไว้ ที่ขอบฟ้าเป็นของขวัญให้เจิ้งกับเจ็งได้เห็น

(ทำท่านางฟ้าพาดแถบแพรสีรุ้ง ๗ สี ไว้ที่ขอบฟ้าโดยใช้มือโบกจากขอบฟ้าด้านหนึ่งไปยัง ขอบฟ้าอีกด้านหนึ่ง)

เจิ้งกับเจ็งได้เห็นแถบแพรสีรุ้งที่นางฟ้าพาดลงมาให้ก็ดีใจ รีบวิ่งไปดูเมื่อวิ่งไปที่ใด ต้นข้าว ก็ขึ้นงอกงามตามไปควาย เจิ้งกับเจ็งเห็นดังนั้นก็ดีใจ

(ทำท่าเจิ้งกับเจ็งวิ่งและแสดงความดีใจ เงยหน้าแหงนมองท้องฟ้าซึ่งมีแถบสีรุ้ง)

ชาวนาเห็นเจ้งกับเซ้งวิ่งไปทั่วโลก ต้นข้าวก็ขึ้นงอกงามจึงพากันมาขอร้องให้เจ้งกับเซ้งวิ่งไปในนาของตน ซึ่งเจ้งกับเซ้งก็ยินดีวิ่งไปในนาของชาวนาเขาออกวิ่งและร้องขอบคุณนางฟ้าที่ทำให้เกิดฝน (ทำท่าเจ้งกับเซ้งวิ่งไปในนาของชาวนาร้องขอบคุณนางฟ้า)

เจ้งกับเซ้งเป็นคนมีความกตัญญูและมีความเมตตาให้ความช่วยเหลือชาวนาและผู้อื่นเสมอ จนพวกชาวนาพากันมีถั่วเจ้งกับเซ้งมาก มักจะเชิญไปในงานพิธีต่าง ๆ ที่พวกเขาจัดขึ้นเสมอ (ทำท่าชาวนาเชื้อเชิญเจ้งกับเซ้งมาร่วมในงานพิธีต่าง ๆ)

เจ้งกับเซ้ง ได้รับเชิญจากชาวนาได้ไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ เขาก็ไม่ขัดข้องพากันไปร่วมงานกับชาวนา แต่บางครั้งเจ้งจะไปคนเดียว เซ้งไม่ได้ไปด้วยเพราะเซ้งเป็นคนขี้อายไม่ชอบปรากฏตัวต่อหน้าคนมาก ๆ

(ทำท่าเซ้งขี้อายแล้วขอร้องให้พี่สาวไปคนเดียว)

เมื่อเจ้งกับเซ้งตาย นางฟ้าที่อยู่บนสวรรค์ก็มารับตัวเจ้งกับเซ้งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ เพราะเจ้งกับเซ้งทำแต่ความดีมาโดยตลอดเขาช่วยเหลือผู้อื่น มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ (ทำท่านางฟ้ามาชวนเจ้งกับเซ้งไปอยู่บนสวรรค์)

เจ้งกับเซ้งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ นางฟ้าให้เขาทั้งสองเป็นรุ่งกีนน้ำซึ่งจะปรากฏบนท้องฟ้าเสมอ หลังจากฝนตก ทำให้เด็กได้แลเห็นทุกครั้งที่ฝนหยุดตก

(ทำท่าเจ้งกับเซ้งเป็นรุ่งกีนน้ำปรากฏบนท้องฟ้า)

เด็ก ๆ จะเห็นรุ่งกีนน้ำหลังจากฝนตกแล้ว บางครั้งจะเห็นรุ่งกีนน้ำทั้งสองตัว คือ เจ้งกับเซ้ง แต่บางทีจะเห็นรุ่งกีนน้ำตัวเดียว เพราะเซ้งเป็นคนขี้อายไม่ค่อยชอบปรากฏให้ใครเห็น รุ่งที่พวกเขาเห็นกับบ่อย ๆ คือ เจ้ง เป็นรุ่งกีนน้ำตัวเมีย มีสีแดงอยู่ด้านบน ส่วนรุ่งกีนน้ำตัวอื่น ๆ จึงจะปรากฏให้เห็นคือ เซ้ง เป็นรุ่งกีนน้ำตัวผู้สีแดงอยู่ด้านล่าง เจ้งกับเซ้ง พอใจมากที่ได้เกิดเป็นรุ่งกีนน้ำได้อยู่ใกล้ ๆ กับเด็ก ๆ เด็กได้แลเห็นรุ่งกีนน้ำที่สวยงาม

(ทำท่าเด็ก ๆ ตีใจที่เห็นรุ่งกีนน้ำ ๒ ตัว คือ เจ้งกับเซ้ง และช่วยกันร้องเพลง รุ่งกีนน้ำ)

ครูบอกให้นักเรียนทราบว่า ในปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์จริง ๆ เห็นว่ารังกิ้งน้ำมี ๒ สี เท่านั้น คือ สีแดงกับสีแสด รวมกันเป็นสีเดียวกัน

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบคือ

- ทำไมเมื่อเจิ่งกับเจิ่งจึงเกิดเป็นรังกิ้งน้ำ
- นิทานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นางางทำไมทำให้ผมทงมาจะเกิดอะไรขึ้น
- รังกิ้งน้ำมีลักษณะอย่างไร นักเรียนเคยเห็นรังกิ้งน้ำเกิดเวลาใด
- นักเรียนเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า "ถ้ารังกิ้งน้ำแล้วนี้จะควน" ไหม และนักเรียนเชื่อว่าคำกล่าวนั้นจะเป็นจริงหรือไม่

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ (เรื่องที่ ๑)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงรุ่งกินน้ำ
- หุ่นเชิดมือ นางฟ้า เจิ้ง เจ้ง และชานา

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำกระดาษสีเจ็ดสี ซึ่งเป็นสีของรุ่งกินน้ำ มาสนทนากับเด็กนักเรียนถึงลักษณะของรุ่งกินน้ำ แล้วบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำให้นักเรียนฟัง นิทานเรื่องนี้

สนุกมาก

๒. ขั้นเล่า ครูเชิดหุ่นตัวละครในนิทานให้เด็กดูทีละตัว คือ เด็กชาย เด็กหญิง ชานา และนางฟ้า

ครูเริ่มเล่านิทาน

กาลครั้งหนึ่ง มีเด็กสองคนพี่น้อง คนพี่เป็นเด็กหญิงชื่อ เจิ้ง คนน้องเป็นเด็กชายชื่อ เจ้ง ทั้งสองคนเป็นเด็กดีมาก ชยันต์แข็งแรงช่วยพ่อแม่ทำงาน พ่อแม่ของเจิ้งและเจ้งเป็นชานา เจิ้งกับเจ้งจะช่วยพ่อแม่ทำงาน เช่น ถูบ้าน กวาดบ้าน เลี้ยงควาย

(เชิดหุ่นเจิ้งและเจ้งออกมา)

เมื่อถึงฤดูหนาว ชานาหว่านข้าวลงในนาแล้ว ก็รอคอยให้ฝนตกลงมาเพื่อต้นข้าวของพวกเขาจะไถ่อกงาม

(เชิดหุ่นชานามาหนึ่งรอคอยฝน กล่าวว่าฝนจะไม่ตกคอยนึ่งข้าวแชนมองท้องฟ้า)

เจ้กับเจ้งก็คอยฝนเหมือนกับขานาคคนอื่น ๆ เมื่อฝนตกลงมาเจ้กับเจ้งจะดีใจมาก และ
 กล่าวว่า "แห่ดีใจจังเลย ฝนตกลงมาอย่างนี้คนขาวของพวกเราจะได้ออกมา เขียวขุ่ม"

(เช็ดหุ่นเจ้กับเจ้งที่เปียกฝน)

พอฝนหยุดตกเจ้กับเจ้ง ก็พากันวิ่งออกไปกลางทุ่งนา และร้องตะโกนขอบคุณนางฟ้าที่ช่วย
 บันดาลให้ฝนตกลงมา "โธ่ นางฟ้าผู้ใจดี เจ้กับเจ้งขอกราบขอบคุณที่นางฟ้าประทานฝนมาให้พวกเรา
 ทำให้คนขาวในนาของเราออกมา"

(เช็ดหุ่นเจ้กับเจ้งกลางแสงเงาแห่งความดีใจ และยกมือไหว้แสดงความขอบคุณ)

นางฟ้าผู้บันดาลให้ฝนตกเห็นเจ้กับเจ้งแสดงความกตัญญูโดยแสดงความขอบคุณสรวลเสริญความก
 ่อนนางฟ้าที่ช่วยบันดาลให้ฝนตกก็มีความเมตตาเอ็นดูเจ้กับเจ้ง จึงพากันมอบพรสี่รุ้ง ๘ สีไว้ที่ขอบฟ้า
 เป็นของขวัญให้เจ้กับเจ้งได้เห็น

(เช็ดหุ่นนางฟ้าพาดแถบพรสี่รุ้ง ๘ สี ไว้ที่ขอบฟ้า)

เจ้กับเจ้งได้เห็นแถบพรสี่รุ้งที่นางฟ้าพาดลงมาให้ก็ดีใจรีบวิ่งไปดูเมื่อวิ่งไปที่โคต้นข้าวก็ขึ้น
 ร่องงามตามไปด้วย เจ้กับเจ้งเห็นดังนั้นก็ดีใจ

(เช็ดหุ่นเจ้กับเจ้งวิ่งและแสดงความดีใจเงยหน้าแหงมองท้องฟ้า ซึ่งมีแถบพรสี่รุ้ง)

ชาวนาเห็นเจ้กับเจ้งวิ่งไปที่โคต้นข้าวก็ขึ้นร่องงามจึงพากันมาขอร้องให้เจ้กับเจ้งวิ่งไปในนา
 ของตน ซึ่งเจ้กับเจ้งก็ยินดีวิ่งไปในนาของชาวนาเขาออกวิ่งและร้องขอบคุณนางฟ้าที่ทำให้เกิดฝน

(เช็ดหุ่นเจ้กับเจ้งวิ่งไปในนาของชาวนาขอบคุณนางฟ้า)

เจ้กับเจ้งมีความกตัญญูเป็นคนดีและมีความเมตตาให้ความช่วยเหลือชาวนาและผู้อื่นเสมอ
 จนพวกชาวนาพากันนับถือเจ้กับเจ้งมาก มักจะเชิญไปในงานพิธีต่าง ๆ ที่พวกเขาจัดขึ้นเสมอ

(เช็ดหุ่นชาวนาเชื้อเชิญเจ้กับเจ้งมาร่วมในงานพิธีต่าง ๆ)

เจ้และเจ้งได้รับเชิญจากชาวนาให้ไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ เขาก็ไม่ขัดข้อง พากันไปร่วมงาน
 กับชาวนาแต่บางครั้ง เจ้จะไปคนเดียว เจ้งไม่ได้ไปด้วยเพราะเจ้งเป็นคนขี้อาย ไม่ชอบปรากฏตัวต่อ
 หน้าคนมาก ๆ

(เช็ดหุ่นเจ้งขี้อายแล้วขอร้องให้พี่สาวไปคนเดียว)

เมื่อเจ้กับเซ้งตาย นางฟ้าที่อยู่บนสวรรค์ก็มารับตัวเจ้กับเซ้งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ เพราะเจ้กับเซ้งทำแต่ความดีมาโดยตลอด เขาชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ

(เชิดหุ่นนางฟ้ามาชวนเจ้กับเซ้งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์)

เจ้กับเซ้งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ นางฟ้าให้เขาทั้งสองเป็นรุกกีนน้ำซึ่งจะปรากฏบนท้องฟ้าเสมอ หลังจากฝนตก ทำให้เด็ก ๆ ได้แลเห็นทุกครั้งเมื่อฝนหยุดตก

(เชิดหุ่นเจ้กับเซ้งตาย แล้วกลายเป็นรุกกีนน้ำ ปรากฏบนท้องฟ้า)

เด็ก ๆ จะเห็นรุกกีนน้ำหลังจากฝนตกแล้ว บางครั้งจะเห็นรุกกีนน้ำทั้งสองตัว คือ เจ้กับเซ้ง แต่บางทีจะเห็นรุกกีนน้ำตัวเดียว เพราะเซ้งเป็นคนดีตาย ไม่ค่อยขอปรากฏให้ใครเห็นรุกกีนน้ำที่พวกเด็ก ๆ เห็นกันบ่อย ๆ คือ เจ้เป็นรุกกีนตัวเมีย มีสีแดงอยู่ด้านบน ส่วนรุกกีนน้ำอีกตัวนาน ๆ จึงจะปรากฏให้เห็นคือ เซ้ง เป็นรุกกีนตัวผู้มีสีแดงอยู่ด้านล่าง เจ้กับเซ้งพอใจมากที่ได้เกิดเป็นรุกกีนน้ำได้อยู่ใกล้ ๆ กับเด็ก ๆ เด็ก ๆ ได้มองเห็นรุกกีนน้ำที่สวยงาม

(เชิดหุ่นเจ้กับเซ้ง ถัดแถวรุกกีนน้ำ ๒ ตัว คือ ตัวผู้ ตัวเมีย และร่วมกันร้องเพลงรุกกีนน้ำ)

ครูบอกให้นักเรียนทราบว่าในปัจจุบัน นักวิทยาศาสตร์ลงความเห็นว่ารุกกีนน้ำมี ๒ สีเท่านั้น เพราะสีแดงกับสีแสดที่เห็นเป็นสีเดียวกัน

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ทำไมเจ้กับเซ้งจึงเกิดเป็นรุกกีนน้ำ
- นิทานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ถ้านางฟ้าไม่ทำให้ฝนตกลงมาจะเกิดอะไรขึ้น
- รุกกีนน้ำมีลักษณะอย่างไร นักเรียนเคยเห็นรุกกีนน้ำเกิดเวลาไหน
- นักเรียนเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า "ถ้าซีรุกกีนน้ำแล้วนี่จะควน" ไหมและนักเรียนเชื่อคำกล่าวนั้นจะเป็นจริงหรือไม่

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง รังกิ้นน้ำ (เรื่องที่ ๑)

อุปกรณ์ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลง รังกิ้นน้ำ
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องในนิทานจำนวน ๖ ภาพ

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูนำกระดาษสีเจี๊ยงสี ซึ่งเป็นสีของรังกิ้นน้ำมาสนทนากับเด็กนักเรียน ถึงลักษณะของรังกิ้นน้ำแล้วบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่อง รังกิ้นน้ำ ให้นักเรียนตั้งใจฟัง เพราะนิทานเรื่องนี้สนุกมากนะ

๒. ขึ้นเล่า ครูแสดงภาพตัวละครในนิทาน คือ เด็กชาย เด็กหญิง ชาวนา และนางฟ้า

เรเริ่มเล่านิทาน

กาลครั้งหนึ่ง มีเด็กสองคนพี่น้อง คนพี่เป็นเด็กผู้หญิงชื่อ เจี๊ยง คนน้องเป็นเด็กผู้ชายชื่อ เชี๊ยง สองคนเป็นเด็กดีมากขยันขันแข็ง ช่วยพ่อแม่ทำงาน พ่อแม่ของเจี๊ยงและเชี๊ยงเป็นชาวนา เจี๊ยงกับเชี๊ยงจะช่วยพ่อแม่ทำงาน เช่น ปลูกข้าว ถูบ้าน ถูคอกวัว

(ภาพที่ ๑ เจี๊ยงกับเชี๊ยงช่วยพ่อแม่ทำงาน)

เมื่อถึงฤดูทำนา ชาวนาหว่านข้าวลงในนาแล้ว ก็รอคอยฝนให้ตกลงมาเพื่อต้นข้าวของพวกเขาจะ

โตงอกงาม

(ภาพที่ ๒ ชาวนาพากันวิดกกังวล มานั่งปรบมือขอฝน)

เจ้กับเซ้งก็คอยฝน เหมือนกับชวานาคคนอื่น ๆ เมื่อฝนตกลงมา เจ้กับเซ้งจะดีใจมาก และ
พูดว่า "แห่ดีใจจังเลย ฝนตกลงมาอย่างนี้คนขาวของพวกเราจะได้ถ่อลงมาเที่ยวช้อน"

(ภาพที่ ๓ ฝนตกลงมาในนา เจ้กับเซ้งก็ใจมาก)

พอฝนหยุดเจ้กับเซ้ง ก็พากันวิ่งออกไปกลางทุ่งนา และร้องตะโกนขอบคุณนางฟ้าที่ช่วยบันทาล
ให้ฝนตก "โอ้นางฟ้าผู้ใจดี เจ้กับเซ้งขอกราบขอบคุณที่นางฟ้าประทานฝนมาให้ คนขาวในนาของเราจะได้
รอกงาม" นางฟ้าผู้บันทาลให้ฝนตกเห็นเจ้กับเซ้งแสดงความกตัญญูโดยแสดงความขอบคุณและสรรเสริญ
ความดีของนางฟ้า ที่ช่วยบันทาลให้ฝนตกก็มีความเมตตาเอ็นดูเจ้กับเซ้ง จึงพากันแอบแพร่สิ่ง ๘ สิ่งไว้
ให้ขอบฟ้าเป็นของขวัญให้เจ้กับเซ้งได้เห็น เจ้กับเซ้งได้เห็นแอบแพร่สิ่ง ๘ สิ่งที่นางฟ้าตกลงมาให้ก็ดีใจ
รีบวิ่งไปดู เมื่อวิ่งไปที่ใด คนขาวก็ขึ้นถ่อลงมาตามไปถวาย เจ้กับเซ้งเห็นดังนั้นก็ดีใจ

(ภาพที่ ๔ เจ้กับเซ้งวิ่งไปดูรังกินน้ำ พร้อมทั้งกล่าวสรรเสริญนางฟ้า เจ้กับเซ้งวิ่งไปที่ใด
คนขาวก็ขึ้นถ่อลงมาตามไปถวาย)

ชวานาเห็นเจ้กับเซ้งวิ่งไปที่ใด คนขาวก็ขึ้นถ่อลงมาจึงพากันมาขอร้องให้ เจ้กับเซ้งวิ่งไป
ในนาของตน ซึ่งเจ้กับเซ้งก็ยินดีวิ่งไปในนาของชวานาเขาออกวิ่งและร้องขอบคุณนางฟ้าที่ทำให้เกิดฝน
เจ้กับเซ้งเป็นคนที่มีความกตัญญู และมีความเมตตาให้ความช่วยเหลือชวานาและผู้อื่นเสมอ จนพวกชวานา
พากันนับถือเจ้กับเซ้งมาก มักจะเชิญไปในงานพิธีต่าง ๆ ที่พวกเขาจัดขึ้นเสมอ

(ภาพที่ ๕ เจ้กับเซ้งได้รับเชิญไปในงานพิธีต่าง ๆ)

เจ้และเซ้งได้รับเชิญจากชวานาให้ไปร่วมในงานพิธีต่าง ๆ เขาก็ไม่ขัดข้องพากันไปร่วมงาน
กับชวานา แต่บางครั้งเจ้จะไปคนเดียว เซ้งไม่ได้ไปด้วยเพราะเซ้งเป็นคนขี้อายไม่ชอบปรากฏตัวต่อหน้า
คนมาก ๆ เมื่อเจ้กับเซ้งตาย นางฟ้าที่อยู่บนสวรรค์ก็มารับตัวเจ้กับเซ้งไปอยู่บนสวรรค์ เพราะเจ้
กับเซ้งทำแต่ความดีมาโดยตลอด เขาขอช่วยเหลือผู้อื่น มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ เจ้กับเซ้ง
ขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ นางฟ้าให้เขาทั้งสองเป็นรังกินน้ำซึ่งจะปรากฏบนท้องฟ้าเสมอ หลังจากฝนตก
ทำให้เด็กได้แลเห็นทุกครั้งที่ฝนตก

(ภาพที่ ๖ เจ้กับเซ้งกลายเป็นรังกินน้ำ ๒ ตัว อยู่บนท้องฟ้า)

เด็ก ๆ จะเห็นรุ้งกินน้ำหลังจากฝนตกแล้ว บางครั้งจะเห็นรุ้งกินน้ำทั้งสองตัว คือ เจ็งบกับเจ้ง
 แควบางครั้งจะเห็นรุ้งกินน้ำตัวเดียว เพราะเจ้งเป็นคนขี้อาย ไม่ค่อยชอบปรากฏให้ใครเห็น รุ้งกินน้ำ
 ที่พวกเด็ก ๆ เห็นกันบ่อย ๆ คือ เจ้ง เป็นรุ้งตัวเมีย มีสีแสดอยู่ด้านหลัง ส่วนรุ้งอีกตัว นาน ๆ จึงจะ
 ปรากฏให้เห็นคือ เจ้ง เป็นรุ้งตัวผู้มีสีแสดอยู่ด้านบน เจ้งกับเจ้งพอใจมากที่ได้เกิดเป็นรุ้งกินน้ำ ได้อยู่
 ใกล้ ๆ กับเด็ก ๆ เด็กแผลเห็นรุ้งกินน้ำที่สวยงาม (และร่วมกันร้องเพลงรุ้งกินน้ำ)

ครูบอกให้นักเรียนทราบว่า ในปัจจุบันวิทยาศาสตร์ลงความเห็นว่ารุ้งกินน้ำมี ๒ สีเท่านั้นคือ
 สีแสดกับสีแสด รวมกันเป็นสีเดียวกัน

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ทำไมเจ็งบกับเจ้งจึงเกิดเป็นรุ้งกินน้ำ
- นิทานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ถ้านางฟ้าไม่ทำไฟฟ้ตกลงมาจะเกิดอะไรขึ้น
- รุ้งกินน้ำมีลักษณะอย่างไร นักเรียนเคยเห็นรุ้งกินน้ำเกิดเวลาใด
- นักเรียนเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า "ถ้ารุ้งกินน้ำแล้วนั้นจะควน" ไหม และนักเรียน
 เชื่อว่าคำกล่าวนั้นจะเป็นจริงหรือไม่

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ (เรื่องที่ ๑)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงรุ่งกินน้ำ

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำกระดาษสีเจ็ดสี ซึ่งเป็นสีของรุ่งกินน้ำมาสนทนากับเด็กนักเรียน ถึงลักษณะของรุ่งกินน้ำ แล้วบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ ให้นักเรียนฟังเพราะนิทานเรื่องนี้สนุกมาก

๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่า ในนิทานเรื่องนี้มีตัวละคร คือ เด็กชาย เด็กหญิง ชาวนา และนางฟ้า

ครูเริ่มเล่านิทาน

กาลครั้งหนึ่ง มีเด็กสองคนพี่น้อง คนพี่เป็นเด็กผู้หญิงชื่อเจ้ง คนน้องเป็นผู้ชายชื่อว่า เจ้ง ทั้งสองคนเป็นเด็กที่มากขยันขันแข็ง ช่วยพ่อแม่ทำงาน พ่อแม่ของเจ้งและเจ้งเป็นชาวนา เจ้งกับเจ้งจะช่วยพ่อแม่ทำงาน เช่น ถูบ้าน ถูคอกบ้าน เลี้ยงควาย

เมื่อถึงฤดูทำนา ชาวนาหว่านข้าวลงในนาแล้วก็รอคอยฝนให้ตกลงมาเพื่อคนข้าวของพวกเขาจะได้งอกงาม

เจ้งกับเจ้งก็คอยฝนเหมือนกับชาวนาคนอื่น ๆ เมื่อฝนตกลงมา เจ้งกับเจ้งก็จะดีใจมาก และพูดว่า "แหมดีใจจังเลย ฝนตกลงมาอย่างนี้คนข้าวของพวกเราจะได้งอกงาม เขียวชุ่ม"

พอฝนหยุดตก เจ้งกับเซ้ง ก็พากันวิ่งออกไปกลางทุ่งนา และร้องตะโกนขอบคุณนางฟ้า ที่ช่วย บันดาลให้ฝนตก

"โอ้นางฟ้าผู้ใจดี เจ้งกับเซ้งขอกราบขอบคุณที่นางฟ้าประทานฝนมาให้พวกเรา ทำให้ต้นข้าว ในนาของเรางอกงาม"

นางฟ้าผู้บันดาลให้ฝนตก เห็นเจ้งกับเซ้งแสดงความกตัญญูโดยแสดงความขอบคุณและสรรเสริญ ความดีของนางฟ้าที่ช่วยให้ฝนตกก็มีความเมตตาเอ็นดู เจ้งกับเซ้งจึงพากันบวงสรวง ๗ สีไว้ที่รอบฟ้า เป็นของขวัญให้เจ้งกับเซ้งได้เห็น

เจ้งกับเซ้งแลเห็นแถบแพรสีรุ้งที่นางฟ้าพาดลงมาให้ก็ดีใจ รีบวิ่งไปดูเมื่อวิ่งไปที่ใด ต้นข้าว ก็ขึ้นงอกงามตามไปทั่ว เจ้งกับเซ้งเห็นดังนั้นก็ดีใจ

ชาวนาเห็นเจ้งกับเซ้งวิ่งไปที่ใด ต้นข้าวก็ขึ้นงอกงาม จึงพากันมาขอร้องให้เจ้งกับเซ้งวิ่งไป ในนาของตน ซึ่งเจ้งกับเซ้งก็ยินดีวิ่งไปรับของชาวนา เขาออกวิ่งและร้องขอบคุณนางฟ้าที่ทำให้เกิดฝน

เจ้งกับเซ้งเป็นคนที่มีความกตัญญูและมีความเมตตาให้ความช่วยเหลือชาวนาและผู้อื่นเสมอ จนพวกชาวนาพากันนับถือเจ้งกับเซ้งมาก มักจะเชิญไปในงานพิธีต่าง ๆ ที่พวกเขาจัดขึ้นเสมอ

เจ้งและเซ้ง ได้รับเชิญจากชาวนาให้ไปร่วมในงานพิธีต่าง ๆ เขาก็ไม่ขัดข้องพากันไปร่วมงาน กับชาวนา แต่บางครั้งเจ้งจะไปคนเดียว เซ้งไม่ไปไปด้วย เพราะเซ้งเป็นคนขี้อายไม่ชอบปรากฏตัวต่อ หน้านานมาก ๆ

เมื่อเจ้งกับเซ้งตาย นางฟ้าที่อยู่บนสวรรค์ก็มารับตัวเจ้งกับเซ้งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ เพราะ เจ้งกับเซ้งทำแต่ความดีมาโดยตลอด เขาขอช่วยเหลือผู้อื่น มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ

เจ้งกับเซ้งขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ นางฟ้าให้เขาทั้งสองเป็นรุ้งกินน้ำ ซึ่งจะปรากฏบนท้องฟ้าเสมอ หลังจากฝนตก ทำให้เกิดไคลแลเห็นทุกครั้งที่มีฝนหยุดตก

เด็ก ๆ จะเห็นรุ้งกินน้ำหลังจากฝนตกแล้ว บางครั้งจะเห็นรุ้งกินน้ำทั้งสองตัวคือ เจ้งกับเซ้ง แต่บางทีจะเห็นรุ้งกินน้ำตัวเดียว เพราะเซ้ง เป็นคนขี้อายไม่ชอบปรากฏตัวให้ใครเห็น รุ้งกินน้ำที่ พวกเด็ก ๆ เห็นกันบ่อย ๆ คือ เจ้ง เป็นรุ้งตัวเมีย มีสีแสดอยู่ทางด้านหลัง ส่วนรุ้งอีกตัวนาน ๆ จึงจะ

ปรากฏให้เห็น คือ เข็ง เป็นรังควมมีสีแดงอยู่ตามบน เจริงกับเข็งพอใจมากที่สุดที่เกิดเป็นรังควมน้ำ
ไคอยู่ใกล้ ๆ กับเด็ก ๆ เด็กไคแลเห็นรังควมน้ำสีสวยงาม (และร่วมกันร้องเพลงรังควมน้ำ)

ครูบอกให้นักเรียนทราบว่าในปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ลงความเห็นว่ารังควมน้ำมี ๒ สีเท่านั้นคือ
สีแดงกับสีแสด รวมกันเป็นสีเดียวกัน

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ทำไมเข็งกับเข็งจึงเกิดเป็นรังควมน้ำ
- ในงานเรื่องนี้สอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- ถ้านางฟ้าไม่ทำให้ฝนตกลงมาจะเกิดอะไรขึ้น
- รังควมน้ำมีลักษณะอย่างไร นักเรียนเคยเห็นรังควมน้ำเกิดเวลาใด
- นักเรียนเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า "ถ้าชี้รังควมน้ำแล้วนิ้วถวน" ไหม และนักเรียน
เชื่อว่คำกล่าวนั้นจะเป็นจริงหรือไม่

ประเภทการฟังเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ
นิทานเรื่อง ตรงต่อเวลา

หลังจากเรียนเรื่องสัตว์ต่าง ๆ จบแล้ว นักเรียนในชั้น ป.๒ หลายคนได้ออกความคิดเห็นว่า พวกเราควรจะไปชมสวนสัตว์ พวกเขาได้เสนอความคิดเห็นต่อครูผู้สอนและครูก็เห็นด้วย จึงได้มีการนัดหมายกำหนดเวลาออกเดินทางจากโรงเรียนเวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ในวันรุ่งขึ้นให้นักเรียนทุกคนมาพร้อมกันที่โรงเรียนโดยนำอาหารและน้ำดื่มติดจ๊วมาด้วย ครั้นถึงเวลานัดหมาย นักเรียนทุกคนมาพร้อมกัน ปรากฏว่าสมชายก็ยังไม่มา ครูและเพื่อน ๆ รอเขาอยู่ประมาณ ๓๐ นาที สมชายก็ยังไม่มา ครูจึงพานักเรียนออกเดินทางเพราะเข้าใจว่าสมชายคงชดช้องมาไม่ได้ เด็กทุกคนสนุก และได้เห็นสัตว์แปลก ๆ ที่ไม่เคยเห็น

สมชายมาถึงช้าไปทำให้เสียโอกาสที่จะได้เห็นสัตว์ต่าง ๆ เขาเสียใจมากที่มาไม่ทัน เขาคิดว่าครั้งต่อไปจะเป็นคนตรงต่อเวลา

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง การฟังคำแนะนำในการปฏิบัติตนก่อน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความถี่รวบยอด

การฟังคำแนะนำ คือ การจับขั้นตอนในคำแนะนำได้อย่างครบถ้วนเพื่อนำไปปฏิบัติตาม

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานที่กำหนดให้แล้วสนทนาและสรุปใจความสำคัญของเนื้อเรื่องได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง ทรงคอเวลา

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง ทรงคอเวลา จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานเรื่องที่ได้อ่านและตอบคำถามตามเนื้อเรื่อง

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญของนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดง การ เล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง ทรงค้อเวลา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงทรงค้อเวลา เพลงสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง สิง นก และเพลงมอหยา
- นาฬิกาจำลอง

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูนำนาฬิกาจำลองมาสนทนากับเด็ก ถามถึงประโยชน์ของนาฬิกา และร่วมกันร้องเพลงทรงค้อเวลา จากนั้นครูบอกว่าจะเล่านิทานเรื่องเกี่ยวกับเวลา ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปหลังจากเล่านิทานจบ

๒. ขึ้นเล่า ครูสมมติให้นักเรียนเป็นตัวละครในนิทาน คือ ครูสมใจ สมชาย นักเรียนชั้นประถม ๒ ห้างชายและหญิง ให้นักเรียนแสดงท่าทางดังนี้.-

ครูสมใจ - แสดงท่าทางสอนหนังสือ ทำท่าเขียนกระดานและควบคุมให้นักเรียนเข้าแถว

สมชาย - แสดงท่าทางเป็นนักเรียนในชั้นประถม ๒ นั่งเรียนหนังสือในชั้นเรียน และทำท่าวิ่งมาอย่างร้อนรนเพื่อให้ทันเวลาที่นัดไว้กับเพื่อน ๆ

นักเรียนชั้นประถม ๒ - แสดงท่าทางเป็นนักเรียนกำลังเรียนหนังสือ และทำท่าเสนอความคิดเห็นโดยการยกมือขอร่วมอภิปราย ทำท่าคอยเพื่อน ทำท่าเห็นสัตว์ต่าง ๆ ในสวนสัตว์

ครูเริ่มเล่านิทาน

วันนี้คุณครูสนใจสอนเรื่องสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนสนใจมาก หลังจากที่ครูสอนจบ นักเรียนในชั้นหลายคนได้เสนอแนะว่า พวกเราควรไปชมสวนสัตว์

(ทำท่าครูกำลังสอนหนังสือหน้าชั้น และเด็ก ๆ กำลังนั่งเรียนหนังสือ)

"คุณครูครับ ผมคิดว่าพวกเราควรไปชมสวนสัตว์กันนะครับ" นักเรียนชายพูด

"คุณครูขา หนูก็อยากไปดูสัตว์ที่เขาเลี้ยงเลยละ" นักเรียนหญิงพูดบ้าง

คุณครูจึงถามว่า "ไหนใครอยากจะไปดูสัตว์ที่สวนสัตว์ เขาคงบ้างยกมือขึ้นซิละ"

(ทำท่าให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงยกมือขอพูด เสนอความคิดเห็นแล้วคุณครูถามความต้องการของคนอื่น ๆ)

นักเรียนทุกคนพร้อมใจกันยกมือแสดงความต้องการที่จะไปสวนสัตว์

"ถ้านักเรียนอยากไปกันทุกคน ครูก็ไม่ขัดข้องเราได้เรียนเรื่องสัตว์ไปแล้วที่นี่เราก็ได้เห็นสัตว์จริง ๆ กันละ" ครูสนใจพูด นักเรียนหญิงจึงถามครูว่า "คุณครูขา เราจะไปกันเมื่อไรทีละ"

(ทำท่าครูพูดกับนักเรียนและนักเรียนหญิงถามครู)

"ครูว่า เราไปกันพรุ่งนี้เลยดีกว่า ให้นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียนตอนเช้า แล้วพวกเราก็นั่งรถโรงเรียนไปกันมีใครขัดข้องไหมจะ" ครูพูด นักเรียนชายถาม "ไม่ขัดข้องครับ เราจะออกเดินทางกี่โมงดีครับ"

"พวกเธอควรจะปรึกษากันนะจะว่าจะไปกี่โมง แต่ครูว่า เราควรไปกันตอนเช้านะ เพราะแดดจะไม่ร้อนจัดเราจะเดินดูสัตว์กันได้สบาย ๆ " ครูแนะนำ

(ทำท่าครูพูดโต้ตอบกับนักเรียน)

"คุณครูขา หนูว่าแปดโมงเช้า เราเริ่มออกเดินทางดีที่สุด เพราะปกติเราต้องถึงโรงเรียนก่อนแปดโมงเช้าอยู่แล้ว" นักเรียนหญิงออกความคิดเห็น ครูจึงถามว่า "ไหนใครเห็นด้วยกับเวลาที่เพื่อนเสนอมา" นักเรียนทุกคนยกมือแสดงว่าทุกคนเห็นด้วย

(ทำท่าครูพูดและนักเรียนแสดงความคิดเห็น)

"ตกลงเราจะออกเดินทางเวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ดังนั้นนักเรียนต้องมาถึงโรงเรียนก่อน ๘.๐๐ นาฬิกานิดหน่อย แล้วอย่าลืมเตรียมอาหารและน้ำดื่มไปด้วยนะ เพื่อความสะดวกไม่ของค่าข้าวและประหยัดด้วย ขอให้นักเรียนเตรียมมาให้พร้อม" ครูกล่าวสรุป

(ทำท่าครูพูดกับนักเรียน)

ในวันรุ่งขึ้น นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียนโดยนำน้ำดื่มและอาหารติดตัวมาด้วย ครูจึงให้นักเรียนสำรวจว่าทุกคนมาครบหรือยัง

"นักเรียนฟังครูก่อนนะคะ ก่อนที่เราจะไปสวนสัตว์เขาคินกัน ครูขอให้นักเรียนสำรวจดูซิว่าพวกเราครบหรือยัง" ครูพูด

"คุณครูขา นักเรียนหญิงครบหมดทุกคนแล้วค่ะ" นักเรียนหญิงตอบหลังจากนับจำนวนนักเรียนมาแล้ว ส่วนนักเรียนชายตอบว่า "คุณครูครับนักเรียนชายขาดสมชายครับ สมชายยังไม่มา"

(ทำท่าให้นักเรียนยืนเข้าแถวและนักเรียนสองคนนับจำนวนคนที่มา)

"ขาดสมชายคนเดียวหรือจะ เรายังงี้ก็แล้วกัน นักเรียนทุกคนขึ้นไปนั่งรอสมชายอยู่บนรถก่อนนะจ๊ะ เราจะรอสมชายอีกสักครู" ครูพูด

"ครับคุณครู มาพวกเราขึ้นไปนั่งคอยบนรถกันเถิด" นักเรียนชายตอบและบอกกับเพื่อน ๆ คือนักเรียนทุกคนพากันขึ้นรถขึ้นไปคอยอยู่บนรถส่วนครูยืนรอสมชายอยู่สักครู ครูจึงเดินไปถามนักเรียนว่า

(ทำท่าให้นักเรียนขึ้นไปนั่งบนรถ ส่วนครูยืนรอสมชาย)

"ใครอยู่บ้านใกล้สมชายบ้าง ทราบไหมว่าทำไมสมชายถึงยังไม่มาจ๊ะ" ครูถาม

"หนูอยู่บ้านใกล้เขาค่ะ แต่หนูไม่ทราบว่าทำไมเขายังไม่มาเมื่อวานนี้หนูก็เตือนเขาแล้ว เขาบอกว่าเขาไม่ลืมหรอกค่ะ" นักเรียนหญิงตอบ นักเรียนชายคนหนึ่งจึงพูดขึ้นว่า "คุณครูครับ ผมว่าคุณแม่เขาคงไม่ให้ไปแน่เลยครับ เพราะเคยเวลานักมาตังนานแล้ว" ครูจึงพูดกับนักเรียนว่า "ครูว่าเขียรรออีกสักครูก็แล้วกันนะเพื่อเขาอาจมาสายก็ได้"

(ทำท่าครูพูดโต้ตอบกับนักเรียนและร้องเพลงมองหา)

ครูและเพื่อน ๆ รอสมชายอยู่ประมาณ ๓๐ นาที สมชายก็ยังไม่มา ครูจึงตัดสินใจออกเดินทาง เพราะสายมากแล้วและคิดว่าสมชายคงซัดข้อมาไม่ได้

"ไปเราออกเดินทางกันเถิด สมชายคงไม่มาแล้วละ เลยเวลานักมา ๓๐ นาทีแล้ว" ครูพูด (ทำท่าครูและนักเรียนนั่งรถตรงไปเขาคิน)

เด็กทุกคนสนุกสนานมากเขาได้เห็นสัตว์แปลก ๆ ที่ไม่เคยเห็น และได้รับประทานอาหารร่วมกัน ฝ่ายสมชายมาถึงที่นัดหมายช้า รถโรงเรียนก็ออกเดินทางไปแล้ว สมชายบอกว่า "แม่จิงเคย ดูซี รมแล้ว ยังมาไม่ทันอีก แหมเราไม่น่าตื่นสายเลยทำให้เราผิคนักมาไม่ทันเวลา ป่านนี้เพื่อน ๆ เขาคงได้คู่สัตว์ กันสนุกสนานแล้ว ส่วนเราไม่ทันเวลานักเลยออกไป เราแม่จิงจริง ๆ ชอบทำอะไรไม่ตรงเวลาเรื่อย ๆ เลย"

(ทำท่าสมชายรีบวิ่งมาแต่มาไม่ทัน)

วันรุ่งขึ้นเพื่อน ๆ เค้าให้สมชายฟังเกี่ยวกับเรื่องที่พวกเขาได้ไปเที่ยวเขาคินว่า "สมชายเชอร์ูใหม่เราไปเที่ยวเขาคินสนุกจัง เราเห็นสัตว์แปลก ๆ หลายชนิดด้วย" นักเรียนชายพูดและนักเรียนหญิงก็พูดเสริมว่า "ใช่เชื่อน่าจะไปกับพวกเรา ฉันเคยไปมาแล้ว แต่มันไม่สนุกเท่าครั้งนี้เลย ไปกับเพื่อนไปกับครูสนุกมาก" สมชายจึงพูดเสียงอ่อย ๆ ว่า "เพราะเราไม่ตรงต่อเวลา ทำให้เราออกไปส่วนสัตว์คือไปนั้นฉันจะไม่ทำตัวแบบนี้อีกแล้ว ถ้าฉันเป็นคนตรงต่อเวลา ฉันคงได้ไปเที่ยวกับพวกเธอ ฉันเสียใจจริง " ครูจึงพูดปดอบโยนสมชายว่า "ไม่เป็นไรสมชาย เมื่อเธอทำผิดแล้วรู้ตัวเองก็ไม่สายที่เราจะเริ่มต้นใหม่ เป็นคนตรงต่อเวลา"

(ทำท่าครูพูดปดอบโยนสมชาย)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

- ควรตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ว่าอย่างไร
- การไปสวนสัตว์จะให้ประโยชน์อะไรบ้าง
- การผิคนักเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใด

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงหุ่นประกอบ
นิทานเรื่อง ทรงครวเวลา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น

- เนื้อเรื่อง
- เพลงทรงเวลา เพลงสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง สิงห์ นก และเพลงมอห
- นาฬิกาจำลอง
- หุ่นเชิดมือ ครู สมชาย เด็กชาย เด็กหญิง ๔ - ๕ ตัว

การดำเนินการ

๑. ขั้นนำ ครูนำนาฬิกาจำลองมาสนทนากับนักเรียน ถามถึงประโยชน์ของนาฬิกา และร่วมกันร้องเพลงทรงเวลา จากนั้นครูบอกว่าจะเล่นนิทานเรื่องเกี่ยวกับเวลาให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปหลังจากเล่นนิทานจบ

๒. ขั้นเล่า ครูเชิดหุ่น ครู สมชาย และนักเรียนชายหญิง ออกมาหักท่ายกับนักเรียน โดยให้นักเรียนตั้งชื่อตัวละครที่เป็นนักเรียนด้วย

ครูเริ่มเล่นนิทาน

วันนี้คุณครูสนใจสอนเรื่องสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนสนใจมาก หลังจากที่ครูสอนจบ นักเรียนในชั้นหลายคนได้เสนอแนะว่า พวกเราควรไปชมสวนสัตว์

(เชิดหุ่นครูกำลังสอนหนังสือหน้าชั้น และเด็ก ๆ กำลังนั่งเรียนหนังสือ)

"คุณครูครับ ผมคิดว่าพวกเราควรไปชมสวนสัตว์กันนะครับ" นักเรียนชายพูด

"คุณครูขา หนูก็อยากไปดูสัตว์ที่เขาเลี้ยงจริงเลยละ" นักเรียนหญิงพูดบ้าง

คุณครูจึงถามว่า "ไหนใครอยากจะไปดูสัตว์ที่สวนสัตว์ เขาค้นข้างนอกมีขึ้นอะไรนะ"

(เชิดหุ่นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงยกมือขอพูด เสนอความคิดเห็นแล้วคุณครูถามความ

ต้องการของคนอื่น ๆ)

นักเรียนทุกคนพร้อมใจกันยกมือแสดงความต้องการที่จะไปสวนสัตว์

"ถ้านักเรียนอยากไปกันทุกคน ครูก็ไม่ขัดข้องเราได้เรียนเรื่องสัตว์ไปแล้วทีนี้เราก็ได้เห็นสัตว์จริง ๆ กันละ" ครูสนใจพูด นักเรียนหญิงจึงถามครูว่า "คุณครูคะ เราจะไปกันเมื่อไรดีคะ"

(เชิดหุ่น ครูพูดกับนักเรียนและนักเรียนหญิงถามครู)

"ครูว่า เราไปกัน พรุ่งนี้เลยดีกว่า ให้นักเรียนมารวมกันที่โรงเรียนตอนเช้า แล้วจากเราก็นั่งรถโรงเรียนไปกัน มีใครขัดข้องไหมจะ" ครูพูด นักเรียนชายถาม "ไม่มีขัดข้องครับ เราจะออกเดินทางกี่โมงดีครับ"

"พวกเธอควรจะปรึกษากันนะว่าจะจะไปกี่โมง แต่ครูว่าเราควรไปกันตอนเช้านะ เพราะแดดจะไม่ร้อนจัดเราจะได้เดินดูสัตว์กันใกล้สบาย ๆ" ครูแนะนำ

(เชิดหุ่นครูพูดโต้ตอบกับนักเรียน)

"คุณครูคะ หนูว่าแปดโมงเช้าเราเริ่มออกเดินทางดีที่สุด เพราะปกติเราต้องถึงโรงเรียนก่อนแปดโมงอยู่แล้ว" นักเรียนหญิงออกความคิดเห็น ครูจึงถามว่า "ไหนใครเห็นด้วยกับเวลาที่เพื่อนเสนอมา" นักเรียนทุกคนยกมือแสดงว่าทุกคนเห็นด้วย"

(เชิดหุ่น ครูพูดและนักเรียนแสดงความคิดเห็น)

"ตกลงเราจะออกเดินทางเวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ดังนั้นนักเรียนต้องมาถึงโรงเรียนก่อน ๘.๐๐ นาฬิกานิดหน่อยแล้วอย่าลืมเตรียมอาหารและน้ำดื่มไปด้วยนะ เพื่อความสะดวกไม่ต้องหาซื้อและประหยัดด้วย ขอให้นักเรียนเตรียมมาให้พร้อม" ครูกล่าวสรุป

(เชิดหุ่นครูพูดกับนักเรียน)

ในวันรุ่งขึ้นนักเรียนมารวมกันที่โรงเรียน โดยนำน้ำดื่มและอาหารติดตัวมาด้วย ครูจึงให้นักเรียนสำรวจว่าทุกคนมาครบหรือยัง

"นักเรียนพึงรู้ก่อนนะคะ ก่อนที่เราจะไปสวนสัตว์เขากินกัน ครูขอให้นักเรียนสำรวจดูซิว่าพวกเรามาครบหรือยัง" ครูพูด

"คุณครูคะ นักเรียนหญิงครบหมดทุกคนแล้วค่ะ" นักเรียนหญิงตอบหลังจากนับจำนวนนักเรียนที่มา ส่วนนักเรียนชายตอบว่า "คุณครูครับนักเรียนชายขาดสมชายครับ สมชายยังไม่มา"

(เชิดหุ่นนักเรียนยื่นเข้าแถวและนักเรียนสองคนนับจำนวนคนที่มา)

"พวกสมชายคนเดียวหรือจะ เขายังงี้ก็แล้วกันนักเรียนทุกคนขึ้นไปนั่งรอสมชายอยู่บนรถก่อนนะจ๊ะ เราจะรอสมชายอีกสักครู" ครูพูด

"ครับคุณครู มาพวกเราขึ้นไปนั่งคอยบนรถกันเถิด" นักเรียนชายตอบและบอกกับเพื่อน ๆ เด็กนักเรียนทุกคนพากันขึ้นไปที่คอยอยู่บนรถ ส่วนครูยืนรอสมชายอยู่สักครู ครูจึงเดินไปตามนักเรียนว่า

(เชิญนักเรียนขึ้นไปนั่งบนรถ คอยครูยืนรอสมชาย)

"ใครอยู่บ้านใกล้สมชายบ้าง ทราบไหมว่าทำไมสมชายถึงยังไม่มาจ๊ะ" ครูถาม

"หนูอยู่บ้านใกล้เขาละ แต่หนูไม่ทราบว่าทำไมเขายังไม่มาเมื่อวานนี้หนูก็เตือนเขาแล้ว เขาก็บอกว่าเขาไม่ลืมหรอกจ๊ะ" นักเรียนหญิงตอบ นักเรียนชายคนหนึ่งจึงพูดขึ้นว่า "คุณครูครับ ผมว่าคุณแม่เขาคงไม่ให้ไปแน่เลยครับ เพราะเลยเวลานักมาตั้งนานแล้ว" ครูจึงพูดกับนักเรียนว่า

"ครูว่า เด็กๆเรารออีกสักครูก็แล้วกันเมื่อเขาอาจมาสายก็ได้"

(เชิญครูพูดไปคอยกับนักเรียนและร้องเพลงมอหยา)

ครูและเพื่อน ๆ รอสมชายอยู่ประมาณ ๓๐ นาที สมชายก็ยังไม่มา ครูจึงตัดสินใจออกเดินทาง เพราะสายมากแล้วและคิดว่าสมชายคงชักช้าจนมาไม่ได้

"ไปเราออกเดินทางกันเถิด สมชายคงไม่มาแล้วละ เลยเวลานักมา ๓๐ นาทีแล้ว" ครูพูด

(เชิญครูและนักเรียนนั่งรถตรงไปเขากิน)

เด็กทุกคนสนุกสนานมากเขาได้เห็นสัตว์แปลก ๆ ที่ไม่เคยเห็น และได้รับประทานอาหารร่วมกัน ฝ่ายสมชายมาถึงที่นัดหมายช้า รถโรงเรียนก็ออกเดินทางไปแล้ว สมชายบอกว่า "แยจ้เลย คุชี่ รีบแล้วยังมาไม่ทันอีก แหมเราไม่น่าตื่นสายเลย ทำให้เราฉีกนัทมาไม่ทันเวลา ป่านนี้เพื่อน ๆ เขาคงได้รู้สัตว์กันสนุกสนานแล้ว ส่วนเราไม่ทันเวลานักเลยออกไป เราเหนื่อยจัง ๆ ซอมทำอะไรไม่ตรงเวลาเรื่อย ๆ เลย"

(เชิญสมชายรีบวิ่งมาแต่มาไม่ทัน)

วันรุ่งขึ้นเพื่อน ๆ เค้าให้สมชายฟังเกี่ยวกับเรื่องที่พวกเขาได้ไปเที่ยวเขาลินว่า "สมชาย เชอรู้ไหมเราไปเที่ยวเขาคินสนุกจัง เราเห็นสัตว์แปลก ๆ หลายชนิดด้วย" นักเรียนชายพูดและนักเรียนหญิงก็พูดเสริมว่า "ใช่เธอน่าจะไปกับพวกเรา ฉันเคยไปมาแล้ว แต่มันไม่สนุกเท่าครั้งนี้เลย ไปกับเพื่อนไปกับครูสนุกมาก" สมชายจึงพูดเสียงอ่อย ๆ ว่า "เพราะเราไม่ตรงต่อเวลา ทำให้เราออกไปสวนสัตว์ ต่อไปฉันจะไม่ทำตัวแบบนี้อีกแล้ว ถ้าฉันเป็นคนตรงต่อเวลา ฉันคงได้ไปเที่ยวกับพวกเธอ ฉันเสียใจจริง " ครูจึงพูดปลอบโยนสมชายว่า "ไม่เป็นไรสมชาย เมื่อเธอทำผิดแล้วรู้ตัวเองก็ไม่สายที่เราจะเริ่มคนใหม่ เป็นคนตรงต่อเวลา"

(เชิดหุ่นครูพูดปลอบโยนสมชาย)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

- ควรตั้งนิทานเรื่องนี้ว่าอะไร
- การไปสวนสัตว์จะให้ประโยชน์อะไรบ้าง
- การฝึกคิดเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใด

ขั้นตอนแสดง การ เล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง ทรงทองเวลา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการ เล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงทรงเวลา เพลงสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง สิง นก และเสียงของหา
- นาฬิกาจำลอง
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องนิทาน ๖ ภาพ

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำนาฬิกาจำลองมาสนทนากับเด็ก ถามถึงประโยชน์ของนาฬิกาและร่วมกันร้องเพลงทรงเวลา จากนั้นครูบอกว่าจะเล่านิทานเรื่องเกี่ยวกับเวลา ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปหลังจากเล่านิทานจบ

๒. ขั้นเล่า นำภาพตัวละครในนิทาน คือ ครู สมชาย และนักเรียนชายหญิง ออกมาทักทายกับนักเรียน และให้นักเรียนตั้งชื่อตัวละครที่เป็นนักเรียนด้วย

ครูเริ่มเล่านิทาน

วันนี้คุณครูสนใจสอนเรื่องสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนสนใจมาก หลังจากที่ครูสอนจบ นักเรียนในชั้นหลายคนได้เสนอแนะว่า พวกเราควรไปชมสวนสัตว์

(ภาพที่ ๑ ภาพครูกำลังสอนเรื่องสัตว์ในห้องเรียน)

"คุณครูครับ ผมคิดว่าพวกเราควรไปสวนสัตว์กันนะครับ" นักเรียนชายพูด

"คุณครูขา หนูก็อยากไปสวนสัตว์ที่เขากินจังเลยคะ" นักเรียนหญิงพูดบ้าง

คุณครูจึงถามว่า "ไหนใครอยากจะไปสวนสัตว์ที่สวนสัตว์เขากินบ้างยกมือขึ้นซิคะ"

(ภาพที่ ๒ ภาพเด็กเรียนชายและนักเรียนหญิงยกมือขอพูดเสนอความคิด เห็นว่าควรไปสวนสัตว์)

นักเรียนทุกคนพร้อมใจกันยกมือแสดงความต้องการที่จะไปสวนสัตว์

"ถ้านักเรียนอยากไปกันทุกคน ครูก็ไม่ขัดข้องเราไปเรียนเรื่องสัตว์ไปน้า ที่นี่เราก็จะได้เห็นสัตว์จริง ๆ กันละ" ครูสมใจพูด นักเรียนหญิงจึงถามครูว่า "คุณครูขา เราจะไปกันเมื่อไรทีคะ"

"ครูว่า เราไปกันพรุ่งนี้ดีกว่า ให้นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียนตอนเช้าแล้วพวกเราที่นั่งรถโรงเรียนไปกัน มีใครขัดข้องไหมจะ" ครูพูด นักเรียนชายถาม "ไม่ขัดข้องครับ เราจะออกเดินทางกี่โมงดีครับ"

"พวกเธอควรจะปรึกษากันนะจะว่าจะไปกี่โมง แต่ครูว่า เราควรไปกันตอนเช้านะเพราะแดดจะไม่ร้อนจ้ะ เราจะเดินสวนสัตว์กันได้สบาย ๆ " ครูแนะนำ

"คุณครูขา หนูว่าแปดโมงเช้า เราเริ่มออกเดินทางดีที่สุดเพราะปกติเราต้องถึงโรงเรียนก่อนแปดโมงเช้าอยู่แล้ว" นักเรียนหญิงออกความคิดเห็น ครูจึงถามว่า "ไหนใครเห็นด้วยกับเวลาที่เพื่อนเสนอมา" นักเรียนทุกคนยกมือแสดงว่าทุกคนเห็นด้วย

"ตกลงเราจะออกเดินทางเวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ดังนั้นนักเรียนต้องมาถึงโรงเรียนก่อน ๘.๐๐ นาฬิกานิดหน่อยแล้วอย่าลืมเตรียมอาหารและน้ำดื่มไปด้วยนะ เพื่อความสะดวกไปท่องเที่ยวซื้อและประหยัดด้วย ขอให้นักเรียนเตรียมมาให้พร้อม" ครูกล่าวสรุป

ในวันรุ่งขึ้น นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียน โดยนำน้ำดื่มและอาหารติดตัวมากับๆ ครูจึงให้นักเรียนสำรวจว่าทุกคนมาครบหรือยัง

"นักเรียนฟังครูก่อนนะคะ ก่อนที่เราจะไปสวนสัตว์เขากินกัน ครูขอให้นักเรียนสำรวจดูซิว่า พวกเรามาครบหรือยัง" ครูพูด

"คุณครูชา นักเรียนหญิงครบหมดทุกคนแล้วละ" นักเรียนหญิงตอบหลังจากนับจำนวนนักเรียนที่มา ส่วนนักเรียนชายตอบว่า "คุณครูกับนักเรียนชายขาดสมชายครับ สมชายยังไม่มา"

"ขาดสมชายคนไหนหรือจะ เอาอย่างนี้แล้วกันนักเรียนทุกคนขึ้นไปนั่งรอสมชายอยู่บนรถก่อนนะจ๊ะ เราจะรอสมชายอีกสักครู" ครูพูด

"ครับคุณครู มาพวกเราขึ้นไปนั่งรออยู่บนรถกันเถิด" นักเรียนชายตอบและบอกเพื่อน ๆ เด็กนักเรียนทุกคนพากันขึ้นไปที่รถอยู่บนรถ ส่วนครูยืนรอสมชายอยู่สักครู ครูจึงเดินไปถามนักเรียนว่า

"ใครอยู่บนโกดังสมชายบ้าง ทราบไหมว่าทำไมสมชายถึงยังไม่มาจ๊ะ" ครูถาม

"หนูอยู่บนโกดังเขาละ แต่หนูไม่ทราบว่าทำไมเขายังไม่มาเมื่อวานนี้หนูก็เตือนเขาแล้ว เขาก็บอกว่าเขาไม่ลืมหรอกคะ" นักเรียนหญิงตอบ นักเรียนชายคนหนึ่งจึงพูดขึ้นว่า "คุณครูครับ ผมว่าคุณแม่เขาคงไม่ให้ไปแน่เลยครับ เพราะเลยเวลานัดมาตั้งนานแล้ว" ครูจึงพูดกับนักเรียนว่า "ครูว่า เดี๋ยวเรารออีกสักครูก็แล้วกัน เพื่อเราจะได้ถามสาธิตได้"

(ภาพที่ ๓ ภาพนักเรียนขึ้นรถและครูยืนรอสมชาย)

ครูและเพื่อน ๆ รอสมชายอยู่ประมาณ ๓๐ นาทีแล้ว สมชายก็ยังไม่มา ครูจึงตัดสินใจออกเดินทาง เพราะสายมากแล้วและคิดว่าสมชายคงขัดข้องมาไม่ได้ "ไปเราออกเดินทางกันเถิด สมชายคงไม่มาแล้วละ เลยเวลานัดมา ๓๐ นาทีแล้ว" ครูและนักเรียนได้เดินทางไปหาคุณ

เด็กทุกคนสนุกสนานมากเขาได้เห็นสัตว์แปลก ๆ ที่ไม่เคยเห็นและได้รับประทานอาหารร่วมกัน ฝ่ายสมชายมาถึงที่นัดหมายช้า รถโรงเรียนได้ออกเดินทางไปแล้ว สมชายบอกว่า "แยจิงเลย หนูรีบแล้วยังมาไม่ทันอีก แหมเราไม่น่าตื่นสายเลย ทำให้เราฉีกนิตมาไม่ทันเวลา ป่านนี้เพื่อน ๆ เขาคงได้กุสัต์กันสนุกสนานแล้ว ส่วนเรามาไม่ทันเวลานัดเลยออกไป เรานี้แยจิง ๆ ชอบทำอะไรไม่ตรงเวลาเรื่อย ๆ เลย"

(ภาพที่ ๔ ภาพสมชายมาไม่ทันรถออกไปแล้ว)

วันรุ่งขึ้นเพื่อน ๆ เค้าให้สมชายฟังเกี่ยวกับเรื่องที่พวกเขาได้ไปเที่ยวหาคุณว่า "สมชายเชอร์ใหม่เราไปเที่ยวหาคุณสนุกจัง เราเห็นสัตว์แปลก ๆ หลายชนิดด้วย" นักเรียนชายพูดและนักเรียนหญิงก็พูดเสริมว่า "ใช่เชอร์น่าจะไปกับพวกเรา ฉันทเคยไปมาแล้ว แต่มันไม่สนุกเท่าครั้งนี้เลย"

ไปกับเพื่อนไปกับครูสนุกมาก

(ภาพที่ ๕ ภาพสัตว์ต่าง ๆ ที่นักเรียนไปชม)

สมชายจึงพูดเสียงอ่อย ๆ ว่า "เพราะว่าเราไม่ตรงต่อเวลา ทำให้เราออกไปสวนสัตว์
ต่อไปฉันจะไม่ทำตัวแบบนี้อีกแล้ว ถ้าฉันเป็นคนที่ตรงต่อเวลา ฉันคงได้ไปเที่ยวกับพวกเธอ ฉันเสียใจ
จริง " ครูจึงพูดปลอบโยนสมชายว่า "ไม่เป็นไรสมชาย เมื่อเธอทำผิดแล้วรู้ตัวเองก็ไม่สายที่เราจะ
เริ่มต้นใหม่ เป็นคนที่ตรงต่อเวลา"

(ภาพที่ ๖ ภาพสมชายตั้งใจว่าจะไม่ผิดอีก)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

- ควรตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ว่าอะไร
- การไปสวนสัตว์จะให้ประโยชน์อะไรบ้าง
- การผิดนัดเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใด

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง ทรงทองเวลา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงทรงเวลา เพลงสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง สิง นก และเพลงมอหงา
- นาฬิกาจำลอง

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูนำนาฬิกาจำลองมาสนทนากับนักเรียน ถามถึงประโยชน์ของนาฬิกา และร่วมกันร้องเพลงทรงเวลา จากนั้นครูบอกว่าจะเล่นนิทานเรื่องเกี่ยวกับเวลาให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปหลังจากเล่นนิทานจบ

๒. ขั้นเล่า ครูสมมุติให้นักเรียนเป็นนักเรียนชั้นประถม ๒ ในนิทาน และมีเพื่อนชื่อสมชาย กำลังจะเรียนหนังสือกับครูสมใจ

ครูเริ่มเล่นนิทาน

วันนี้ครูสมใจสอนเรื่องสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนสนใจมาก หลังจากที่ครูสอนจบ นักเรียนในชั้นหลายคนได้เสนอแนะว่า พวกเราควรไปชมสวนสัตว์

"คุณครูครับ ผมคิดว่าพวกเราควรไปชมสวนสัตว์กันนะครับ" นักเรียนชายพูด

"คุณครูขา หนูก็อยากไปดูสัตว์ที่เขาคินจังเลยคะ" นักเรียนหญิงพูดบ้าง

คุณครูจึงถามว่า "ไหนใครอยากจะไปดูสัตว์ที่สวนสัตว์เขาคินบ้างยกมือขึ้นซิคะ"

นักเรียนทุกคนพร้อมใจกันยกมือแสดงความต้องการที่จะไปสวนสัตว์

"ถ้านักเรียนอยากไปกันทุกคน ครูก็ไม่ขัดข้องเราได้เรียนเรื่องสัตว์ไปแล้ว ที่นี่เราก็จะได้เห็นสัตว์จริง ๆ กันละ" ครูสนใจพูด นักเรียนหญิงจึงถามครูว่า "คุณครูขา เราจะไปกันเมื่อไรล่ะ"

"ครูว่า เราไปกันพรุ่งนี้เลยดีกว่า ให้นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียนตอนเช้า แล้วพวกเราที่นั่งรถโรงเรียนไปกันมีใครขัดข้องไหมจะ" ครูพูด นักเรียนชายถาม "ไม่ขัดข้องครับ เราจะออกเดินทางกี่โมงดีครับ"

"พวกเธอควรจะไปปรึกษากันนะจะว่า จะไปกี่โมง แต่ครูว่าเราควรไปกันตอนเช้านะ เพราะแดดจะไม่ร้อนจัดเราจะเดินดูสัตว์กันได้สบาย ๆ" ครูแนะนำ

"คุณครูขา หนูว่าแปดโมงเช้าเราเริ่มออกเดินทางดีที่สุด เพราะปกติเราต้องถึงโรงเรียนก่อนแปดโมงอยู่แล้ว" นักเรียนหญิงออกความคิดเห็น ครูจึงถามว่า "ไหนใครเห็นด้วยกับเวลาที่เพื่อนเสนอมา" นักเรียนทุกคนยกมือแสดงว่าทุกคนเห็นด้วย

"ตกลงเราจะออกเดินทางเวลา ๘.๐๐ นาฬิกา ดังนั้นนักเรียนต้องมาถึงโรงเรียนก่อน ๘.๐๐ นาฬิกานิดหน่อย แล้วอย่าลืมเตรียมอาหารและน้ำดื่มไปด้วยนะ เพื่อความสะดวกในการหาซื้อและประหยัดด้วย ขอให้นักเรียนเตรียมมาให้พร้อม" ครูกล่าวสรุป

ในวันรุ่งขึ้น นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียนโดยน่าน้ำดื่มและอาหารติดตัวมาด้วย ครูจึงให้นักเรียนสำรวจว่าทุกคนมาครบหรือยัง

"นักเรียนฟังครูก่อนนะะ ก่อนที่เราจะไปสวนสัตว์เขาดินกัน ครูขอให้นักเรียนสำรวจดูว่าพวกเรามาครบหรือยัง" ครูพูด

"คุณครูขา นักเรียนหญิงครบหมดทุกคนแล้วละ" นักเรียนหญิงตอบหลังจากนับจำนวนนักเรียนที่มา ส่วนนักเรียนชายตอบว่า "คุณครูครับ นักเรียนชายขาดสมชายครับ สมชายยังไม่มา"

"ขาดสมชายคนเดียวหรือจะ เรายังงี้ก็แล้วกัน นักเรียนทุกคนขึ้นไปนั่งรอสมชายอยู่บนรถก่อนนะจะ เราจะได้รอสมชายอีกสักครู" ครูพูด

"ครับคุณครู มาพวกเราขึ้นไปนั่งคอยบนรถกันเถิด" นักเรียนชายตอบและบอกกับเพื่อน ๆ เล็ก ๆ นักเรียน ทุกคนพากันขึ้นของขึ้นไปคอยอยู่บนรถ ส่วนครูยืนรอสมชายอยู่สักครู ครูจึงเดินไปถามนักเรียนว่า

"ใครอยู่บ้านใกล้สมชายบ้าง ทราบไหมว่าทำไมสมชายจึงยังไม่มาจ๊ะ" ครูถาม "หนูอยู่บ้านใกล้เขาละ แต่หนูไม่ทราบว่าทำไมเขายังไม่มาเมื่อวานนี้หนูก็เตือนเขาแล้ว เขาก็บอกว่าเขาไม่ลืมหรอกจ๊ะ" นักเรียนหญิงตอบ นักเรียนชายคนหนึ่งจึงพูดขึ้นว่า "คุณครูครับ ผมว่าคุณแม่เขาคงไม่ไปแน่เลยครับ เพราะเลยเวลานักมาตั้งนานแล้ว" ครูจึงพูดกับนักเรียนว่า "ครูว่า เตี้ยวเรารออีกสักครู่ก็แล้วกันเมื่อเขาอาจมาสายก็ได้"

ครูและเพื่อน ๆ รอสมชายอยู่ประมาณ ๓๐ นาที สมชายก็ยังไม่มา ครูจึงชักสนใจออกเดินทาง เพราะสายมากแล้วและคิดว่าสมชายคงชักขี้ของมาไม่ได้

"เราไปออกเดินทางกันเถิด สมชายคงไม่มาแล้วละ เลยเวลานักมา ๓๐ นาทีแล้ว " ครูและนักเรียนได้เดินทางไปเขากิน

เด็กทุกคนสนุกสนานมากเขาได้เห็นสัตว์แปลก ๆ ที่ไม่เคยเห็นและได้รับประทานอาหารร่วมกัน ฝ่ายสมชายมาถึงที่นัดหมายช้า รดโรงเรียนได้ออกเดินทางไปแล้ว สมชายบ่นว่า "แยจิงเลยกูชิ รีบแล้วยังมาไม่ทันอีก แหมเราไม่น่าตื่นสายเลย ทำให้เราผิถนัคมาไม่ทันเวลาป่านนี้เพื่อน ๆ เขาคงได้กูสัตว์กันสนุกสนานแล้ว ส่วนเราไม่ทันเวลานักเลยออกไป เราเนี่ยแยจิง ๆ ซอมท่าอะไรไม่ตรงเวลาเรื่อย ๆ เลย"

วันรุ่งขึ้นเพื่อน ๆ เล่าให้สมชายฟังเกี่ยวกับเรื่องที่พวกเขาได้ไปเที่ยวเขากินว่า "สมชายเชอรู้ไหมเราไปเที่ยวเขากินสนุกจัง เราเห็นสัตว์แปลก ๆ หลายชนิดด้วย" นักเรียนชายกู และนักเรียนหญิงก็พูดเสริมว่า "ใช่เชอน่าจะไปกับพวกเรา ฉันทเคยไปมาแล้วแต่มันไม่สนุกเท่าครั้งนี้เลยไปกับเพื่อนไปกับครูสนุกมาก" สมชายจึงพูดเสียงอ่อย ๆ ว่า "เพราะเราไม่ตรงต่อเวลา ทำให้เราออกไปสวนสัตว์ ต่อไปนี่ฉันจะไม่ทำตัวแบบนี้อีกแล้ว ถ้าฉันเป็นคนตรงต่อเวลา ฉันคงได้ไปเที่ยวกับพวกเชอ ฉันเสียใจจริง" ครูจึงพูดปลอบโยนสมชายว่า "ไม่เป็นไรสมชาย เมื่อกเชอทำผิดแล้วรู้ตัวเองก็ไม่สายที่เราจะเริ่มต้นใหม่ เป็นคนตรงต่อเวลา"

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ควรตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ว่าอะไร
- การไปสวนสัตว์จะให้ประโยชน์อะไรบ้าง
- การผิถนัคเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใด

ประเภทการฟังอย่างตั้งใจเพื่อสรุปใจความสำคัญ
นิทานเรื่อง ข้างเถร

ข้างตัวหนึ่งมีนิสัยพาลเถร เห็นวชนแห่งอาละวาศสัตว์อื่น ๆ อยู่เสมอ ในป่านั้นมีนางนกตัวหนึ่งนอนกกลูกอยู่ในกอหญ้าใกล้ทางเดิน ข้างเถรเดินมาพบเข้าก็บอกให้หลีกทาง นางนกก็ตอบว่า ตนไม่ได้นอนขวางทาง และลูกยังอ่อนตามิโนไหนยังไปได้ ข้างเถรจึงเหยียบลงไปที่กอหญ้านางนกบินหนีได้ แต่ลูกนกถูกเหยียบตายหมด นางนกเสียใจมากจึงไปเล่าให้เพื่อนซึ่งเป็น กา กบ และแมลงวันทั้งเพื่อน ๆ ก็ช่วยใจเถรแทนข้างเถรจึงหาอุบายจะกำจัดเสีย ถ้าจึงบอกเพื่อน ๆ ทั่วว่า ถ้าเห็นข้างก็ให้ช่วยกันจับลูกตาทั้งสองข้างให้หมด แมลงวันก็บอกเพื่อนว่า ถ้าเห็นข้างเถรตาบอดก็ให้ช่วยตอมตาให้เน่า กบก็บอกเพื่อนกบว่า ให้พากันไปอยู่ที่ปากเหว เห็นข้างตาบอดเดินมากก็ให้ร้องขึ้น เมื่อข้างเถรเดินไปทางไหนฝูงกาก็รวมจิกตาจนบอด แมลงวันก็รวมตอมจนตาเน่า ข้างเถรหัวน้ำก็เดินโซเซไปหาน้ำจนถึงปากเหว ฝูงกบก็ร้องขึ้น ข้างเถรนึกว่าถึงหนองน้ำก็รีบเดินไป จึงตกเหวถึงแก่ความตาย

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง บ้านเหิงแปงคศิธรรม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังเรื่องราว คือ การติดตามฟังเรื่องให้เข้าใจ

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานแปงคศิธรรมแล้วสามารถอธิบายข้อคิดเห็นและคศิธรรมที่ได้จากเรื่องได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง ช้างเถเร

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทาน เรื่อง ช้างเถเร จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอธิบายข้อคิดเห็นที่ได้จากนิทานเรื่องที่ฟัง ซักถามเรื่องราวตามเนื้อเรื่อง แล้วตอบคำถาม

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการ เล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง ช้างเกเร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- นื้อเรื่อง
- เพลงช้าง เพลงนก เพลงกบ เพลงกา
- ปริศนาคำทาย

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำปริศนาคำทาย มาทายนักเรียนว่า "สัตว์อะไรเอ๋ยตัวโตหนักหนา จมูกยาวทั้งขา คาลักษณะเดียว" (ช้าง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูชมเชยและให้รางวัล ด้วยการ เล่านิทานเรื่อง ช้างเกเรให้นักเรียนฟัง
๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่า ในนิทานเรื่องนี้มีตัวละคร คือ ช้าง นก กา กบ และ แมลงวัน พร้อมทั้งแสดงท่าทางและร้องเพลงประกอบ พร้อมกันดังนี้
 ช้าง - ร้องเพลงช้างและท่าทำ ใช้มือสองข้างยกไว้ระดับหูเป็นโบหูข้างโบกมือไปมา ก้มตัวน้อยแล้วเดินไปช้า ส่ายหัวน้อย ๆ

- นก - ร้องเพลงนกน้อย และทำท่า ไขแขนกางไปข้างตัวอแซนนิค ๆ และขยับ
ปลายนิ้วมือ ทำเป็นทำบินของนก แล้วเลื่อนไหล่ตามจังหวะเพลง
- กา - ร้องเพลงกาและทำท่า คลายนก คือ ไขแขนกางไปข้างตัว อแซนนิค ๆ และ
ขยับมือปลายนิ้วมือทำท่าบินของกา
- กบ - ร้องเพลงกบและทำท่า ไขสองมือปิดปากทำเสียง โอบ ๆ กับตัวและเลื่อนไหล่
โยกการกระโดดย่อตัว
- แมลงวัน - ทำเสียงของแมลงวัน ไขแขนงอแนบลำตัว กางมือ ขยับปลายนิ้วมือวิ่งช้า ๆ
เฉียงตัวไปทางซ้าย ทางขวาม้าง เป็นท่าบินของแมลง
- แมงนักเรียนเป็น ๕ กลุ่ม สลับกันทำท่าทางประกอบตัวละครแต่ละตัว

ครูเริ่มเล่านิทาน

ข้างตัวหนึ่งมีนิสัยพาลเกร เทียวชมเห่งรังแกตัวอื่น ๆ อยู่เสมอ จึงไม่มีใครคบหา
เป็นเพื่อน ข้างเกรตัวนี้เวลาเดินไปทางไหนมันพอบอะไรขวางทางเป็นต้องทำลายหมด แม้แต่
ต้นไม้ที่มีอยู่ในป่าเมื่อมันไม่พอใจ มันก็จะไขว่คว้าตัดทิ้ง ลอนรากถอนโคนหมด

(ทำท่าข้างเดินไปมา)

วันหนึ่ง ข้างเกรตัวนี้ ได้ไปพบแมงกตัวหนึ่งนอนกกลูกอ่อนอยู่ในกอหญ้าใกล้ทางเดิน
ข้างเกรก็ไม่พอใจ กล่าวหาว่าแมงกมานอบเกาะขวางทาง ให้หลีกทางไปไหนไปนอนกกลูกที่อื่น

(ทำท่าข้างเดินไปพบแมงก)

แมงกตอบว่า "ต้นไม้ไหนขวางทางเลย" แต่ข้างไม่ฟังเสียงแมงกขวากให้แมงก
ย้ายไปกกลูกที่อื่น แมงกก็พูดว่า "ฉันนะหลีกทางท่านได้ แต่ลูกฉันยังเล็กนักมันไม่ได้ ขวได้โปรด
เมตตาช่วยเถิด รอให้ลูกฉันโตได้เสียก่อน แล้วฉันจะพาตัว ๆ บินไปอยู่ที่อื่น"

(ทำท่าแมงกกกลูกอยู่ในกอหญ้า)

ข้างเกรไม่ฟังคำขอร้องของแม่มกเลย พอเห็นว่าแม่มกไม่หลีกทางก็โกรธ เหยียบลงไปบนกอหญ้าทันที แม่มกตกใจบินหนีได้แต่ลูกนกบินไม่ได้ ถูกข้างเหยียบตายหมด

(ทำท่าข้างโกรธแล้วเหยียบลงไปบนกอหญ้าที่นอนอยู่)

แม่มกเศร้าโศกเสียใจมาก ส่วนข้างเกรไม่สนใจแม่มกเลย มันเดินต่อไป แม่มกจึงบินไปหาเพื่อน ๆ คือ กา กบ และแมลงวัน เล่าเรื่องที่ข้างเกรเหยียบลูกของตนตายหมดให้เพื่อน ๆ ฟัง

(ทำท่าแม่มกบินมาเล่าเรื่องให้ กา กบ และแมลงวันฟัง)

กบ กา และแมลงวันโกรธข้างมากจึงปรึกษารื้อกันหาทางที่จะแก้แค้นข้างเกร ส่วนแม่มกก็แค่ร้องไห้เสียใจคิดถึงลูก ๆ ของตน

(ทำท่า กา กบ และแมลงวัน)

กา ได้บอกกับเพื่อน ๆ ว่า "ถ้าพบข้างที่ใดจะบอกเพื่อน ๆ กาของตนให้ช่วยกันรุมจิกลูกตาทั้งสองข้างของข้างให้บอด ต่อไปข้างก็มองอะไรไม่เห็น"

(ทำท่ากาบินไปมา)

แมลงวันก็บอกว่า "ตนกับเพื่อน ๆ แมลงวันจะพากันมาตอมตาข้างที่โดนกาจิกให้เน่าเปื่อย"

(ทำท่าแมลงวันบินไปมา)

ส่วนกบก็บอกกับเพื่อนว่า "ถ้าฉันเห็นข้างฉันกับเพื่อน ๆ กบจะพาไปที่ปากเหว แล้วร่อนตั้ง ๆ ให้ข้างไถ่ย็น เมื่อข้างตาบอดไถ่ย็นก็คิดว่า เป็นหนองน้ำจะเดินไปกินน้ำก็จะตกเหวตาย พวกเราก็กำจัดข้างได้สำเร็จ"

(ทำท่ากบกระโดดไปมา)

เมื่อ กบ กา แมลงวันจะแม่มกปรึกษากันแล้ว ก็ลงมือกำจัดข้างตามที่พวกตนได้วางแผนไว้ กาพบข้างเดินอยู่ในปาก้าเพื่อน ๆ กาดตรงเข้าไปจิกลูกตาทั้งสองข้าง จนตาบอดเป็นแผลเลือดไหล ข้างได้รับความเจ็บปวดมาก ก็ร้องครวญครางลงไปที่ปาก้า

(ทำท่ากาจิกลูกตาข้าง)

แมลงวันไคยีนเสียงข้างร้องก็พาพวกแมลงวันมารุมกันหอมตาของข้างจนแฉะเน่า ข้าง
ได้รับความเจ็บปวด แต่ไม่สามารถจะทำอะไรได้แค่ส่งเสียงร้องลงปลา

(ทำท่าแมลงวันเป็นทอมลูกตาข้าง)

กบไคยีนเสียงข้างร้อง ก็ชวนฝูงกบทั้งหมดพากันไปที่ปากเหวแล้วส่งเสียงร้องพร้อม ๆ กัน
จนข้างไคยีนเสียงข้างก็เกินโซเซไปตามเสียงกบเพราะคิดว่าใกล้น้ำ ตนจะได้กินน้ำ

(ทำท่ากบร้อง อ๊บ อ๊บ อ๊บ พร้อม ๆ กัน)

เมื่อข้างเดินโซเซไปใกล้เหวกบก็ร้อง "อ๊บ อ๊บ อ๊บ" ข้างคิดว่าถึงหนองน้ำแล้ว ก็ก้าว
เดินไปที่เหว ข้างก็เสียหลักพลัดตกลงไปในเหว ถึงแก่ความตาย พวกสัตว์ทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในป่า
พากันก็ใจที่ต่อไปนี้จะไม่มีข้างเกเรไปเที่ยวชมเหงะรังแกใคร ๆ อีกแล้ว

(ทำท่าข้างเดินไปที่ปากเหว แล้วพลัดตกลงไปตาย)

๓. ขั้นสรุป ครูจะถามให้นักเรียนตอบ คือ

- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียน
- กา กบ และแมลงวัน เป็นตัวอย่างของความคิดเรื่องใด
- อะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้ข้างต้องได้รับความทุกข์
- นิทานเรื่องนี้เปรียบได้กับคำพังเพยอะไรบ้าง
- ใครควรเป็นตัวละครสำคัญของเรื่อง เพราะเหตุใด

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง ช้างเถร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- หุ่นเชิดมือขาว ช้าง นก ปลา กบ และแมลงวัน
- เพลงช้าง เพลงนก เพลงกบ เพลงปลา
- ปริศนาคำทาย

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูนำปริศนาคำทายมาทายนักเรียนว่า "สัตว์อะไรเอ๋ยตัวโตหนักหนา จมูกยาวตั้งว่า ตาเล็กนิดเดียว" (ช้าง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูชมเชยและให้รางวัล ด้วยการเล่านิทานเรื่อง ช้างเถร ให้นักเรียนฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูเชิดหุ่นออกมาทีละตัว พร้อมทั้งร้องเพลงประกอบ แล้วให้เด็กบอกชื่อหุ่นตัวนั้นคือตัวอะไร

ครูเริ่มเล่านิทาน

ช้างตัวหนึ่งมีนิสัยพาลเถร เทียวชมเข่งวังแกสัตว์อื่น ๆ อยู่เสมอ จึงไม่มีใครอยากคบหาเป็นเพื่อน ช้างเถรตัวนี้เวลาเดินไปทางไหน พบอะไรขวางหน้าเป็นต้องทำร้ายหมด แม้แต่คนที่ไม่ได้อยู่ในป่าเมื่อมันไม่พอใจ มันจะไล่รังวักวักตึงถึงถอนรากถอนโคนหมด

(เชิดหุ่นช้างท่าตาเดินไปมา)

วันหนึ่งช้างเถรตัวนี้ได้ไปพบแมงกตัวหนึ่งนอนกกกลูกอยู่ในกอหญ้าใกล้ทางเดิน ช้างเถรก็ไม่พอใจ กล่าวหาว่าแมงกมานอนเกาะขวางทางให้เสียทางไปให้พบ ไปนอนกกลูกที่อื่น

(เชิดหุ่นช้าง เดินไปพบแมงก)

แมนก็บอกว่า "คนไม่ได้นอนขวางทางเลย" แต่ข้างไม่ฟังเสียงแมนทว่าค้ให้ แมนก็ย้ายไปถลกลูกที่อื่น แมนก็พูดว่า "ฉันนะหลีกทางท่านโก๋ แต่ลูกฉันยังไม่เจ็อยู่บ่ได้ ขอได้โปรดเมตตาควยเด็ก รอให้ลูกฉันบ่ได้เสียก่อนแล้วฉันจะพาลูก ๆ บ่ไปอยู่ที่นี่"

(เช็ดหน้าแมนถลกลูกอยู่ในกอหญ้า)

ข้างเกรไม่ฟังคำขอร้องของแมนเลย พอเห็นว่าแมนไม่หลีกทางก็โกรธ เหยียบลงไปในกอหญ้าในที่ แมนก็กลัวใจบ่มีใครได้แต่ลูกก็บ่ได้ ถูกร้างเหยียบกายหมด

(เช็ดหน้าข้างโกรธแล้วเหยียบลงไปบนกอหญ้าที่คนนอนอยู่)

แมนเศร้าโศกเสียใจมาก ส่วนข้างเกรไม่สนใจแมนเลย มันเดินทางต่อไป แมนจึงบ่ไปหาเพื่อน คือ กา กบ และแมลงวัน และเล่าเรื่องข้างเกรเหยียบลูกของตนตายหมดให้เพื่อน ๆ ฟัง

(เช็ดหน้าแมนบ่นว่าเล่าเรื่องให้ กา กบ และแมลงวันฟัง)

กบ กา และแมลงวันโกรธข้างมาก จึงปรึกษารื้อกันหาทางที่จะแก้แค้นข้างเกร ส่วนแมนก็ได้แต่ร้องไห้เสียใจคิดถึงลูก ๆ ของตน

(เช็ดหน้า กา กบ และแมลงวันที่ละตัว)

กาได้บอกกับเพื่อน ๆ ว่า "ถ้าพบข้างเกรที่ไหน จะบอกเพื่อน ๆ กาของตนให้ช่วยกันรุมจิกตาทั้งสองข้างของข้างให้บอก คอไปข้างก็มองอะไรไม่เห็น"

(เช็ดหน้ากาบ่ไปมา)

แมลงวันก็บอกว่า "ตนกับเพื่อน ๆ แมลงวัน จะพากันมาตอมตาข้างที่โคนากจิกให้เน่าเปื่อย"

(เช็ดหน้าแมลงวันบ่ไปมา)

ส่วนกบก็บอกว่า "ถ้าฉันเห็นข้างฉันกับเพื่อน ๆ กบ จะพาไปที่ปากเหวแล้วร้องดัง ๆ ให้ข้างได้ยิน เมื่อข้างตามออกได้ยินก็คิดว่า เป็นหนองน้ำ จะเดินไปกินน้ำก็จะตกเหวตาย พวกเราก็กำจัดข้างได้สำเร็จ"

(เช็ดหน้ากบกระโดดไปมา)

เมื่อ ลา กย แผลงวันและแมนก ปรีกษากันแล้ว ก็ลงมือกำจัดข้างตามที่พวกตนได้วางแผนไว้ กายขวางเดินอยู่ในป่ากีฬาเพื่อน ๆ กายของตน ตรงเข้าไปจับลูกตาทั้งสองข้าง จนความอดเป็นแผลเลือดไหล ข้างได้รับความเจ็บปวดมาก ก็ร้องกรวยครวญร้องกองไปทั้งป่า

(เช็ดหุ่นการิจลูกตาขวาง)

แผลงวันไต่ขึ้นเสียงข้างร้องก็พาพวกแผลงวันมารุมกันมากอมตาของข้างจนแผล เน่า ข้างได้รับความเจ็บปวดมาก แต่ไม่สามารถจะทำอะไรได้ ไต่และส่งเสียงร้องกองป่า

(เช็ดหุ่นแผลงวันบนทอมลูกตาขวาง)

กยไต่ขึ้นเสียงข้างร้องก็ชวนฝูงกยทั้งหมด พาขึ้นไปตีปากเหวแล้วส่งเสียงร้องพร้อม ๆ กัน จนข้างไต่ขึ้นข้างก็เดินโซเซไปตามเสียงกย เพราะคิดว่าไกลนัก ตนจะได้กินน้ำ

(เช็ดหุ่นกยร้อง อีบ อีบ อีบ พร้อม ๆ กัน)

เมื่อข้างเดินโซเซไปไกลแล้ว กยก็ร้อง อีบ อีบ อีบ ข้างคิดว่าถึงหนองน้ำแล้ว ก็ก้าวเดินไปที่เหว ข้างก็เสียหลักพลัดตกลงไปในเหวถึงแก่ความตาย พวกสัตว์ทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในป่าพากันดีใจ ที่ต่อไปนี้จะไม่มีข้างเกเรไปเหย้าชมเห่งรังแก่ใคร ๆ อีกแล้ว

(เช็ดหุ่นข้างเดินไปที่ปากเหว แล้วพลัดตกลงไปตาย)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ คือ

- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียน
- ลา กย และแผลงวัน เป็นตัวอย่างของความดีเรื่องใด
- อะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้ข้างต้องได้รับความทุกข์
- นิทานเรื่องนี้เปรียบเทียบกับคำพังเพยอะไรบ้าง
- ใครควรเป็นตัวละครสำคัญของเรื่อง เพราะเหตุใด

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง ช้างเถร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องในนิทาน จำนวน ๑๑ ภาพ
- เพลงช้าง เพลงนก เพลงกบ เพลงกา
- ปริศนาคำทาย

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูนำปริศนาคำทาย มาทายนักเรียนว่า "สัตว์อะไรเอ๋ยตัวโตหนักหนา จมูกยาวตั้งว่า ตาเล็กนิดเดียว" (ช้าง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูชมเชยและให้รางวัล ด้วยการเล่านิทานเรื่อง ช้างเถร ให้นักเรียนฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูแสดงภาพตัวละครในนิทานให้นักเรียนดู และให้นักเรียนทายว่าเป็น สัตว์อะไร พร้อมกับร้องเพลงประกอบ

ครูเริ่มเล่นนิทาน

ช้างตัวหนึ่งมีนิสัยพาลเถร เห็นว่ข่มเหงรังแกสัตว์อื่น ๆ อยู่เสมอ จึงไม่มีใครคบหา เป็นเพื่อน ช้างเถรตัวนี้เวลาเดินไปทางไหนพบอะไรขวางหน้าเป็นต้องทำลายหมด แม้แต่ต้นไม้ ที่มีอยู่ในป่า เมื่อมันไม่พอใจมันจะใช้งวงตัวค้ำค้ำทิ้ง ถอนรากถอนโคนหมด

(ภาพที่ ๑ ช้างเถรค้ำต้นไม้ทิ้ง)

วันหนึ่ง ช้างเถรตัวนี้ ได้ไปพบแม่น้ำกว้างหนึ่ง นอนกกงูอยู่บนกอหญ้าใกล้ทางเดิน

(ภาพที่ ๒ แม่น้ำนอนกกงูขยั่น)

ข้างเกรเก้ไม่พอใจ กล่าวหาว่าแม่นกมานอนเกาะกะวางทาง ให้หลักทางไปให้พน
ไปนอนกกลูกที่อื่น

(ภาพที่ ๓ ข้างเดินไปพนแม่นก)

แม่นกก็ตอบว่า "คนไม่ได้นอนขวางทางเลย" แต่ข้างไม่ฟังเสียงแม่นกทวาดให้ แม่นก
ย้ายไปกกลูกที่อื่น แม่นกพูดว่า "ฉันนะหลักทางตามได้ แต่ลูกฉันยังไม่เล็กนักบินไม่ได้ ขอได้โปรด
เมตตาควยเด็ก รอให้ลูกฉันบินได้เสียก่อน แล้วฉันจะพาลูก ๆ บินไปอยู่ที่อื่น"

(ภาพที่ ๓ แม่นกพูดกับข้าง)

ข้างเกรเก้ไม่ฟังคำขอร้องของแม่นก พอเห็นว่าแม่นกไม่หลักทางก็โกรธ เหยียบลงไปใน
กอหญ้าที่เฒ่า แม่นกตกใจบินหนีได้ แต่ลูกนกบินไม่ได้ ถูกข้างเหยียบตายหมด

(ภาพที่ ๔ ข้างโกรธแล้วเหยียบลงไปในกอหญ้าที่นกนอนอยู่)

แม่นกเศร้าโศกเสียใจมาก ส่วนข้างเกรเก้ไม่สนใจแม่นกเลย มันเดินทางต่อไป แม่นก
จึงบินไปหาเพื่อน ๆ คือ กา กบ และแมลงวัน เล่าเรื่องที่ข้างเกรเก้ เหยียบลูกของตนตายหมด
ให้เพื่อน ๆ ฟัง

(ภาพที่ ๕ แม่นกบินมาเล่าเรื่องให้ กา กบ และแมลงวันฟัง)

กบ กา และแมลงวัน โกรธข้างมาก จึงปรึกษารื้อกันหาทางที่จะแก้แค้นข้างเกรเก้
ส่วนแม่นกก็ได้แต่ร้องไห้เสียใจ คิดถึงลูก ๆ ของตน

กาได้บอกกับเพื่อน ๆ ว่า "ถ้าพบข้างที่ไหนจะบอกเพื่อน ๆ กา ให้ช่วยกันรุมจิกลูกตา
ทั้งสองข้างของข้างให้บอด ค่อยข้างก็มองอะไรไม่เห็น"

(ภาพที่ ๖ กาคิดจะจิกลูกตาข้าง)

แมลงวันก็บอกว่า "ตนกับเพื่อน ๆ แมลงวันจะพากันมาตอมตาข้างที่โคนกาจิกให้เน่าเปื่อย"

(ภาพที่ ๗ แมลงวันจะตอมตาข้าง)

ส่วนกบก็บอกกับเพื่อน ๆ ว่า "ถ้าฉันเห็นช้างฉันกับเพื่อน ๆ กบจะพากันไปที่ปากเหว แล้วร้องดัง ๆ ให้ช้างได้ยิน เมื่อช้างตามคตได้ยินก็คิดว่า เป็นหนองน้ำ จะเดินไปกินน้ำก็จะตกเหวตาย พวกเราก็กำจัดช้างได้สำเร็จ"

(ภาพที่ ๘ กบคิดจะลวงช้างให้ไปตกเหว)

เมื่อ กบ กว แมลงวัน และแมงก มีริษยากันแล้วก็ลงมือกำจัดช้างตามที่พวกตนได้วางแผนไว้ ภาพช้างเดินไปป่า ก็พาเพื่อน ๆ กวของกบ ตรงเข้าไปใกล้ลูกตาทั้งสองข้างจนตามอดเป็นแผลเลือดไหล ช้างได้รับความเจ็บปวดมาก ก็ร้องครวญครางออกไปหังป่า

(ภาพที่ ๙ กวจิกลูกตาช้าง)

แมลงวันได้ยินเสียงช้างร้องก็พาพวกแมลงวันมารุมกินลมตาของช้างจนแผลเน่า ช้างได้รับความเจ็บปวดมาก แต่ไม่สามารถทำอะไรได้ โคนตส่งเสียงร้องก้องป่า

(ภาพที่ ๑๐ แมลงวันบินลอมลูกตาช้าง)

กบได้ยินเสียงช้างร้อง ก็ชวนฝูงกบทั้งหมดพากันไปที่เหว แล้วส่งเสียงร้องพร้อม ๆ กัน จนช้างได้ยิน ช้างก็เดินโซเซไปตามเสียงกบ เพราะคิดว่าใกล้น้ำ คนจะได้กินน้ำ

(ภาพที่ ๑๑ กบหลอกช้างมาที่เหวช้างก็ตกเหวตาย)

เมื่อช้างเดินโซเซไปใกล้เหว กบก็ร้อง "อ๋ม อ๋ม อ๋ม" ช้างคิดว่าถึงหนองน้ำแล้ว ก็ก้าวเดินไปที่เหว ช้างก็เสียหลักพลัดตกลงไปในเหวถึงแก่ความตาย

พวกสัตว์ทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในป่า พากันฉีกใจที่คตไปนี้จะมีช้างเกรงไปเที่ยวชมเข่งรังใดใคร ๆ อีกแล้ว

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ คือ

- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียน
- กว กบ และแมลงวันเป็นตัวอย่างของความคิดเรื่องใด
- อะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้ช้างต้องได้รับความทุกข์
- นิทานเรื่องนี้เปรียบได้กับคำพังเพยอะไรบ้าง
- ใครควรเป็นตัวละครสำคัญของเรื่อง เพราะเหตุใด

ขั้นตอนแสดงการเล่นทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง ช้างเถร

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น

- เนื้อเรื่อง
- เพลงช้าง เพลงนก - เพลงกบ เพลงกา
- ปริศนาคำทาย

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูนำปริศนาคำทาย มาทายนักเรียนว่า "สัตว์อะไรเอ๋ยตัวโตหนักหนา
จมูกยาวทั้งขา ตาเล็กนิดเดียว" (ช้าง) เมื่อนักเรียนทายถูก ครูอมเขยและให้รางวัล ด้วยการ
เล่านิทานเรื่อง ช้างเถรให้นักเรียนฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูทำเสียงของ ช้าง กา นก กบ และแมลงวัน แล้วให้นักเรียน
ทายว่าเป็นสัตว์อะไร พร้อมทั้งร้องเพลงประกอบ

ครูเริ่มเล่านิทาน

ช้างตัวหนึ่งมีนิสัย พาลเถร เที่ยวชมแข่งวิ่งแกัดตัวอื่น ๆ อยู่เสมอ จึงไม่มีใครอยากคบหา
เป็นเพื่อน ช้างเถรตัวนี้เวลาเดินไปทางไหนพบอะไรขวางหน้าเป็นต้องทำลายหมดแม้แต่ต้นไม้
ที่มีอยู่ในป่า เมื่อมันไม่พอใจมันจะโธ่วงตัวคั่งหึ่งถอนรากถอนโคนหมด

วันหนึ่งช้างเถรตัวนี้ ได้ไปพบแมงกตัวหนึ่งนอนก่ลูกนอนอยู่ในกอหญ้าใกล้ทางเดิน ช้างเถร
ก็ไม่พอใจ กล่าวหาว่าแมงกมานอนเกะกะขวางทาง ให้หลีกทางไปให้พ้น ไปนอนก่ลูกที่อื่น

แมงกก็ตอบว่า "คนไม่ได้นอนขวางทางเลย" แต่ช้างไม่ฟังเสียง แมงกควากให้แมงกย้าย
ไปก่ลูกที่อื่น แมงกก็พูดว่า "ฉันนะหลีกทางท่านได้ แต่ลูกฉันยังเล็กนักบินไม่ได้ ขอได้โปรดเมตตา
ด้วยเถิด รอให้ลูกฉันบินได้เสียก่อนแล้วฉันจะหาลูก ๆ บินไปอยู่ที่อื่น "

ข้างเกรไม่ฟังคำขอร้องของแมงกเลย พอเห็นว่าแมงกไม่หลีกทางก็โกรธ เหยียบลงไปบนกอหญ้าแห้งที่ แมงกตกใจบินหนีได้ แต่ลูกนกบินไม่ได้ ถูกข้างเหยียบตายหมด

แมงกเศร้าโศกเสียใจมาก ส่วนข้างเกรไปสนใจแมงกเลย มันเดินทางต่อไป แมงกจึงบินไปหาเพื่อน ๆ คือ กว กบ และแมลงวัน แล้วเล่าเรื่องที่ข้างเกรเหยียบลูกของตนตายหมดให้เพื่อน ๆ ฟัง

กบ กว และแมลงวันโกรธข้างเกรมาก จึงปรึกษาวางวิธีกันหาทางที่จะแก้แค้นข้างเกร ส่วนแมงกก็ได้แสร้งให้ เสียใจคิดถึงลูก ๆ ของตน

กวได้บอกกับเพื่อน ๆ ว่า "ถ้าพบข้างที่ใหญ่จะบอกเพื่อน ๆ กวของทนให้ช่วยกันรุมจิกลูกตาทั้งสองข้างของข้างใหญ่อก ท่อไปข้างก็มองอะไรไม่เห็น"

แมลงวันก็บอกว่า "ตนกับเพื่อน ๆ แมลงวัน จะพากันมาตอมตาข้างที่โคนขาจิกให้เน่าเปื่อย"

ส่วนกบก็บอกกับเพื่อน ๆ ว่า "ถ้าฉันเห็นข้าง ฉันกับเพื่อน ๆ กบ จะพาไปที่ปากเหวแล้วร้องดัง ๆ ให้ข้างไถยีน เมื่อข้างตามอกไถยีนก็คิดว่าป็นหนองน้ำ จะเดินไปกินน้ำก็จะตกเหวตาย พวกเราก็ก้าวข้ามได้สำเร็จ"

เมื่อ กบ กว แมลงวัน และแมงก ปรึกษากันแล้วจึงมีก้าวจัดขางตามที่พวกตนได้วางแผนไว้ กวพบข้างเดินอยู่ในป่า ก็พาเพื่อน ๆ ของตนตรงเข้าไปจิกลูกตาทั้งสองข้าง จนตามอกเป็นแผลเลือดไหลข้างได้รับความเจ็บปวดมากก็ร้องครวญครางออกไปหังป่า

แมลงวันไถยีนเสียงร้องก็พาพวกแมลงวันมารุมกันตอมตาของข้างเกรจนแผลเน่า ข้างได้รับความเจ็บปวดมาก แต่ไม่สามารถจะทำอะไรได้ ไถ่แต่ส่งเสียงร้องดงป่า

กบไถยีนเสียงข้างร้อง ก็ชวนฝูงกบทั้งหมดพากันไปที่ปากเหว แล้วส่งเสียงร้องพร้อม ๆ กัน จนข้างไถยีน ข้างก็เดินโซเซไปถามเสียงกบ เพราะคิดว่าใกล้น้ำ ตนจะได้กินน้ำ

เมื่อข้างเดินโซเซไปถึงปากเหว กบก็ร้อง "อ๊บ อ๊บ อ๊บ" ข้างคิดว่าถึงหนองน้ำแล้ว ก็ก้าวเดินไปที่เหว ข้างก็เสียหลัก พลัดตกลงไปในเหวถึงแก่ความตาย พวกสัตว์ทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในน้ำก็พากันลี้ใจที่ต่อไปนี้จะไม่มีข้างเกรไปเที่ยวข่มเหง รังแกใคร ๆ อีกแล้ว

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนเพื่อทบทวนเนื้อเรื่องในนิทานดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียน
- กา กบ และแมลงวัน เป็นตัวอย่างของความคิดเรื่องใด
- อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้รางวัลได้รับความทุกข์
- นิทานเรื่องนี้เปรียบได้กับคำพังเพยอะไรบ้าง
- ใครควรเป็นตัวละครสำคัญของเรื่อง เพราะเหตุใด

ประเภทการพึ่งแบบสันตนาการและบ้านเหิง

นิทานเรื่อง เด็กชายขนม

เด็กหญิงคนหนึ่งอยู่กับแม่ซึ่งมีอาชีพทำขนมขาย เมื่อแม่ทำขนมเสร็จเด็กหญิงผู้เป็นลูกก็เอาไปเร่ขายในที่ต่าง ๆ ขนมที่ขายมีหลายอย่าง เช่น ขนมเทียน ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวสังเวย ขนมกล้วย ขนมตาล และสอด้ว แม่ของเด็กหญิงบอกรอจึ่งขายได้หมดทุกวัน วันหนึ่งเด็กหญิงขายขนมเหลือห่อสุดท้ายจึงเดินกลับบ้าน ขนมที่เหลือก็จะเก็บไว้กิน เวลานั้นเด็กหญิงมองเห็นสุนัขดมโข้วตัวหนึ่งนอนหมกนางอยู่ที่โคนต้นไม้ เด็กหญิงสงสารจึงโยนขนมห่อสุดท้ายที่เหลือให้กินตั้งแต่วันนั้นมา สุนัขตัวนั้นก็เดินตามเด็กหญิงไปขายขนมทุกวัน เด็กหญิงก็ให้ขนมมันกินทุกวัน วันหนึ่งเด็กหญิงขายขนมหมดก็เดินกลับบ้านสุนัขก็เดินตามมาส่ง ผู้รายคนหนึ่งจึงได้เห็นเด็กหญิงขายขนมได้เงินมากทุกวัน จึงมาคอยดักรออยู่ตรงทางเปลี่ยว พอเด็กหญิงเดินมาถึงก็ขู่ว่าเงิน สุนัขจึงกระโดดกัดผู้รายจนต้องวิ่งหนีไป เด็กหญิงจึงกลับบ้านเล่าเรื่องให้แม่ฟัง แม่จึงให้เลี้ยงสุนัขตัวนั้นไว้ในบ้าน มันก็ตามเด็กหญิงไปขายขนมทุกวันและไม่มีใครกล้าทำอันตรายเด็กหญิงอีกเลย

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง การฟังนิทานบันเหิงแฝงคติธรรม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังสิ่งบันเทิง ช่วยให้เกิดความคิด ความสนุกสนาน และเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์

๑. ฟังเรื่องบันเหิงแฝงคติธรรมแล้วสามารถอภิปรายข้อคิด สรุปเรื่องและตอบคำถามได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง เด็กชายฉนม

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง เด็กชายฉนม จากแบบการเจ้านิทานดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายหาข้อคิดจากเรื่องที่ได้อ่านและตอบคำถาม

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการ เล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง แก้วชายฉอม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการ เล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- ปริศนาคำทาย
- คำกลอน "สุนัข"

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำปริศนาคำทายมาให้นักเรียนทาย คือ "ขนมอะไรเอ๋ย ชื่อเหมือนของใช้ จุกแล้วมีไฟ ให้แสงสว่างได้" (ขนมเทียน)

"ขนมอะไรเอ๋ย เห็นวหนึบหนับ สามารถจับลอกออกได้เป็นแผ่น ๆ" (ขนมชั้น)
เมื่อนักเรียนตอบถูก ครูชมเชยและบอกว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานให้นักเรียนฟังเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับขนม และมีขนมที่นักเรียนทายถูกอยู่ในนิทานที่ครูจะเล่าด้วย เมื่อคุณครูเล่าจบช่วยตั้ง - ชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วย

๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่า ในนิทานมีตัวละครคือ แม่ น้อย นุ้ย และสุนัข ให้นักเรียน ทำท่าทาง ดังนี้

น้อย - ทำท่าเดินกระเด้งกระຈจากชายฉอม ร้องชายฉอมหลาย ๆ อย่าง เชิญชวนให้คนมาซื้อ

แม่ - ทำท่าทางกำลังทำขนมหลาย ๆ อย่าง เช่น ทำท่าพักไฟ ทำท่าห่อขนม

นุ้ย - ทำท่ามากอดกั๊กซุ่มน้อย และทำท่าจู้เอาเงิน ทำท่าตกใจวิ่งหนี

สุนัข - ทำท่าเห่าเสียงสุนัข ทำท่าเดินทำท่าดมกลิ่น

ครูเริ่มเล่นิทาน

มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ น้อย อยู่กับแม่ซึ่งมีอาชีพทำขนมขาย เมื่อแม่ทำขนมเสร็จแล้ว น้อยจะนำขนมที่แม่ทำออกไปขายตามท้องทางๆ เพื่อจะได้มารายได้มาส่งให้น้อยเรียนหนังสือ

(ทำให้น้อยกระตือรือร้นจากชายขนม)

ขนมที่น้อยนำไปขายมีหลายอย่าง เช่น ขนมเทียน ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวสังขยา แม่ของน้อยทำขนมอร่อยมาก ขนมที่แม่ทำจึงขายดีมากเกือบทุกวัน

(ทำท่าแมกำลังทำขนมต่าง ๆ)

วันหนึ่ง น้อยขายขนมเหลือเพียงข้าวเหนียวสังขยาห่อสุดท้าย จึงเดินกลับบ้านตั้งใจว่าขนมที่เหลือจะเก็บเอาไว้ไปกินที่บ้าน ในระหว่างที่เดินทางกลับบ้าน น้อยพบสุนัขตัวหนึ่งนอนอยู่

(ทำให้น้อย เดินกระตือรือร้นจากกลับบ้านแล้วพบสุนัขนอนอยู่โคนไม้ข้างทาง)

น้อยเห็นสุนัขตัวนั้น นอนมองน้อยด้วยสายตาระหอย ร่างกายของมันก็นุ่มนิ่ม แทบจะไม่มีแรงลุกเดินไปไหน แต่มันก็ยังกระดิกหางเมื่อเห็นน้อยไปหยุดยืนดูมัน น้อยสงสัยมากและคิดว่า

"โถน่าสงสัยจัง เจ้าคงหิวมากจนกระดิกหางแรงเชียว" เขาจึงหยิบข้าวเหนียวสังขยาห่อสุดท้ายที่เหลือ แะใบทองดอก ยื่นให้สุนัขตัวนั้นกิน สุนัขตัวนั้นก็กินขนมที่น้อยส่งให้มัน

(ทำให้น้อยแะขนมยื่นให้สุนัขกิน)

ตั้งแต่นั้นมาเวลาที่น้อยเดินไปเฝ้าขายขนมที่ใด สุนัขตัวนั้นก็เดินตามน้อยไปทุกหนทุกแห่ง และน้อยก็จะเหลือขนมไว้ให้สุนัขตัวนั้นกินทุกวัน

(ทำให้น้อยเดินขายขนม และหยิบขนมให้สุนัขกินทุกวัน)

อยู่มาวันหนึ่ง น้อยขายขนมหมดแล้ว ก็เดินทางกลับบ้านมีสุนัขตัวเดิมเดินตามมาส่งน้อย ขณะที่น้อยกำลังเดินมาตามถนน ใจมีผู้รายคนหนึ่งมาขึ้นจากรถน้อยอยู่กลางทางตรงที่เปลี่ยว เขาได้ตามสังเกตน้อยอยู่หลายวัน เห็นว่าน้อยขายขนมหมดได้เงินกลับบ้านทุกวัน จึงมาดักอยู่จะจีเอาเงินของน้อย

(ทำท่าผู้รายคอยแอบจ้องมองว่าน้อยเดินมาถึงตรงที่ตนดักอยู่หรือยัง)

เมื่อน้อยเดินมาถึงตรงทางเปลี่ยวที่ผู้ร้ายคอยซุ่มอยู่ ผู้ร้ายก็ตรงเข้าไปขวางหน้าน้อยไว้ ไข่มุกจี้ชูให้น้อยส่งเงินที่ขายขนมไค้ทั้งหมดมาให้ "เจียบ ๆ นะนั่งหนู ส่งเงินมา"

(ทำท่าผู้ร้ายไข่มุกจี้ชูให้น้อยเพื่อจะเอาเงินของน้อย)

น้อยตกใจมากด้วยความกลัว น้อยจึงส่งเงินให้กับผู้ร้ายคนนั้น พอผู้ร้ายตัวที่มากับน้อยเห็น ก็กระโดดเข้ากั๊วของน้อย ผู้ร้ายตกใจมาก ปล่อยเงินที่น้อยส่งให้ยกมือถอยห่าง ซึ่งเป็นผลดีเหลือคัลล ดุสน์สนักหัวกักไ้ยอมปล่อย ผู้ร้ายกลัวสะบัดขาหลุดจากปากสุนัขไ้ก็วิ่งหนีไป

(ทำท่าผู้ร้ายยกมือถอยห่างที่สุนัขกักไ้สะบัดขาวิ่งหนีไป)

น้อยจึงพาสุนัขตัวที่ช่วยเหลือน้อย กลับไปบ้านด้วยแล้วเล่าเรื่องให้น้อยถูกผู้ร้ายจี้เอาเงิน แล้วสุนัขตัวนี้ช่วยไว้ให้แม่ฟังพร้อมทั้งบอกกับแม่ว่า "แม่ขา น้อยจะขอเลี้ยงสุนัขตัวนี้ไว้ที่บ้านเพราะมัน ช่วยเหลือน้อย น้อยรักมัน เราจะเป็นเพื่อนกัน"

(ทำท่าน้อยขอรองแม่ให้เลี้ยงสุนัขไว้ที่บ้าน)

แม่ก็อนุญาตให้น้อยเลี้ยงสุนัขตัวนั้นไว้ที่บ้าน เวลานั้นน้อยไปขายขนมสุนัขก็จะตามน้อยไปด้วย ทุกวัน จึงไม่มีใครกล้ามาทำอันตรายน้อยอีกเลย

(ทำท่าน้อยเดินขายขนมและมีสุนัขเดินตามและท่องกลอนเกี่ยวกับสุนัข)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ คือ

- ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อนิทานเรื่องนี้ว่าควรชื่ออะไร
- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อสุภาษิตในนิทานเรื่องนี้
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใด

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กชายขนม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- ปริศนาคำทาย
- คำกลอน "สุนัข"
- หุ่นเชิดมือ เด็กผู้หญิง แม่ น้อย นู๋ราย และสุนัข

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำปริศนาคำทายมาให้นักเรียนทายคือ "ขนมอะไรเอ๋ย ชื่อเหมือนของใจ จุกแล้วมีไฟ ให้แสงสว่างได้" (ขนมเทียน) "ขนมอะไรเอ๋ย เห็นยวนิบหนับสามารถจับลอกออกได้ เป็นแผ่น ๆ " (ขนมชั้น) เมื่อนักเรียนตอบถูกครูชมเชยและบอกว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานให้นักเรียนฟัง เรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับขนม และมีขนมที่นักเรียนทายถูกอยู่ในนิทานที่ครูจะเล่าด้วย เมื่อครูเล่าจบช่วยตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วย

๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่า ในนิทานมีตัวละครคือ แม่ น้อย นู๋ราย และสุนัข พร้อมทั้งเชิดหุ่นให้นักเรียนดูทีละตัว

ครูเริ่มเล่านิทาน

มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ น้อย อยู่กับแม่ซึ่งมีอาชีพทำขนมขายเมื่อแม่ทำขนมเสร็จแล้ว น้อยจะนำขนมที่แม่ทำออกไปขายตามที่ต่าง ๆ เพื่อช่วยแม่หารายได้มาส่งให้น้อยเรียนหนังสือ

(เชิดหุ่นน้อยกระโดดกระโดดจากชายขนม)

ขนมที่น้อยนำไปขายมีหลายอย่าง เช่น ขนมเทียน ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวสังขยา แม่ของน้อยทำขนมอร่อยมาก ขนมที่แม่ทำจึงขายดีหมดเกือบทุกวัน

(เชิดหุ่นแม่อำลึงทำขนมต่าง ๆ และน้อยคอยช่วยทำงาน)

วันหนึ่งน้อยขายขนมเหลือเพียงข้าวเหนียวสังขยาห่อสุดท้าย จึงเดินกลับบ้านตั้งใจว่าขนมที่เหลือจะเก็บเอาไว้กินที่บ้าน ในระหว่างที่เดินทางกลับบ้าน น้อยพบสุนัขตัวหนึ่งนอนอยู่โคนไม้ใกล้ทางเดิน

(เชิดหุ่นน้อยเดินกระเตี้ยลกระจากกลับบ้านและพบสุนัขนอนอยู่โคนไม้ข้างทาง)

น้อยเห็นสุนัขตัวนั้นนอนมองน้อยด้วยสายจระหอยร่างกายของมันผอมโซ แทบจะไม่มีแรงลุกเดินไปไหน แต่มันก็ยังกระดิกหางเมื่อเห็นน้อยไปหยุดยืนดูมัน น้อยสงสัยว่ามันมาก และคิดว่า

"โอ นาสงสารจัง เจ้าคงหิวมากสินะ คูชินอนหมดแรงเชียวนะ" เขาจึงหยิบข้าวเหนียวสังขยาห่อสุดท้ายที่เหลือ แะใบตองออกยื่นให้สุนัขตัวนั้นกินสุนัขตัวนั้นก็กินขนมที่น้อยส่งให้มัน

(เชิดหุ่นน้อยยื่นขนมให้สุนัข)

ตั้งแต่นั้นมา เวลาที่น้อยเดินไปเร่ขายขนมที่ใด สุนัขตัวนั้นก็จะได้ตามน้อยไปทุกหนทุกแห่ง และน้อยก็จะเหลือขนมไว้ให้สุนัขตัวนั้นกินทุกวัน

(เชิดหุ่นน้อยเดินขายขนมและหยิบขนมให้สุนัขกินทุกวัน)

อยู่มาวันหนึ่งน้อยขายขนมหมดแล้วก็เดินทางกลับบ้าน มีสุนัขตัวเดิมเดินตามมาส่งน้อย ขณะที่น้อยกำลังเดินมาตามถนนได้มีผู้รายคนหนึ่งมาขึ้นดักน้อยอยู่กลางทางตรงที่เปลี่ยว เขาได้ตามสังเกตน้อยอยู่หลายวันเห็นว่าน้อยขายขนมหมดก็เดินกลับบ้านทุกวัน จึงมาดักจะจ้เอาเงินของน้อย

(เชิดหุ่นผู้รายคอยแอบจ้องมองดูน้อยเดินมาถึงตรงที่ตนดักอยู่หรือยัง)

เมื่อน้อยเดินมาถึงตรงทางเปลี่ยวที่ผู้รายคอยจ้องอยู่ ผู้รายก็ตรงเข้าไปขวางหน้าน้อยไว้ ไข่มุกจี้ไข้ให้น้อยส่งเงินที่ขายขนมได้ทั้งหมดเอามาให้ "เงียม ๆ นะนี่หนู ส่งเงินมา"

(เชิดหุ่นผู้รายไข่มุกจี้ให้น้อยเพื่อจะเอาเงินของน้อย)

น้อยตกใจมาก ด้วยความกลัวน้อยจึงส่งเงินให้กับผู้ร้ายคนนั้น พอที่สุนัขตัวที่มากับน้อยเห็น ก็กระโดดเข้ากั๊วขาของผู้ร้าย ผู้ร้ายตกใจมาก ปลอมเงินที่น้อยส่งให้ยกมือออกมาซึ่งเป็นแผลเลือดไหลสุนัข สะบัดหัวกักไม่ยอมปล่อย ผู้ร้ายกลัวสะบัดขาหลุดจากปากสุนัขก็วิ่งหนีไป

(เช็ดหน้าผู้ร้ายทำท่าบาคเจ็บที่ถูกสุนัขกัดและวิ่งหนีไป)

น้อยจึงพาสุนัขตัวที่ช่วยเหลือน้อยกลับไปบ้านด้วยแล้วเล่าเรื่องทั้งหมดให้ผู้ร้ายฟังผู้ร้ายจึงเอาเงิน แล้วสุนัขตัวนี้ช่วยไว้ให้แม่ฟัง พร้อมทั้งบอกกับแม่ว่า "แม่ชาน้อยจะขอเลี้ยงสุนัขตัวนี้ไว้ที่บ้านเพราะมัน ช่วยเหลือน้อย น้อยรักมัน เราจะเป็นเพื่อนกัน"

(เช็ดหน้าน้อยขอรองแม่ ให้เลี้ยงสุนัขไว้ที่บ้าน)

เมื่ออนุญาตให้น้อยเลี้ยงสุนัขตัวนี้ไว้ที่บ้าน เวลานั้นน้อยไปขายขนม สุนัขก็จะตามน้อยไปด้วยทุกวัน จึงไม่มีใครกล้ามาทำอันตรายน้อยอีกเลย

(เช็ดหน้าน้อยเดินขายขนมและมีสุนัขเดินตามและท่องกลอนเกี่ยวกับสุนัข)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบคือ

- ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อนิทานเรื่องนี้ว่า ควรชื่ออะไร
- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อสุนัขในนิทานเรื่องนี้
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใดบ้าง

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กชายขนม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น

- เนื้อเรื่อง
- ปริศนาคำทาย
- คำกลอน "สุนัข"
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องในนิทาน จำนวน ๘ ภาพ

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูนำปริศนาคำทาย มาให้นักเรียนทาย คือ "ขนมอะไรเอ๋ย ชื่อเหมือนของไร่ จุกแล้วมีไฟ ให้แสงสว่างได้" (ขนมเทียน) "ขนมอะไรเอ๋ย เหนียวเหนี้ยบริบสามารถจับลอกออกได้ เป็นแผ่น ๆ " (ขนมชั้น) เมื่อนักเรียนตอบถูกครูชมเชย และบอกว่าวันนี้ครูจะเล่นนิทานให้นักเรียนฟัง เรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับขนม และมีขนมที่นักเรียนทายถูก อยู่ในนิทานที่ครูจะเล่าด้วย เมื่อครูเล่าจบช่วยตั้งชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วย

๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่าในนิทานมีตัวละคร คือ แม่ น้อย นุ้ย และสุนัข พร้อมแสดงภาพตัวละครให้นักเรียนดูทีละตัว

ครูเริ่มเล่นนิทาน

มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ น้อย อยู่กับแม่ซึ่งมีอาชีพทำขนมขาย เมื่อแม่ทำขนมเสร็จแล้ว น้อยจะนำขนมที่แม่ทำออกไปขายตามที่ต่าง ๆ เพื่อช่วยแม่หารายได้มาส่งให้น้อยเรียนหนังสือ

(ภาพที่ ๑ น้อยไปรับขนมจากแม่ซึ่งกำลังเตรียมใส่กระจกไว้ให้สำหรับนำไปขาย)

ขนมที่น้อยนำไปขายมีหลายอย่าง เช่น ขนมเทียน ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวสังขยา
และของเบเกอรี่อีกหลายอย่าง น้อยก็เอาทั้งขายก็หมดเกือบทุกวัน

(ภาพที่ ๒ น้อยไปเร่ขายขนมต่าง ๆ หลายอย่าง มีคนมาซื้อขนมขายหมดทุกวัน)

วันหนึ่ง น้อยขายขนมเหลือเพียงข้าวเหนียวสังขยาห่อสุกท้ายจึงเดินกลับบ้าน ตั้งใจว่าขนมที่เหลือ
จะเก็บเอาไว้ไปกินที่บ้าน ในระหว่างที่เดินทางกลับบ้าน น้อยพบสุนัขตัวหนึ่งนอนอยู่โคนไม้ข้างทางเดิน
น้อยเห็นสุนัขตัวนั้นนอนของน้อยด้วยสายตาระเหย ร่างกายของมันก็ผอมโซแทบจะไม่มีแรงลุกเดินไปไหน
แต่มันก็ยังกระดิกหางเมื่อเห็นน้อยไปหยุดยืนดูมัน น้อยสงสารมันมาก และคิดว่า "โธ่สงสารจัง เจ้าคง
หิวมากสินะ คูชินอนหมดแรงเชียว" เขาจึงหยิบข้าวเหนียวสังขยาห่อสุกท้ายที่เหลือแกะใบทองออก ยื่นให้
สุนัขตัวนั้นกิน สุนัขตัวนั้นก็กินขนมที่น้อยส่งให้มัน

(ภาพที่ ๓ น้อยยื่นขนมให้สุนัขกิน)

ตั้งแต่นั้นมา เวลาที่น้อยเดินไปเร่ขายขนมที่ใด สุนัขตัวนั้นก็จะเดินตามน้อยไปทุกวัน และน้อย
ก็จะเหลือขนมไว้ให้สุนัขตัวนั้นกินทุกวัน

อยู่มาวันหนึ่ง น้อยขายขนมหมดแล้วก็เดินทางกลับบ้าน ปีสุนัขตัวเดิมเดินตามมาส่งน้อย ขณะที่น้อย
กำลังเดินมาตามถนน ได้มีผู้รายคนหนึ่งมาขึ้นตักน้อยอยู่กลางทางตรงที่เปลี่ยว เขาได้ตามสั่งเกตน้อยอยู่
หลายวัน เห็นว่าน้อยขายขนมหมด ได้เงินกลับบ้านทุกวันจึงมาตักจะจีเอาเงินของน้อย

(ภาพที่ ๔ ผู้รายมาแอบดูน้อย เห็นน้อยได้เงินจากการขายขนมทุกวันก็มาตักคอยจีเอาเงินน้อย)

เมื่อน้อยเดินมาถึงตรงทางเปลี่ยวที่ผู้รายคอยข่มขู่ ผู้รายก็ตรงเข้าไปขวางหน้าน้อยไว้ และ
ใช้มีดชี้ให้น้อยส่งเงินที่ขาย ขนมทั้งหมดเอามาให้ "เงี้ยบ ๆ นะนี่หนู ส่งเงินมา"

(ภาพที่ ๕ ผู้รายใช้มีดข่มขู่เพื่อจะเอาเงินของน้อย สุนัขตัวที่ตามน้อยมาทุกวันตรงเข้ากัดผู้ราย)

น้อยตกใจมากด้วยความกลัว น้อยจึงส่งเงินให้กับผู้รายคนนั้น พอที่สุนัขที่มากับน้อยเห็น
ก็กระโดดเข้ากัดขาของผู้ราย ผู้รายตกใจมากปล่อยเงินที่น้อยส่งให้ ยกมือกุมขาซึ่งเป็นแผลมีเลือดไหล
สุนัขสะบัดหัวกัดไม่ยอมปล่อย ผู้รายกลัวสะบัดขาหลุดจากปากสุนัขได้วิ่งหนีไป

(ภาพที่ ๖ ผู้รายได้รับบาดเจ็บที่ถูกสุนัขกัด และวิ่งหนีไป)

น้อยจึงพาสุนัขตัวที่ช่วยเหลือน้อยกลับไปบ้านควย แล้วเล่าเรื่องที่น้อยถูกผู้ร้ายจี้เอาเงิน แล้วสุนัขตัวนี้ช่วยไว้ให้แม่ฟัง พร้อมทั้งบอกกับแม่ว่า "แม่ขา น้อยจะขอเลี้ยงสุนัขตัวนี้ไว้ที่บ้าน เพราะมันช่วยเหลือน้อย น้อยรักมัน เราจะเป็นเพื่อนกัน"

(ภาพที่ ๗ น้อยเล่าเรื่องที่โดนผู้ร้ายจี้ให้แม่ฟัง และขออนุญาตแม่เลี้ยงสุนัขไว้ในบ้าน แม่ก็อนุญาตให้เลี้ยง)

เมื่ออนุญาตให้น้อยเลี้ยงสุนัขตัวนั้นไว้ที่บ้าน เวลานั้นน้อยไปขายขนมสุนัขก็จะตามน้อยไปด้วยทุกวัน จึงไม่มีใครกล้ามาทำอันตรายน้อยอีกเลย

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

- ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อนิทานเรื่องนี้ว่า ควรทำอะไร
- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ให้นักเรียนตั้งเรื่อง สุนัขในนิทานเรื่องนี้
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใดบ้าง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง แก้วขายขนม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- นักร้อง
- ปริศนาคำทาย
- ค่ำกลอน "สุนัข"

การดำเนินการเล่า

๑. ผู้นำ ครูนำปริศนาคำทาย มาให้นักเรียนทาย คือ "ขนมอะไรเอ๋ย ชื่อเหมือนของใช้ จุดแล้วมีไฟให้แสงสว่างได้ (ขนมเทียน) "ขนมอะไรเอ๋ย เห็นวุ้นหนึบหนับสามารถจับลอกออกได้เป็นแผ่น ๆ" (ขนมชั้น) เมื่อนักเรียนตอบถูกครูชมเชยและบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานให้นักเรียนฟังเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับขนม และมีขนมที่นักเรียนทายถูกอยู่ในนิทานที่ครูจะเล่าด้วย เมื่อคุณครูเล่าจบนักเรียนช่วยกันชื่อนิทานเรื่องนี้ด้วย

๒. ชั้นเล่า ครูบอกว่าในนิทานมีตัวละคร คือ แม่ น้อย นุ้ย และสุนัข

ครูเริ่มเล่านิทาน

มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง น้อย อยู่กับแม่ซึ่งมีอาชีพทำขนมขาย เมื่อแม่ทำขนมเสร็จแล้ว น้อยจะนำขนมที่แม่ทำออกไปขายตามที่ต่าง ๆ เพื่อช่วยแม่หารายได้มาส่งให้น้อยเรียนหนังสือ ขนมที่น้อยนำไปขายมีหลายอย่าง เช่น ขนมเทียน ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวสังขยา ขนมกล้วย ขนมตาล และขนมสอด้ว แม่ของน้อยทำขนมอร่อยมาก ขนมที่แม่ทำจึงขายดีหมดเกือบทุกวัน วันหนึ่งน้อยขายขนมเหลือเพียงข้าวเหนียวสังขยาห่อสุกท้าย จึงเดินกลับบ้านตั้งใจว่าขนมที่เหลือจะเก็บไว้ไปกิน

ที่บ้าน ในระหว่างที่เดินทางไปบ้านน้อยพบสุนัขตัวหนึ่งนอนอยู่โคนไม้ข้างทางเดิน น้อยเห็นสุนัขตัวนั้นนอนมองน้อยด้วยสายตาระห้อยวางถ่มน้ำลายมึนๆ โห่เห่า ไม่มีแรงลุกเดินไปไหน แต่มันก็ยังกระดิกหางเมื่อเห็นน้อยไปหยุดยืนดูมัน น้อยส่งสารมันมากและคิดว่า "โง่เง่าส่งสารจัง เจ้าคงหิวมากซินะ คูรีนอนหนักแรงเชียว" เขาจึงหยิบข้าวเหนียวสังขยาห่อสุกห้อยที่เหลือ แปะใบทองออกยื่นให้สุนัขตัวนั้นกิน สุนัขตัวนั้นก็กินจนพินาศน้อยส่งให้มัน ทั้งนี้นับมาเวลาที่น้อยเดินไปเฝ้าชายชนมที่โคสุนัขตัวนั้นก็เดินตามน้อยไปทุกวัน และน้อยก็จะเหลือขนมไว้ให้สุนัขตัวนั้นกินทุกวัน

อยู่มาวันหนึ่ง น้อยชายชนมหมดแก้วก็เดินทางกลับบ้าน มีสุนัขตัวเดิมเดินตามมาส่งน้อย ขณะที่น้อยกำลังเดินมาตามถนนได้มีผู้ร้ายคนหนึ่งมาขึ้นดักน้อยอยู่กลางทางตรงที่เปลี่ยว เขาได้ตามสังเกตน้อยอยู่หลายวันเห็นว่าน้อยชายชนมหมดแก้วเงินกลับบ้านทุกวัน จึงมาคิดจะจีเอาเงินของน้อย เมื่อน้อยเดินมาถึงตรงทางเปลี่ยวที่ผู้ร้ายคอยซุ่มอยู่ ผู้ร้ายก็ตรงเข้าขวางหน้าน้อยไว้ให้มีคดียุทธ์ให้น้อยส่งเงินที่ชายชนมมาให้ "เจียบ ๆ นะมันหนู ส่งเงินมา" น้อยตกใจมากด้วยความกลัว น้อยจึงส่งเงินให้กับผู้ร้ายคนนั้น พอที่สุนัขตัวที่มากับน้อยเห็นก็กระโดดเข้ากั๊กขาของผู้ร้าย ผู้ร้ายตกใจมากปล่อยเงินที่น้อยส่งให้ยกมือกุมขาคือเป็นแผลมีเลือดไหล สุนัขสะบัดหัวกัดไต่บอมปล่อย ผู้ร้ายกลัวจะบาดเจ็บหลุดจากปากสุนัขได้ก็วิ่งหนีไป น้อยจึงพาสุนัขตัวที่ช่วยเหลือน้อยกลับไปบ้านด้วย แล้วเล่าเรื่องที่น้อยถูกผู้ร้ายจีเอาเงินแล้วสุนัขตัวนี้ช่วยไว้ให้แม่ฟัง พร้อมทั้งบอกกับแม่ว่า "แม่ขา น้อยจะขอเลี้ยงสุนัขตัวนี้ไว้ที่บ้านเพราะมันช่วยเหลือน้อย น้อยรักมันเราจะเป็นเพื่อนกัน" แม่ก็อนุญาตให้น้อยเลี้ยงสุนัขตัวนั้นไว้ที่บ้าน" เวลานั้นน้อยไปชายชนม สุนัขก็จะตามน้อยไปด้วยทุกวัน จึงไม่มีใครกล้ามาทำอันตรายน้อยอีกเลย

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเพื่อทบทวนเนื้อเรื่องที่เล่าดังนี้

- ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อนิทานเรื่องนี้ว่าควรชื่ออะไร
- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อสุนัขในนิทานเรื่องนี้
- นิทานเรื่องนี้ให้คติในเรื่องใดบ้าง

คำถามสุนัข

หมาเป็นเพื่อนที่มีความซื่อสัตย์	จำได้แน่ชัดกลิ่นเสียงเจ้าของ
หน้าที่เฝ้าบ้านใครผ่านแหว่ง	ไม่วางเจ้าของเห่ากองเสียงดัง

ประเภทการฟังเพื่อไต่กรายละเอียด

นิทานเรื่อง ที่กลางเมือง

ชาวบ้านนอกคนหนึ่ง วันหนึ่งแบกไผ่น้ำผึ้งเข้าไปในเมืองหลวง เมื่อเดินไปตาม
ถนนมาถึงวัดบ้านเมืองอยู่ เมื่อถึงวัดคนหนึ่งจับเอาไผ่น้ำผึ้งนั้นไป น้ำผึ้งตก
น้ำผึ้งตกของดอยบนถนน แล้ววันใดวันน้ำผึ้งก็มาขึ้นน้ำผึ้งเป็นกลุ่มใหญ่ จึงจากเห็นคนมา
ตลอดถนนแล้ววัน แล้ววันหนึ่งเห็นจึงจากวิ่งมาถูบ ฝ่ายหมาแมวเห็นแล้ววิ่งไล่ไป
เจ้าของแมวเห็นแมววิ่งตามไปโลกใจดีหมา ฝ่ายเจ้าของหมาเห็นคนขึ้นก็โกรธ
จึงเกิดทะเลาะเป็นปากเสียงกันขึ้นกับเจ้าของแมว ทางคนทางเลี้ยงก็ไม่ว่าเกิดหา
กันต่าง ๆ จนถึงกับตีกันขึ้น ข้างหนึ่งผู้ใดโลกไปบอกพวกพ้องยกกันมาตีออกข้างหนึ่งก็ยก
ออกมาต่อสู้ เป็นเหตุใหญ่โต ฝ่ายเจ้าของหมาฝ่ายละหลาย ๆ คน ไกร ๆ หรือเล่นนั้น
จะเข้หาหมาปรามจับกุมอะไรก็ได้ เพราะกำลังตีกันจนเหนื่อยคลายก็เกิดที่กลางเมือง
ถึงกับทหารต้องยกเป็นกองมาปรามปราม จับเอาคู่วิวาตนั้นไปไต่สวนทั้งสองฝ่าย

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง ผลเสียของการทะเลาะวิวาท
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความศึกรวบยอก

การฟังคำแนะนำ คือการจับวันตคนในคำแนะนำไก่อยงครบนถวนและปฏิบัติไก่อถวอง

จุดประสงค

๑. ฟังเรื่อที่กาหนดให้แล้วสามารถอธิบายแสดงความคิดเห็นได้ และสรูปเป็นประโยคสั้น ๆ ในหัวขอ ผลเสียของการทะเลาะวิวาทได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อ คีกกกลางเมือง

กิจกรรมการเรียน

๑. ให้นักเรียนฟังนิทาน เรื่อ คีกกกลางเมือง จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนสรูป แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามจากเนื้อเรื่อในนิทานที่ไก่อฟังและสรูปผลเสียของการทะเลาะวิวาท

บทประเมินผล - สัองกตการใไรภมทาทางใบทบอบคำถามแส้บความศึดเห็น
 แลสรูปใใจความสำคัญจากนิทานที่น.ร ไก่อฟัง
 - ทรจลสัองบจากแบบบคดสัองบ

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทาน เรื่อง ศีกกกลางเมือง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงจิ้งจก เพลงแมวทะโมน เพลงแมลงวัน

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูและนักเรียนสนทนากันถึงเรื่อง การทะเลาะวิวาท ว่าดีหรือไม่ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่นนิทานเรื่อง ศีกกกลางเมือง ให้นักเรียนฟัง ครูจะให้นักเรียนช่วยกันสรุปแสดงความคิดเห็น

๒. ขั้นเล่า ครูให้นักเรียนทำท่าทาง เป็นตัวละครในนิทาน คือ ชายบ้านนอก แมว สุนัขจิ้งจก แมลงวัน เจ้าของแมว เจ้าของสุนัข ดังนี้

ชายบ้านนอก - ทำท่าแบกไหน้ำผึ้งชมเมือง ทำท่าถูกรถเฉี่ยวหล่ม

แมลงวัน - ทำท่าบิน โดยใช้มือทั้งสองข้างงอแขน กระดิกนิ้วทั้ง ๕ นิ้ว

จิ้งจก - ทำท่าคลานโดยใช้มือยันไปข้างลำตัว งอแขนทั้งสอง เอียงซ้ายและขวา ขยับมือไปมาทั้งสองข้าง และร้องเพลงจิ้งจก

แมว - ทำท่าแมว โดยใช้มือป้องไว้ข้างแก้ม และส่งเสียงเหมียว เหมียว

สุนัข - ทำท่ากระโจนโดยใช้มือตะครุบไปข้างหน้า (ร้องเพลงแมวทะโมน ทำท่าแมวและสุนัขไปพร้อม ๆ กัน)

เจ้าของแมวและเจ้าของหมา - ทำท่าโกรธ ชี้น้ำกันและกัน ทำท่าทะเลาะกันทำท่าที่สุนัข

ทหาร - ทำท่าตามปราม และจับกุมคนที่ทะเลาะกัน

ครูเริ่มเล่านิทาน

ชายบ้านนอกคนหนึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองหลวง เพื่อมาเยี่ยมญาติของเขา เขาได้แบก
ไหน้ำผึ้งมาด้วยเพื่อนำมาฝากญาติที่อยู่ในเมืองหลวง

(ทำท่าชายชาวนา กำลังแบกไหน้ำผึ้ง)

ขณะที่เดินไปตามถนนในเมือง เขาเหนื่อยมากเพราะในเมืองหลวงมีบ้านเรือนสวยงามใหญ่โต
ผู้คนเดินไปมากันขวักไขว่ ทุกคนแต่งตัวสวยงาม บนถนนหนทางก็มีรถแล่นไปมา มีพ่อค้า แม่ค้าขายของ
หลายอย่าง ร้านค้าก็ประดับประดาสวยงามน่าซื้อสินค้าต่าง ๆ

(ทำท่าชายบ้านนอกที่เหนื่อยที่เห็นบ้านเรือนใหญ่โต เห็นรถแล่นไปมา)

ชายบ้านนอกเดินชมบ้านเมืองเพลินอยู่นั้น เผลอมีรถคันหนึ่งแล่นมาเฉี่ยวโคนขาของเขา เขา
ตกลงไหน้ำผึ้งที่เขาแบกมาตกแตก คนที่ขับรถได้จอดและรับชายบ้านนอกไปหาหมอ

(ทำท่าชายบ้านนอกที่เศร้า เพราะรถเฉี่ยว)

น้ำผึ้งที่หกนอง เต็มพื้นถนนส่งกลิ่นหอมหวาน แผลงวันไถ่กลืนน้ำผึ้งจึงพากันบินมารุมกินน้ำผึ้ง
เป็นกลุ่มใหญ่

(ทำท่าแมลงวันบินมารุมกินน้ำผึ้งที่หกอยู่)

จึงจกที่เกาะอยู่ตามบ้านเรือนเห็นแมลงวันพากันกินน้ำผึ้งกลุ่มใหญ่ก็ลงมากอดกินแมลงวัน ซึ่ง
กำลังกินน้ำผึ้งอยู่

(ทำท่าจิ้งจกคอดกินแมลงวัน)

แมวตัวหนึ่งเห็นจิ้งจกกำลังคอดกินแมลงวันอยู่ก็ตรงมาตะครุบจิ้งจกซึ่งกำลังคอดแมลงวันอยู่

(ทำท่าแมวตะปบจิ้งจก)

หมาเดินอยู่หน้าบ้านเห็นแมวออกมาตะปบจิ้งจก หมาก็กระโจนเข้ามาไล่แมว แมวตกใจ
ร้อง"เหมียว เหมียว"วิ่งหนีหมา

(ทำท่าหมากระโจนไล่แมว)

ฝ่ายเจ้าของแมวเห็นหมาไล่แมวของคนที่ไปพอใจ หิบบไม่ออกมาไล่ตีหมา หมาก็ร้อง "เอง
เอง"

(ทำท่าเจ้าของแมวตีหมา)

เจ้าของหมาได้ยินเสียงหมาร้องก็ออกมาดูเห็นเจ้าของแมวตีหมาของคนก็โกรธมาก ร้องทวาด
ว่า "นี่เธอเรื่องอะไรมาตีหมาของฉัน มันจะมากไปแล้วนะ" เจ้าของแมวก็ตอบว่า "ก็หมาวายร้าย
ของเธอขี้นมาไล่กัดแมวของฉัน ทำไมเธอไม่ดูแลมันให้ดี"

(ทำท่าเจ้าของหมากับเจ้าของแมวตีหน้าต่อกันและกัน)

จนในที่สุดก็ทะเลาะกันทางคนต่างไม่ยอมแพ้ เกิดทำร้ายและต่อกัน เจ้าของแมวสู้เจ้าของหมา
ไม่ได้ ก็ไปตามพวกของคนออกมาช่วย เจ้าของหมาก็ชวนพวกของคนออกมาสู้กันอีก เรื่องได้ลุกลาม
ใหญ่โตเกิดเป็นศึกกลางเมือง

(ทำท่าคนทะเลาะกัน)

ทางคนที่ต่างได้รับบาดเจ็บ ล้มตายข้างละหลาย ๆ คน เพราะต่างจับอาวุธมาต่อสู้กัน ไม่มีใคร
ห้ามปรามได้ ในขณะที่กำลังตีกันอยู่นั้น ทหารได้ยกกองทัพบาปราบปราม จับคู่วิวาห์ทั้งสองคือ เจ้าของแมว
และเจ้าของหมาไปไต่สวน

(ทำท่าทหารถืออาวุธมาจับตัวคู่วิวาห์ไป)

ทั้งเจ้าของแมวและเจ้าของหมาถูกไต่สวนมีความผิด ในฐานะก่อการวิวาห์ทำที่บ้านเมืองวุ่นวาย
ต้องรับโทษและเสียเงินเสียทองมากมาย คนทั้งสองสำนึกผิดและยอมรับโทษแต่โดยดี

(ทำท่า เจ้าของแมว เจ้าของหมาถูกจับใส่กุญแจมือ)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ชื่อ ศีกกลางเมือง สอดคล้องกับนิทานหรือไม่เพราะเหตุใด
- อะไรคือต้นเหตุที่ทำให้เกิดศึกกลางเมือง
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนสามารถนำข้อคิดนั้นไปปฏิบัติได้อย่างไร

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง กิ้งกกลางเมือง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงจิ้งจก เพลงแมวทะโยม เพลงแมลงวัน
- หุ่นเชิดมือ แว จิ้งจก หมา ชายบ้านนอก เจ้าของแมว เจ้าของหมา และทหาร

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูและนักเรียนสนทนากันถึงเรื่อง การทะเลาะวิวาท ว่าดีหรือไม่ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่นนิทานเรื่องกิ้งกกลางเมือง ให้นักเรียนฟัง ครูจะให้นักเรียนช่วยกันสรุปแสดงความคิดเห็น

๒. ขึ้นเล่า ครูเชิดหุ่นออกมาทักทายกับนักเรียน และให้นักเรียนทายว่าเป็นตัวอะไร คือแมว สุนัข จิ้งจก แมลงวัน เจ้าของแมว เจ้าของสุนัข ชายบ้านนอก และทหาร

ครูเริ่มเล่นนิทาน

ชายนอกคนหนึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองหลวงเพื่อมาเยี่ยมญาติของเขา เขาได้แบกไหน้ำผึ้งมาด้วย เพื่อนำมาฝากญาติที่อยู่ในเมืองหลวง

(เชิดหุ่น ชายชายนอกทำท่ากำลังแบกไหน้ำผึ้ง)

ขณะที่เดินไปตามถนนในเมือง เขาตื่นตัวมากเพราะในเมืองหลวงมีบ้านเรือนสวยงามใหญ่โต ผู้คนเดินไปมากันขวักไขว่ ทุกคนแต่งตัวสวยงาม มนถนนหนทางมีรถแล่นไปมา มีพ่อค้าแม่ค้าขายของหลายอย่าง ร้านค้าก็ประดับประดาสวยงามน่าอัศจรรย์ต่าง ๆ

(เชิดหุ่นชายชายนอกทำท่าตื่นตัวที่เห็นบ้านเรือนใหญ่โตเห็นรถแล่นไปมา)

ชายบ้านนอกเดินชมบ้านเมืองเพลินอยู่นั้น เมื่ออยู่บริเวณหนึ่งแล่นมาเจียวโคนขาของเขา เขาก็
ล้มลงให้น้ำผึ้งที่เขาแบกมาตกแตก คนขับรถได้จอดรถและรับชายบ้านนอกไปหาหมอ

(เชิดหุ่นชายบ้านนอกหลุม เพราะถูกรถเฉี่ยว)

น้ำผึ้งที่หกนองเต็มพื้นถนนส่งกลิ่นหอมหวาน แมลงวันก็กลืนน้ำผึ้งจึงพากันบินมารุมกินน้ำผึ้ง เป็น
กลุ่มใหญ่

(เชิดหุ่นแมลงวันมากินน้ำผึ้งที่หกอยู่)

จึงจกที่เกาะอยู่ตามบ้านเรือนเห็นแมลงวันพากันมากินน้ำผึ้งกลุ่มใหญ่ ก็ลงมาตอดกินแมลงวัน
ซึ่งกำลังกินน้ำผึ้งอยู่

(เชิดหุ่นจิ้งจกทำท่าตอดกินแมลงวัน)

แมวตัวหนึ่งเห็นจิ้งจกกำลังตอดแมลงวันอยู่ ก็ตรงมาตะครุบจิ้งจกซึ่งกำลังตอดแมลงวันอยู่

(เชิดหุ่นแมวตะปบจิ้งจก)

หมาเดินอยู่ในบ้านเห็นแมวออกมาตะปบกัดจิ้งจก หมาก็กระโดดเข้ามาไล่แมว แมวตกใจร้อง
"เหมียว เหมียว" วีนหนีหมา

(เชิดหุ่นหมากระโจนไล่แมว)

ฝ่ายเจ้าของแมวเห็นหมาไล่แมวของมันก็พอใจ หยิบไม้ออกมาไล่ตีหมา หมากร้อง "เอ
เอง"

(เชิดหุ่นเจ้าของแมวตีหมา)

เจ้าของหมาได้ยินเสียงหมาร้องก็ออกมาดู เห็นเจ้าของแมวตีหมาของมันก็โกรธมาก ร้องควาก
ว่า "นี่เธอเรื่องอะไรมาตีหมาของฉัน มันจะมากไปไหนนะ" เจ้าของแมวก็ตอบว่า "ก็หมาวายร้าย
ของเธอชยะ มาไล่กัดแมวของฉันทำไมเธอไม่ดูแลมันให้ดี" ตางคนก็ตางเถียงกันไม่มีใครยอมใคร

(เชิดหุ่นเจ้าของหมากับเจ้าของแมวช้หน้าต่อกันและกัน)

จนในที่สุดก็ทะเลาะกันต่างคนต่างไม่ยอมแพ้ เกิดทำร้ายและตบตีกัน เจ้าของแมวสู้เจ้าของหมาไม่ได้ ก็ไปตามพวกของตนออกมาช่วย เจ้าของหมาก็ชวนพวกของตนออกมาสู้กันอีก เรื่องได้ลุกลามใหญ่โต เกิดเป็นศึกกลางเมือง

(เชิดหุ่นเจ้าของแมว เจ้าของหมา ทะเลาะตบตีกัน)

ต่างคนก็ต่างได้รับบาดเจ็บล้มตาย ว่างละหลาย ๆ คน เพราะต่างจับอาวุธมาต่อสู้กันไม่มีใครห้ามปรามได้ ในขณะที่กำลังตีกันอยู่นั้น ทหารโดยกองทัพบาปราบปราม จับคู่วิวาททั้งสองคือ เจ้าของแมว และเจ้าของหมาไปไถสวน

(เชิดหุ่น ทหารถืออาวุธมาจับตัวคู่วิวาทไป)

ทั้งเจ้าของแมว และเจ้าของหมาถูกไถสวน มีความผิดฐานก่อการวิวาท ทำให้บ้านเมืองวุ่นวาย ต้องรับโทษ และเสียเงินเสียทองมากมาย คนทั้งสองสำนึกผิดและยอมรับโทษแต่โดยดี

(เชิดหุ่น เจ้าของแมว และเจ้าของหมาถูกจับใส่กุญแจมือ)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ชื่อ ศึกกลางเมือง สอดคล้องกับนิทานหรือไม่ เพราะเหตุใด
- อะไรคือต้นเหตุที่ทำให้เกิดศึกกลางเมือง
- นิทานเรื่องนี้ ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนสามารถนำหลักนั้นไปปฏิบัติได้อย่างไร

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงรูปภาพประกอบ

นิทานเรื่อง คีตกกลางเมือง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงจิ้งจก เพลงแมวทะเลโยน เพลงแมลงวัน
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องนิทานจำนวน ๑๐ รูป

การดำเนินการเล่น

๑. ขั้นนำ ครูและนักเรียนสนทนากันถึงเรื่อง การทะเลาะวิวาท ว่าดีหรือไม่ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่นนิทานเรื่อง คีตกกลางเมือง ให้นักเรียนฟัง แล้วครูจะให้นักเรียนช่วยกันสรุปแสดงความคิดเห็น

๒. ขั้นเล่า ครูนำรูปภาพออกมาให้นักเรียนดู และให้นักเรียนบอกว่าเป็นตัวอะไร คือ แมว สุนัข จิ้งจก แมลงวัน เจ้าของแมว เจ้าของสุนัข ชายบ้านนอก และทหาร

ครูเริ่มเล่นนิทาน

ชายบ้านนอกคนหนึ่งเดินทางเข้ามาในเมืองหลวง เพื่อมาเยี่ยมญาติของเขา เขาได้แบกไหน้ำผึ้งมาด้วยเพื่อนำมาฝากญาติที่อยู่ใน เมืองหลวง

(ภาพที่ ๑ ชายบ้านนอกกำลังแบกไหน้ำผึ้งเข้ามาในเมือง)

ขณะที่เดินไปตามถนนในเมือง เขาตื่นตกใจมากเพราะในเมืองหลวงมีบ้านเรือนสวยงามใหญ่โต ผู้คนเดินไปมากันขวักไขว่ ทุกคนแต่งตัวสวยงาม บนถนนหนทางมีรถแล่นไปมามีพ่อค้าแม่ค้า ขายของหลายอย่าง ร้านค้าก็ประดับประดาสวยงามน่าซื้อสินค้าต่าง ๆ

ชายบ้านนอกเดินชมบ้านเมืองเพลินอยู่นั้น เผลอมีรถคันหนึ่งแล่นมาเฉี่ยวโดนขาของเขา เขา
ก็ล้มลงไถน้ำผึ้งที่เขาแบกมาตกแตก คนขับรถได้จอดรถ และรีบช่วยบ้านนอกไปหาหมอ

(ภาพที่ ๒ ชายบ้านนอกหกล้ม เพราะถูกรถเฉี่ยวล้มลง ไถน้ำผึ้งตกแตกกระจาย น้ำผึ้งไหลนอง
บนพื้น)

น้ำผึ้งที่หกนองเต็มพื้นถนนส่งกลิ่นหอมหวน แผลงวันไถกลืนน้ำผึ้งจึงพากันบินมารุมกินน้ำผึ้งเป็น
กลุ่มใหญ่

(ภาพที่ ๓ แผลงวันบินมารุมกินน้ำผึ้งที่หกอยู่)

จึงจกที่เกาะอยู่ตามบ้านเรือนเห็นแผลงวันพากันมากินน้ำผึ้งกลุ่มใหญ่ ก็ลงมาตอดกินแผลงวัน
ซึ่งกำลังกินน้ำผึ้งอยู่

(ภาพที่ ๔ จึงจกตอดกินแผลงวัน)

แมวตัวหนึ่งเห็นจึงจกกำลังตอดแผลงวันอยู่ ก็ตรงมาตะครุบจึงจก ซึ่งกำลังตอดแผลงวันอยู่

(ภาพที่ ๕ แมวตะปบจึงจก)

หมาเดินอยู่ในบ้านเห็นแมวออกมาตะปบจึงจก หมาก็กระโจนเข้ามาไล่แมว แมวตกใจร้อง
"เหมียว เหมียว" แล้ววิ่งหนีหมา

(ภาพที่ ๖ หมากระโจนไล่แมว)

ฝ่ายเจ้าของแมวเห็นหมาไล่แมวของมันก็พอใจ หยิบไม้ออกมาไล่ตีหมา หมาก็ร้อง "เอ็ง
เอ็ง"

(ภาพที่ ๗ เจ้าของแมวเอาไม้ตีหมา)

เจ้าของแมวได้ยินเสียงหมาร้องก็ออกมาดู เห็นเจ้าของแมวตีหมาของมันก็โกรธมาก ร้องทวาด
มาว่า "นี่เธอเรื่องอะไรมาตีหมาของฉัน มันจะมากไปแล้วนะ" เจ้าของแมวก็ตอบว่า "ก็หมาวายร้าย
ของเธอชยะ มาไล่กัดแมวของฉันทำไมเธอไม่คุ้ยเขี่ยมันให้ดี" ทั้งคนก็ต่างเถียงกันไม่มีใครยอมใคร

(ภาพที่ ๘ เจ้าของหมากับเจ้าของแมวชหน้าต่อกันและกัน)

จนในที่สุดก็ทะเลาะกันต่างคนต่างไม่ยอมแพ้ เกิดทำร้ายและต่บตีกัน เจ้าของแมวสู้เจ้าของหมาไม่ได้ ก็ไปตามพวกของตนออกมาช่วยเจ้าของหมาก็ชวนพวกของตนออกมาสู้กันอีก เรื่องได้ลุกลามใหญ่โต เกิดเป็นศึกกลางเมือง

(ภาพที่ ๕ เจ้าของแมวเจ้าของหมาทะเลาะต่บตีกัน)

ต่างคนต่างได้รับบาดเจ็บล้มตายข้างละหลาย ๆ คน เพราะต่างจับอาวุธมาต่อสู้กัน ไม่มีใครห้ามปรามได้ ในขณะที่กำลังตีกันอยู่นั้นทหารโดยกองทัพบกปราบปราม จับคู่วิวาททั้งสองคือ เจ้าของแมวและเจ้าของหมาไปไต่สวน

(ภาพที่ ๑๐ ในเมืองเกิดวุ่นวายเกิดปะทะกันทั้งเมือง)

ทั้งเจ้าของแมวและเจ้าของหมาถูกไต่สวนมีความผิด ในฐานะก่อการวิวาททำให้บ้านเมืองวุ่นวายต้องรับโทษและเสียเงินเสียทองมากมาย คนทั้งสองสำนึกผิดและยอมรับโทษแต่โดยดี

๓. ขั้นสรุป ครูจึงคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ชื่อ ศึกลกลางเมือง สอดคล้องกับนิทานหรือไม่ เพราะเหตุใด
- อะไรคือ ต้นเหตุที่ทำให้เกิดศึกลกลางเมือง
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนสามารถนำข้อคิดนั้นไปปฏิบัติได้อย่างไร

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง คีตกกลางเมือง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- นักร้อง
- เพลงจิ้งจก เพลงแมวทะโมน เพลงแมลงวัน

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูและนักเรียนสนทนากันถึงเรื่อง การทะเลาะวิวาท ว่าดีหรือไม่ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่อง คีตกกลางเมือง ให้นักเรียนฟัง แล้วครูจะให้นักเรียนช่วยกันสรุปแสดงความคิดเห็น

๒. ขั้นเล่า ครูทำเสียงสัตว์และคำพูดที่เกี่ยวกับตัวละครให้นักเรียนทายว่าเป็นตัวละครอะไร คือ แมว สุนัข จิ้งจก แมลงวัน เจ้าของแมว เจ้าของหมา ชายนานอก และทหาร

ครูเริ่มเล่านิทาน

ชายนานอกคนหนึ่ง เดินทางเข้ามาในเมืองหลวงเพื่อมาเยี่ยมญาติของเขา เขาได้แบกไหน้ำผึ้งมาด้วยเพื่อนำมาฝากญาติที่อยู่ในเมืองหลวง

ขณะที่เดินไปตามถนนในเมืองเขาค้นเห็นมาก เพราะในเมืองหลวงนี้บ้านเรือนสวยงามใหญ่โตผู้คนเดินไปมากันขวักไขว่ ทุกคนแต่งตัวสวยงามบนถนนหนทางมีรถเล่นไปมา มีพ่อค้า แม่ค้าขายของหลายอย่าง ร้านค้าก็ประดับประดาสวยงามน่าซื้อสินค้าต่าง ๆ

ชายนานอกเดินชมบ้านเมืองเพลินอยู่นั้น เผลอมีรถคันหนึ่งแล่นมาเฉี่ยวโดนขาของเขา เขาก็ก้มลง ไหน้ำผึ้งที่เขาแบกมาตกแตก คนขับรถได้จอดรถและรับชายนานอกไปหาหมอ

น้ำผึ้งที่หกนองเต็มพื้นถนนส่งกลิ่นหอมหวาน แผลงวันไถ่กลิ่นน้ำผึ้งจึงพากันบินมารุมกินน้ำผึ้งเป็น
กลุ่มใหญ่

จึงจกที่เกาะอยู่ตามบ้านเรือนเห็นแผลงวันพากันเข้ากินน้ำผึ้งกลุ่มใหญ่ถึงขนาดตกกินแผลงวัน
ซึ่งกำลังกินน้ำผึ้งอยู่

แมวตัวหนึ่งเห็นจึงจกกำลังคอดแผลงวันอยู่ก็ตรงมาตะกรุมจิ้งจก ซึ่งกำลังคอดแผลงวันอยู่

หมาเดินอยู่หน้าบ้านเห็นแมวออกมาตะปบก็จก จก หมาก็กระโจนเข้ามาไล่แมว แมวกลัวใจร้อง

"เหมียว เหมียว" แล้ววิ่งหนีหมา

ฝ่ายเจ้าของแมวเห็นหมาไล่แมวของตนก็ไม่พอใจ หยิบไม้ออกมาไล่ตีหมา หมากร้อง "เอ็ง เอ็ง"

เจ้าของหมาได้ยินเสียงหมาร้อง ก็ออกมาดูเห็นเจ้าของแมวตีหมาของตนก็โกรธมาก ร้องทวาด
ว่า "นี่เธอเรื่องอะไรมาตีหมาของฉัน มันจะมากไปแล้วนะ" เจ้าของแมวก็ตอบว่า "ก็หมาวายร้ายของเธอ
ชียะ มาไล่กัดแมวของฉันทำไมเธอไปอยู่เฉยๆไม่ได้" ทางคนก็ถ่างเถียงกันไม่มีใครยอมใคร

จนในที่สุดก็ทะเลาะกันถ่างคนถ่างไม่ยอมแพ้ เกิดหาหยาและคบถักัน เจ้าของแมวสู้เจ้าของหมา
ไม่ได้ ก็ไปตามพวกของคนออกมาช่วย เจ้าของหมาก็ชวนพวกของคนออกมาสู้กันอีก เรื่องโกลูกหลานใหญ่โต
เกิดเป็นศึกกลางเมือง

ถ่างคนถ่างไ้รับบาดเจ็บล้มตายข้างละหลาย ๆ คน เพราะถ่างจับอาวุธมาต่อสู้กันไม่มีใคร
ห้ามปรามได้ ในขณะที่กำลังตีกันอยู่นั้น ทหารไ้ยกกองทัพมาปรามปรามจับคู่วิวาททั้งสองคือ เจ้าของแมว
และเจ้าของหมาไปไ้สวน

ทั้งเจ้าของแมวและเจ้าของหมาถูกไ้สวน มีความผิดในฐานะก่อการวิวาททำให้บ้านเมืองวุ่นวาย
ต้องรับโทษและเสียเงินเสียทองมากมาย คนทั้งสองสำนึกผิดและยอมรับโทษแต่โดยดี

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ชื่อ ศึกกลางเมือง สอดคล้องกับนิทานหรือไม่เพราะเหตุใด
- อะไรคือสาเหตุที่ทำให้เกิดศึกกลางเมือง
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนสามารถนำข้อคิดนี้ไปปฏิบัติได้อย่างไร

ประเภทการพึ่งพิงวิเคราะห์เอาความคิด

นิทานเรื่อง นกกระเจา

มีนกกระเจาฝูงหนึ่ง อาศัยอยู่ชายป่าใกล้ทุ่งแห่งหนึ่ง นกฝูงนั้นสัญญากันว่าเมื่อไปหากินที่ไหนเข้าไปคิดช่วยเข้าก็ให้บินขึ้นพร้อมกันพาเอาชายขึ้นไปบนยอดไม้เสียก่อนแล้ว จึงค่อยพากันบินหวนลงมา เมื่อนั้นเราทั้งหลายก็จะหลุดพ้นจากข่ายไปได้ อยู่มาวันหนึ่งนายพรานเอาข่ายมาตลบนกกระเจาฝูงนั้น นกกระเจาฝูงนั้นก็คิดร้ายของนายพราน นกกระเจาฝูงนั้นก็บินขึ้นพร้อมกันพาเอาชายของนายพรานขึ้นไปค้างไว้บนยอดไม้แล้วบินหวนลงมา นกกระเจาทั้งหลายก็หลุดพ้นจากข่ายไปได้ เมื่อนายพรานกลับไปบ้านไม่ได้นกเลยสักตัวเดียว ฝ่ายเมียของนายพรานก็ถือว่าด้วยประการต่าง ๆ แต่นายพรานไปเที่ยวตักนกกระเจาทั้งนี้เป็นหลายคราวก็ไม่ได้นกเลย

อยู่มาวันหนึ่งนกฝูงนั้นบินลงหาอาหารในนาแห่งหนึ่ง นกกระเจาตัวหนึ่งบินธลาไปเหยียบหัวนกกระเจาอีกตัวหนึ่งเข้า นกตัวที่ถูกเหยียบก็โกรธตวาดเอานกตัวที่เหยียบว่า "ทำไมมาเหยียบหัวข้า" นกตัวที่เหยียบจึงว่า "ขอโทษเถอะเพราะเราเป็นนกที่แข็งแรง บินมาโดยเร็วจึงไม่ทันเห็น" นกตัวที่ถูกเหยียบว่า "หนอยนะเวลาคิดช่วยเราตัวเดียวตอก บินแข็งแรงกว่าตัวอื่น ๆ ทั้งหมด" นกตัวที่เหยียบก็ว่า "รูปร่างอย่างเราจะบินแข็งแรงกว่าเราเจียวหรือ" นกตัวที่ถูกเหยียบว่า "ไม่เชื่อก็มาลองกำลังกันดูซิ" นกทั้งสองก็เลยเกิดศึกกันขึ้น นกตัวอื่น ๆ ที่ชอบพอข้างไหนก็เข้าช่วยข้างนั้นขึ้นเลยเกิดศึกกันขึ้นเป็นหมู่ ๆ นกกระเจาในฝูงนั้นตัวไหนฉลาดไม่ชอบในการทะเลาะวิวาท ก็บินเลื่องหลีกไปอยู่เสียที่อื่น ตั้งแต่นั้นมานกฝูงนั้นจะทำอะไรก็ไม่ช่วยกันทำโดยพร้อมเพรียงเหมือนอย่างแต่ก่อน

อยู่มาไม่นานนายพรานก็เอาข่ายไปตลบนอีก ครั้นนกฝูงนั้นคิดเข้าช่วยต่างตัวต่างก็แก่งแย่งกันว่า "เราแรงน้อยบินไม่ไหว ใครแรงมากก็จงบินขึ้นเถิด" บางตัวก็ว่า "เราเอาหัวคันข่ายจนคอแทบหักเสียแล้ว ท่านก็แข็งซี" ตัวนี้พูดอย่างนี้ ตัวนั้นพูดอย่างนั้น ตัวนี้บินตัวนั้นไม่บิน ต่างถือรักถือเปรียบแก่งแย่งกันจนนายพรานมารวบเอาข่ายไว้ได้ แต่ก็จับเอานกกระเจาฝูงนั้นได้ทั้งหมด นกกระเจาฝูงนั้นก็ต้องเป็นอาหารของนายพราน

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่องการฟังนิทานเกี่ยวกับความสามัคคี
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังให้เข้าใจทำให้เกิดความคิดและเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานเกี่ยวกับความสามัคคีแล้วอธิบายแสดงความคิดเห็นและเขียนตอบคำถามได้ถูกต้อง

เนื้อหา

นิทานเรื่อง นกกระเจา

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง นกกระเจา จากแบบการเล่านิทานดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอธิบายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานเรื่องที่ได้อ่านและตอบคำถามตามเนื้อเรื่อง

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง นกกระเจา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

- เนื้อเรื่อง
- อักษรปริศนา
- เพลงนกกระเจา เพลงเขมรคำป้อ เพลงคันไม้

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูวาดภาพ หนู ไก่ ๒ ตัว เรือ จาน ใบไม้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนทายว่า ตรงกับพยัญชนะไทยตัวใด เช่น หนู เป็นตัวนอ ไก่เป็นตัวกอ และครูเติมสระอะ ลงในระหว่างภาพเรือและภาพจาน แล้วเติมสระ อา ลงในระหว่างภาพจานและใบไม้ ให้นักเรียนผสมออกมาเป็นคำว่า นกกระเจา เมื่อนักเรียนผสมคำถูกต้องครูชมเชยและให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่อง นกกระเจาให้ฟัง

๒. ขึ้นเล่า ครูบอกให้นักเรียนแสดงท่าทางเป็นตัวละครในนิทาน คือ นกกระเจา นายพราน เมียนายพราน คันไม้ โดยทำท่าดังนี้

นกกระเจา	-	ท่าท่ายืนโดยไข่แขนกางไปข้างลำตัว งอแขนนิด ๆ และขยับมือขึ้นลง เคลื่อนไหวไปพร้อมจังหวะเพลงนกกระเจา
นายพราน	-	ท่าท่าทำเดินถือดาบซ้าย ค้อม ๆ มอง ฝ่าปตามพุ่มไม้ต่าง ๆ ใช้เพลงเขมรคำป้อ มาประกอบการเดิน
เมียนายพราน	-	ท่าท่าทำกริ้ว คำน้ำพริก และแสดงอาการไม่พอใจต่อว่าที่นายพรานไปถ่มกมไม้ได้
คันไม้	-	ท่าท่ายืน ใช้มือโบกไปมาเหนือศีรษะ แทนการเคลื่อนไหวของกิ่งไม้และใบไม้

ให้นักเรียนทำท่าต่าง ๆ จนครบแล้ว แบ่งนักเรียนเป็นตัวละครต่าง ๆ ตามที่กำหนด

ครูเริ่มเล่านิทาน

มีนกกระเจาฝูงหนึ่ง อาศัยอยู่บนต้นไม้ใหญ่ที่ชายป่าแห่งหนึ่งทุกวันนกกระเจาทั้งฝูงจะออกไปหากินพร้อม ๆ กัน ที่ทุ่งนาในแถบนั้น

(ท่าท่า นกกระเจาบินไปมา)

นกฝูงนี้ให้สัญญากันไว้ว่า เมื่อใดที่ลงไปจับกินข้าวในนาแล้วไปติดตาข่ายที่คนมาปักไว้ ก็ให้บินขึ้นพร้อม ๆ กัน พาเอาตาข่ายนั้นขึ้นไปค้างไว้บนยอดไม้เสีย แล้วจึงค่อยพากันบินหวนลงมา พวกเราก็จะหลุดพ้นจากตาข่ายที่ปักไว้

(ท่าท่า นกบินรวมกลุ่มกันและให้สัญญากันไว้)

นายพรานรู้ว่านกฝูงนี้จะออกไปหากินข้าวในนาทุกวัน จึงเอาตาข่ายมาปักไว้ที่ต้นไม้ซึ่งเป็นทางที่นกจะต้องผ่าน และนกกระเจาทั้งฝูงก็ติดตาข่ายของนายพราน นกทุกตัวตื่นรนเพื่อให้หลุดพ้นจากตาข่าย แต่คืนเท่าไรก็ไม่หลุด

(ท่าท่า นายพรานออกมาวางตาข่ายดักไว้ และนกกระเจาทั้งฝูงติดตาข่าย ต่างตื่นรนหาทางออกจากตาข่าย)

จนในที่สุดมีนกตัวหนึ่งคิดได้ ร้องเตือนว่า "พวกเราทำไมไม่ทำตามสัญญาที่พวกเราให้กันไว้ละ" นกกระเจาทั้งหลายจึงนึกถึงสัญญาของตนได้ก็พร้อมใจกันบินขึ้นไปพร้อม ๆ กัน พาเอาตาข่ายไปติดไว้บนต้นไม้แล้วบินหวนลงมา นกกระเจาทั้งหลายจึงหลุดพ้นจากตาข่ายไปได้

(ท่าท่า นกบินขึ้น และย่อนลงพร้อม ๆ กัน ประกอบเสียงนกกระเจา)

ฝ่ายเมียของนายพราน รอนายพรานกลับมาบ้านเพื่อนำเอานกกระเจาไปทำอาหาร เมื่อรู้ว่านายพรานกลับมาบ้านไปได้นกสักตัวเดียวก็โกรธต่อนายพรานด้วยประการต่าง ๆ

(ท่าท่า เมียนายพรานชี้หน้าต่อนายพรานที่ทำให้เตรียมเครื่องปรุงอาหารไว้แล้ว)

มาวันหนึ่ง นกกระเจาฝูงนั้นบินลงหาอาหารในนา นกตัวหนึ่งบินลงไปในสวนนกกระเจา อีกตัวเข้า นกตัวที่ถูกชน โกรธวาทออกมาว่า "ทำไมมาชนหัวข้า" นกตัวที่ชนก็ตอบว่า "ขอโทษ เละนะเพราะฉันเป็นนกที่แข็งแรง บินมาโดยเร็วจึงไม่ทันเห็น"

(ทำท่ายกบิน แต่มีนกสองตัวบินมาชนกัน)

นกตัวที่ถูกชนพูดว่า "หนอยนะ เวลาไปติดคาขายฉันตัวเดียวหรอกที่บินแข็งแรงกว่าตัวอื่น ๆ ทั้งหมด" นกตัวที่ชนก็ว่า "รูปร่างสวยงามจะหรือจะบินแข็งแรงกว่าเรา" นกตัวที่ถูกชนก็ว่า "ถ้าไม่เชื่อมาลองกำลังกันดูซิ" แล้วนกทั้งสองก็เกิดตีกันขึ้น

(ทำท่ายกบินสองตัวตีกันใช้ท่ายืนชนกัน)

นกตัวอื่น เข้าช่วย ทำให้เกิดตีกันเป็นหมู่ ๆ นกกระเจาตัวไหนฉลาดไม่ชอบการทะเลาะวิวาทก็บินหนีไปเสีย ตั้งแต่บัดนั้นมานกกระเจาฝูงนั้นจะทำอะไรก็ไม่ช่วยกันทำโดยพร้อมเพรียงเหมือนอย่างแต่ก่อน

(ทำท่ายกบินชนกันเป็นกลุ่ม ๆ บางตัวก็บินหนีไปทีอื่น)

ไม่ช้านายพรานก็เอาคาขายไปตั้งอีก พอ นกกระเจาฝูงนั้นติดคาขาย ต่างก็ไม่ยอมบินขึ้นพร้อม ๆ กัน เกียงงอนว่า "ฉันแรงน้อยบินไม่ไหว ใครแรงมากก็บินขึ้นซิ" บางตัวก็ว่า "แหมเราเอาหัวคันคาขายจนคอจะหักอยู่แล้ว เรอบินข้างซิ" ต่างโต้เถียงกันไม่มีใครยอมบิน

(ทำท่ายกบินติดคาขายนายพราน)

ในที่สุดนายพรานมารวบคาขายจับเอา นกกระเจาฝูงนั้นไปทั้งหมด นกกระเจาก็ต้องเป็นอาหารของนายพราน

(ทำท่ายกบิน รวบคาขายจับนกกระเจาไปทั้งฝูง)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียน
- อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ นกกระเจาทั้งฝูงถูกจับได้
- ความสามัคคีให้ประโยชน์อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง นกกระเจา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- อักษรปริศนา
- เพลงนกกระเจา เพลงเขมรกำปอ เพลงตัดไม้
- หุ่นเชิดมือ นายพราน นกกระเจา ๖ ตัว

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูวาดภาพ หุ่น ไก่ ๒ ตัว เรือ จาน ใบไม้ บนกระดาน แล้วให้นักเรียนทายว่าตรงกับพยัญชนะไทยตัวใด เช่น หุ่นเป็นตัว นอ ไก่เป็นตัว กอ และครูเดิมสระอะลงในระหว่างภาพเรือ และภาพจาน แล้วเดิมสระอา ลงในระหว่างภาพจานและใบไม้ ให้นักเรียนผสมออกมาเป็นคำว่า นกกระเจา เมื่อนักเรียนผสมคำถูกครูชมเชยและให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่อง นกกระเจาให้ฟัง

๒. ขึ้นเล่า ครูเชิดหุ่น นกกระเจาออกมาที่ละตัว ให้นักเรียนทายว่าตัวอะไร และมีกี่ตัว แล้วจึงเชิดหุ่นนายพรานออกมาหักท่ายกับนักเรียน

ครูเริ่มเล่านิทาน

มีนกกระเจาฝูงหนึ่ง อาศัยอยู่บนต้นไม้ใหญ่ที่ชายป่าแห่งหนึ่ง ทุกวันนกกระเจาทั้งฝูงจะออกไปหากินพร้อม ๆ กัน ที่ทุ่งนาในแถบนั้น

(เชิดหุ่นนกกระเจา ๖ ตัว โดยให้นักเรียนมาร่วมเชิดด้วยและร้องเพลงนกกระเจา)

นกฝูงนี้ให้สัญญากันไว้ว่า เมื่อใดที่ลงไปจิกกินข้าวในนาแล้วไปตักตาข่ายที่คนมาดักไว้ ก็ให้บินขึ้นพร้อม ๆ กัน พาเอาตาข่ายนั้นขึ้นไปค้างไว้บนยอดไม้เสีย แล้วจึงค่อยพากันบินหวนลงมา พวกเราก็จะหลุดพ้นจากตาข่ายที่ดักไว้

(เชิดหุ่น นกกระเจาบินมารวมกันและสัญญากัน)

นายพรานรู้ว่านกฝูงนี้จะออกไปหากินข้าวในนาทุกวัน จึงเอาตาข่ายมาดักไว้ที่ต้นไม้ซึ่งเป็นทางที่นกจะต้องผ่านและนกกระเจาทั้งฝูง ก็คิดว่าช่วยของนายพราน นกทุกตัวก็บินเพื่อให้หลุดพ้นจากตาข่าย แต่คืนเฝ้าไรก็ไม่หลุด

(เชิดหุ่นนายพรานออกมาวางตาข่ายดักนกกระเจา)

จนในที่สุดมีนกตัวหนึ่งคิดได้ร้องเตือนว่า "นี่พวกเราทำไมไม่ทำตามสัญญาที่พวกเราให้กันไว้ละ" นกกระเจาทั้งหลายจึงนึกถึงสัญญาของตนได้ก็พร้อมใจกันบินขึ้นไปพร้อม ๆ กัน พาเอาตาข่ายไปติดไว้บนต้นไม้แล้วบินหวนลงมา นกกระเจาทั้งหลายจึงหลุดพ้นจากตาข่ายไปได้

(เชิดหุ่นนกกระเจาตักตาข่ายแล้วบินพร้อมกันพาเอาตาข่ายไปติดยอดไม้)

ฝ่ายเมียของนายพรานรอนนายพรานกลับมาบ้าน เพื่อนำเอาของนกกระเจาไปทำอาหาร เมื่อรู้ว่านายพรานกลับมาบ้านไม่ได้นกสักตัวเดียวก็โกรธว่านายพรานช่วยประการต่าง ๆ มาวันหนึ่ง นกกระเจาฝูงนี้บินลงหาอาหารในนา นกตัวหนึ่งบินเข้าไปชนหัวนกกระเจาอีกตัวหนึ่ง เข้า นกตัวที่ถูกชน โกรธควาออกมาว่า "ทำไมมาชนหัวข้า" นกตัวที่ชน ตอบว่า "ขอโทษเถอะนะเพราะฉันเป็นนกที่แข็งแรง บินมาโดยเร็วจึงไม่ทันเห็น"

(เชิดหุ่น นกกระเจาสองตัวบินชนกันและทะเลาะกัน)

นกตัวที่ถูกชนพูดว่า "หน้อยนะ เวลาไปตักตาข่ายฉันตัวเดียวหรอกที่บินแข็งแรงกว่าตัวอื่น ๆ ทั้งหมด" นกตัวที่ชนก็ว่า "รูปร่างอย่างเจ้านะหรือจะบินแข็งแรงกว่าเรา" นกตัวที่ถูกชนก็ว่า "ถ้าไม่เชื่อมาลองกำลังกันดูซิ" แล้วนกทั้งสองก็เกิดสู้กันขึ้น

(เชิดหุ่นนกกระเจาสองตัวต่อสู้กัน)

นกตัวอื่น เข้าช่วย ทำให้เกิดคึกคักเป็นหมู่ ๆ นกกระเจาตัวไหนฉลาดไม่ชอบการทะเลาะวิวาทก็บินหนีไปเสีย ตั้งแต่นั้นมานกกระเจาฝูงนั้นจะทำอะไรก็ไม่ช่วยกันทำโดยพร้อมเพรียงเหมือนอย่างแต่ก่อน

(เช็ดหุ่นนกกระเจาทั้งฝูงต่อผู้กัน)

ไม่ช้านายพรานก็เอาตาข่ายไปถักอีก ตอนนกกระเจาฝูงนั้นคิดตาข่ายต่างก็ไม่ยอมบินขึ้นพร้อม ๆ กัน เกียงงอนว่า "ฉันแรงน้อยบินไม่ไหว ใครแรงมากก็บินขึ้นซิ" บางตัวก็ว่า "ແ່ມเราเอาหัวกันตาข่ายจนคอจะหักอยู่แล้ว เธอบินข้างซิ" ต่างโต้เถียงกันไม่มีใครยอมบิน

(เช็ดหุ่นนกกระเจา พูดยาเกียงงอนกันไม่บินพร้อม ๆ กัน)

ในที่สุคนาพรานมารวบทาข่าย จับเอานกกระเจาทั้งฝูงนั้นไปทั้งหมด นกกระเจาก็ต้องเป็นอาหารของนายพราน

(เช็ดหุ่นนายพรานจับนกกระเจาไปหมดทั้งฝูง)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียน
- อะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้นกกระเจาทั้งฝูงถูกจับได้
- ความสามัคคีให้ประโยชน์อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง นกกระเจา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- อักษรปริศนา
- เพลงนกกระเจา เพลงเขมรกำปอ เพลงต้นไม้
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องในนิทานจำนวน ๑๑ ภาพ

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูวาดภาพ หนู ไก่ ๒ ตัว เรือ จาน ใบไม้ บนกระดาน แล้วให้นักเรียนทายว่าตรงกับพยัญชนะไทยตัวใด เช่น หนูเป็นตัวนอ ไก่เป็นตัว กอ และครูเค็มสระอะ ลงในระหว่างภาพเรือและภาพจาน แล้วเค็มสระอา ลงในระหว่างภาพจานและใบไม้ ให้นักเรียนผสมออกมาเป็นคำว่า นกกระเจา เมื่อนักเรียนผสมคำถูกต้องครูชมเชยและให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่อง นกกระเจาให้ฟัง

๒. ขั้นเล่า ครูแสดงภาพ นกกระเจา ภาพนายพราน และภาพต้นไม้ ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งร้องเพลงประกอบ

ครูเริ่มเล่านิทาน

มีนกกระเจาฝูงหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ใหญ่ที่ชายป่าแห่งหนึ่ง ทุกวันนกกระเจาทั้งฝูงจะออกไปหากินพร้อม ๆ กัน ที่ทุ่งนาในแถบนั้น

(ภาพที่ ๑ ภาพนกกระเจาอาศัยอยู่บนต้นไม้)

นกฝูงนี้ให้สัญญากันไว้ว่า เมื่อใดต้องไปจิกกินข้าวในนาแล้วไปคิดค้าขายที่ถนนมาตักไว้ก็ให้บินขึ้นพร้อม ๆ กัน พาเอาค้าขายนั้นขึ้นไปค้างไว้บนยอดไม้เสีย แล้วจึงค่อยพากันบินหวนลงมา พวกเราก็จะหลีกพ้นจากค้าขายที่ตักไว้

(ภาพที่ ๒ ภาพนายพรานเอาค้าขายมาตักนกกระเจา)

นายพรานรู้ว่านกฝูงนี้จะออกไปหากินข้าวในนาทุกวัน จึงเอาค้าขายมาตักไว้ที่ต้นไม้ซึ่งเป็นทางที่มันจะต้องผ่านและนกกระเจาทั้งฝูงก็คิดค้าขายของนายพราน นกทุกตัวตื่นนอนเพื่อให้หลีกพ้นจากค้าขาย แต่คืนเท่าไรก็ไม่หลีก

(ภาพที่ ๓ ภาพนกกระเจาคิดค้าขายของนายพราน)

จนในที่สุดมีนกตัวหนึ่งคิดได้ ร้องเตือนว่า "นี่พวกเราทำไมไม่ทำตามสัญญาที่พวกเราให้กันไว้ละ" นกกระเจาทั้งหลายจึงนึกถึงสัญญาของคนได้ก็พร้อมใจกันบินขึ้นไปพร้อม ๆ กัน พาเอาค้าขายไปติดไว้บนต้นไม้แล้วบินหวนลงมา นกกระเจาทั้งหลายจึงหลีกพ้นจากค้าขายไปได้

(ภาพที่ ๔ ภาพนกกระเจาบินพร้อม ๆ กันพาเอาค้าขายไปติดยอดไม้)

ฝ่ายเมื่อนายพรานรอนนายพรานกลับมาบ้าน เพื่อนำเอานกกระเจาไปทำอาหาร เมื่อรู้ว่านายพรานกลับมาบ้านไม่ได้นกสักตัวเดียวก็โกรธว่านายพรานลวงประการต่าง ๆ มาวันหนึ่งนกกระเจาฝูงนี้บินลงหาอาหารในนา นกตัวหนึ่งบินลงไปในชนห้วยนกกระเจาอีกตัวหนึ่งเข้า นกตัวที่ถูกชน โกรธควาออกมาว่า "ทำไมไปมาชนห้วยข้า" นกตัวที่ชน ตอบว่า "ขอโทษเถอะนะเพราะฉันเป็นนกที่แข็งแรง บินมาโดยเร็วจึงไม่ทันเห็น"

(ภาพที่ ๕ ภาพนกกระเจาตัวหนึ่งบินไปชนห้วยนกกระเจาอีกตัว)

นกตัวที่ถูกชนพูดว่า "หนอยแน่ะ เวลาไปติดค้าขายฉันตัวเดียวหรือที่บินแข็งแรงกว่าตัวอื่น ๆ ทั้งหมด" นกตัวที่ชนก็ว่า "รูปร่างอย่างเจ้านะหรือจะบินแข็งแรงกว่าเรา" นกตัวที่ถูกชนก็ว่า "ถ้าไม่เชื่อมาลองกำลังกันดูซิ" แล้วนกทั้งสองก็เกิดตีกันขึ้น

(ภาพที่ ๖ ภาพนกกระเจาทะเลาะกันและภาพที่ ๗ นกกระเจาต่อสู้กัน)

นกตัวอื่นก็เข้าช่วย ทำให้เกิดกลิ่นเป็นหมู่ ๆ นกกระจาบตัวไหนฉลาดไม่ชอบการทะเลาะวิวาทก็บินหนีไปเสีย ตั้งแต่บัดนั้นมานกกระจาบฝูงนั้นจะทำอะไรก็ไม่ช่วยกันทำโดยพร้อมเพรียงเหมือนอย่างแต่ก่อน

(ภาพที่ ๘ ภาพนกกระจาบทั้งฝูงต่อสู้กันเป็นกลุ่ม ๆ)

ไม่นานนายพรานก็เอาตาข่ายไปดักอีก ฝูงนกกระจาบฝูงนั้นคิดว่าตาข่ายต่างก็ไม่ยอมบินขึ้นพร้อม ๆ กัน เกียงงอนว่า "ฉันแรงน้อยบินไม่ไหว ใครแรงมากก็ขึ้นขึ้นซิ" บางตัวก็ว่า "แหมเราเอาหัวคันทาข่ายจนคอจะหักอยู่แล้ว เชอบินข้างขึ้นซิ" ต่างก็โต้เถียงกันไม่มีใครยอมบิน

(ภาพที่ ๙ ภาพนายพรานเอาตาข่ายมาดัก และภาพที่ ๑๐ ภาพนกกระจาบไม่ยอมบินพร้อม ๆ กัน)

ในที่สุดนายพรานมารวบตาข่าย จับเอานกกระจาบฝูงนั้นไปทั้งหมด นกกระจาบก็ต้องเป็นอาหารของนายพราน

(ภาพที่ ๑๑ ภาพนายพรานจับนกกระจาบได้ทั้งฝูง)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คิดอะไรแก่นักเรียน
- อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้นกกระจาบทั้งฝูงถูกจับได้
- ความสามัคคีให้ประโยชน์อย่างไร

ขั้นตอนแสดง การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง นกกระเจา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- อักษรปริศนา
- เพลงนกกระเจา เพลงเขมรกำปอ เพลงต้นไม้

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูวาดภาพ หนู ไก่ ๒ ตัว เรือ จาน ใบไม้ บนกระดานแล้วให้นักเรียนทายว่า ตรงกับพยัญชนะไทยตัวใด เช่น หนู คือ ฑ หนอ ไก่ คือ ฑักกอ และครูเติมสระอะลงในระหว่างภาพเรือ และภาพจานแล้วเติมสระอา ลงในระหว่างภาพจานและใบไม้ ให้นักเรียนผสมออกมาเป็นคำว่า นกกระเจา เมื่อนักเรียนผสมคำถูกต้องครูชมเชยและให้รางวัลด้วยการเล่านิทานเรื่องนกกระเจา ให้ฟัง

๒. ขั้นเล่า นักเรียนร้องเพลงนกกระเจา เพลงเขมรกำปอ และเพลง ต้นไม้ และบอกว่าในนิทานมีตัวละคร คือ นกกระเจา นายพราน

ครูเริ่มเล่านิทาน

มีนกกระเจาฝูงหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ใหญ่ที่ชายป่าแห่งหนึ่ง ทุกวันนกกระเจาทั้งฝูงจะออกไปหากินสร้อย ๆ กัน ที่ทุ่งนาในแถบนั้น นกฝูงนี้ให้สัญญากันไว้ว่า เมื่อใดที่ลงไปจิกกินข้าวในนาแล้วไปติดตาข่ายที่คนมาถักไว้ ก็ให้บินขึ้นสร้อย ๆ กัน พาเอาตาข่ายนั้นขึ้นไปด้างไว้บนยอดไม้เสีย แล้วค่อยพากันบินหวนลงมา พวกเราก็จะหลุดพ้นจากตาข่ายที่ถักไว้

นายพรานรู้ว่านกฝูงนี้จะออกโฉบกินข้าวในนาทุกวัน จึงเอาตาข่ายมาถักไว้ที่ต้นไม้ ซึ่งเป็นทางที่นกจะต้องผ่าน และนกกระจาบทั้งฝูงก็คิดตาข่ายของนายพราน นกทุกตัวก็บินเพื่อไปหลีกพ้นจากตาข่าย แต่ดันเท่าไรก็ไม่หลุด จนในที่สุดมีนกตัวหนึ่งคิดได้ ร้องเตือนว่า "นี่พวกเราทำไมไม่ทำตามสัญญาที่พวกเราให้กันไว้ละ" นกกระจาบทั้งหลายจึงนึกถึงสัญญาของคนใกล้ๆ พร้อมใจกันบินขึ้นไปพร้อม ๆ กัน เอาเอาตาข่ายไปติดไว้บนต้นไม้ แล้วบินหวนลงมา นกกระจาบทั้งหลายจึงหลุดพ้นจากตาข่ายไปได้ ฝ่ายเมียของนายพรานรอนนายพรานกลับมาบ้าน เพื่อนำเอานกกระจาบไปทำอาหาร เมื่อรู้ว่านายพรานกลับมาบ้านไม่ได้นกสักตัวเดียวก็โกรธ ต่อว่านายพรานด้วยประการต่าง ๆ

มาวันหนึ่ง นกกระจาบฝูงนี้มีคนลงหาอาหารในนา นกตัวหนึ่งบินลัดไปชนหัวนกกระจาบอีกตัวหนึ่งเข้า นกตัวที่ถูกชน โกรธควากออกมาว่า "ทำไมมาชนหัวข้า" นกตัวที่ชน ตอบว่า "ขอโทษเถอะนะ เพราะฉันเป็นนกที่แข็งแรง บินมาโดยเร็วจึงไม่ทันเห็น" นกตัวที่ถูกชนพูดว่า "หนอยแน่ะ เวลาไปติดตาข่ายฉันตัวเดียวหรอกที่บินแข็งแรงกว่าตัวอื่น ๆ ทั้งหมด" นกตัวที่ชนก็ว่า "รูปร่างอย่างเจ้านะหรือ จะบินแข็งแรงกว่าเรา" นกตัวที่ถูกชนก็ว่า "ถ้าไม่เชื่อมาลองกำลังกันดูซิ" แล้วนกทั้งสองก็เกิดตีกันขึ้น นกตัวอื่นก็เข้าช่วย ทำให้เกิดตีกันเป็นหมู่ ๆ นกกระจาบตัวไหนฉลาดไม่ชอบการทะเลาะวิวาทก็บินหนีไปเสีย ตั้งแต่นั้นมานกกระจาบฝูงนั้นจะทำอะไรก็ไม่ช่วยกันทำโดยพร้อมเพรียงเหมือนอย่างแต่ก่อน ไม่ช้านายพรานก็เอาตาข่ายไปติดอีก พอ นกกระจาบฝูงนั้นติดตาข่ายต่างก็ไม่ยอมบินขึ้นพร้อม ๆ กัน เคียงงอนว่า "ฉันแรงน้อยบินไม่ไหว ใครแรงมากก็บินขึ้นซิ" บางตัวก็ว่า "แหมเราเอาหัวกันตบตาข่ายจนคอจะหักอยู่แล้ว เรายืนข้างซิ" ต่างโต้เถียงกันไม่มีใครยอมบิน ในที่สุดนายพรานมารวบตาข่าย จับเอานกกระจาบฝูงนี้ไปทั้งหมด นกกระจาบก็ต้องเป็นอาหารของนายพราน

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- นิทานเรื่องนี้ให้คิดอะไรแก่นักเรียน
- อะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้ นกกระจาบทั้งฝูงถูกจับได้
- ความสามัคคีให้ประโยชน์อย่างไร

ประเภทการฟังเพื่อให้เกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์

นิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

เด็กชายป้อมเรียนชั้นประถม และสอบไล่ได้ถึงสองครั้ง จึงเกิดความท้อแท้ใจ แม้มองว่า
บรรดาทรัพย์สินสมบัติหรือสิ่งอื่นจะประเสริฐเท่าวิชานั้นไม่มี ขอให้พยายามต่อไปจะได้รับผลสำเร็จแล้ว
แม้ที่เล่านี้ทานให้เด็กชายป้อมฟังดังนี้

ครั้งหนึ่งเกิดรบกันขึ้นในระหว่างเจ้าแผ่นดินสององค์ เจ้าแผ่นดินฝ่ายหนึ่งมีกำลังอ่อนแอ
ไปรบคราวใดแพ้เสียทหารก็มาก จึงมีความท้อถอยกลับมาอนตรองคิดจะยอมแพ้ แต่เวลาที่นอนอยู่นั้น
เห็นแมงมุมกำลังชักใยอยู่บนเพดาน แมงมุมชักใยจนจะแล้วก็ตกลงมายังพื้น เมื่อตกลงมาหยุดพองหาย
เหนียวแล้วก็ขึ้นไปชักใยอีก แต่ชักใยอยู่อย่างนี้เป็นหลายเที่ยว ในที่สุดก็แล้ว ความเพียรของแมงมุม
นี้ทำให้เจ้าแผ่นดินองค์นั้นทรงทวาทะพิยว่า ถ้าเรามีความเพียรก็จะชนะจึงให้ยกกองทัพไปรบอีก
คราวนี้ได้ชัยชนะ

ตั้งแต่นั้นมา เด็กชายป้อมก็ตั้งใจเล่าเรียนไม่ทอดอย เด็กชายป้อมก็สอบไล่ได้จนถึงชั้นสูงสุด

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง การฟังนิทานแฝงคติธรรม (เรื่องความพยายาม)
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังสิ่งบันเทิงช่วยทำให้เกิดจินตนาการ ความสนุกสนานและเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานเรื่องที่กำหนดให้แล้วสามารถอภิปรายแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง เด็กชายป้อม เสาะความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้ จากแบบการเล่านิทาน ดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนิทานเรื่องที่ได้ฟังและตอบคำถามตาม

เนื้อเรื่อง

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ตรวจสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลง ขยันเรียน เพลงแมงมุม
- สมุดประจำตัวนักเรียน

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำสมุดรายงานผลการสอบมาให้นักเรียนดู ถามว่านักเรียนรู้จักหรือไม่ และ สนทนากันถึงเรื่องการสอบของนักเรียน แล้วบอกว่าวันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่องเกี่ยวกับการเรียนและการสอบของนักเรียนคนหนึ่ง เรื่องเด็กชายป้อมเสาะความรู้

๒. ขั้นเล่า ครูบอกว่า ในนิทานเรื่องนี้มีตัวละคร คือ แม่ ป้อม ครู พระราชา และ แมงมุม พร้อมทั้งให้นักเรียนแสดงท่าทางดังนี้

แม่	- ให้นักเรียนใช้มือทำท่าดูไปมาในลักษณะปลอมโบนดูที่ใช้มือโยกไปมา แสดงท่าปฏิเสธไม่ยินยอม ใช้นิ้วชี้ยกขึ้นลงแสดงการสั่งสอนดูให้ดูฟัง คำของแม่
ป้อม	- แสดงท่าทางเสียใจ ทำท่าส่ายหน้าแสดงท่าไม่ยอมไปโรงเรียน ใช้การพยักหน้าแสดงความเห็นด้วย ใช้การจับมือแม่เป็นการให้สัญญาและเชื่อฟังคำแม่
พระราชา	- ใช้มือกำหน้ามากแสดงท่าวิตกกังวล ห่อหุ้ม ใช้นิ้วชี้กางแสดงท่าใช้ความคิด
ครู	- แสดงท่าอ่านผลการสอบให้นักเรียนฟัง และแสดงท่าปลอมโบนและให้กำลังใจป้อม

แมงมุม - ใช้นิ้วมือและมือทั้งสองข้างทำท่าไต่ขึ้นไปชักใย และใช้การดึงมือทั้งสองข้าง

แทนการตกลงมาของแมงมุม

ให้นักเรียนท่าทางของตัวละครแต่ละตัวแล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม ให้จับฉลากว่าใครจะเป็น
ตัวละครตัวใด ให้ท่าว่าตัวละครแต่ละตัวตามเนื้อเรื่องนิทาน

ครูเริ่มเล่านิทาน

เด็กชายป้อม เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เขาไม่ตั้งใจเรียนจึงสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น
วันนี้ครูประกาศผลการสอบของเทอมต้น ปรากฏว่าป้อมก็สอบไม่ผ่านอีก ครูเตือนป้อมว่า "ป้อมเทอมนี้
เธอสอบไม่ผ่าน เทอมต่อไปเธอต้องขยันให้มากกว่านี้ ไม่อย่างนั้นสิ้นปีเธอจะไม่ได้เลื่อนชั้นรู้ไหมจ๊ะ"

(ท่าท่าครูปลอบโยนป้อม โดยใช้มือลูบไหล่ป้อม)

เมื่อป้อมกลับบ้าน ป้อมบอกแม่ถึงเรื่องผลการสอบว่า "แม่ครับ ป้อมสอบตกอีกแล้วครับ
ป้อมเบื่อจังเลย ป้อมไม่อยากเรียนหนังสือแล้วครับแม่ ให้ป้อมออกมาอยู่บ้านเฉย ๆ คิคว่า" แม่ปลอบโยน
และชี้แจงว่า "ป้อม ถ้าลูกออกจากโรงเรียนมาอยู่บ้านเฉยๆ ป้อมจะเป็นคนโง่นะลูก"

(ท่าท่าแม่โอบไหล่ป้อมและพูดให้ป้อมฟัง)

ป้อมตอบแม่ว่า "แม่ครับ ป้อมยอมเป็นคนโง่ ป้อมไม่อยากเรียนหนังสือแล้ว เรียนไปก็สอบตก
เรื่อยเลย ป้อมอายุเพื่อนและอายุคุณครูด้วยแม่" แม่จึงพูดกับป้อมว่า "ป้อมลูกรู้ไหม ถ้าลูกไม่เรียนหนังสือ
ลูกจะยิ่งอายุคนอื่น ๆ เขามากกว่าอายุเพื่อน อายุคุณครูอีก เพื่อน ๆ เขามีความรู้เขาก็เป็นคนฉลาด
ส่วนป้อมของแม่เป็นคนโง่ ไม่รู้หนังสือ ลูกก็ต้องอายุคนอื่นเขา แม่ก็อายุคนอื่นด้วยที่มีลูกไม่รู้หนังสือ"

(ท่าท่าแม่พูดปลอบโยน แสดงท่ารักลูกแต่ป้อมทำหน้าไม่พอใจ)

"แม่ครับ แต่ลูกไม่อยากเรียนนี่ แม่อย่าให้ป้อมเรียนเลยนะ นะแม่เนะ" ป้อมพูดอ่อนหวานแม่
แม่ตอบว่า "ไม่ได้หรอกลูก แม่มีเงินทองไม่มาก แม่จึงอยากให้ป้อมได้มีวิชาความรู้ติดตัวไว้ โตไป
จะได้ไม่ลำบาก มีวิชาความรู้ดีกว่ามีเงินทองอีกนะลูก" แต่ป้อมแย้งแม่ว่า "มีเงินซื้ออะไรก็ได้เนะแม่"
แม่ตอบ "โง่มีเงินซื้ออะไรก็ได้ แต่ถ้าเราใช้ไปในไม่ช้าเงินที่มีอยู่ก็หมด แต่ถ้าลูกมีวิชาความรู้ นำไป

ว่ามาหากินก็มีเงินทองได้ ใช้ไปเท่าไรวิชาความรู้ก็ไม่หมด ใครจะมาขโมยหรือแย่งชิงไปจากตัวเรา
ไม่ได้"

(ทำท่าแม่พูดแข็งแรงให้ป้อมฟัง ให้ผู้แสดงพูดซ้ำคำพูดตัวละคร)

ป้อมตอบ "แม่ครับ ถ้าป้อมเรียนป้อมก็ต้องสอบตกอีกแน่ ๆ เคย" แม่พูดว่า "ป้อมฟังแม่นะลูก
แม่จะเล่านิทานให้ลูกฟัง ลูกอย่าเพิ่งท้อแท้ใจนะ"

(ทำท่าแม่ถึงป้อมเข้ามาใกล้แม่ และทำท่าแม่เล่านิทาน)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระราชวังหนึ่ง ปกครองบ้านเมืองและประชาชนของพระองค์
อย่างมีความสุข แต่อยู่มาไม่นานมีพระราชวังเมืองยกทัพมาทาบ พระราชกัณฑ์ทหารออกไปรบกับข้าศึก
ปรากฏว่ารบแพ้ข้าศึกเสียทหารไปมาก จึงล่าถอยกลับมามากกว่าจะยอมแพ้ข้าศึก

(ทำท่าพระราช นอนก่ายหน้าผากตามองเพดานอย่างครุ่นคิด)

"เอเราออกไปรบที่ไรก็แพ้ข้าศึก ทหารล้มตายไปก็มาก เราจะทำยอมแพ้ยกเมืองให้เขาไปเลย"
พระราชกัณฑ์อยู่ในใจ ทันใดนั้นพระองค์ก็มองเห็นแมงมุมกำลังชักใยอยู่บนเพดานห้อง ขณะที่แมงมุมกำลัง
ชักใยอยู่ใกล้พลาคตกลงมาที่พื้น

(ทำท่าแมงมุมชักใยโดยใช้นิ้วมือไต่ไปมาประกอบแสดงแมงมุม)

ชั่วครู่มันก็คลานขึ้นไปชักใยใหม่ พระราชกัณฑ์มองอย่างสนใจและคิดในใจว่า "ดูซิ ชักใยใหม่
อีกแล้ว แค่นี้ ใยหย่อนอีกแล้ว ก็ยิ่งตกลงมาอีกหรือ นั่นใจว่ายังไม่ทันขาดคำก็ตกลงมาอีก"

(ทำท่าแมงมุมคลานไปชักใยแล้วตกลงมา)

แมงมุมหยุดพักเหนื่อยชั่วครู่ ก็คลานขึ้นไปชักใยใหม่ พระราชกัณฑ์เห็นดังนั้นจึงพูดว่า "แมงมุม
ขึ้นมาชักใยใหม่อีกแล้ว แมงมุมมีความพยายามจริงนะ เจ้าแมงมุมตัวน้อย"

(ทำท่าแมงมุมหล่นลงมานอนนิ่งสักครู่ก็คลานขึ้นไปชักใยใหม่)

แมงมุมชักใยอยู่หลายหน ก็ไม่สำเร็จแต่มันก็ไม่ละความพยายามมันขึ้นไปชักใยใหม่อีก จนมัน
ชักใยสำเร็จ พระราชกัณฑ์เห็นความเพียรพยายามของแมงมุมนี้ก็ในใจว่า "เอเราน่าจะเอาอย่างแมงมุม
บ้างนะ เราอาจจะรบชนะข้าศึกก็ได้"

(ทำท่าพระราชใช้ความคิด)

เมื่อพระราชบิดาได้ ก็มีกำลังใจเข้มแข็งขึ้นยกกองทัพออกไปทำศึกใหม่ คราวนี้พระองค์
ได้ชัยชนะไม่ต้องเสียบ้านเมืองให้กับข้าศึก แม่ถามป้อมว่า "เป็นยังไงจะป้อม นิทานของแม่สนุกไหมลูก"
(ทำท่าแม่ถามป้อม)

"สนุกครับแม่ ป้อมคิดว่า คอไปนี้ป้อมจะเอาอย่างแม่และพระราชบิดาในนิทานของแม่
ถ้าป้อมตั้งใจเรียนป้อมคงสอบได้นะครับแม่" ป้อมพูด

"จะ ถ้าลูกตั้งใจเรียน ชัยชนะก็ง่ายลูกจะสอบได้แน่นอน" แม่ตอบและป้อมให้สัญญา
แม่ว่า "แม่ครับ ป้อมจะเชื่อแม่ จะตั้งใจเรียนไม่ทอดทิ้งอีกแล้วครับ" แม่พูดว่า "แม่ก็ใจและภูมิใจ
ที่ลูกของแม่จะตั้งใจเรียนเป็นเด็กดีของแม่"

(ทำท่าป้อมกอดแม่อย่างประจบประแจง)

ตั้งแต่นั้นมาป้อมก็ขยันและตั้งใจเรียนไม่ทอดทิ้ง จนปลายปี ป้อมก็สอบไล่ได้ และเรียนจนถึงชั้น
สูงสุด (รวมกันร้องเพลงขยับเรียกเพลงทำท่าประกอบ)

๓. ขั้นสรุป ครูกำลังถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- เพราะเหตุใดพระราชบิดาจึงรบชนะข้าศึก
- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียนบ้าง

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น

- เนื้อเรื่อง
- เพลงขยับเรียน เพลงแมงมุม
- สมุดประจำตัวนักเรียน
- หุ่นเชิดมือพระราชา แม่ เด็กชายป้อม คุณครู และแมงมุม

การดำเนินการเล่า

๑. ขึ้นนำ ครูประกาศรายงานผลการสอบมาให้นักเรียนดู ถามว่านักเรียนรู้จักหรือไม่และสนทนากันถึงเรื่องการสอนของนักเรียน แล้วบอกว่าวันนี้ครูจะเล่นนิทานเรื่องเกี่ยวกับการเรียนและการสอนของนักเรียนคนหนึ่ง เรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

๒. ขึ้นเล่า ครูเชิดหุ่น แม่ ป้อม ครู พระราชาและแมงมุม ออกมาทักทายกับนักเรียน

ครูเริ่มเล่นนิทาน

เด็กชายป้อมเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เขาไม่ตั้งใจเรียนจึงสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น วันนี้ครูประกาศผลการสอบของเทอมต้นปรากฏว่าป้อมก็สอบไม่ผ่านอีก ครูเคืองป้อมว่า "ป้อมเทอมนี้ขอสอบไม่ผ่าน เทอมต่อไปเธอต้องขยันให้มากกว่านี้ ไม่อย่างนั้นสิ้นปีเธอจะไม่ได้เลื่อนชั้นรู้ไหมจ๊ะ"

(เชิดหุ่นครูทำท่าปอบโยนป้อม โดยโง่มีมือจับไหล่ป้อม)

เมื่อป้อมกลับมาถึงบ้าน ป้อมบอกแม่ถึงเรื่องผลการสอบว่า "แม่ครับ ป้อมสอบตกอีกแล้วครับ ป้อมเบื่อจังเลย ป้อมไม่อยากเรียนหนังสือแล้วครับแม่ ให้ป้อมออกมาอยู่บ้านเลย ะ ก็ว่า" แม่ปอบโยนและชี้แจงว่า "ป้อม ถ้าลูกออกจากโรงเรียนมาอยู่บ้านเลย ะ ป้อมจะเป็นคนโง่นะลูก"

(เชิดหุ่นแม่โอบไหล่ป้อมและพูดจาปอบโยน)

ป้อมตอบแม่ว่า "แม่ครับป้อมยอมเป็นคนโง่ ป้อมไม่อยากเรียนหนังสือแล้ว เรียนไปก็สอบตกเรื่อยเลย ป้อมอยากเพื่อนและอยากคุณครูด้วยแม่" แม่จึงพูดกับป้อมว่า "ป้อมดูรู้ไหม ถ้าลูกไม่เรียนหนังสือ ลูกจะยิ่งอายุคนอื่น ๆ เขามากกว่าอายุเพื่อน ด้วยคุณครูอีก เพื่อน ๆ เขามีความรู้ เขาก็เป็นคนฉลาด ส่วนป้อมของแม่เป็นคนโง่ ไม่รู้หนังสือ ลูกก็ต้องอายุคนอื่นเขา แม่ก็อายุคนอื่นด้วยที่มีลูกไม่รู้หนังสือ"

(เช็ดหูแม่พูดปลอบโยนป้อม)

"แม่ครับ ถ้าลูกไม่อยากเรียนนี้ แม่อย่าให้ป้อมเรียนเลยนะ นะแม่นะ"

ป้อมพูดฉวนวอนแม่ แม่ตอบว่า "ไม่ได้หรอกลูก แม่มีเงินทองไม่มาก แม่จึงอยากให้ป้อมได้มีวิชาความรู้ติดตัวไว้ โตไปจะได้ไม่ลำบาก มีวิชาความรู้ดีกว่ามีเงินทองอีกนะลูก" แต่ป้อมแย้งแม่ว่า "มีเงินซื้ออะไรก็ได้แม่นะแม่" แม่ตอบ "ใช่มีเงินซื้ออะไรก็ได้ แต่ถ้าเราใช้ไปในไม่ช้าเงินที่มีอยู่ก็หมด แต่ถ้าลูกมีวิชาความรู้ นำไปใช้ทำมาหากินก็มีเงินทองได้ ใช้ไปเท่าไรวิชาความรู้ก็ไม่หมด ใครจะมาขโมยหรือแย่งชิงไปจากตัวเราก็คงไม่ได้"

(เช็ดหูแม่พูดจาโต้ตอบกับป้อม)

ป้อมตอบ "แม่ครับ ถ้าป้อมเรียนป้อมก็ต้องสอบตกอีกแน่ ๆ เลย"

แม่พูดว่า "ป้อมฟังแม่นะลูก แม่จะเล่านิทานให้ลูกฟัง ลูกอย่าเพิ่งห่อไห้ใจหิจะ"

(เช็ดหูแม่เล่านิทานให้ป้อมฟัง)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระราชองค์หนึ่งปกครองบ้านเมืองและประชาชนของพระองค์อย่างมีความสุข แต่อยู่มาไม่นานมีพระราชดำริเมืองยกทัพมาทำรบ พระราชาก็นำทหารออกไปรบกับข้าศึก ปรากฏว่ารบแพ้ข้าศึกเสียทหารไปมาก จึงล่าถอยกลับมามีความคิดว่าจะยอมแพ้ข้าศึก

(เช็ดหูพระราชทานี้ข้าศึกเข้ามาในวัง)

"เอเรออกไปรบที่ไรก็แพ้ข้าศึก ทหารล้มตายไปก็มาก เราน่าจะยอมแพยกเมืองให้เขาไปเลย" พระราชาก็อยู่ในใจ ทันใดนั้นพระองค์ก็มองเห็นเมฆมุกดำลึกลับชักใยอยู่บนเพดานห้อง ขณะที่เมฆมุกดำลึกลับชักใยอยู่ใกล้ลวดคดลงมาถึงพื้น

(เช็ดหูพระราชนอนกายหน้าผากของเพดาน)

ชั่วครู่มันก็คลานขึ้นไปชักโยโยใหม่ พระราชามองมันอย่างสนใจและคิดในใจว่า "คูชชักโยโยใหม่
อีกแล้ว แค่อะโยโย่นอีกแล้ว เดียวก็ตกลงมาอีกหรอก นี่ใจว่ายังไม่ทันขาดคำก็ตกลงมาอีก" แมงมุม
หยุกพักเหนื่อยชั่วครู่ ก็คลานขึ้นไปชักโยโยใหม่ พระราชาเห็นดังนั้นจึงพูดว่า "มันจะคลานขึ้นไปชักโยโยใหม่
อีกแล้ว แมงมุมมีความพยายามจริงนะ เจ้าแมงมุมตัวน้อย"

(เชิดหุ่นแมงมุมชักโยโยแล้วตกลงมา สักครู่มันก็คลานขึ้นไปชักโยโยใหม่พร้อมทั้งร้องเพลงแมงมุม)

แมงมุมชักโยโยอยู่หลายหน ก็ไม่สำเร็จแต่มันก็ไม่ละความพยายามปีนขึ้นไปชักโยโยใหม่อีก จนมัน
ชักโยโยสำเร็จ พระราชาเห็นความเพียรพยายามของแมงมุมนี้ในใจว่า "เอเราน่าจะเอาอย่างแมงมุม
บ้างนะ เราอาจจะรบชนะข้าศึกก็ได้" เมื่อพระราชาคิดได้ ก็มีกำลังใจเข้มแข็งขึ้น ยกกองทัพออกไป
ทำศึกใหม่ คราวนี้พระองค์ได้ชัยชนะไม่ต้องเสียบ้านเมืองให้กับข้าศึก แม่ถามป้อมว่า "เป็นยังงี้จะป้อม
นิทานของแม่สนุกไหมลูก"

(เชิดหุ่นแม่พูดกับแม่)

"สนุกครับแม่ ป้อมคิดว่า ต่อไปป้อมจะเอาอย่างแมงมุมและพระราชาในนิทานของแม่ ถ้าป้อม
ตั้งใจเรียนป้อมคงสอบได้นะครับแม่" ป้อมพูด

"จะ ถ้าลูกตั้งใจเรียน ชัยชนะก็เลยจะสอบได้แน่นอน" แม่ตอบ และป้อมให้สัญญากับแม่ว่า
"แม่ครับป้อมจะเชื่อแม่ จะตั้งใจเรียนไม่ทอดย้ออีกแล้วครับ" แม่พูดว่า "แม่ดีใจและภูมิใจที่ลูกของแม่
จะตั้งใจเรียนเป็นเด็กดีของแม่"

(เชิดหุ่นป้อมกอดแม่อย่างประจบประแจง)

ตั้งแต่นั้นมาป้อมก็ขยันและตั้งใจเรียนไม่ทอดย้อ จนปลายปีป้อมก็สอบไล่ได้ และเรียนจนถึงชั้น

สูงสุด

(เชิดหุ่นป้อมร้องเพลงขยันเรียน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- เพราะเหตุใดพระราชาจึงรบชนะข้าศึก
- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียนบ้าง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ

นิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงขยับเรียน เพลงแมงมุม
- สมุดประจำตัวนักเรียน
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องในนิทานจำนวน ๑๐ ภาพ

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำสมุดรายงานผลการสอบมาให้ให้นักเรียนดู ถามว่านักเรียนรู้จักหรือไม่ และสนทนากันถึงเรื่องการสอบของนักเรียน แล้วบอกว่่านี้ครูจะเล่านิทานเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและการสอบของนักเรียนคนหนึ่ง เรื่องเด็กชายป้อมเสาะความรู้

๒. ขั้นเล่า ครูแสดงภาพตัวละครในนิทานคือ แม่ ป้อม ครู พระราชา และแมงมุม ออกมาทักทายกับนักเรียน

ครูเริ่มเล่านิทาน

เด็กชายป้อมเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เขาไม่ตั้งใจเรียนจึงสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น วันนี้ครูประกาศผลการสอบของเทอมต้นปรากฏว่าป้อมก็สอบไม่ผ่านอีก ครูเตือนป้อมว่า "ป้อมเทอมนี้เธอสอบไม่ผ่าน เทอมต่อไปเธอต้องขยันให้มากกว่านี้ ไมอย่างนั้นสิ้นปีเธอจะไม่ได้เลื่อนชั้นรู้ไหมจะ"

(ภาพที่ ๑ ภาพครูประกาศผลสอบให้ป้อมรู้ว่าป้อมสอบไม่ผ่าน)

เมื่อป้อมกลับมาถึงบ้าน ป้อมบอกแม่ถึงเรื่องผลการสอบว่า "แม่ครับ ป้อมสอบตกอีกแล้วครับ ป้ามบ่เจ้งเลย ป้อมไม่ยอกเรียนหนังสือแล้วครับแม่ ให้ป้อมออกมาอยู่บ้านเฉย ๆ ดีกว่า" แม่ปลอบโยนและชี้แจงว่า "ป้อม ถ้าตูกออกจากโรงเรียนมาอยู่บ้านเฉย ๆ ป้อมจะเป็นคนโง่นะตูก"

(ภาพที่ ๒ ภาพป้อมบอกผลการสอบให้แม่ทราบและแม่ปลอบโยนป้อม)

ป้อมตอบแม่ว่า "แม่ครับป้อมยอมเป็นคนโง่ ป้อมไม่ยอกเรียนหนังสือแล้ว เรียนไปก็สอบตกเรื่อยเลย ป้อมอยาเรียนและอายุคุณครูด้วยแม่" แม่จึงพูดกับป้อมว่า "ป้อมตูกรู้ไหม ถ้าตูกไม่เรียนหนังสือ ตูกจะยิงอายคนอื่น ๆ เขามากกว่าอายเพื่อนอายุคุณครูอีก เพื่อน ๆ เขามีความรู้เขาก็กเป็นคนฉลาด ส่วนป้อมของแม่เป็นคนโง่ ไม่รู้หนังสือ ตูกก็ต้องอายคนอื่นเขา แม่ก็อายคนอื่นด้วยที่มีตูกไม่รู้หนังสือ"

"แม่ครับ แต่ตูกไม่ยอกเรียนนี้ แม่อย่าให้ป้อมเรียนเลยนะ นะแม่นะ"

ป้อมพูดอ้อนวอนแม่ แม่ตอบว่า "ไม่ไ้หรงตูก แม่มีเงินทองไม่มาก แม่จึงอยากให้ป้อมได้มีวิชาความรู้คิดตัวไว้ โตไปจะได้ไม่ลำบาก มีวิชาความรู้ก็ความีเงินทองอีกนะตูก" แต่ป้อมแย้งแม่ว่า "มีเงินซื้ออะไรก็ได้แม่นะ" แม่ตอบ "ใช่มีเงินซื้ออะไรก็ได้แต่ถ้าเรา ใช้ไปโดยไม่ซ้าเงินที่มีอยู่ก็หมด แต่ถ้าตูกมีวิชาความรู้ นำไปใช้ทำมาหากินก็มีเงินทองได้ ใช้ไปเท่าไรวิชาความรู้ก็ไม่หมด ใครจะมาขโมยหรือแย่งชิงไปจากตัวเรานี้ไม่ได้"

ป้อมตอบ "แม่ครับ ถ้าป้อมเรียนป้อมก็ต้องสอบตกอีกแน่ ๆ เลย"

แม่พูดว่า "ป้อมฟังแม่นะตูก แม่จะเล่านิทานให้ตูกฟัง ตูกอย่าเพิ่งห่อเหี่ยวใจนะ"

(ภาพที่ ๓ พระราชาออกรบกับข้าศึกแต่พ่ายแพ้และหนีกลับมา)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระราชาองค์หนึ่งปกครองบ้านเมืองและประชาชนของพระองค์อย่างมีความสุข แต่อยู่มาไม่นานมีพระราชวัง เมืองยกทัพมาท้รบ พระราชาก็นำทหารออกไปรบกับข้าศึก ปรากฏว่ารบแพ้ข้าศึกเสียทหารไปมาก จึงลาถอยกลับมากลัวจะยอมแพ้ข้าศึก

(ภาพที่ ๔ พระราชานอนก่ายหน้าผากตามองเพดานอย่างกรุ่นคิด)

"เอเราออกไปรบที่ไรก็ได้ข้าศึก ทหารล้มตายไปก็มาก เราน่าจะยอมแพยกเมืองให้เขาไปเลย" พระราชาก็อยู่ในใจ ทันทีนั้นพระองค์ก็มองเห็นแมงมุมกำลังชักใยอยู่บนเพดานห้อง ขณะที่แมงมุมกำลังชักใยอยู่ได้ผลาดตกลงมาที่พื้น

(ภาพที่ ๕ ภาพแมงมุมกำลังชักใยอยู่บนเพดาน)

ชั่วครู่หนึ่งก็กลานขึ้นไปชักใยใหม่ พระราชามองมันอย่างสนใจและคิดในใจว่า "ดูซิ ชักใยใหม่อีกแล้ว แต่ใยใหม่จะเล็กแล้ว ก็ยากที่จะตกลงมาอีกหรอก มันใจว่ายังไม่ทันขาดคำก็ตกลงมาอีก"

(ภาพที่ ๖ ภาพแมงมุมชักใยแล้วตกลงมา)

แมงมุมหยุดพักเหนื่อยชั่วครู่ ก็กลานขึ้นไปชักใยใหม่ พระราชาเห็นดังนั้นจึงพูดว่า "เมื่อกลานขึ้นมาชักใยใหม่อีกแล้ว แมงมุมมีความพยายามจริงนะ เจ้าแมงมุมตัวน้อย"

(ภาพที่ ๗ ภาพแมงมุมกลานขึ้นไปชักใยใหม่)

แมงมุมชักใยอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าแม้สักครั้งก็ไม่มีความพยายามเป็นขึ้นไปชักใยใหม่อีก จนมันชักใยสำเร็จ พระราชาเห็นความเพียรพยายามของแมงมุมนี้ในใจว่า "เอเราน่าจะเอาอย่างแมงมุมบ้างนะ เราอาจจะรบนะข้าศึกก็ได้"

(ภาพที่ ๘ ภาพแมงมุมชักใยสำเร็จ)

เมื่อพระราชาคิดได้ ก็มีกำลังใจเข้มแข็งขึ้น ยกกองทัพออกไปทำศึกใหม่ คราวนี้พระองค์ได้ชัยชนะไม่ต้องเสียบ้านเมืองให้กับข้าศึก

แม่ถามป้อมว่า "เป็นยังไงจะป้อม นิทานของแม่สนุกไหมลูก"

(ภาพที่ ๙ ภาพพระราชารบชนะข้าศึก)

"สนุกครับแม่ ป้อมคิดว่า ตลอดไปป้อมจะเอาอย่างแมงมุมและพระราชานิทานของแม่ ถ้าป้อมตั้งใจเรียนป้อมคงสอบได้นะครับแม่" ป้อมพูด

"จะ ถ้าลูกตั้งใจเรียน ขยันไม่ขี้เกียจลูกจะสอบได้แน่นอน" แม่ตอบ และป้อมให้สัญญา กับแม่ว่า "แม่ครับป้อมจะเชื่อแม่ จะตั้งใจเรียนไม่ทอดย้ออีกแล้วละครับ" แม่พูดว่า "แม่ดีใจและภูมิใจที่ลูกของแม่ตั้งใจเรียนเป็นเด็กดีของแม่"

(ภาพที่ ๑๐ ภาพป้อมขยันเรียนและใช้ความมานะพากเพียรในการเรียน)

ตั้งแต่นั้นมาป้อมก็ขยันและตั้งใจเรียนไม่ทอดถอนใจจนปลายปีป้อมก็สอบไล่ได้ และเรียนจนถึง
ชั้นสูงสุด (ร้องเพลงขยันเรียน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- เพราะเหตุใดพระราชาจึงรบนชนะข้าศึก
- นิทานเรื่องนี้ได้คติอะไรแก่นักเรียนบ้าง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว นิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- เพลงขยับเรียน เพลงแมงมุม
- สมุดประจำตัวนักเรียน

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูนำสมุทราายงานผลการสอนมาให้ให้นักเรียนดู ถามว่านักเรียนรู้จักหรือไม่ และสนทนากันถึงเรื่องการสอบของนักเรียน แล้วบอกว่าวันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและการสอบของนักเรียนคนหนึ่ง เรื่อง เด็กชายป้อมเสาะความรู้

๒. ขั้นเล่า ครูบอกให้นักเรียนทราบว่าในนิทานเรื่องนี้มีตัวละคร คือ แม่ ป้อม ครู พระราชาและแมงมุม

ครูเริ่มเล่านิทาน

เด็กชายป้อมเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เขาไม่ตั้งใจเรียนจึงสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น วันนี้ครูประกาศผลการสอบของเทอมต้นปรากฏว่าป้อมก็สอบไม่ผ่านอีก ครูเตือนป้อมว่า "ป้อมเทอมนี้เธอสอบไม่ผ่าน เธอต่อไปเธอต้องขยันให้มากกว่านี้ ไม่อย่างนั้นสิ้นปีเธอจะไม่ได้เลื่อนชั้นรู้ไหมจะ" เมื่อป้อมกลับบ้านถึงบ้าน ป้อมบอกแม่ถึงเรื่องผลการสอบว่า "แม่ครับ ป้อมสอบตกอีกแล้วครับ ป้อมเบื่อจังเลย ป้อมไม่อยากเรียนหนังสือแล้วครับแม่ ให้ป้อมออกมาอยู่บ้านเฉย ๆ ดีกว่า" แม่ปลอบโยนและชี้แจงว่า "ป้อม ถ้าลูกออกจากโรงเรียนมาอยู่บ้านเฉย ๆ ป้อมจะเป็นคนโง่งนะลูก" ป้อมตอบแม่ว่า "แม่ครับป้อมยอมเป็นคนโง่ ป้อมไม่อยากเรียนหนังสือแล้ว เรียนไปก็สอบตกเรื่อย ป้อมอยากเพื่อนและ

อายครูด้วยแม่ " แม่จึงพูดกับป้อมว่า "ป้อมรู้ไหม ถ้าลูกไม่เรียนหนังสือ ลูกจะยิ่งอายคนอื่น ๆ เขา
มากกว่าอายเพื่อนอายคุณครูอีก เพื่อน ๆ เขามีความรู้ เขาก็เป็นคนฉลาด ส่วนป้อมของแม่เป็นคนโง่
ไม่รู้หนังสือ 'ลูกก็ต้องอายคนอื่นเขา แม้อายคนอื่นด้วยที่มีลูกไม่รู้หนังสือ" แม่กับ แต่ลูกไม่อยากเรียน
นี้ แม่อย่าให้ป้อมเรียนเลยนะ นะแม่นะ"

ป้อมพูดอ่อนวอนแม่ แม่ตอบว่า "ไม่ได้หรอกลูก แม่มีเงินทองไม่มากแม่จึงอยากให้ป้อมได้มีวิชา
ความรู้ติดตัวไว้ โตไปจะได้ไม่ลำบาก มีวิชาความรู้ดีกว่ามีเงินทองอีกนะลูก" แต่ป้อมแย้งแม่ว่า "มีเงิน
ซื้ออะไรก็ได้แม่นะแม่" แม่ตอบ "ใช่มีเงินซื้ออะไรก็ได้ แต่ถ้าเราใช้ไปในไม่ช้าเงินที่มีอยู่ก็หมด แต่ถ้าลูกมี
วิชาความรู้ นำไปใช้ทำมาหากินก็มีเงินทองได้ใช้ไปเท่าไรวิชาความรู้ก็ไม่หมด ใครจะมาขโมยหรือ
แย่งชิงไปจากตัวเราก็คงไม่ได้" ป้อมตอบ "แม่ครับ ถ้าป้อมเรียนป้อมก็ต้องสอบตกอีกแน่ ๆ เลย"
แม่พูดว่า "ป้อมฟังแม่นะลูก แม่จะเล่านิทานให้ลูกฟังลูกอย่าเพิ่งห่อห่อใจจ๊ะ" กล่าวถึงหนึ่งนานมาแล้ว
มีพระราชองค์หนึ่งปกครองบ้านเมืองและประชาชนของพระองค์อย่างมีความสุข แต่อยู่มาไม่นานมี
พระราชธิดาเมืองยกทัพมาทาบ พระราชธิดานำทหารออกไปรบกับข้าศึก ปรากฏว่ารบแพ้ข้าศึกเสียทหาร
ไปมาก จึงล่าถอยกลับมาคิดว่าจะยอมแพ้ข้าศึก "เอเราออกไปรบที่ไรก็แพ้ข้าศึก ทหารล้มตายไปก็มาก
เราน่าจะยอมแพยกเมืองให้เขาไปเลย" พระราชธิดาคืออยู่ในใจ ทันทีนั้นพระองค์ก็มองเห็นเมฆมุกกำลัง
ชักใยอยู่บนเพดานห้อง ขณะที่เมฆมุกกำลังชักใยอยู่ได้พลากตกลงมาที่พื้น ชั่วครู่มันก็กลานขึ้นไปชักใย
ใหม่ พระราชธิดามองมันอย่างสนใจและคิดในใจว่า "ดูชักใยใหม่อีกแล้ว แต่เอะใยหย่อนอีกแล้ว ก็ยาว
ก็ตกลงมาอีกหรือ" นั่นใจว่ายังไม่ทันขาดคำก็ตกลงมาอีก"เมฆมุกหยุดพักเหนื่อยชั่วครู่ ก็กลานขึ้นไปชักใย
ใหม่ พระราชาเห็นดังนั้นจึงพูดว่า "เมฆมุกกลานขึ้นไปชักใยใหม่อีกแล้ว แต่มันมีความพยายามจริงนะ
เจ้าเมฆมุกตัวน้อย" เมฆมุกชักใยอยู่หลายหน ก็ไม่สำเร็จแต่มันก็ไม่ละความพยายามปีนขึ้นไปชักใยใหม่
อีกจนมันชักใยสำเร็จ พระราชาเห็นความเพียรพยายามของเมฆมุกนี้ในใจว่า "เอเราน่าจะเอาอย่าง
เมฆมุกบ้างนะ เราอาจจะรบชนะข้าศึกก็ได้" เมื่อพระราชธิดาได้ก็มีกำลังใจเข้มแข็งขึ้น ยกกองทัพ
ออกไปทำศึกใหม่ คราวนี้พระองค์ได้ชัยชนะไม่ต้องเสียบ้านเมืองให้กับข้าศึก

เมื่อถามป้อมว่า "เป็นยังไงจะป้อม นิทานของแม่สนุกไหมลูก"

"สนุกครับแม่ ป้อมคิดว่า ต่อไปนี้ป้อมจะเอาอย่างนางมยุมาและพระราชานิทานของแม่ ถ้าป้อมตั้งใจเรียนป้อมคงสอบได้นะครับแม่" ป้อมพูด "จะ ถ้าตั้งใจเรียน ชยันไม่ใช่เกียจคร้านจะต้องสอบได้แน่นอน" แม่ตอบ และป้อมให้สัญญากับแม่ว่า "แม่ครับป้อมจะเชื่อแม่ จะตั้งใจเรียนไม่ทอดย้ออีกแล้วครับ" แม่พูดว่า "แม่ก็ใจและภูมิใจที่ลูกของแม่ตั้งใจเรียนเป็นเด็กดีของแม่"

ทั้งนั้นมาป้อมก็ชยันและตั้งใจเรียนไม่ทอดย้อจนปลายปีป้อมก็สอบไล่ได้ และเรียนจนถึงชั้นสูงสุด (ร่วมกันร้องเพลงชยันเรียน)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- ในนิทานเรื่องนี้นักเรียนชอบตัวละครตัวไหน เพราะอะไร
- เพราะเหตุใดพระราชโอรสจึงรบชนะข้าศึก
- นิทานเรื่องนี้ให้คติอะไรแก่นักเรียนบ้าง

ประเภทการฟังเพื่อให้ได้รายละเอียด
นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง

สีดาเป็นนักเรียนชั้น ป.๒ ที่เอาใจใส่ฝึกฝนในการเรียนภาษาไทยจนสามารถฟังเข้าใจ พูกรู้อ่าน เขียนเก่ง เมื่อสีดาเรียนวิชาอะไรก็เรียนได้ดีเพราะฟังครูเข้าใจ พูกรู้คำตอบคำถามครูรู้เรื่องอ่านความรู้ในวิชานั้นก็อ่านได้เข้าใจ จนมีความรู้เขียนตอบหรือเขียนบรรยายเรื่องอะไรก็อ่านเข้าใจ สีดาเรียนเก่งวันทุกวันจนสอบได้ที่ ๑ ของโรงเรียน ได้เป็นผู้แทนของโรงเรียนเวลาไปติดต่อไม่ว่าสีดาจะทำอะไรก็ได้รับความสำเร็จทุกอย่าง เพื่อน ๆ ถามสีดาว่าทำไมสีดาจึงเก่งนัก สีดาบอกเพื่อน ๆ ว่า "ฉันเก่ง เพราะฉันตั้งใจเรียนและฝึกฝนภาษาไทย เพราะฉันรู้ว่าไม่ว่าจะทำอะไรเราต้องใช้ความรู้ทางภาษาไทยทั้งสิ้น ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และเขียน ฉันจึงรักภาษาไทยและตั้งใจฝึกฝน

แผนการสอนภาษาไทยการฟัง เรื่อง การฟังนิทานเพื่อเอาความคิด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒ คาบ

ความคิดรวบยอด

การฟังให้เข้าใจทำให้เกิดความคิดและเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์

๑. ฟังนิทานเรื่องที่กำหนดให้แล้วอธิบายแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามได้ถูกต้อง

เนื้อหา

นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง จากแบบการเล่านิทานดังนี้
 - ๑.๑ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ
 - ๑.๒ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ
 - ๑.๓ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ
 - ๑.๔ การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว
๒. ให้นักเรียนอธิบายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานเรื่องที่ได้อ่านและตอบคำถามตามเนื้อเรื่อง

การประเมินผล

๑. สังเกตการใช้ภาษาและท่าทางในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากนิทานที่นักเรียนได้ฟัง
๒. ทดสอบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบ

นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

— นก ๕ ตัว

การดำเนินการเล่า

๑. ผู้นำ ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงวิชาที่นักเรียนชอบ ว่ามีวิชาอะไรบ้าง ทำไมถึงชอบวิชานั้น ให้บอกเหตุผลของนักเรียน ครูบอกนักเรียนว่าวันนี้ครูจะเล่านิทานเรื่องเกี่ยวกับการเรียนของเด็กผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเรียนดีมากคือ นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง นักเรียนอยากรู้ใหม่ว่าทำไมสีดาจึงเรียนเก่ง ตั้งใจฟังนิทานให้ดี แล้วนักเรียนจะได้คำตอบ

๒. ผู้นำ ครูบอกว่าในนิทานมีตัวละครคือ เด็กผู้หญิงชื่อ สีดา คุณครู เพื่อนของสีดา ให้นักเรียนแสดงท่าทางเป็นตัวละครดังนี้

สีดา — แสดงท่าทางตั้งใจเรียน ทำท่าท่องหนังสือ เขียนหนังสือ ยกมือเพื่อตอบคำถามคุณครู ทำท่ารับรางวัลเรียนดี ทำท่าเป็นประธานในการเข้าประชุม

คุณครู — แสดงท่าทางสอนหนังสือ ทำท่าให้รางวัล

เพื่อน — ทำท่าเรียนหนังสือ ทำท่าคบมามีความสุขความดีใจกับเพื่อน แสดงท่าชักชวน ทำท่าทางสงสัย และดีใจ

ครูเริ่มเล่านิทาน

สีดาเป็นเด็กผู้หญิง เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เป็นเด็กดีแต่งกายเรียบร้อย สะอาดสะอาด ใฝ่หมยว ถักเปียไปโรงเรียนทุกวัน สีดาสนใจเรียนมาก เธอตั้งใจเรียนและหมั่นหมยวบทเรียนที่ได้เรียนมาทุกวัน

(ทำท่าสีดาตั้งใจเรียน หมยวท่องหนังสือ ตั้งใจฟังครูสอน)

แม้ตัววิชาภาษาไทย สีดาก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจ พูกรู้เรื่องอ่านและเขียน
สะกดคำต่าง ๆ ได้ ดังนั้นสิดาจึงใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องเสมอ

(ทำท่าสิดาเขียนหนังสือ)

ไม่ว่าสิดาจะเรียนวิชาอะไรก็ตามแล้วแต่ เขาก็จะเรียนวิชานั้นได้ก็ เพราะฟังคุณครูพูดอธิบาย
แนะนำเข้าใจ พูจากตอบคำถามคุณครูก็รู้เรื่อง อ่านความรู้ในวิชานั้นก็จับใจความได้เข้าใจ มีความรู้
เขียนตอบหรือเขียนบรรยายเรื่องต่าง ๆ ก็อ่านแล้วเข้าใจ

(ทำท่าสิดาฟังคำถามคุณครูเข้าใจพยักหน้าและยกมือเพื่อตอบคำถามครู โดยครูทำท่าสอนหนังสือ
อยู่หน้าห้องเรียน)

สิดาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อน ๆ ที่ไม่ตั้งใจเรียน จึงมีความรู้ไม่เท่าสิดา
ปลายปีสิดาจึงได้รับรางวัลเรียนดีเกิน เป็นที่รู้จักของใครในโรงเรียน

(ทำท่าสิดาได้รับรางวัลจากครูและเพื่อนยกมือแสดงความดีใจ)

สิดาได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือ ให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันชิงรางวัลกับ
โรงเรียนอื่น ๆ และสิดาก็นำชื่อเสียงและชัยชนะกลับมาให้โรงเรียน เป็นที่น่าชื่นชมยินดีต่อครูอาจารย์
และพ่อแม่อย่างมาก

(ทำท่าสิดาเป็นประธานในการประชุม)

เพื่อน ๆ ให้ความสนใจสิดามากและถามสิดาว่า "ทำไมสิดาจึงเก่งนัก" สิดาก็บอกกับเพื่อน ๆ
ว่า "เรารู้ไหมที่ฉันเก่งเพราะว่า ฉันตั้งใจเรียนภาษาไทย ฉันรักภาษาไทย ฉันฝึกฝนเอาใจใส่ เพราะ
ฉันรู้ว่าไม่ว่าจะทำอะไร ก็ต้องใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งนั้น"

(ทำท่าเพื่อนพากันสงสัยแล้วมาซักถามสิดา)

และสิดายังบอกเพื่อน ๆ อีกว่า "ไม่ว่าเราจะเรียน คณิตศาสตร์ พละ หรือวิชาอื่น ๆ
เราก็ต้องใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งสิ้น ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและเขียน เพื่อเป็นพื้นฐาน
ขั้นต้นในการไปเรียนวิชาอื่น ฉันจึงพยายามเรียนวิชาภาษาไทยให้เก่ง วิชาอื่น ๆ ฉันก็จะเรียนเก่ง
ไปด้วย"

เพื่อนเห็นด้วยกับคำพูดของสี่ดา และตั้งใจเรียนวิชาภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น
(ทำท่าสี่ดาบอกเพื่อน ๆ ว่า ฉันรักภาษาไทยและเห็นความสำคัญของภาษาไทย)

๓. ขั้นสรุป ครูถึงคำถามและให้นักเรียนตอบดังนี้

- จากนิทานเรื่องนี้ อะไรเป็นสิ่งที่ดีและนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้
- เพราะเหตุใด สี่ดาจึงประสบความสำเร็จทุกอย่าง
- ถ้านักเรียนทำได้อย่างสี่ดา จะเกิดอะไร
- ให้นักเรียนคิดคำขวัญที่สอดคล้องกับนิทานเรื่องนี้
- ทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่า รักภาษาไทย

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ

นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง
- หุ่นเชิดมือ เด็กผู้หญิงสีดา คุณครู และเพื่อน ๆ

การดำเนินการเล่า

๑. ชั้นนำ ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา ถึงวิชาที่นักเรียนชอบว่ามีวิชาอะไรบ้าง ทำไมถึงชอบวิชานี้ให้บอกเหตุผลของนักเรียน ครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่าเรื่องเกี่ยวกับการเรียนของเด็กผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเรียนดีมาก ชื่อ นิทาน เรื่องสีดาคนเก่ง นักเรียนอยากรู้ไหมว่าทำไมสีดาจึงเรียนเก่ง ตั้งใจฟังนิทานให้ดี แล้วนักเรียนจะได้อ่าน

๒. ขั้นเล่า ครูเชิดหุ่นตัวละครในนิทานให้เด็กดู คือ เด็กผู้หญิงชื่อสีดา คุณครูเพื่อนของสีดา พร้อมทั้งให้นักเรียนตั้งชื่อเพื่อน ๆ ของสีดา

ครูเริ่มเล่านิทาน

สีดาเป็นเด็กผู้หญิง เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เป็นเด็กดีตั้งใจเรียนเรียบร้อยสะอาดสะอ้าน ไฉนมาวาดักเปียไปโรงเรียนทุกวัน สีดาสนใจเรียนมาก เธอตั้งใจเรียนและหมั่นทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนมาทุกครั้ง

(เชิดหุ่นสีดาทำท่าอ่านหนังสือ)

แม้ตัววิชาภาษาไทย สี่คาก็เอาใจใส่มาจนสามารถฟังเข้าใจ พูกรู้เรื่อง อ่านและเขียน
ระกศคำต่าง ๆ ได้ ถึงนั้นสี่คาก็จึงใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องเสมอ

(เชิคุ่นสี่คากำลังเขียนหนังสือ)

ไม่ว่าสี่คาก็จะเรียนวิชาอะไรก็แล้วแต่ เขาก็จะเรียนวิชานั้นได้ก็ เพราะฟังคุณครูพูดอธิบาย
แนะนำเข้าใจพูดจาตอบคำถามคุณครูรู้เรื่อง อ่านความรู้ในวิชานั้นก็จับใจความได้เข้าใจ มีความรู้
เขียนตอบ หรือเขียนบรรยายเรื่องต่าง ๆ อ่านแล้วเข้าใจ

(เชิคุ่นสี่คาฟังคำถามคุณครูเข้าใจ พยักหน้า และยกมือเพื่อตอบคำถามครูโดยเชิคุ่น ครูทำท่า
สอนหนังสืออยู่หน้าห้องเรียน)

สี่คาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุก ๆ วัน พวกเพื่อน ๆ ที่ไม่ตั้งใจเรียนจึงมีความรู้ไม่เท่า
สี่คา ปลายปีสี่คาก็ได้รับรางวัลเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครในโรงเรียน

(เชิคุ่นสี่คาได้รับรางวัลจากคุณครู และเพื่อนชมมือแสดงความดีใจ)

จนได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันชิงรางวัลกับโรงเรียน
อื่น ๆ และสี่คาก็นำชื่อเสียงและชัยชนะกลับมาให้โรงเรียน เป็นที่ชื่นชมยินดีต่อครูอาจารย์และพ่อแม่อย่างมาก

(เชิคุ่นสี่คานั่งเป็นประธานในการประชุม)

เพื่อน ๆ ให้ความสนใจสี่คามากและถามสี่คาว่า "ทำไมสี่คาก็เก่งนัก" สี่คาก็บอกกับเพื่อน ๆ
ว่า "เขารู้ไหมที่ฉันเก่งเพราะว่าฉันตั้งใจเรียนภาษาไทย ฉันรักภาษาไทย ฉันฝึกฝนเอาใจใส่ เพราะฉัน
รู้ว่าไม่ว่าจะทำอะไร ก็ต้องใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งนั้น"

(เชิคุ่น เพื่อนพากันสงสัยแล้วมารุมกันซักถามสี่คา)

และสี่คายังบอกเพื่อน ๆ อีกว่า "ไม่ว่าเราจะเรียนคณิตศาสตร์ พล หรือวิชาอื่น ๆ เราก็ต้อง
ใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งสิ้น ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และเขียน เพื่อเป็นพื้นฐาน ขั้นตอนในการ
ไปเรียนวิชาอื่น ฉันจึงพยายามเรียนวิชาภาษาไทยให้เก่ง วิชาอื่น ๆ ฉันก็จะเรียนเก่งไปด้วย"

เพื่อน ๆ เห็นด้วยกับคำพูดของสี่คา และตั้งใจจะเรียนวิชาภาษาไทยให้ได้อย่างสี่คา

(เชิคุ่น สี่คาพูดกับเพื่อน ๆ ว่าฉันรักภาษาไทยและเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย)

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามและให้นักเรียนตอบดังนี้

- จากนั้นท่านเรื่องนี้ อะไรเป็นสิ่งที่ดีและนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้
- เพราะเหตุใด สีดาจึงประสบความสำเร็จทุกอย่าง
- ถ้านักเรียนทำได้อย่างสีดา จะเกิดอะไร
- ให้นักเรียนคิดคำขวัญที่สอดคล้องกับนิทานเรื่องนี้
- ทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่า รักภาษาไทย

ขั้นตอนแสดงการเล่นนิทานและแสดงรูปภาพประกอบ

นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น

- เนื้อเรื่อง
- รูปภาพแสดงเนื้อเรื่องนิทานจำนวน ๒ รูป

การดำเนินการเล่น

๑. ผู้นำ ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงวิชาที่นักเรียนชอบว่า มีวิชาอะไรบ้าง ทำไมถึงชอบวิชานั้น ให้นักเรียนกลุ่มละ ๓-๔ คน ให้นักเรียนเล่าเรื่องเกี่ยวกับการเรียนของเด็กผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเรียนดีมาก คือ นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง นักเรียนอยากรู้ไหมว่าทำไมสีดาจึงเรียนเก่ง ตั้งใจฟังนิทานให้ดี แล้วนักเรียนจะได้คำตอบ

๒. ขั้นเล่า ครูนำภาพตัวละครในนิทานมาให้นักเรียนดู คือ เด็กผู้หญิงชื่อ สีดา คุณครู เพื่อนของสีดา พร้อมทั้งให้นักเรียนตั้งชื่อเพื่อน ๆ ของสีดา

ครูเริ่มเล่นนิทาน

สีดาเป็นเด็กผู้หญิงเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เป็นเด็กดีทั้งกายเรียบร้อย จะอ่านจะอ่าน ไฉนมาดักเปียไปโรงเรียนทุกวัน สีดาสนใจเรียนมาก เธอตั้งใจเรียนและหมั่นทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนมาทุกวัน

(ภาพที่ ๑ ภาพของเด็กผู้หญิงชื่อสีดา)

แม้ตัววิชาภาษาไทย สีดาก็เอาใจใส่มาจนสามารถฟังเข้าใจ ฟังรู้เรื่อง อ่าน และเขียน สะกดคำต่าง ๆ ได้เก่ง ดังนั้นสีดาจึงใช้ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว

(ภาพที่ ๒ สีดาที่นั่งฝึกฝนจะทบทวนวิชาภาษาไทย)

ไม่ว่าสีดาจะเรียนวิชาอะไรก็แล้วแต่ เขาก็เรียนวิชานั้นได้ก็เพราะฟังครูพูด อธิบายแนะนำ
เข้าใจ พุทธเจ้าตอบคำถามคุณครูก็รู้เรื่อง อ่านความรู้ในวิชานั้นก็เข้าใจความได้เข้าใจ มีความรู้เขียนตอบ
หรือเขียนบรรยายเรื่องต่าง ๆ อ่านแล้วเข้าใจ

(ภาพที่ ๓ สีดาเรียนวิชาโลกก็เข้าใจ ตอบคำถามครูเรื่อง)

สีดาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อน ๆ ที่ไม่ตั้งใจเรียนจึงมีความรู้ไม่เท่าสีดา
ปลายปีสีดาจึงได้รับรางวัลเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครในโรงเรียน

(ภาพที่ ๔ สีดาได้รับรางวัลเรียนดีเด่นของโรงเรียน)

สีดาได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือ ให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันชิงรางวัลกับ
โรงเรียนอื่น ๆ และสีดาก็นำชื่อเสียงและชัยชนะกลับมาให้โรงเรียน เป็นที่นาชื่นชมยินดี ทอครูอาจารย์
และพ่อแม่อย่างมาก

(ภาพที่ ๕ สีดาเป็นตัวแทนของนักเรียนไปร่วมประชุมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ)

เพื่อน ๆ ให้ความสนใจสีดามากและถามสีดาว่า "ทำไมสีดาจึงเก่งนัก" สีดาก็นอกกับเพื่อน ๆ
ว่า "เธอรู้ไหมที่ฉันเก่ง เพราะว่าฉันตั้งใจเรียนภาษาไทย ฉันรักภาษาไทย ฉันมีฝักใฝ่ใจใส่ และ
ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เพราะฉันรู้ว่าไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งนั้น"

(ภาพที่ ๖ เพื่อนพากันสงสัยว่าทำไมสีดาจึงเรียนเก่งจึงมาซักถามสีดา)

และสีดายังบอกเพื่อน ๆ อีกว่า "ไม่ว่าเราจะเรียนคณิตศาสตร์ พละ หรือวิชาอื่น ๆ เรา
ก็ต้องใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งนั้น ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เพื่อเป็นพื้นฐานขั้นต้น
ในการไปเรียนวิชาอื่น ๆ ฉันจึงพยายามเรียนวิชาภาษาไทยให้เก่ง วิชาอื่น ๆ ฉันก็จะเรียนเก่ง
ไปด้วย" เพื่อน ๆ เห็นด้วยกับคำพูดของสีดา และตั้งใจจะเรียนวิชาภาษาไทยให้ได้อย่างสีดา

๓. ขั้นสรุป ครูตั้งคำถามและให้นักเรียนตอบดังนี้

- จากนิทานเรื่องนี้อะไรเป็นสิ่งที่ดีและนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้
- เพราะเหตุใดสีดาจึงประสบความสำเร็จทุกอย่าง
- ถ้านักเรียนทำได้อย่างสีดา จะเกิดอะไร
- ให้นักเรียนคิดคำขวัญที่สอดคล้องกับนิทานเรื่องนี้
- ทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่า รักภาษาไทย

ขั้นตอนแสดงการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

นิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่านิทาน

- เนื้อเรื่อง

การดำเนินการเล่า

๑. ขั้นนำ ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงวิชาที่นักเรียนชอบว่ามีอะไรบ้าง ทำไมถึงชอบวิชานั้น ให้ออกเหตุผลของนักเรียนครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่าเรื่องเกี่ยวกับการเรียนของเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งเรียนดีมาก คือนิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง นักเรียนอยากรู้ใหม่ว่าทำไมสีดาจึงเรียนเก่ง ตั้งใจฟังนิทานให้ดี แล้วนักเรียนจะได้คำตอบ

๒. ขั้นเล่า ครูบอกนักเรียนว่าในนิทานมีตัวละคร คือ เด็กผู้หญิง ชื่อสีดา คุณครู เพื่อนของสีดา พร้อมทั้งให้นักเรียนตั้งชื่อเพื่อน ๆ ของสีดา

ครูเริ่มเล่านิทาน

สีดาเป็นเด็กผู้หญิงเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาดสะอ้าน ไฉนยาวลัดเปื้อนไปโรงเรียนทุกวัน สีดาสนใจเรียนมาก เธอตั้งใจเรียนและหมั่นทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนมาทุกครั้ง

แม้แต่วิชาภาษาไทย สีดาก็เอาใจใส่มากจนสามารถฟังเข้าใจพหูรู้เรื่อง อ่านและเขียนสะกดคำต่าง ๆ ได้ ดังนั้นสีดาจึงใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องเสมอ

ไม่ว่าสีดาจะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาก็จะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะฟังคุณครูพูดอธิบาย แนะนำเข้าใจ พูดยาตอบคำถามคุณครูรู้เรื่อง อ่านความรู้ในวิชานั้นก็จับใจความได้เข้าใจ มีความรู้เขียนตอบหรือเขียนบรรยายเรื่องต่าง ๆ อ่านแล้วเข้าใจ

สีดาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อน ๆ ที่ไม่ตั้งใจเรียนจึงมีความรู้ไม่เท่าสีดา
หลายปีสีดาจึงได้รับรางวัลเรียนดีเกิน เป็นที่รู้จักของใคร ๆ ในโรงเรียน

สีดาได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือ ให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันชิงรางวัลกับ
โรงเรียนอื่น ๆ และสีดาก็นำชื่อเสียงและชัยชนะกลับมาให้โรงเรียน เป็นที่น่ายินชมยินดีต่อครูอาจารย์
และพ่อแม่อย่างมาก

เพื่อน ๆ ให้ความสนใจสีดามาก และถามสีดาว่าทำไมสีดาจึงเก่งนัก สีดาก็บอกเพื่อน ๆ ว่า
เธอรู้ไหมที่ฉันเก่ง เพราะว่า ฉันตั้งใจเรียนภาษาไทย ฉันรักภาษาไทย ฉันฝึกฝนเอาใจใส่ เพราะ
ฉันรู้ว่าไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งนั้น"

และสีดายังบอกเพื่อน ๆ อีกว่า "ไม่ว่าเราจะเรียน คณิตศาสตร์ พละ หรือวิชาอื่น ๆ
เราก็ต้องใช้ความรู้ภาษาไทยทั้งสิ้น ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และเขียน เพื่อเป็นพื้นฐานขั้นต้น
ในการไปเรียนวิชาอื่น ฉันจึงพยายามเรียนวิชาภาษาไทยให้เก่ง วิชาอื่น ๆ ฉันก็จะเรียนเก่งไปด้วย"
เพื่อน ๆ เห็นด้วยกับคำพูดของสีดาและตั้งใจจะเรียนวิชาภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น

๓. ขั้นสรุป ครูทักถามและให้นักเรียนตอบดังนี้

- จากนั้นถามเรื่องนี้จะไร เป็นสิ่งที่ดีและนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้
- เพราะเหตุใดสีดาจึงประสบความสำเร็จทุกอย่าง
- ถ้านักเรียนทำได้อย่างสีดา จะเกิดอะไร
- ให้นักเรียนคิดคำขวัญที่สอดคล้องกับนิทานเรื่องนี้
- ทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่า รักภาษาไทย

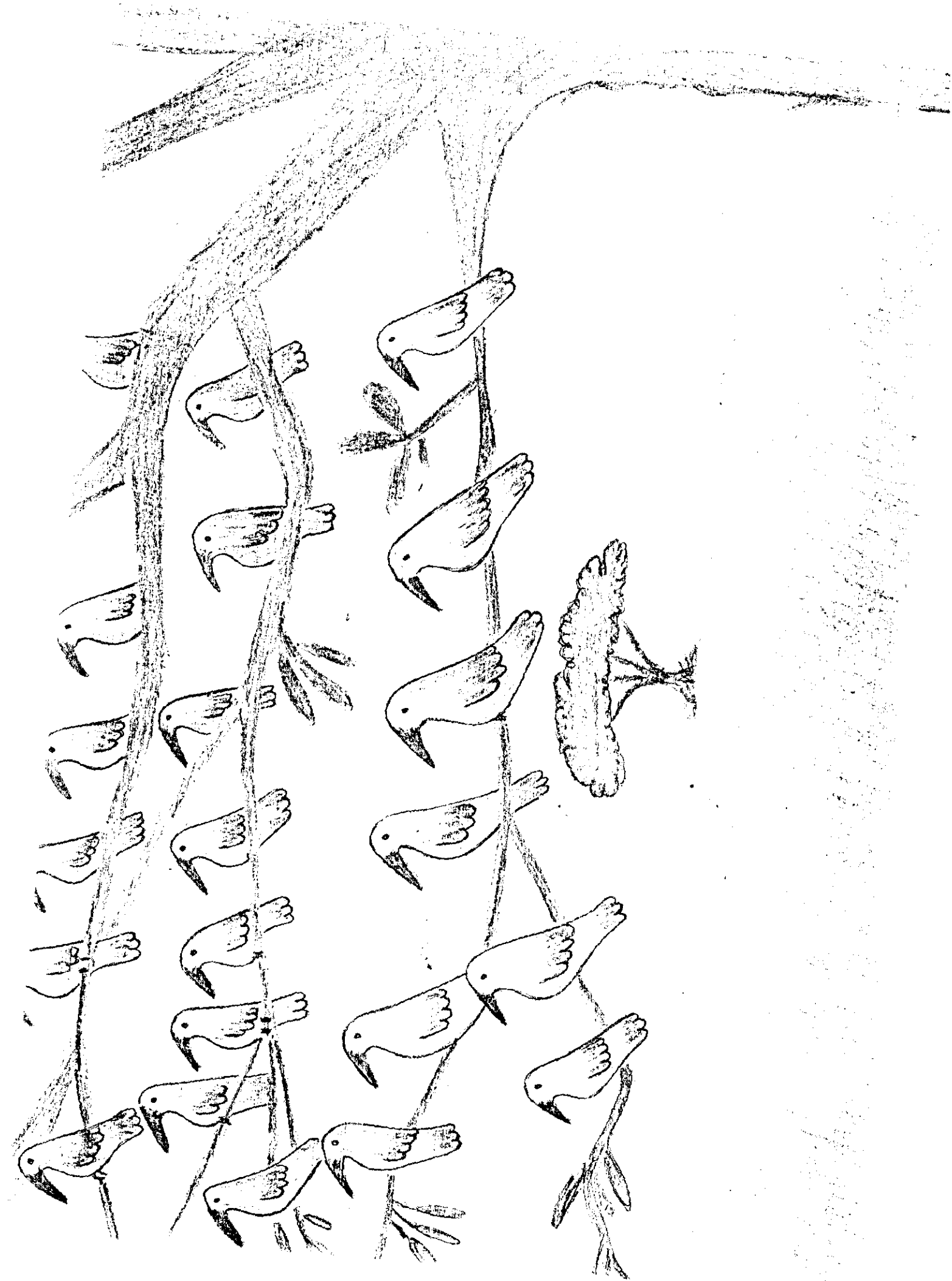
ภาคผนวก ข

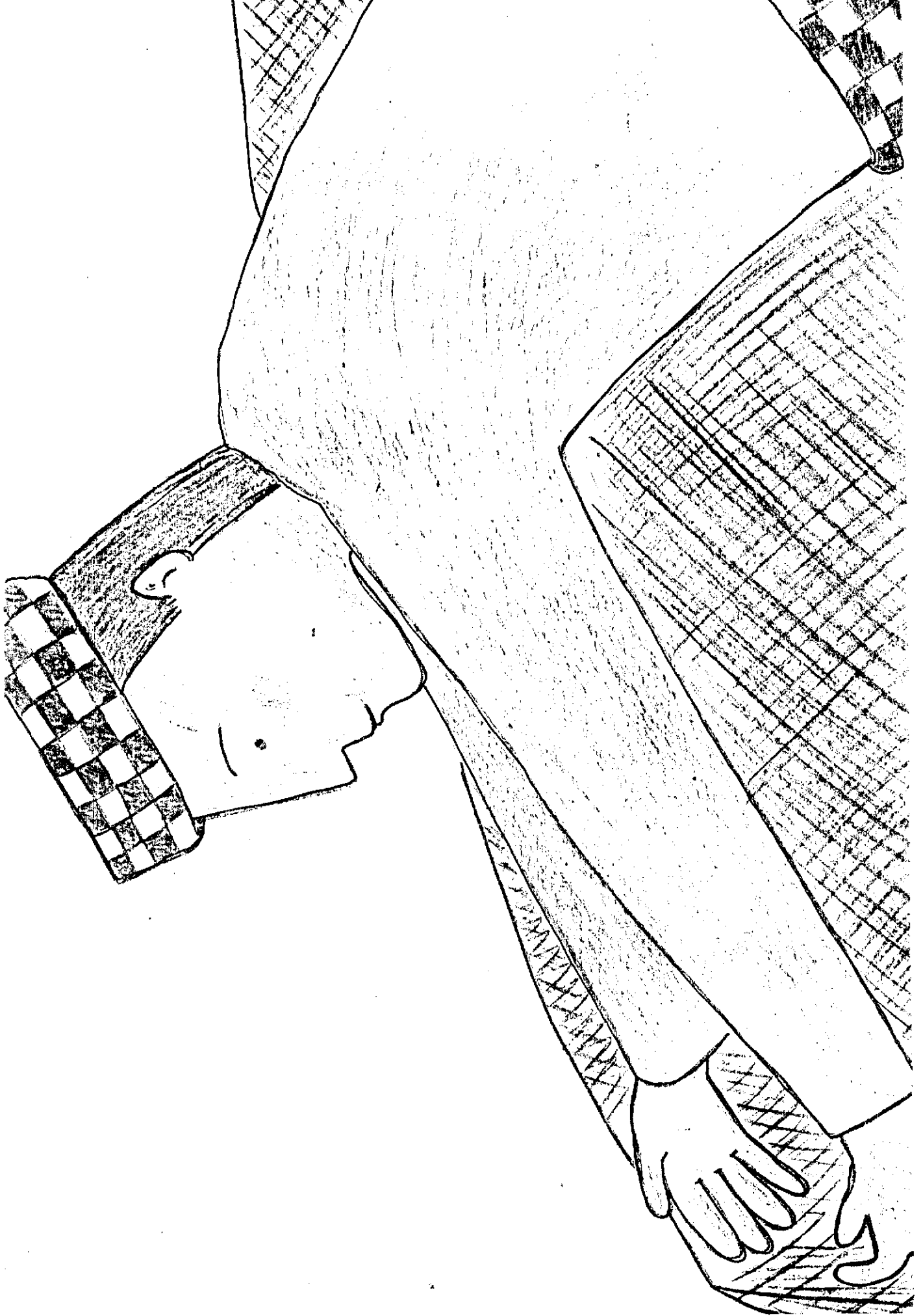
ตัวอย่างอุปกรณ์รูปภาพที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน
ของจริง ขนาด 14" x 18" เป็นภาพสี

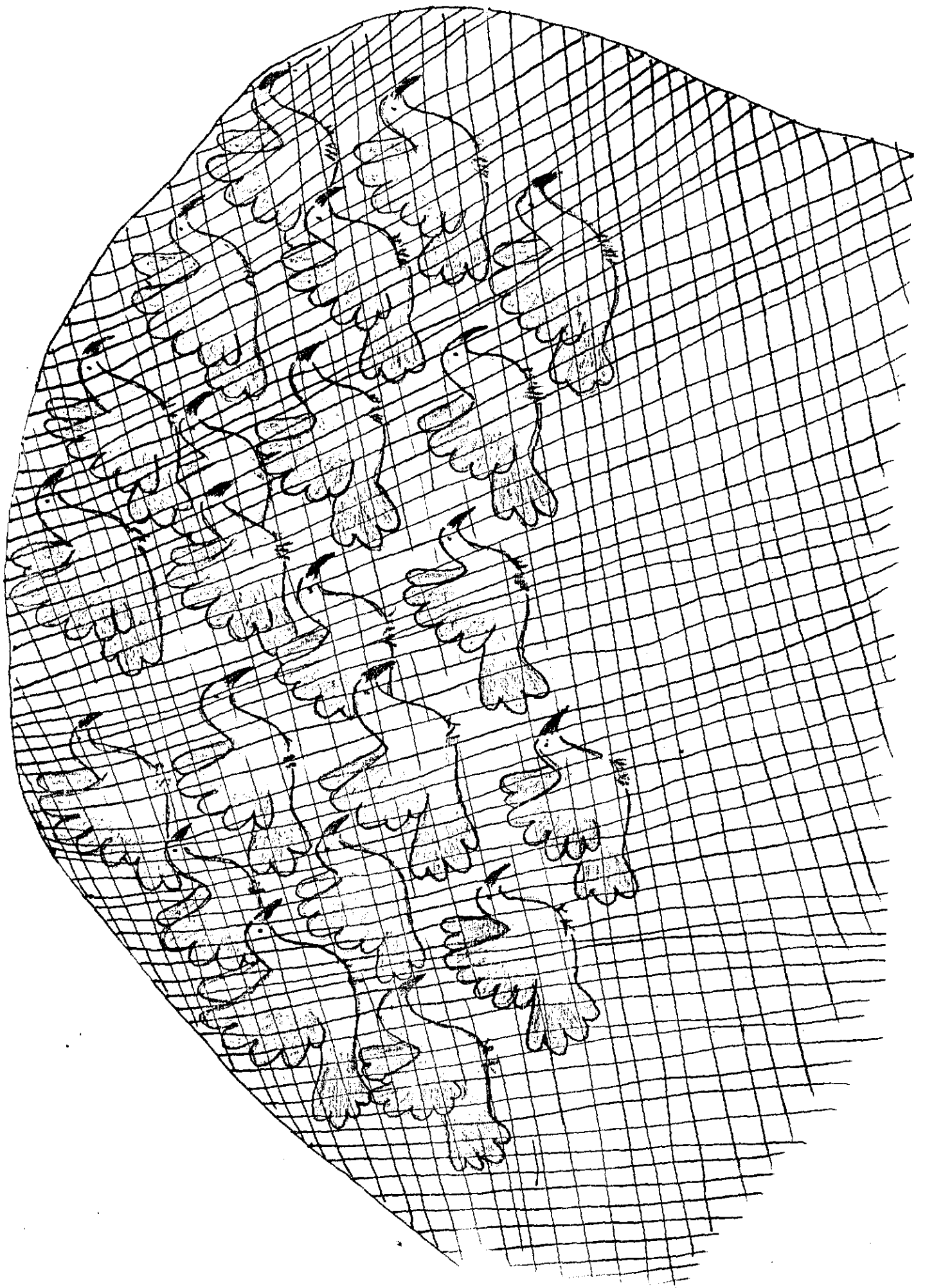
ชุดที่ 1

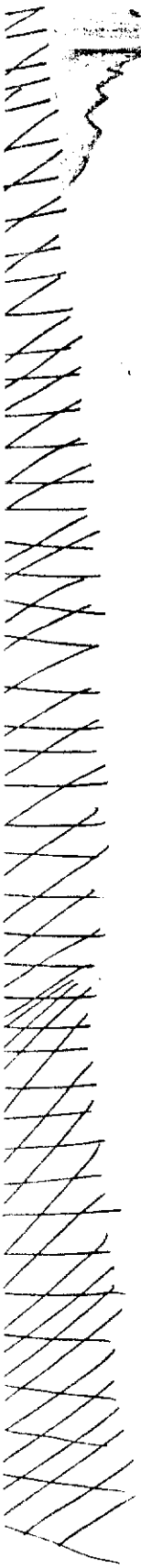
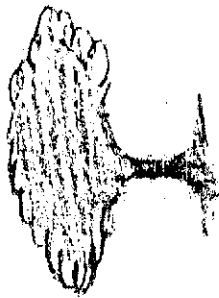
ภาพที่ใช้ในการเล่านิทาน เรื่อง นกกระเจา

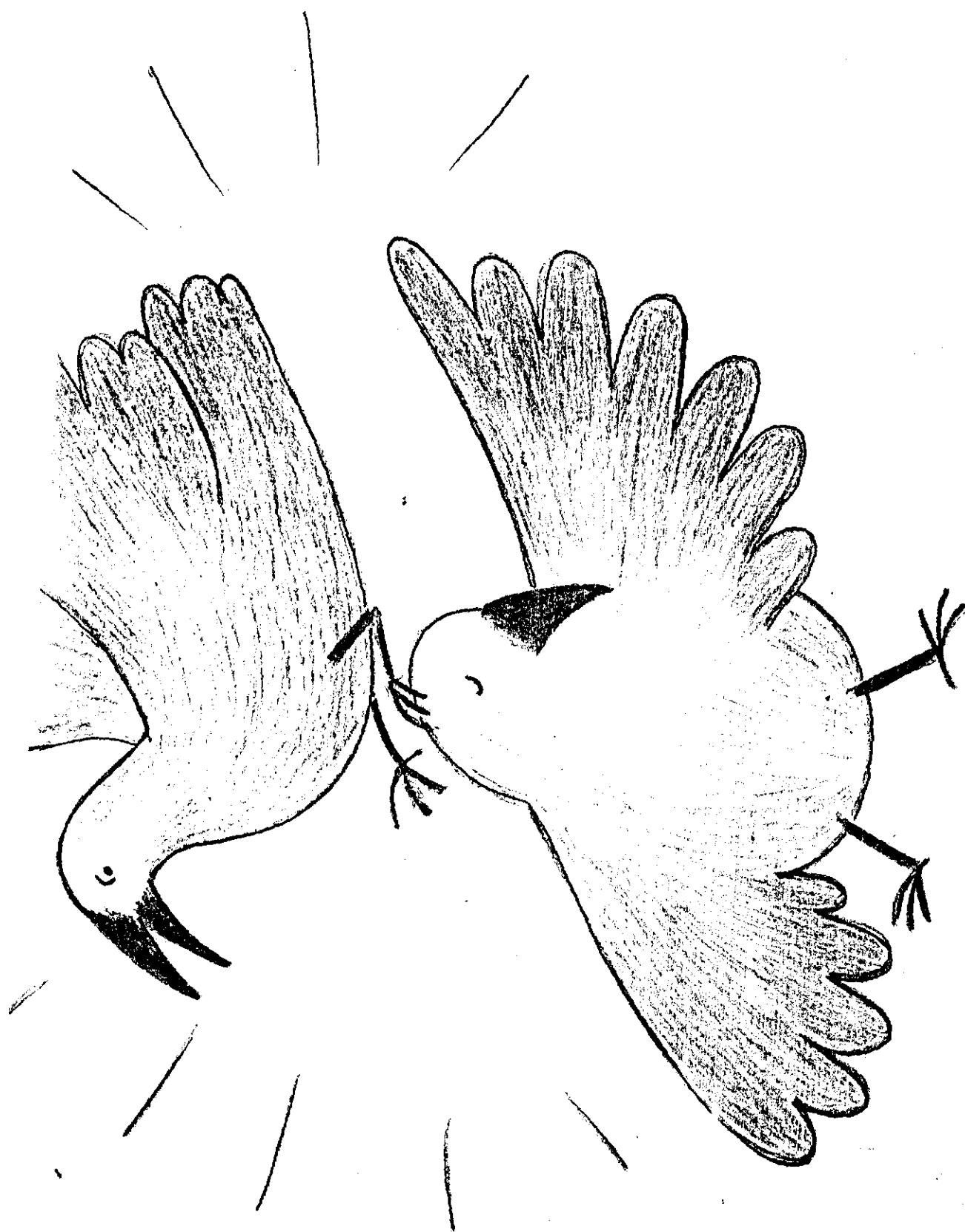
จำนวน 11 รูป

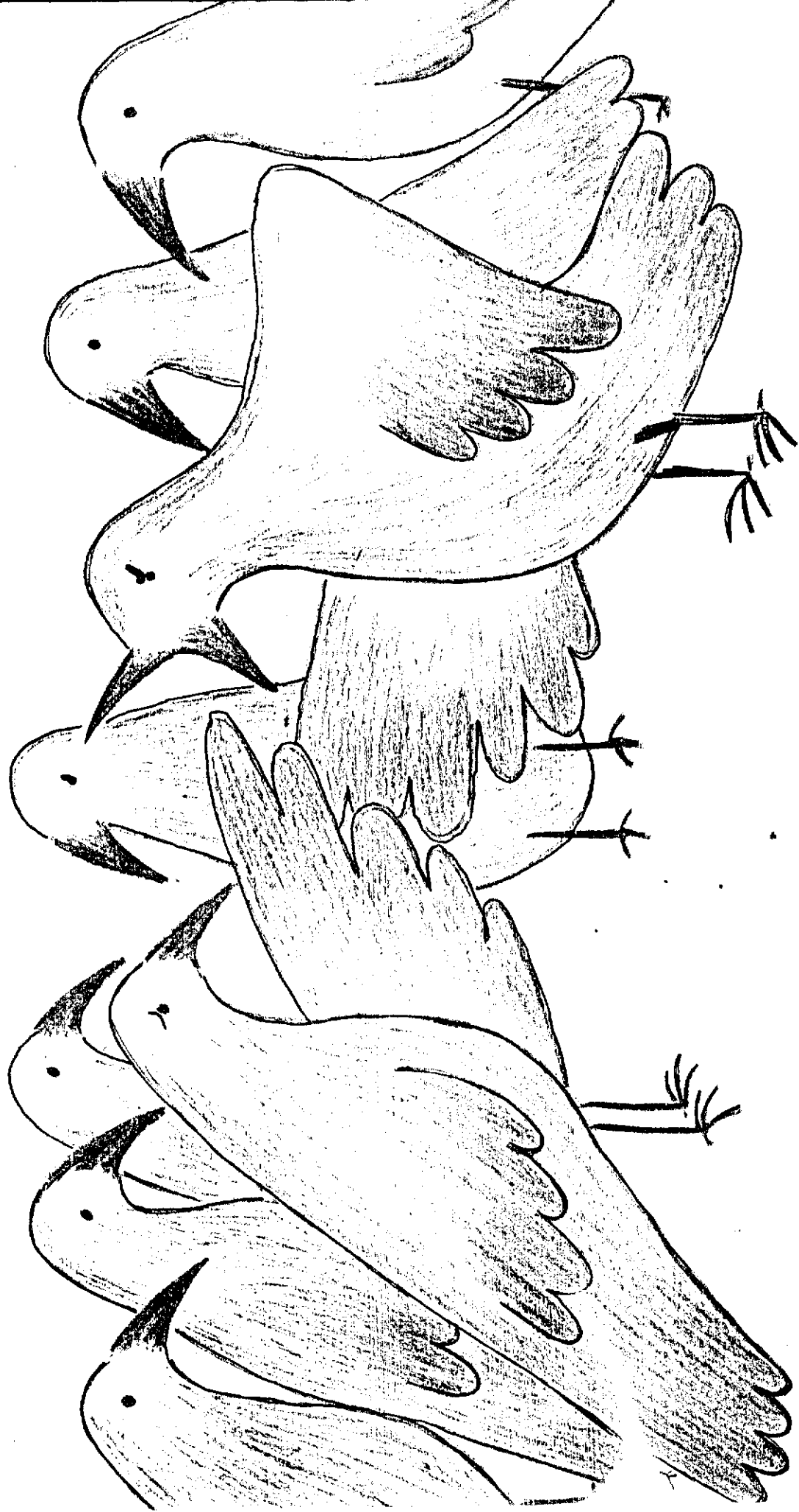

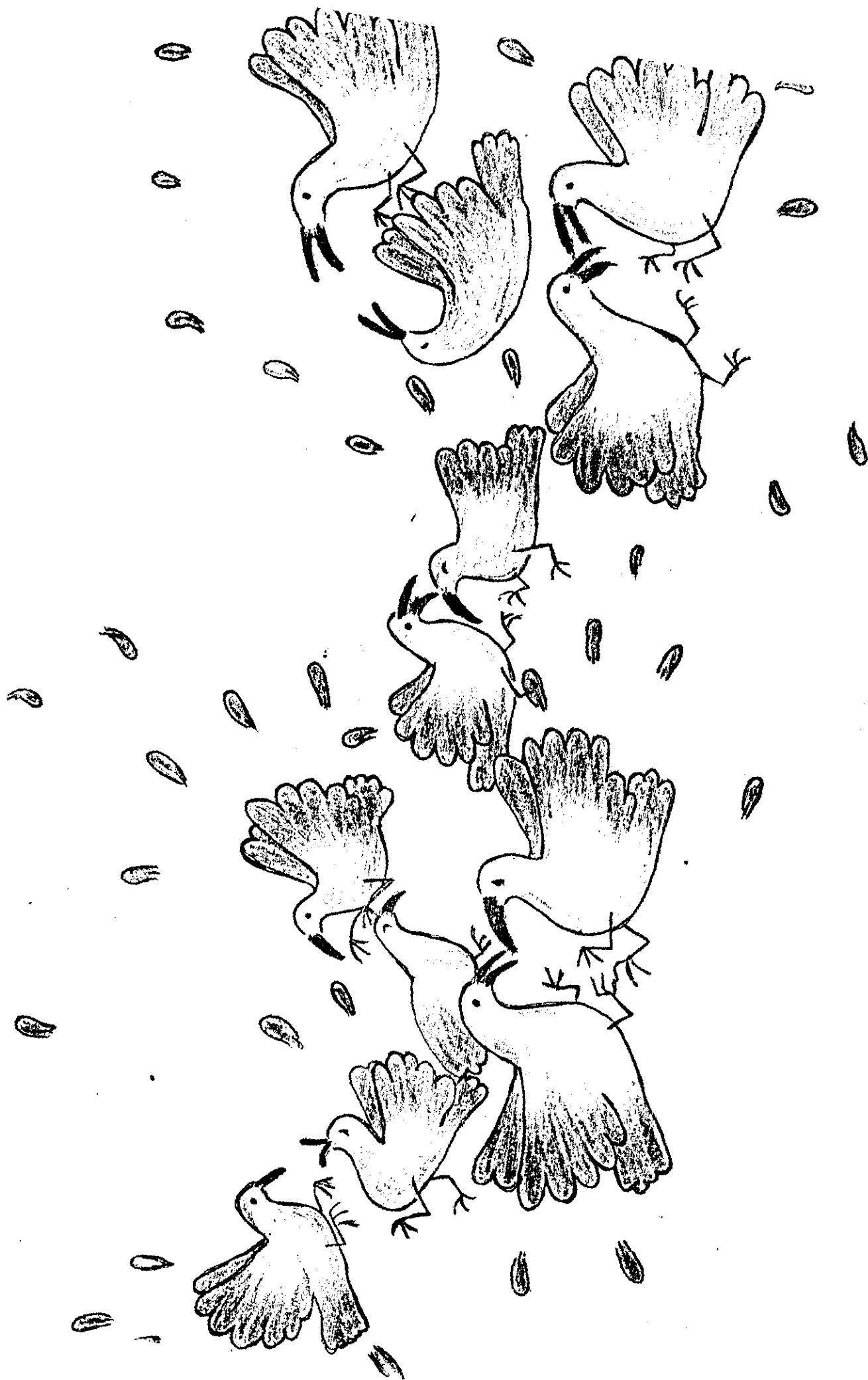

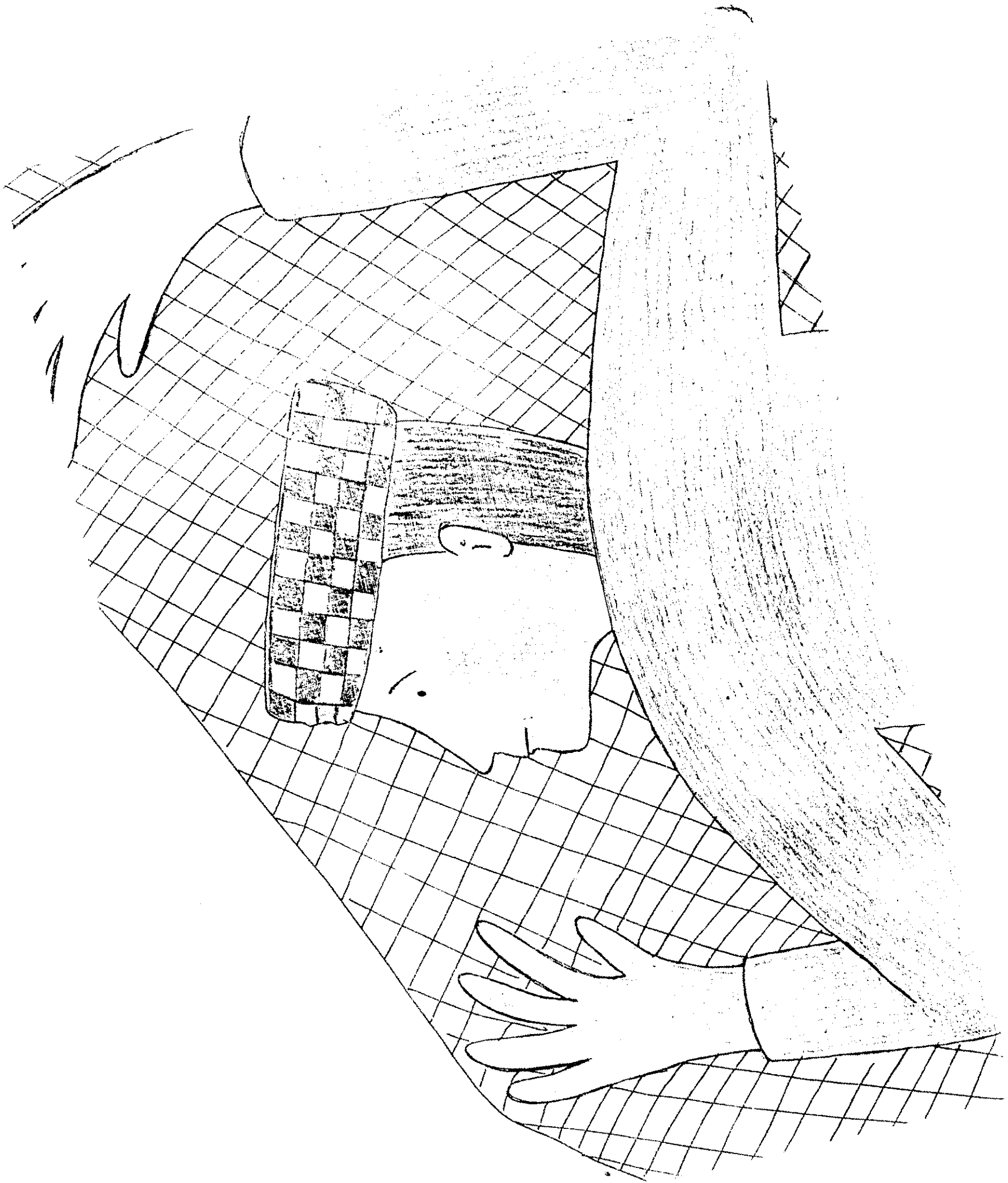

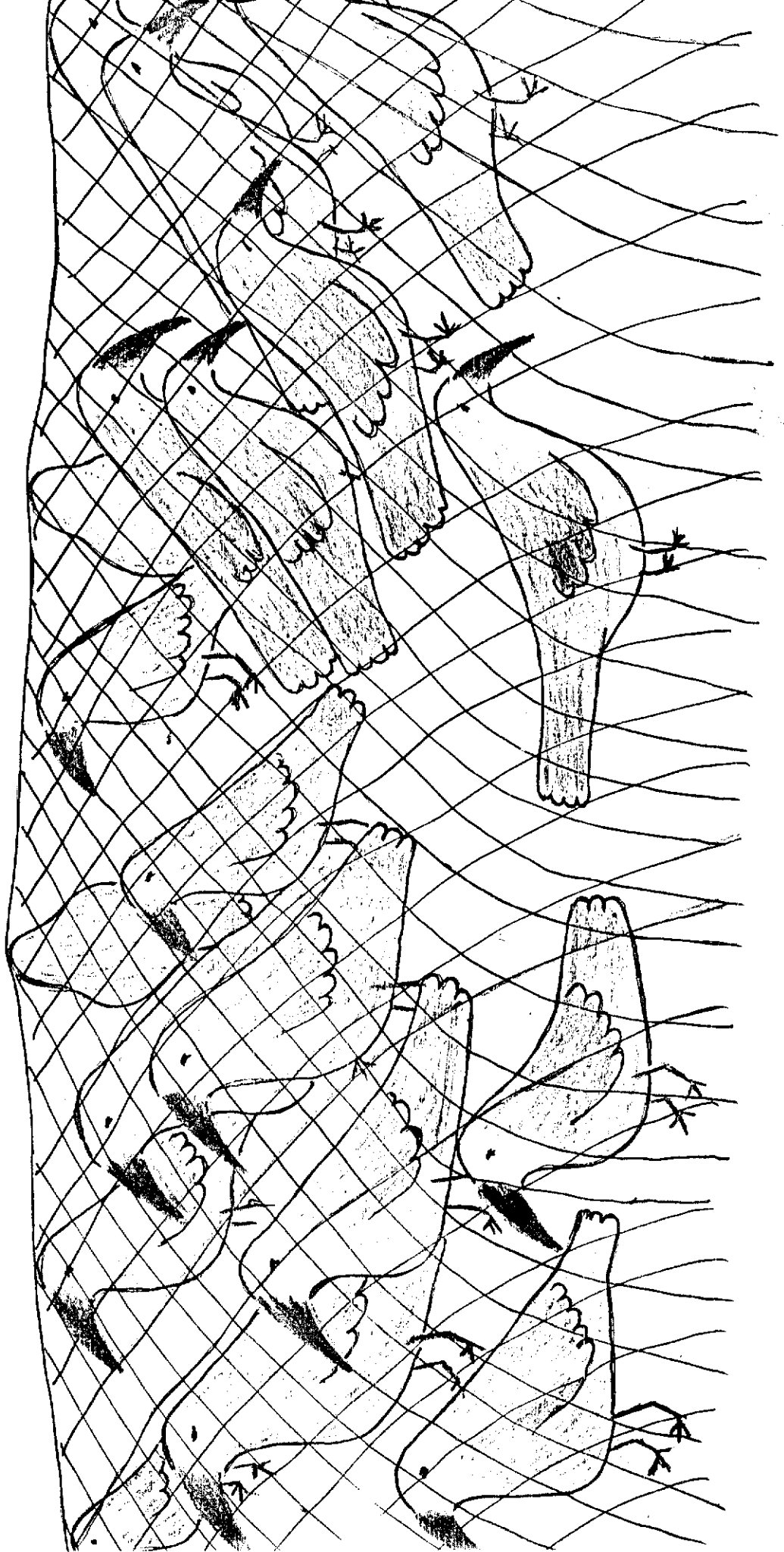

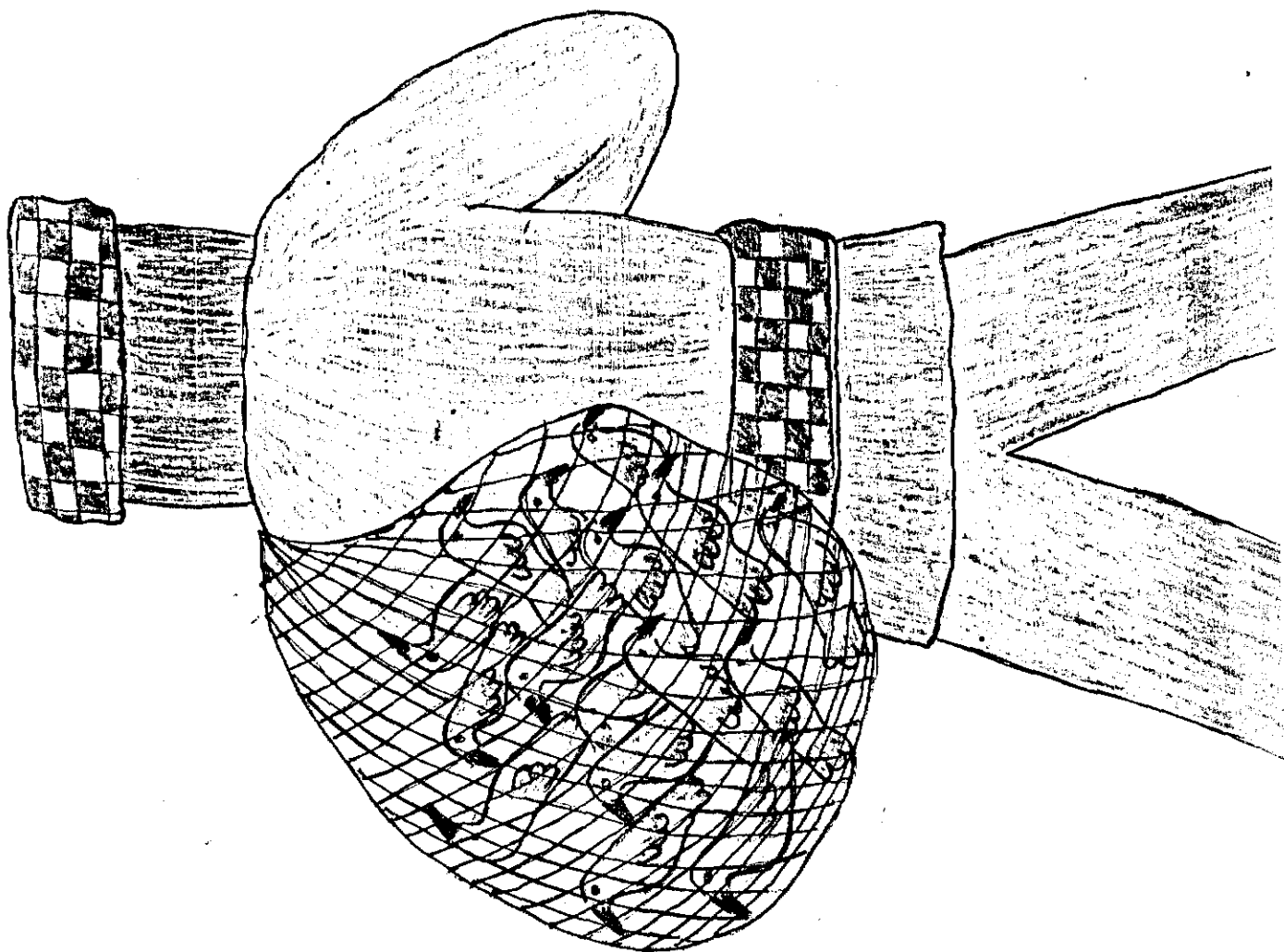

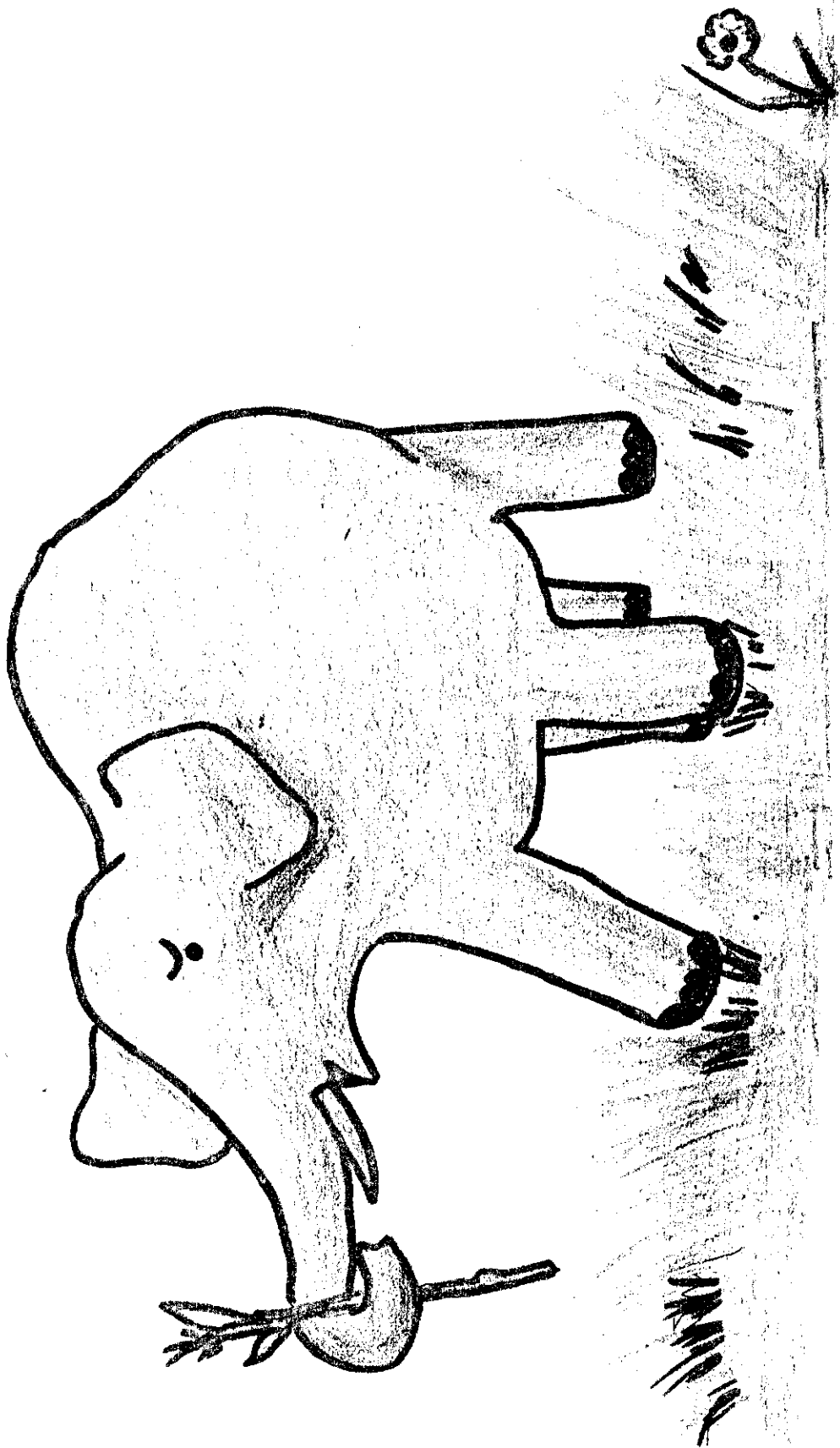

รูปที่ 2

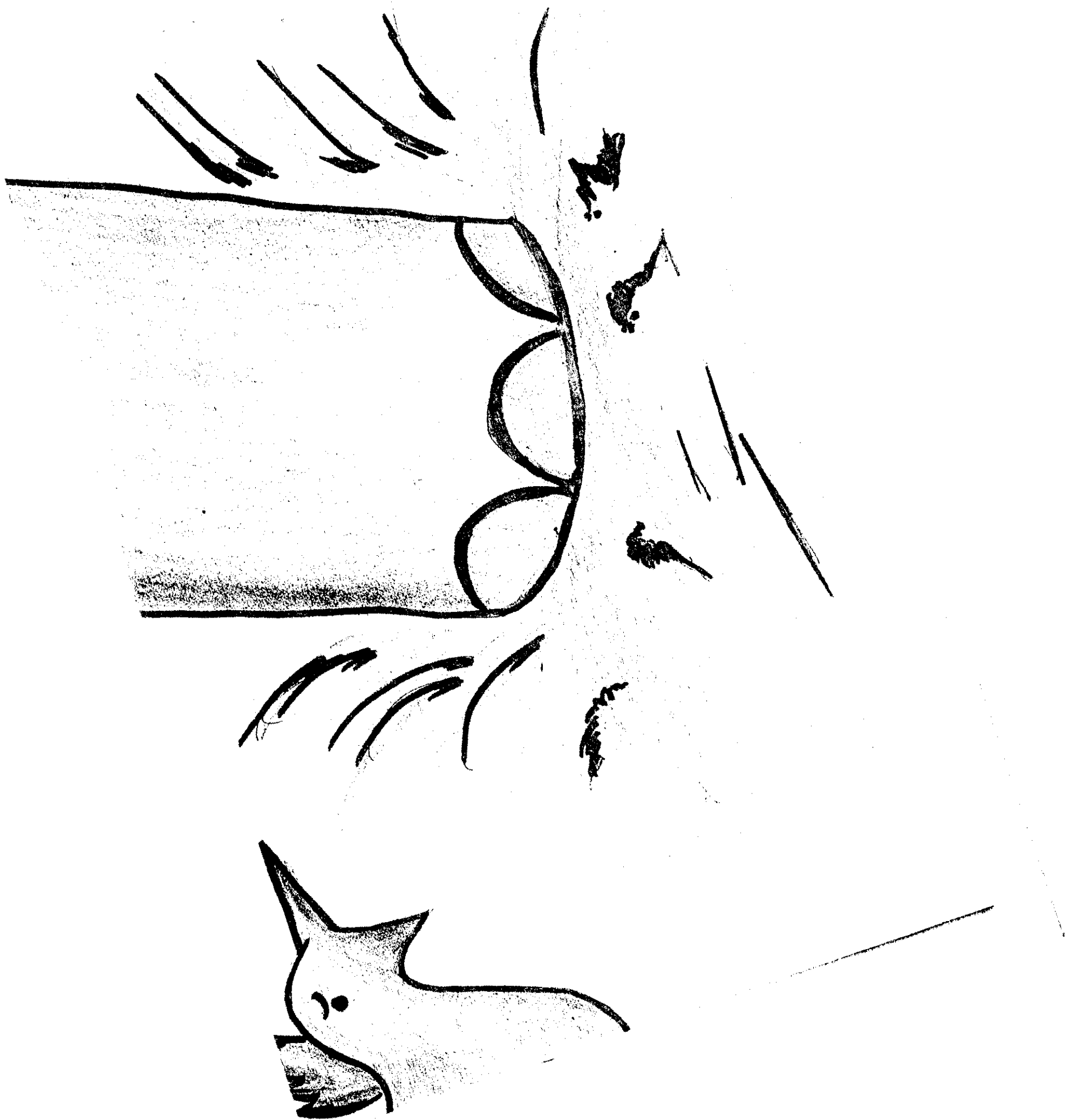
ภาพที่ใช้ในการเล่าเรื่อง เรื่อง ว่างเปล่า

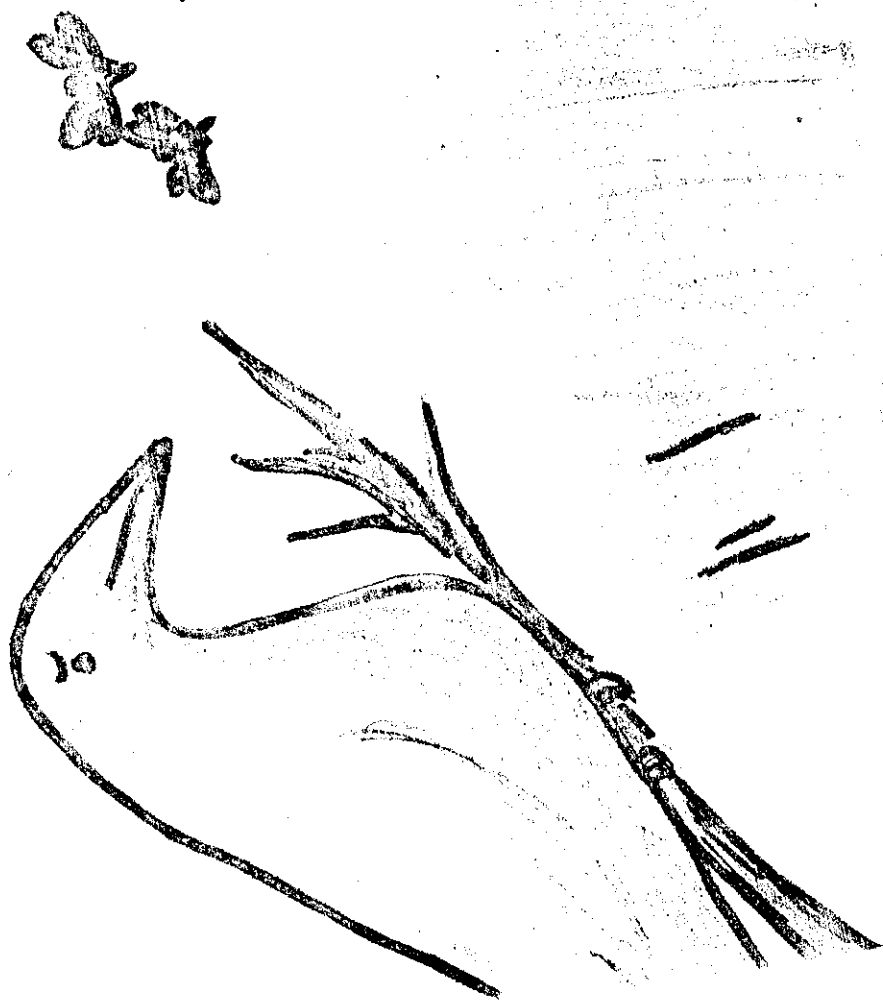
จำนวน 11 รูป

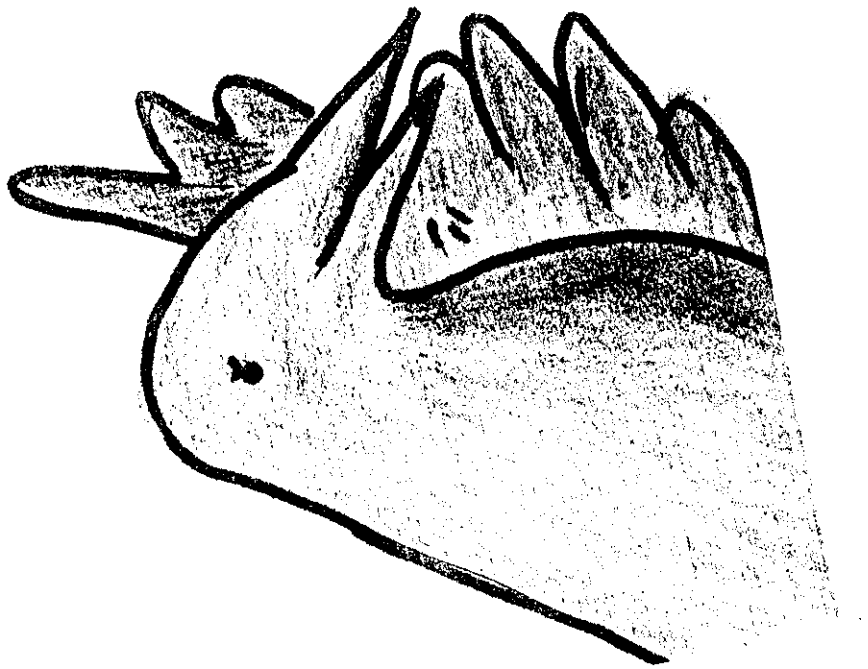

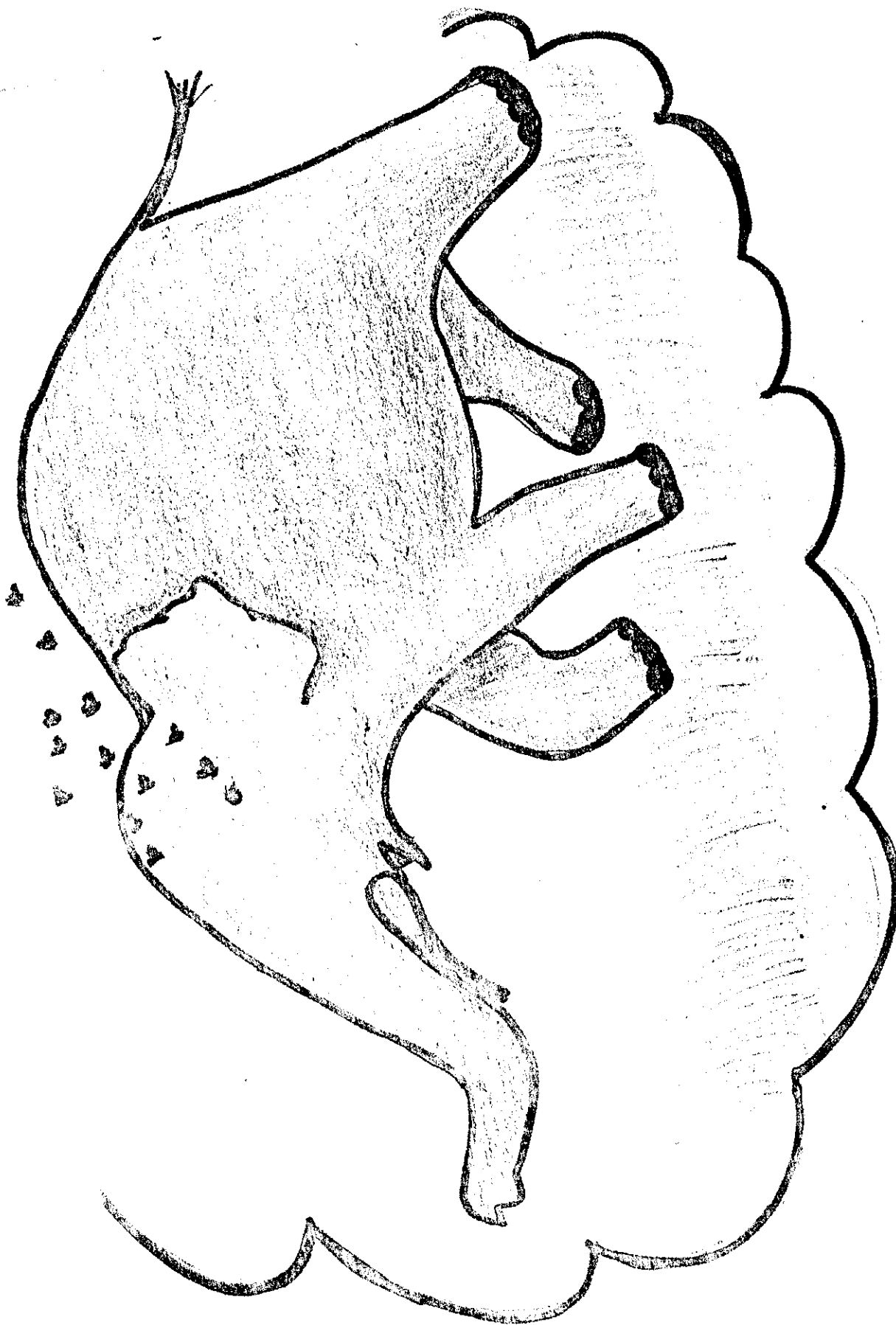

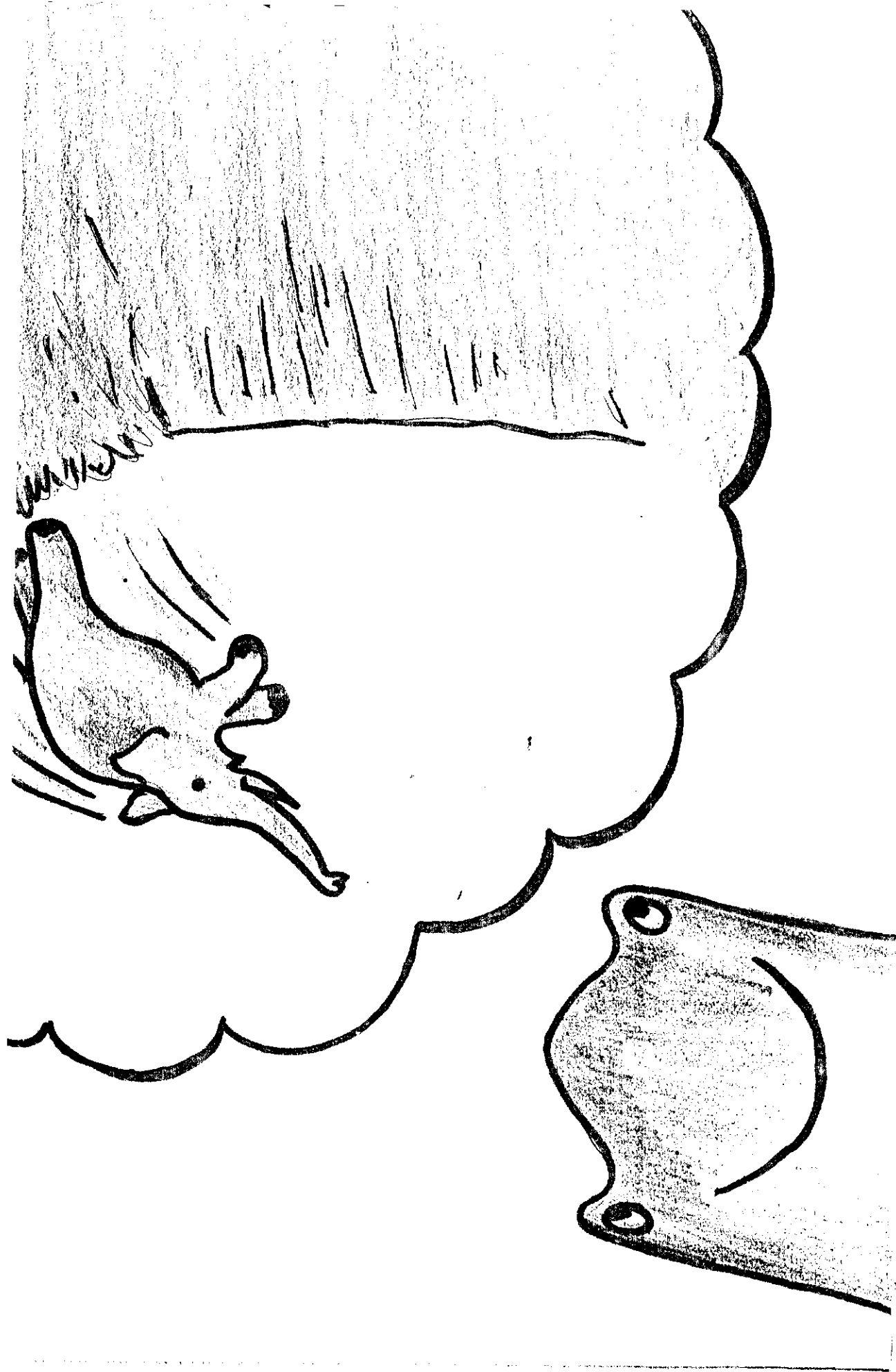

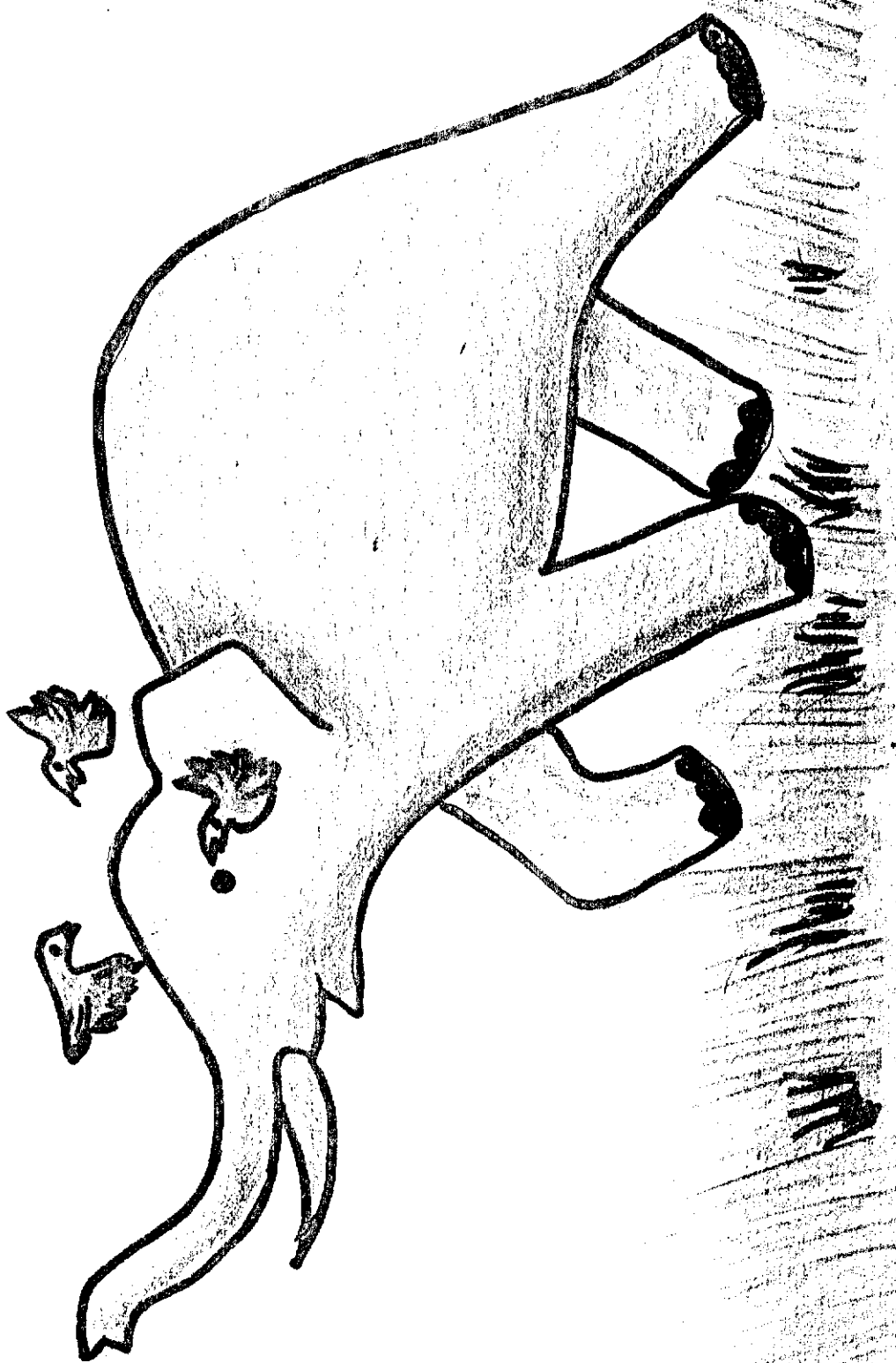

ชุดที่ 3

ภาพที่ใช้ในการเล่านิทาน เรื่อง ทางดก

จำนวน 6 รูป

Handwritten text in a stylized script, possibly a name or title, located in the upper left corner.

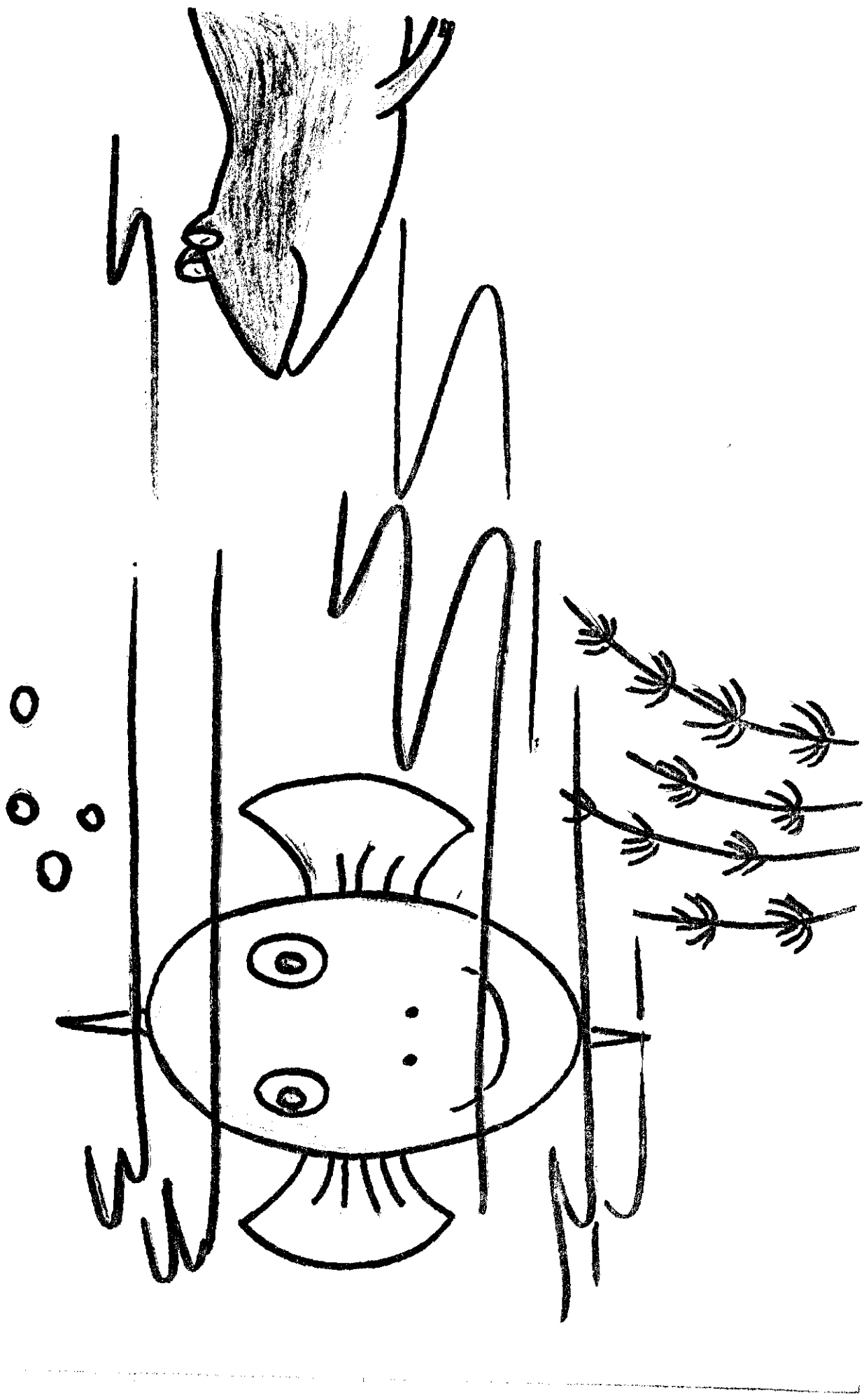
Handwritten text in a stylized script, possibly a name or title, located in the upper middle section.

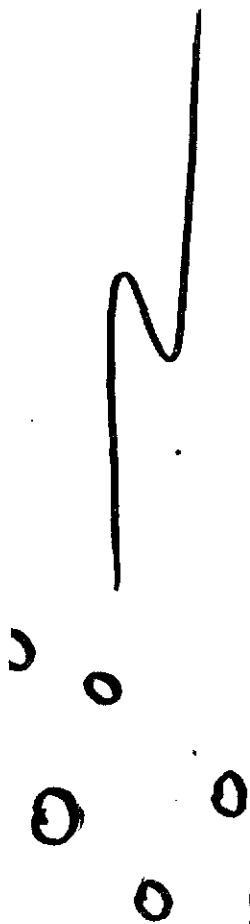
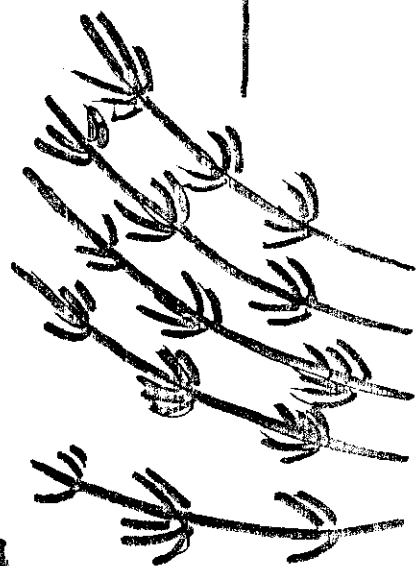
Handwritten text in a stylized script, possibly a name or title, located in the lower left section.

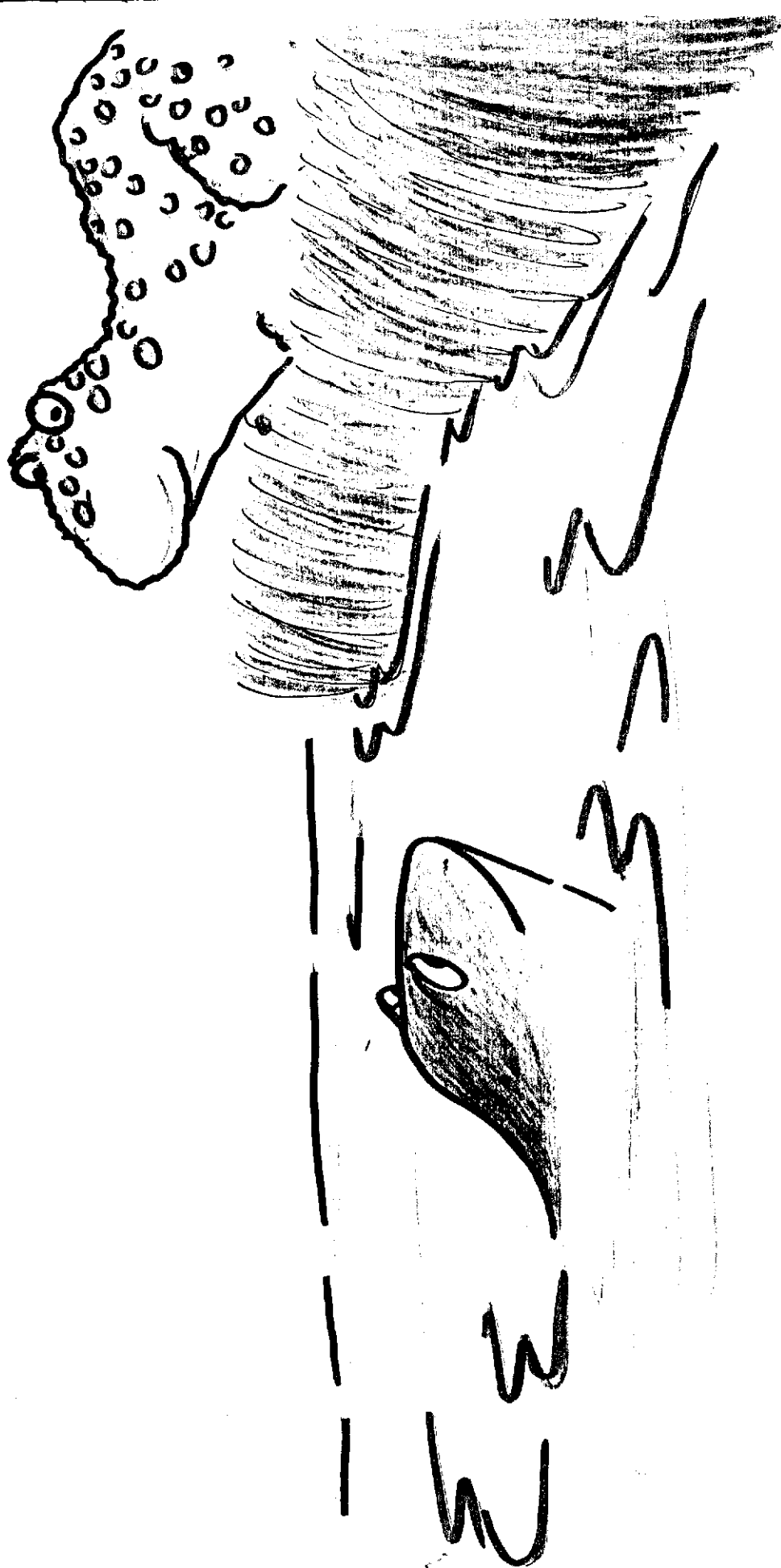

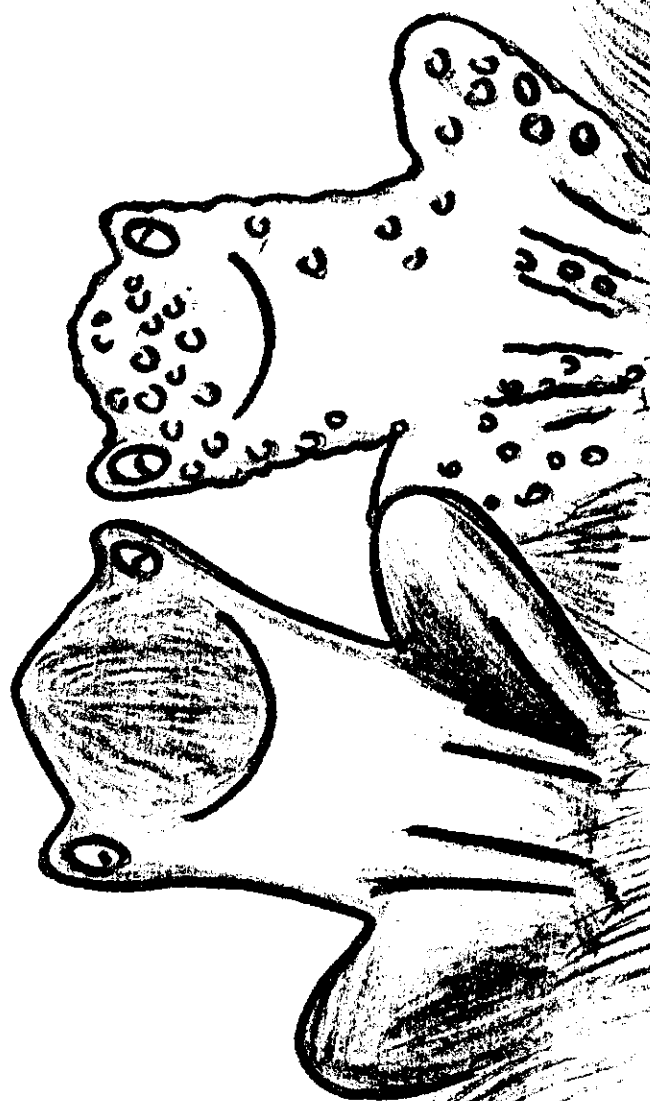
Large, dense handwritten text in a stylized script, possibly a name or title, located in the lower right section.

ภาคผนวก ก

รูปภาพแสดงการทดลองเล่านิทาน 4 แบบ
และรูปอุปกรณ์หุ่นเชิดมือที่ใช้ในการทดลอง

การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ภาพการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ

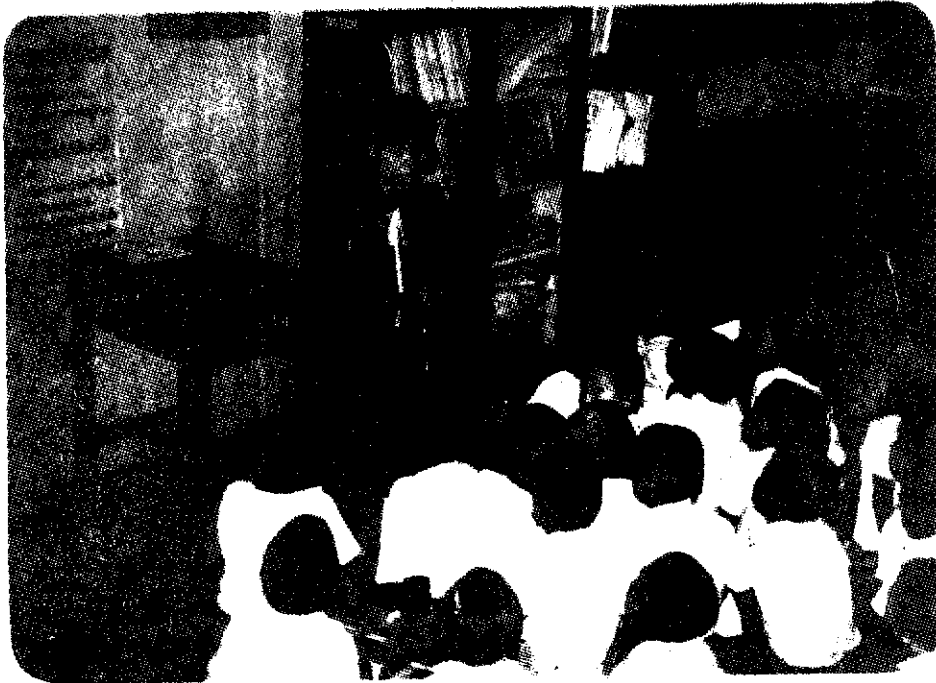
นางสาววิภาดา นามะและนางสาวประภาดา นามะ

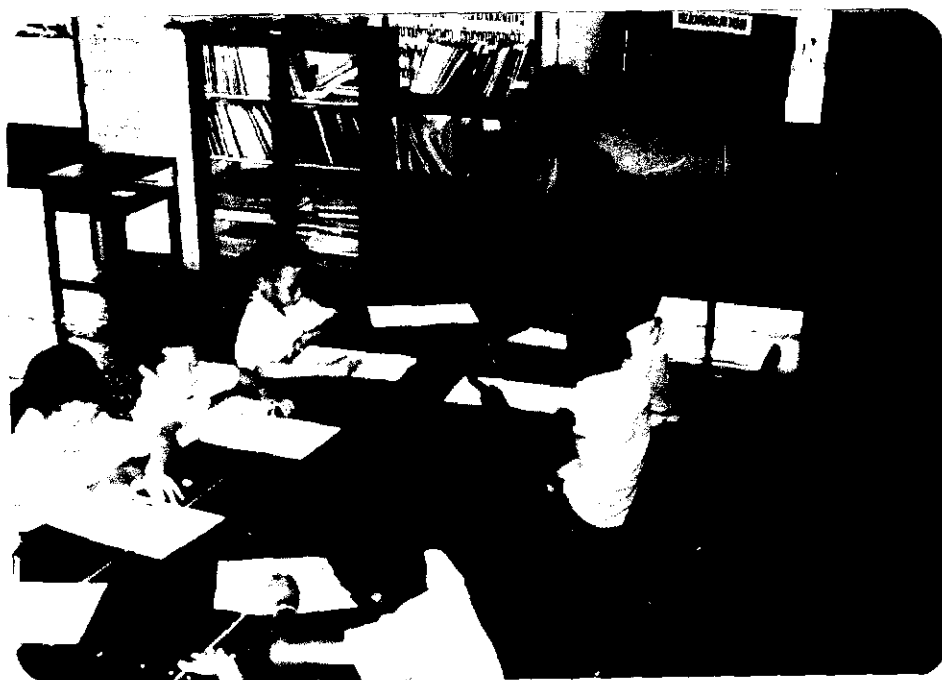

002 20180110.000000.0000

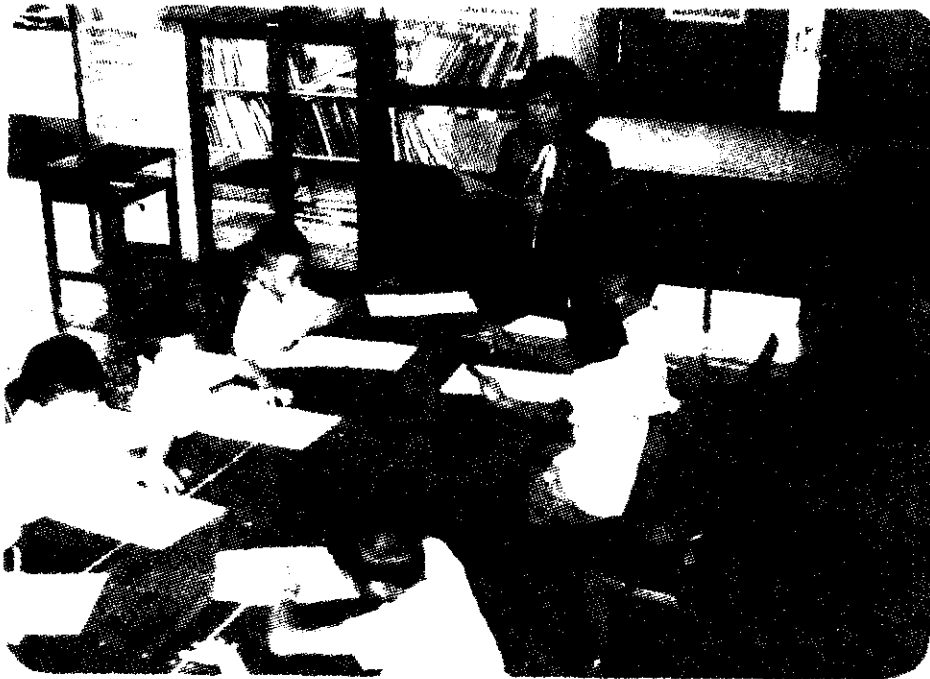

ภาพนักเรียนกำลังทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

ภาพนักเรียนกำลังอ่านหนังสือในห้องสมุด

นกกระเจา นกกระเจา นกกระเจา

นิทานเรื่อง นกกระเจา

นิทานเรื่อง เด็กชายป้อมเล่าความรู้

ภาพหุ่นเชิดมือที่ใช้ในการเล่านิทานเรื่องต่าง ๆ

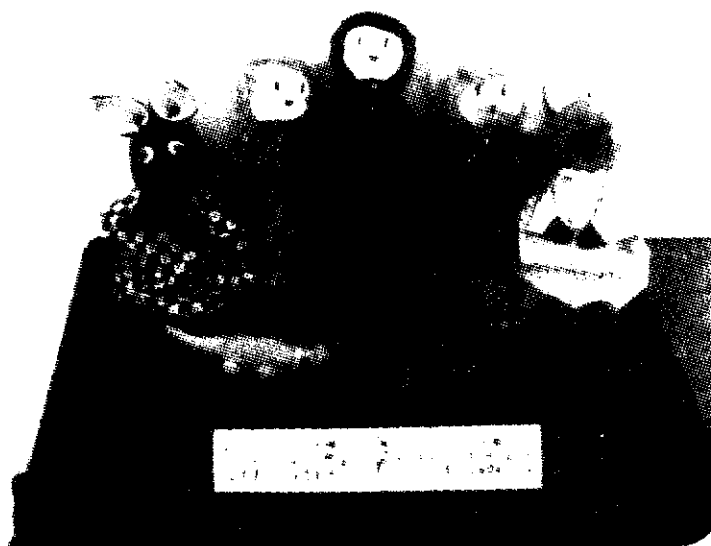
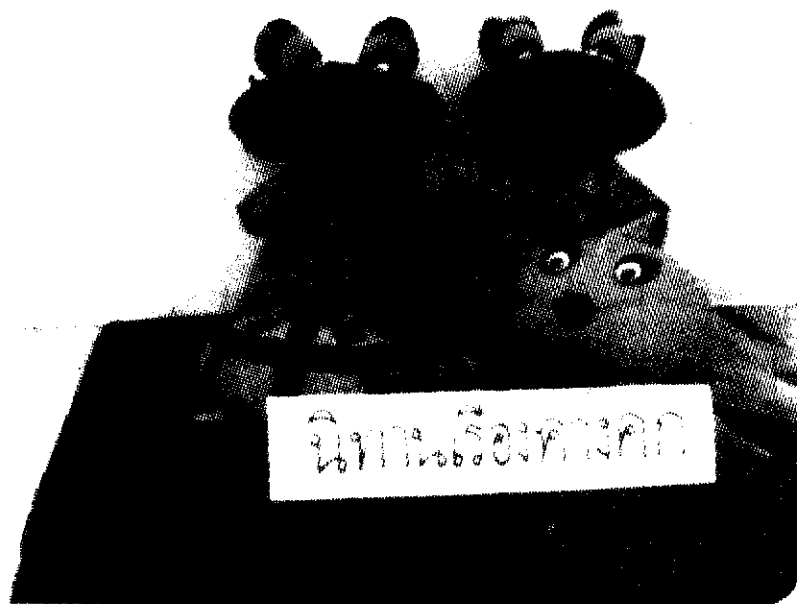

นิทานเรื่อง คางคก

นิทานเรื่อง คีกรกลามเมือง

ภาคผนวก ง
ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง

ตาราง ๕ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง สองพี่น้อง

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัววัด			
						ก	ข	ค	ง
๑	๗๔	๓๓	.๕๔	.๔๑	๑๒.๖	.๕๔	.๑๑	.๐๕	.๒๕
๒	๘๒	๕๒	.๖๘	.๓๔	๑๑.๒	.๐๕	.๑๓	.๐๕	.๖๘
๓	๖๓	๓๗	.๕๐	.๒๖	๑๓.๐	.๑๓	.๑๗	.๕๐	.๑๖
๔	๕๕	๓๐	.๔๔	.๓๐	๑๓.๖	.๑๐	.๒๔	.๔๔	.๒๐
๕	๔๕	๒๖	.๓๗	.๒๕	๑๔.๓	.๐๕	.๓๗	.๑๖	.๓๗
๖	๗๐	๔๑	.๕๖	.๓๐	๑๒.๔	.๒๕	.๕๖	.๐๕	.๑๓
๗	๕๓	๖๓	.๕๐	.๔๓	๕.๗	.๕๐	.๐๖	.๐๕	.๑๑
๘	๗๐	๔๑	.๕๖	.๓๐	๑๒.๔	.๐๕	.๕๖	.๒๔	.๑๐
๙	๔๘	๒๖	.๓๗	.๒๔	๑๔.๔	.๒๐	.๓๗	.๑๖	.๓๐
๑๐	๕๕	๓๓	.๔๖	.๒๗	๑๓.๔	.๒๐	.๑๘	.๑๕	.๔๖

ตาราง ๑๐ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง คางคก

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัววัด			
						ก	ข	ค	ง
๑	๕๒	๓๐	.๔๑	.๒๓	๑๓.๕	.๐๕	.๑๓	.๓๑	.๔๑
๒	๘๑	๔๘	.๖๕	.๓๖	๑๑.๔	.๐๕	.๖๕	.๐๓	.๑๖
๓	๘๕	๕๒	.๓๒	.๓๘	๑๐.๕	.๐๓	.๓๒	.๑๖	.๑๐
๔	๗๔	๕๒	.๖๓	.๒๔	๑๑.๖	.๐๖	.๒๔	.๐๓	.๖๓
๕	๘๘	๓๗	.๖๔	.๕๔	๑๑.๕	.๖๔	.๐๕	.๑๓	.๑๖
๖	๘๕	๖๓	.๗๕	.๒๘	๑๐.๔	.๑๑	.๐๓	.๗๕	.๐๓
๗	๗๘	๓๗	.๕๘	.๔๗	๑๒.๒	.๕๘	.๒๑	.๑๑	.๐๕
๘	๕๒	๕๒	.๗๔	.๕๐	๑๐.๔	.๗๔	.๐๖	.๐๓	.๑๖
๙	๗๐	๔๑	.๕๖	.๓๐	๑๒.๔	.๑๖	.๕๖	.๑๔	.๑๓
๑๐	๔๔	๒๒	.๓๓	.๒๕	๑๔.๖	.๐๕	.๓๓	.๑๕	.๔๐

ตาราง ๑๑ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัวดวงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง เด็กเกเร

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัวดวง			
						ก	ข	ค	ง
๑	๖๓	๔๔	.๕๖	.๒๔	๑๒.๔	.๑๖	.๕๖	.๑๓	.๑๕
๒	๗๔	๕๖	.๖๓	.๒๕	๑๑.๒	.๖๓	.๑๐	.๑๓	.๐๙
๓	๘๒	๕๙	.๗๑	.๒๗	๑๐.๘	.๑๔	.๗๑	.๐๙	.๐๖
๔	๕๙	๓๗	.๔๘	.๒๒	๑๓.๒	.๔๘	.๒๐	.๑๕	.๑๖
๕	๘๒	๕๖	.๗๐	.๓๐	๑๐.๙	.๐๙	.๑๐	.๗๐	.๑๑
๖	๘๘	๕๒	.๗๑	.๔๓	๑๐.๗	.๑๐	.๐๙	.๐๙	.๗๑
๗	๗๔	๕๖	.๖๕	.๒๐	๑๑.๔	.๑๖	.๖๕	.๐๘	.๐๙
๘	๖๓	๔๐	.๕๒	.๒๒	๑๒.๘	.๒๒	.๐๙	.๑๖	.๕๒
๙	๘๑	๕๙	.๗๑	.๒๖	๑๘.๖	.๑๑	.๐๙	.๗๑	.๐๙
๑๐	๖๓	๓๐	.๔๘	.๓๗	๑๓.๒	.๑๓	.๑๓	.๒๐	.๔๘

ตาราง ๑๒ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง สามเกลอ

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัววัด			
						ก	ข	ค	ง
๑	๓๐	๔๘	.๕๕	.๒๓	๑๒.๑	.๑๘	.๐๕	.๑๓	.๕๕
๒	๒๓	๑๕	.๕๒	.๔๕	๑๓.๘	.๕๒	.๑๓	.๑๓	.๒๘
๓	๘๑	๕๖	.๖๕	.๒๕	๑๑.๐	.๐๓	.๖๕	.๑๖	.๐๓
๔	๒๓	๔๑	.๕๔	.๒๓	๑๒.๖	.๒๔	.๑๑	.๑๑	.๕๔
๕	๘๑	๔๔	.๖๓	.๔๐	๑๑.๖	.๐๖	.๑๕	.๑๕	.๖๓
๖	๕๒	๒๒	.๓๖	.๓๒	๑๔.๔	.๓๖	.๑๓	.๒๕	.๒๐
๗	๓๘	๒๖	.๕๒	.๕๒	๑๒.๘	.๑๒	.๑๓	.๑๖	.๕๒
๘	๕๕	๓๐	.๔๔	.๓๐	๑๓.๖	.๑๓	.๒๑	.๔๔	.๒๐
๙	๓๐	๓๓	.๕๒	.๓๓	๑๒.๘	.๐๕	.๕๒	.๒๐	.๒๒
๑๐	๓๐	๔๘	.๕๕	.๒๓	๑๒.๑	.๑๕	.๕๕	.๑๔	.๑๑

ตาราง ๑๓ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัวดวงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง รุ่งกินน้ำ

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัวดวง			
						ก	ข	ค	ง
๑	๗๔	๔๔	.๕๕	.๓๑	๑๒.๑	.๒๑	.๕๕	.๐๖	.๑๓
๒	๘๕	๔๔	.๖๘	.๔๑	๑๑.๒	.๐๕	.๐๗	.๖๘	.๑๕
๓	๕๒	๑๑	.๓๐	.๔๘	๑๕.๑	.๒๐	.๒๕	.๒๒	.๓๐
๔	๗๐	๔๔	.๕๕	.๒๓	๑๒.๑	.๕๕	.๑๕	.๑๓	.๑๓
๕	๘๘	๔๔	.๖๘	.๔๕	๑๑.๒	.๑๐	.๐๕	.๑๒	.๖๘
๖	๘๑	๔๑	.๖๒	.๕๒	๑๑.๘	.๑๐	.๖๒	.๑๑	.๑๖
๗	๕๕	๒๖	.๕๒	.๓๔	๑๓.๘	.๐๕	.๒๒	.๒๕	.๔๒
๘	๗๐	๑๕	.๔๔	.๕๑	๑๓.๖	.๔๔	.๑๔	.๑๖	.๒๔
๙	๘๑	๒๒	.๕๒	.๕๘	๑๒.๘	.๕๕	.๑๖	.๐๕	.๑๐
๑๐	๕๒	๓๓	.๕๒	.๒๐	๑๓.๘	.๑๘	.๑๑	.๒๘	.๔๒

ตาราง ๑๔ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัวดวงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง ตรงต่อเวลา

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัวดวง			
						ก	ข	ค	ง
๑	๓๔	๕๖	.๖๓	.๒๕	๑๑.๔	.๐๕	.๖๓	.๑๖	.๑๑
๒	๓๔	๔๔	.๖๑	.๒๔	๑๑.๕	.๐๕	.๒๕	.๖๑	.๐๖
๓	๖๓	๔๔	.๕๖	.๒๔	๑๒.๔	.๕๖	.๐๕	.๒๒	.๑๕
๔	๔๕	๕๕	.๓๑	.๓๕	๑๐.๔	.๑๐	.๓๑	.๐๕	.๐๕
๕	๔๔	๓๓	.๖๒	.๕๓	๑๑.๓	.๐๖	.๑๒	.๖๒	.๑๔
๖	๓๔	๓๓	.๕๖	.๓๔	๑๒.๔	.๑๑	.๕๖	.๒๓	.๐๕
๗	๓๔	๔๔	.๖๑	.๒๔	๑๑.๕	.๒๐	.๑๐	.๖๑	.๐๕
๘	๕๕	๒๖	.๕๒	.๓๔	๑๓.๔	.๑๖	.๒๓	.๑๑	.๔๒
๙	๔๔	๔๑	.๖๖	.๕๑	๑๑.๓	.๐๓	.๖๖	.๐๕	.๑๕
๑๐	๕๒	๑๕	.๓๒	.๔๑	๑๔.๔	.๐๕	.๓๒	.๑๓	.๔๖

ตาราง ๑๕ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง ช้างเกเร

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัววัด			
						ก	ข	ค	ง
๑	๗๘	๕๖	.๖๓	.๒๕	๑๑.๒	.๖๓	.๑๔	.๐๙	.๐๙
๒	๗๔	๕๒	.๖๓	.๒๔	๑๑.๖	.๐๗	.๑๓	.๖๓	.๑๖
๓	๗๔	๕๖	.๖๕	.๒๐	๑๑.๔	.๖๕	.๑๔	.๑๓	.๐๗
๔	๘๑	๕๕	.๗๑	.๒๖	๑๐.๘	.๐๗	.๑๑	.๐๙	.๑๑
๕	๕๕	๓๓	.๔๖	.๒๗	๑๓.๔	.๑๗	.๔๖	.๑๔	.๒๒
๖	๖๒	๓๗	.๔๕	.๒๕	๑๓.๑	.๔๕	.๑๔	.๑๓	.๒๒
๗	๗๔	๔๑	.๕๓	.๓๔	๑๒.๒	.๐๙	.๑๓	.๐๙	.๒๔
๘	๖๓	๓๗	.๕๐	.๒๖	๑๓.๐	.๕๐	.๑๕	.๑๐	.๒๔
๙	๘๕	๕๕	.๗๓	.๓๒	๑๐.๖	.๐๗	.๐๙	.๑๓	.๑๑
๑๐	๗๘	๔๕	.๖๒	.๓๕	๑๑.๘	.๖๒	.๐๗	.๐๗	.๒๓

ตาราง ๑๖. ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัวลองของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง คีตกกลางเมือง

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัวลอง			
						ก	ข	ค	ง
๑	๕๖	๒๒	.๓๘	.๓๖	๑๔.๒	.๓๘	.๒๐	.๒๕	.๑๕
๒	๘๑	๕๒	.๖๓	.๓๒	๑๑.๒	.๐๓	.๖๓	.๑๕	.๐๙
๓	๓๔	๓๓	.๕๔	.๔๐	๑๒.๖	.๑๓	.๕๔	.๑๐	.๒๑
๔	๓๔	๕๒	.๖๓	.๒๘	๑๑.๖	.๑๑	.๖๓	.๐๕	.๒๒
๕	๖๓	๓๓	.๔๘	.๓๓	๑๓.๒	.๐๕	.๒๕	.๔๘	.๑๓
๖	๓๔	๔๔	.๕๕	.๓๑	๑๒.๑	.๒๓	.๐๓	.๐๖	.๕๙
๗	๓๐	๓๓	.๕๒	.๓๓	๑๒.๘	.๕๒	.๐๙	.๐๙	.๒๙
๘	๓๘	๔๑	.๖๐	.๓๙	๑๒.๐	.๐๓	.๖๐	.๑๓	.๑๘
๙	๕๒	๑๕	.๓๒	.๔๑	๑๔.๘	.๑๓	.๓๒	.๔๘	.๐๕
๑๐	๓๓	๑๕	.๒๕	.๒๘	๑๕.๖	.๐๙	.๒๖	.๒๕	.๓๘

ตาราง ๑๓ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง เด็กชายชนม

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัววัด			
						ก	ข	ค	ง
๑	๗๐	๓๓	.๕๔	.๓๔	๑๒.๖	.๕๔	.๑๖	.๒๒	.๐๓
๒	๕๕	๑๑	.๓๓	.๕๓	๑๔.๘	.๒๒	.๑๒	.๓๓	.๒๕
๓	๘๘	๕๒	.๗๑	.๔๓	๑๐.๓	.๑๐	.๗๑	.๐๕	.๐๕
๔	๘๑	๒๖	.๕๔	.๕๕	๑๒.๖	.๑๒	.๕๔	.๑๘	.๑๓
๕	๕๒	๒๖	.๓๕	.๒๘	๑๔.๑	.๐๖	.๒๓	.๓๕	.๒๓
๖	๗๘	๓๓	.๕๘	.๔๒	๑๒.๒	.๑๖	.๑๑	.๑๔	.๕๘
๗	๗๗	๒๒	.๔๕	.๕๔	๑๓.๑	.๐๖	.๒๕	.๑๓	.๔๕
๘	๗๘	๔๑	.๖๐	.๓๕	๑๒.๐	.๐๕	.๑๖	.๑๓	.๖๐
๙	๘๑	๔๘	.๖๕	.๓๖	๑๑.๔	.๑๒	.๖๕	.๑๖	.๐๖
๑๐	๘๑	๔๔	.๖๒	.๔๒	๑๑.๘	.๖๒	.๑๖	.๑๕	.๐๕

ตาราง ๑๘ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัวลองของแบบทดสอบความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง นกกระเจา

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัวลอง			
						ก	ข	ค	ง
๑	๖๔	๔๑	.๕๓	.๒๓	๑๒.๓	.๐๖	.๕๓	.๒๓	.๑๔
๒	๘๘	๔๑	.๖๖	.๕๑	๑๑.๓	.๑๒	.๐๓	.๑๓	.๖๖
๓	๘๕	๔๔	.๖๖	.๔๕	๑๑.๔	.๖๖	.๐๓	.๐๕	.๑๓
๔	๗๔	๑๘	.๔๖	.๕๗	๑๓.๔	.๔๖	.๑๖	.๐๕	.๒๓
๕	๕๒	๓๓	.๕๒	.๒๐	๑๓.๘	.๔๒	.๒๐	.๑๓	.๒๔
๖	๖๓	๓๐	.๔๖	.๓๔	๑๓.๔	.๒๔	.๒๑	.๔๖	.๐๓
๗	๕๒	๒๖	.๓๕	.๒๘	๑๔.๑	.๓๑	.๒๔	.๓๕	.๐๕
๘	๘๘	๓๓	.๖๒	.๕๗	๑๑.๓	.๖๒	.๑๐	.๑๒	.๑๓
๙	๗๘	๓๗	.๕๘	.๔๒	๑๒.๒	.๐๕	.๒๐	.๑๒	.๕๘
๑๐	๕๖	๑๘	.๓๖	.๔๑	๑๔.๔	.๒๐	.๒๕	.๐๖	.๓๑

ตาราง ๑๕ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัวลงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง เด็กชายป้อม
เล่าความรู้

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัวลง			
						ก	ข	ค	ง
๑	๘๕	๖๒	.๓๔	.๒๕	๑๐.๔	.๑๐	.๐๕	.๓๔	.๑๑
๒	๓๔	๔๔	.๖๑	.๒๔	๑๑.๕	.๐๓	.๐๖	.๖๑	.๒๕
๓	๘๘	๔๔	.๖๔	.๔๕	๑๑.๒	.๐๕	.๑๓	.๖๔	.๐๕
๔	๘๘	๕๕	.๓๓	.๔๐	๑๐.๖	.๓๓	.๐๕	.๐๕	.๐๕
๕	๖๓	๓๓	.๕๒	.๓๐	๑๒.๘	.๑๒	.๑๓	.๕๒	.๒๒
๖	๖๔	๔๔	.๕๔	.๒๐	๑๒.๖	.๕๔	.๑๓	.๒๐	.๑๓
๗	๓๘	๓๓	.๕๘	.๔๒	๑๒.๒	.๕๘	.๒๐	.๐๓	.๑๔
๘	๓๘	๔๔	.๖๒	.๓๓	๑๑.๕	.๐๕	.๑๔	.๑๕	.๖๒
๙	๓๘	๒๒	.๕๐	.๕๕	๑๓.๐	.๕๐	.๒๓	.๐๓	.๑๔
๑๐	๘๘	๔๑	.๖๖	.๕๑	๑๑.๓	.๐๕	.๑๐	.๑๓	.๖๖

ตาราง ๒๐ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) และ
ค่าประสิทธิภาพของตัววัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง สีผาคนเก่ง

ข้อ	H	L	p	r	Δ	ค่าประสิทธิภาพของตัววัด			
						ก	ข	ค	ง
๑	๔๘	๒๒	.๓๕	.๒๕	๑๔.๖	.๔๒	.๑๓	.๓๕	.๐๕
๒	๗๔	๔๔	.๕๕	.๓๑	๑๒.๑	.๐๖	.๕๕	.๒๕	.๐๕
๓	๖๗	๔๑	.๕๔	.๒๗	๑๒.๖	.๐๗	.๑๖	.๒๗	.๕๔
๔	๗๐	๓๗	.๕๔	.๓๔	๑๒.๖	.๑๓	.๕๔	.๒๐	.๑๓
๕	๘๕	๔๔	.๖๖	.๔๔	๑๑.๓	.๑๒	.๖๖	.๐๗	.๑๔
๖	๗๘	๒๒	.๕๐	.๕๕	๑๓.๐	.๐๖	.๑๖	.๑๖	.๕๐
๗	๖๓	๑๕	.๔๐	.๔๖	๑๔.๐	.๒๑	.๑๔	.๒๒	.๔๐
๘	๘๕	๓๐	.๕๕	.๕๖	๑๒.๑	.๑๐	.๕๕	.๐๕	.๒๓
๙	๕๒	๓๓	.๔๒	.๒๐	๑๓.๘	.๐๗	.๔๒	.๒๘	.๑๒
๑๐	๓๗	๑๕	.๒๕	.๒๘	๑๕.๖	.๑๘	.๐๕	.๒๕	.๔๖

ภาคผนวก จ.

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง สองพี่น้อง

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง
โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.
หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๑) วิทหมายถึงอะไร ?

- ก. ไก่
- ข. เป็ด
- ค. ห่าน
- ☒ ง. นก

๑. จากนิทานเรื่องนี้ต้องการสอนถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ ?

- ก. การเชื่อฟังผู้ใหญ่
- ข. การหาเลี้ยงชีพ
- ค. การทำความสะอาด
- ง. การช่วยกันทำงาน

๒. ข้อใดเป็นลักษณะของ "การทำงานอย่างลวก ๆ" ?

- ก. ทำงานช้า
- ข. ทำงานเร็ว
- ค. ทำงานไม่เสร็จ
- ง. ทำงานไม่เรียบร้อย

การเล่นแบบใดแสดงว่า "ซุกซน"?

- ก. แดงเล่นไม้สั้น
- ข. คำว้างเล่นที่สนาม
- ค. นิคเล่นไม้ตีไฟ
- ง. น้อยเล่นหมากเก็บ

"รีบมุ่งหน้าไปที่ภูเขาศักดิ์สิทธิ์" มีความหมายว่าอย่างไร?

- ก. แวะไปที่ภูเขา
- ข. ตั้งใจจะไปที่ภูเขา
- ค. เดินทางไปที่ภูเขา
- ง. ย้อนกลับไปที่ภูเขา

คำว่า "จิตใจ" มีความหมายเหมือนกับอะไร ?

- ก. มั่นใจ
- ข. พอใจ
- ค. ตั้งใจ
- ง. จริงใจ

ข้อใดที่ทำให้มีงและไหมเกิดความกลัวมากที่สุด ?

- ก. หลงทาง
- ข. ความมืด
- ค. กลับบ้านไม่ทัน
- ง. ชักคำสั่งพ่อแม่

จากข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๙ - ๑๐

"พ่อไปนะเข้าบ้านให้ดี ๆ อย่าไปเที่ยวเล่นซุกซน"

๙. ข้อความนี้ควรจัดอยู่ประเภทใด ?

- ก. คำสั่ง
- ข. ขอร้อง
- ค. อธิบาย
- ง. รายงาน

๑๐. ผู้พูดกล่าวด้วยความรู้สึกอย่างไร ?

- ก. อาลัย
- ข. ห่วงใย
- ค. หวาดกลัว
- ง. วิทกกังวล

๑๑. ข้อใดที่มีงและไหมน่าจะถูกทำโทษมากที่สุด ?

- ก. กลับบ้านมืด
- ข. ทำงานไม่เรียบร้อย
- ค. ปีนเขาขึ้นไปสูง ๆ
- ง. ทำให้พ่อแม่เป็นห่วง

๑๒. จากนิทานเรื่องนี้เด็กดีน่าจะมีลักษณะตามข้อใดมากที่สุด

- ก. ทำงานเรียบร้อย
- ข. มารยาทเรียบร้อย
- ค. ซักเรียนหนังสือ
- ง. ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง คางคก
วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อสกุล เลขที่ ห้อง
โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.
หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๑) ข้อใดไม่เข้าพวก ?

- ก. มะนาว
- ข. มะขาม
- ค. มะลิ
- X. มะม่วง

๑. นิทานเรื่องนี้เตือนใจในเรื่องใด ?

- ก. อย่าอยู่คนเดียว
- ข. อย่าเป็นคนอ่อนแอ
- ค. อย่าเป็นคนเห็นแก่ตัว
- ง. อย่าคบคนเพียงดูหน้าตา

๒. นิทานเรื่องนี้สอดคล้องกับสำนวนใด ?

- ก. หน้าเนื้อใจเสือ
- ข. รูปชั่วตัวดำแท้ใจดี
- ค. สวยแต่รูปจูบไม่หอม
- ง. ข้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง

๓. เหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้ น่าจะเกิดที่ไหน ?

- ก. ป่า
- ข. บึง
- ค.ทุ่งนา
- ง. ทะเล

๔. คำว่า "ปลาน้อยเรามาเป็นเพื่อนกันเถอะ"

พูดในลักษณะใด

- ก. ชี้แจง
- ข. อธิบาย
- ค. รายงาน
- ง. เสนอแนะ

๕. ข้อความใดสอดคล้องกับ "อาการไม่ปกติ" ของปลา ?
- ไปหาง ๆ อยู่มาอยู่นะ
 - เธอร่ายน้ำเป็นหรือจะ
 - ขอให้ฉันเล่นด้วยคนนะ
 - อย่าไปยุ่งกับเขาเลย
๖. ข้อความใดแสดงลักษณะ "รูปร่างน่าเกลียด" ?
- เอะทำไมเขาไม่เล่นกับเรา
 - แหกคิใจจนหน้าบานเขียวนะ
 - กูชิคนอะไรก็ไม่รู้คอยาวจิงเลย
 - เธอไม่รังเกียจฉันจริง ๆ นะ
๗. ข้อความใดสอดคล้องกับคำว่า "ปลาร่ายน้ำอย่างเพิกเฉย" ?
- คู่หูโหดห้วน
 - แกงถูกทำโทษ
 - คำสืมทองศัพท์
 - โถงชี้เกียจทำการบ้าน
๘. ข้อความใดแสดงลักษณะ "พูดปดบอโก" ?
- นั่งเสียยาร้องไห้
 - เอะอย่าเข้ามาใกล้ฉันนะ
 - ฉันไม่อยากเป็นเพื่อนเธอ
 - ทำไมไม่มีใครเล่นกับฉันเลย
๙. ฉันจะช่วยเธอทำงาน "ผู้คนน่าจะเป็น" คนอย่างไร
- คนซื่อสัตย์
 - คนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - คนเชื่อมั่นในตนเอง
 - คนมีความรับผิดชอบ
๑๐. "ถึงรูปชั่วตัวดำแต่ใจดี" หมายความว่าอย่างไร ?
- ท่าทางไม่สวยแต่ใจดี
 - ร่างกายไม่สวยแต่ใจดี
 - หน้าตาไม่สวยแต่ใจดี
 - กริยาไม่สวยแต่ใจดี

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง เด็กเกเร

วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง
โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (x) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว กังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๐) "เข้าทำงานเป็นฝ่ายรักษาพยาบาล" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด ?

- ก. รักษาคนเจ็บ
- ข. รับจ่ายยา
- ค. รับจ้างเลี้ยงเด็ก
- ง. รักษาความสะอาด

๑. "เอ มักจะโดนครูดุเสมอ" หมายความว่า ๑. ข้อความใดสอดคล้องกับนิทานเรื่องนี้มากที่สุด ?
อย่างไร ?

- ก. ครูทำโทษเอบ่อยครั้ง
- ข. ครูว่ากล่าวเอเป็นประจำ
- ค. ครูสั่งสอนเออยู่เสมอ
- ง. ครูสั่งงานเอทุกวัน
- ก. การเห็นแก่ตัว
- ข. การรังแกผู้อื่น
- ค. การทะเลาะกัน
- ง. การเล่นซุกซน

๒. ข้อความใดกล่าวในลักษณะ "พ้อง" ?

- ก. คุณครูหาเอแกล้งเพื่อน
- ข. เอเธอไม่ควรแกล้งเพื่อน
- ค. พวกเราจะไม่ทำอย่างเอ
- ง. เอหกล้มช่วยกันพาไปใส่ยา

๔. จากข้อความ "เมื่อได้โอกาสเอวิ่งเข้าชนโค้งอย่างแรง" การกระทำเช่นนั้นน่าจะจัดอยู่ในประเภทใด ?

- ก. คนพาล
- ข. คนถือวัน
- ค. คนชั่วช้า
- ง. คนเห็นแก่ตัว

๕. ข้อความใดแสดงถึง "การช่วยเหลือ" ?

- ก. แดงไปโรงเรียนพร้อมเอ
- ข. แดงและดำเรียนคนละห้อง
- ค. แดงสอนการบ้านให้ไ้
- ง. แดงเรียนเก่งกว่าเอ

๖. ข้อความใดต่างเรื่องราวจากข้ออื่น ?

- ก. เด็กดีนหกล้ม
- ข. ครูใส่ยาให้เด็ก
- ค. เด็กกำลังวิ่งเล่น
- ง. เด็กไปตลาดกับแม่

๗. "เอไลน์หกล้มหัวเข้ากระแทกหิน" เธอจะมี
ความรู้สึกอย่างไร ?

- ก. อับอาย
- ข. เจ็บปวด
- ค. โกรธแค้น
- ง. หวาดกลัว

๘. ข้อใดเป็นความหมายของ "การวิ่งเข้าชน" ?

- ก. มั่ง
- ข. ครื้น
- ค. เบรียง
- ง. โครม

๙. คำใดที่แสดงถึงอาการเจ็บปวด ?

- ก. โธ่
- ข. โอ้
- ค. โอ้ย
- ง. อ้าว

๑๐. "เพื่อนที่รัก" หมายถึงเพื่อนแบบใด ?

- ก. มีนิสัยเหมือนกัน
- ข. ชอบสิ่งเดียวกัน
- ค. อยู่ใกล้ชิดกัน
- ง. ช่วยเหลือกัน

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง รุ่งกินน้ำ
วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง
โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.
หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๐) ถ้าเดือนที่แล้วเป็นเดือนมกราคม เดือนนี้จะเป็นเดือนอะไร ?

- ก. กุมภาพันธ์
- ข. มีนาคม
- ค. เมษายน
- ง. พฤษภาคม

๑. นิทานเรื่องนี้ให้คิดเรื่องใดมากที่สุด ?

- ก. ความเชื่อถือ
- ข. ความกตัญญู
- ค. ความสามัคคี
- ง. ความสวยงาม

๒. ข้อความใดตรงกับลักษณะ "เกียจคร้าน" ?

- ก. สมศรีตื่นเช้าทุกวัน
- ข. สมชายส่งการบ้านทุกวัน
- ค. สมทรงมาโรงเรียนสายทุกวัน
- ง. สมศักดิ์กลับมาเลี้ยงน้องทุกวัน

๓. ข้อใดไม่ได้มีความหมายเหมือน "สรรเสริญ
และขอบคุณนางฟ้า" ?

- ก. เชิดชู
- ข. ชมเชย
- ค. ยกย่อง
- ง. เยินยอ

๔. "ต้นข้าวขึ้นงอกงาม" มีความหมายเหมือนคำใด ?

- ก. เติบโต
- ข. แข็งแรง
- ค. สมบูรณ์
- ง. สดชื่น

๕. ข้อใดมีลักษณะเหมือน "หวานข้าว" ?

- ก. หยอกแหยง
- ข. โยนเหรียญ
- ค. หยอกเขือก
- ง. ไปรยคอกไม้

๖. ข้อความใดสอดคล้องกับเจิ้งและเจิ้งมากที่สุด ?

- ก. มีใจคอหนักแน่น
- ข. มีใจโอบอ้อมอารี
- ค. มีระเบียบเรียบร้อย
- ง. มีความมานะพยายาม

๗. ข้อใด ไม่จัดว่าเป็นงานพิธี ?

- ก. บวชนาค
- ข. เเผศพ
- ค. แต่งงาน
- ง. ไหว้พระ

๘. ข้อความใดสอดคล้องกับคำว่า "เจิ้งเป็น คนซื่อ" ?

- ก. แลบท่าเป็นเหมือนไปได๋
- ข. โอโหวันนี้น้ำหวานเขี้ยวเนะ
- ค. คูชีว่าเจิ้งยังมาทำหน้าที่เป็น
- ง. ทำไมหัวหน้าเหมือนโดนผีหลอก

๙. ข้อใดที่ ไม่ใช่ลักษณะของรุ่งกินน้ำ ?

- ก. มีสีเจ็ดสี
- ข. เป็นรูปวงกลม
- ค. เกิดจากละอองน้ำ
- ง. เกิดทิศตรงข้ามกับดวงอาทิตย์

๑๐. ข้อใดที่ ไม่เกี่ยวกับการห่านา ?

- ก. หวานข้าว
- ข. เกี้ยวข้าว
- ค. นวดข้าว
- ง. ขาวข้าว

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง ตรงต่อเวลา

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง

โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๐) "ต้องระวังอย่าให้แมลงวันตอมอาหาร" คำกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร ?

ก. ตักเตือน

ข. อธิบาย

ค. แนะนำ

ง. บอก

๑. จากนิทานเรื่องนี้ให้คิดเรื่องใดเป็นสำคัญ ?

ก. การเรียนนอกสถานที่

ข. การเห็นคุณค่าของเวลา

ค. การร่วมมือร่วมใจทำงาน

ง. การวางแผนทำงานร่วมกัน

๓. ข้อใดสอดคล้องกับเหตุการณ์ในนิทานมากที่สุด ?

ก. หนูป่านนี้ยังไม่มาอีก

ข. รีบแทบแยกตัวจะไม่ทัน

ค. ขอโทษนะที่ทำให้เธอต้องรอ

ง. ชอบคุณนะที่รอฉันกว่าจะไม่พบเธอเสียแล้ว

๒. ครูและนักเรียนเดินทางออกจากโรงเรียนเวลาใด ?

ก. ๗.๓๐ นาฬิกา

ข. ๘.๐๐ นาฬิกา

ค. ๘.๓๐ นาฬิกา

ง. ๘.๐๐ นาฬิกา

๔. จากนิทานเรื่องนี้อาหารและน้ำดื่มที่นักเรียนนำไปด้วยน่าจะเป็นอาหารมีชื่อใด ?

ก. มื้อเช้า

ข. มื้อกลางวัน

ค. มื้อเย็น

ง. มื้อกลางคืน

๕. ข้อความใดแสดงถึง "การนัดหมาย" ?

- ก. เมื่อวานนี้ฉันไปสวนสัตว์
- ข. เชอกรวมาโรงเรียนแค่เช้า
- ค. พรุ่งนี้ก่อนเข้าฉันจะไปหาเธอ
- ง. พรุ่งนี้ฉันจะมาแค่เช้า

๖. ข้อความใดแสดงถึง "ความเสียใจ" ?

- ก. แหมมารอทั้งนาน
- ข. ขอโทษผมฉินัก
- ค. ภัย ๆ น่าไม่อาย
- ง. อयरอเขาเลย

๗. "พวกเราควรไปชมสวนสัตว์" คำว่า
พวกเรา ในข้อนี้หมายถึงใคร ?

- ก. สมชาย
- ข. เด็กทั่ว ๆ ไป
- ค. นักเรียนในชั้น ป.๖
- ง. นักเรียนทั้งโรงเรียน

๘. "พวกเราควรไปชมสวนสัตว์" การจัดอยู่ใน
ประเภทใด ?

- ก. ชี้แจง
- ข. อธิบาย
- ค. รายงาน
- ง. เสนอแนะ

๙. ส่วนใดเป็นเรื่องเดียวกันกับนิทานเรื่องนี้ ?

- ก. น้ำตกตมุด
- ข. เวลาไม่คอยใคร
- ค. น้ำขึ้นให้รีบตัก
- ง. คบเพื่อนให้คู่หน้า

๑๐. นิทานเรื่องนี้ น่าจะมีลักษณะเช่นไร ?

- ก. เป็นคำแนะนำ
- ข. เป็นคติสอนใจ
- ค. เป็นเรื่องชวนขัน
- ง. เป็นเรื่องจริง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง ช้างเถร

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง
โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทั้บอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๐) "วันนี้คนมาเวียนเทียนกันมากมาย" สถานที่ควรเป็นข้อใด ?

ก. วัด

ข. บ้าน

ค. ตลาด

ง. โรงเรียน

๑. จากนิทานเรื่องนี้การกระทำของใครสอดคล้อง

กับคำว่า "ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว"?

ก. ช้าง

ข. นก

ค. กา

ง. กบ

๓. ข้อใดมีลักษณะคล้าย หนองน้ำ ?

ก. บึง

ข. ห้วย

ค. ลำธาร

ง. ทะเลสาบ

๒. "ถ้าเห็นช้างเถรก็ให้ช่วยกันจับออกตาทั้งสอง

ข้างให้บอก" ผู้กล่าวแสดงความรู้อย่างไร?

ก. ตกใจ

ข. เสียใจ

ค. เจ็บใจ

ง. น้อยใจ

๔. ข้อความใดแสดงถึง "ความโกรธแค้น"?

ก. ฉันเจ็บอย่าหาฉัน

ข. เราต้องช่วยเหลือกัน

ค. อ้อ อ้อ ลูกของฉันตายหมด

ง. นี่แน่ะต้องจิกแรง ๆ เถรนั่น

๕. ข้อความใดแสดงถึง "นิสัยพาลเกร"?

- ก. อยากได้ของคนอื่น
- ข. ทำลายของผู้อื่น
- ค. ชอบเอาเปรียบผู้อื่น
- ง. โยนความผิดให้ผู้อื่น

๘. "เคนโซเซ" เป็นลักษณะของสัตว์ขี้ใจ ?

- ก. ปู
- ข. งู
- ค. หมี
- ง. หงู

๖. "ให้ช่วยกันคอมตา" คำว่า "คอม" น่าจะเป็น ๕. กา กบ และแมลงวันเป็นเพื่อนประเภทใด ?

- ก. ผึ้ง
- ข. นก
- ค. กา
- ง. ปลา

- ก. เพื่อนกิน
- ข. เพื่อนเที่ยว
- ค. เพื่อนยาก
- ง. เพื่อนทรยศ

๗. การกระทำของ กา กบ และแมลงวันในนิทานเรื่องนี้แสดงถึงสิ่งใด ?

- ก. ความอกทน
- ข. ความร่วมมือ
- ค. ความรอบคอบ
- ง. ความกล้าหาญ

๑๐. นิทานเรื่องนี้สอดคล้องกับสำนวนข้อใด ?

- ก. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- ข. รักดีห้ามจั่ว รักชั่วห้ามเสา
- ค. คนรักเท่าดินหนัง คนชังเท่าดินเสือ
- ง. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน เรื่อง สามเกลอ

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ไอ สกุด เลขที่ ห้อง

โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) หน้าอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๑) "วีระเอายำใส่เครื่องเรียนไปเก็บแล้วเปลี่ยนเสื้อกางเกง"

เหตุการณ์นั้นจะเกิดเวลาใด ?

ก. เวลาเช้า

ข. เวลาสาย

ค. เวลาบ่าย

☒ ง. เวลาเย็น

๑. จากนิทานเรื่องนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ ?

ก. การเสี่ยงทาย

ข. การหาเลี้ยงชีพ

ค. การช่วยเหลือเพื่อน

ง. การมีกิริยามารยาท

๒. ข้อใดมีลักษณะเหมือนคำว่า "เสี่ยงทาย"?

ก. การจับฉลาก

ข. การเล่นเกม

ค. การสมัครงาน

ง. การสอบคัดเลือก

๓. "ขุนนางทั้งหลายจึงพร้อมกันยกขึ้นเป็น

พระเจ้าแผ่นดิน" คำว่า "ยกขึ้น" หมายถึงข้อใด?

ก. เลี่ยงงู

ข. แดงคัง

ค. คัดเลือก

ง. กำหนด

๔. ข้อใดมีลักษณะเหมือนคำว่า "ดีเสมอ"?

ก. เด็กกอดผู้ใหญ่

ข. เด็กโกหกผู้ใหญ่

ค. เด็กเลียนแบบผู้ใหญ่

ง. เด็กเล่นสรีระผู้ใหญ่

๑. "รู้จักตัวที่สูง" ในเรื่องนี้หมายความว่าอย่างไร ?
- การวางตัวเสมอผู้ใหญ่
 - การวางตัวให้เด่นเสมอ
 - การวางตัวให้สูงกว่าผู้อื่น
 - การวางตัวให้เหมาะสม
๒. ข้อความใดแสดงลักษณะ "ขี้กสน" ?
- แคงขอมเงินค่า
 - แคงทำสมุทหาย
 - แคงถูกขโมยเงิน
 - แคงไม่กินอาหารรสจืด
๓. ข้อความใดแสดงถึง "การแบ่งปันกัน" ?
- แคงแย่งสมุทเพื่อน
 - น้อยแคงกินขนมในห้องเรียน
 - ต้อยหยิบรองเท้าเพื่อนไปใส่
 - ต้อยให้เพื่อนขอมกินสอสี
๔. ข้อความใดแสดงถึง "การไม่มีมารยาท" ?
- เมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ต้องก้มหัว
 - ไม่พูดคุยขณะมีอาหารในปาก
 - เมื่อผู้ใหญ่ให้ของไม่ควรรับ
 - ไม่ส่งเสียงดังขณะอยู่ในห้องสมุด
๕. ข้อความใดเป็นลักษณะของคำว่า "จำได้" ?
- เอ๊ะ ฤดูแจหายไปไหน
 - อ้อ อยู่ที่นั่นเอง
 - โอ้ย หาจานปวดหัวแล้ว
 - เอ เราเอาไปไว้ที่ไหนนะ
๖. ข้อความใดแสดงถึง "การพูดที่ไม่เหมาะสม" ?
- แม่จำหนูหิวข้าวคะ
 - ครูฉันจะไปกินน้ำ
 - คุณป้าครับผมไปค่ายคน
 - พี่จำลองการบ้านให้หนูหน่อย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง เด็กชายชนม

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง

โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๑) คำว่า ทอม หมายถึงอะไร ?

ก. คม

ข. ถิน

☒ ค. เรือ

ง. เกาะ

๑. ข้อใดเป็นลักษณะของสุนัขในนิทาน ?

ก. รูปร่างคน

ข. รูปร่างคน

ค. รูปร่างผู้ร้าย

ง. รูปร่างคนสวยงาม

๓. การกระทำแบบใดน่าจะเกี่ยวกับการทำขนม ?

ก. แม่กรอกน้ำ

ข. แม่กวาดแบ่ง

ค. แม่หั่นพริก

ง. แม่บีบมะนาว

๒. การกระทำข้อใดสอดคล้องกับนิทานเรื่องใด ? ๔. ข้อความใดแสดงลักษณะว่า เลี้ยงสุนัข ?

ก. ทำบุญอุทิศบาป

ข. ให้อาหารสุนัขทุกวัน

ค. ทดแทนคุณพ่อแม่

ง. คิดถึงความดีของเพื่อน

ก. แดงขอเข้าไปให้เจ้าวัน

ข. ต้อมซื้อกระดูกไปให้เจ้าโต

ค. คำตัดหญ้าไปให้เจ้าแก้ว

ง. โต้งเก็บผักไปให้เจ้าบุญ

๕. "แม่ทำขนมอร่อยจึงขายไ้หมดทุกวัน" คำพูดนี้

กล่าวชมสิ่งใด ?

- ก. รสขนม
- ข. วิธีทำขนม
- ค. คนทำขนม
- ง. คนขายขนม

๖. ข้อใดที่ไม่ใช่ส่วนผสมของขนม ?

- ก. เกลือ
- ข. น้ำตาล
- ค. มะพร้าว
- ง. ใบตอง

๗. ข้อใดแสดงว่า ขนมอร่อย ?

- ก. ใครทำสังขยาจะ
- ข. แหมสังขยาน่ากินจริง
- ค. เก็บสังขยาไว้ให้ฉันด้วย
- ง. สังขยานี้หวานมันดีจริง

๘. ขนมเบร็กเกิดมาจาก "กล้วย" ?

- ก. สังขยา
- ข. สอกลั้ว
- ค. ตะโก้
- ง. ข้าวต้มมัด

๙. ข้อความใดแสดงลักษณะ "ขู่" ?

- ก. อย่าลืมทอนเงินนะ
- ข. อย่าเอะอะส่งเงินมา
- ค. อย่าไว้ใจคนแปลกหน้า
- ง. อย่าส่งเสียงเกียวน้องตื่น

๑๐. ข้อความใดสอดคล้องกับคำว่า "น้อยไปขายขนมทุกวัน" ?

- ก. หนูขายขนมอะไรจะ
- ข. ฉันชอบทำขนมกล้วย
- ค. หนูรู้จักซื้อขนมอะไรบ้าง
- ง. เธอกินขนมในห้องเรียน

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง คีตกกลางเมือง
วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง
โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๐) "เค็กถลาลาชาดิเจริญ" ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด ?

- ก. คำขวัญ
- ข. สุภาษิต
- ค. บทกลอน
- ง. คำสั่งสอน

๑. นิทานเรื่องนี้ให้คติเรื่องใดมากที่สุด ?

- ก. การทะเลาะวิวาท
- ข. การดูแลสัตว์เลี้ยง
- ค. การประสูติอุบัติเหตุ
- ง. การปราบปรามของทหาร

๒. สภาพทั่วไปในนิทานเรื่องนี้เป็นอย่างใด ?

- ก. ร่มเย็นเป็นสุข
- ข. ชุลมุนวุ่นวาย
- ค. จอกแจกจอบ
- ง. เจ็บสั่นขวัญแขว

๓. "ชาวบ้านนอก" ในที่นี้หมายถึงข้อใด ?

- ก. คนในเมือง
- ข. คนในชนบท
- ค. คนมีชื่อเสียง
- ง. คนต่างประเทศ

๔. ข้อใดมีลักษณะคล้าย "น้ำผึ้ง" มากที่สุด ?

- ก. น้ำตาล
- ข. น้ำเชื่อม
- ค. น้ำมัน
- ง. น้ำส้ม

๕. ข้อใดเป็นลักษณะ "ของตกแตก" ?

- ก. คุบ
- ข. โพละ
- ค. เพล้ง
- ง. เปรียง

๖. จิ้งจกมีรูปร่างเหมือนอะไรมากที่สุด ?

- ก. กิ้งก่า
- ข. กิ้งกือ
- ค. ตะขาบ
- ง. จิ้งเหลน

๗. ข้อความใดแสดงลักษณะสอดคล้องกับคำว่า "ไถ่สวน" ?

- ก. ครูขำระความ
- ข. ครูออกคำสั่ง
- ค. ครูติคประกาศ
- ง. ครูปรึกษาหารือ

๘. ข้อความใดเป็นลักษณะ "การทำทนาย" ?

- ก. เรามาซ่อมวังกันแต่เช้า
- ข. เรามาวิ่งแข่งกันดูใหม่ละ
- ค. เรามาวิ่งออกกำลังกาย
- ง. เรามาวิ่งเล่นกันเถอะ

๙. "ศึกกลางเมือง" มีความหมายคล้ายคำใด ?

- ก. รุกราน
- ข. ปะทะ
- ค. ปรามปราม
- ง. คัดลั่นความ

๑๐. นิทานเรื่องนี้สอดคล้องกับส่วนใด ?

- ก. ต้นร้ายปลายดี
- ข. หน้าเนื้อใจเสือ
- ค. เรื่องบานปลาย
- ง. จับต้นชนปลาย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง นกกระเจา

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง

โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) หักอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๐) เจ้าเหมียว มันจับหนูเก่งจังเลย คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด ?

ก. หมา

~~ข. แมว~~

ค. วัว

ง. ไก่

๑. นิทานเรื่องนี้ต้องการให้คิดเรื่องใดมากที่สุด ? ๓. คำว่า "หนอยแน่" แสดงว่าผู้อยู่ในอาการใด ?

ก. ความสำเร็จ

ก. โกรธ

ข. ความสามัคคี

ข. ตกใจ

ค. ความโกรธแค้น

ค. เสียใจ

ง. ความรับผิดชอบ

ง. สงสัย

๒. ข้อใดมีลักษณะเหมือน "นกพิราบนายพราน" ? ๔. "ทำไมมาเทียบตัวข้า" คำว่า ข้า ควรใช้คำใด

ก. นกพิราบ

จึงสุภาพ ?

ข. -แมวคิดจัน

ก. ฉัน

ค. เสือคิดบัว

ข. คุณ

ง. ปลาติดแห

ค. ท่าน

ง. เชอ

๕. คำว่า "ฝูง" ควรใช้กับข้อใดจึงจะถูกต้อง ? ๘. นิทานเรื่องนี้เป็นตัวอย่างเรื่องใด ?

ก. กา

ก. การร่วมมือกัน

ข. หมู

ข. การพุดจากัน

ค. ช้าง

ค. การตั้งใจทำงาน

ง. แมว

ง. การหาเลี้ยงชีพ

๖. "ไม่เชื่อก็ต้องกล่าวถึงกันดูซิ" ข้อความนี้พูดในลักษณะใด ?

ก. คอว่า

๙. ข้อความใดสอดคล้องกับความพร้อมเพรียงของนกกระจาบ ?

ข. กูหมิ่น

ก. ค้อมวิ่งแข่งหน้าคนอื่น

ค. ทำทาบ

ข. เด็กบางคนส่งงานไม่ครบ

ง. เยาะเย้ย

ค. นักเรียนแย่งกันตอบคำถาม

ง. เด็ก ๆ มารวมกันหน้าเสาธง

๗. "คอยพากันบินหวนลงมา" หมายความว่าอย่างไร ?

ก. บินสูงขึ้นไป

๑๐. นิทานเรื่องนี้สอดคล้องกับสำนวนข้อใด ?

ข. บินไปเรื่อย ๆ

ก. เกลือเป็นพนอน

ค. บินย่นต่ำลง

ข. สาวไล่ให้กาบิน

ง. บินอย่างรวดเร็ว

ค. สามัคคีก่อให้เกิดสุข

ง. ปลาหมอคายเพราะปาก

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง เด็กชายป๋องเสาะความรู้

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง

โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ก. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว คำนวณอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๐) ข้อใดเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า ?

ก. ตะเกียง

ข. ไฟฉาย

ค. เฝือก

ง. ตู้เย็น

๑. จากนิทานเรื่องนี้ให้คิดเรื่องใดเป็นสำคัญ ?

ก. ความสำเร็จ

ข. ความก้าวหน้า

ค. ความพยายาม

ง. ความรอบคอบ

๓. นิทานเรื่องนี้ น่าจะเกิดขึ้นที่ไหน ?

ก. ในวัง

ข. ในเมือง

ค. ในบ้าน

ง. ในโรงเรียน

๒. ข้อความใดแสดงลักษณะ "ท้อแท้ใจ" ?

ก. ขุนนางเกลียดจัง

ข. ว้ายช่วยด้วย

ค. อ้อเป่จจริง ๆ

ง. อ๋อมาอยู่กับฉันนะ

๔. บรรดาทริยะสมบัติหรือสิ่งอื่นจะประเสริฐเท่า

วิชานั้นไม่มี ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

ก. การเรียน

ข. การประหยัค

ค. การตัดสินใจ

ง. การรักษาทรัพย์

๑. "ป้อมตั้งใจเรียนไม่ทอดย หมายถึงว่าอย่างไร ?
- ป้อมมีความกล้าหาญ
 - ป้อมมีความรับผิดชอบ
 - ป้อมมีความมานะพากเพียร
 - ป้อมมีปัญหาในการเรียน
๒. "แมงมุมชักใย" สอดคล้องกับข้อใด ?
- นกทวารัง
 - ไก่ฟ้าไข
 - แมวกินปลิง
 - ปลาว่ายน้ำ
๓. ข้อใดเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ป้อมสอบไล่ได้ ?
- แดงวิ่งถึงเส้นชัย
 - ค่าไถ่รับของขวัญ
 - น้อยไถ่กินขนม
 - นิตไปดูภาพยนตร์
๔. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายของแม่ในการ เล่านิทานให้ป้อมฟัง ?
- ตำหนิป้อม
 - สั่งสอนป้อม
 - ตักเตือนป้อม
 - ให้กำลังใจป้อม
๕. "ป้อมสอบไล่ได้จนถึงชั้นสูงสุด" คำว่า "ชั้นสูงสุด" หมายความว่าอย่างไร ?
- จบการศึกษา
 - สอบได้ที่ ๑ ทุกปี
 - ได้รับการยกย่องตลอดมา
 - ได้รับเลือกเป็นนักเรียนตัวอย่าง
๖. นิทานเรื่องนี้สอนให้ปฏิบัติเช่นไร ?
- ให้ประหยัด
 - ให้ทำความดี
 - ให้พึ่งตนเอง
 - ให้ขยันหมั่นเพียร

แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่อง สี่คนเก่ง

วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ใช้เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ สกุล เลขที่ ห้อง
โรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก. ข. ค. และ ง.
หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (๑) "เขาทำงานเป็น รับของชาติ" คำชี้แจงเส้นใต้หมายถึงข้อใด ?

- ก. ครู
- ข. หมอ
- ☒ ค. ทหาร
- ง. ตำรวจ

๑. นิทานเรื่องนี้ต้องการเน้นถึงอะไร ?

- ก. การได้รับรางวัล
- ข. การสอบไล่ได้ข้อ ๑
- ค. การเรียนภาษาไทย
- ง. การเป็นตัวแทนของโรงเรียน

๒. เรื่องราวในนิทานน่าจะเกิดขึ้นที่ไหนมากที่สุด ?

- ก. บ้าน
- ข. ห้องเรียน
- ค. ห้องประชุม
- ง. สนามเด็กเล่น

๓. ข้อความใดแสดงว่า "เขียนเก่ง" ?

- ก. สมศักดิ์ชอบวาดการ์ตูน
- ข. สมศรีได้นิทานสนุกสนาน
- ค. สมทรงส่งภาพเข้าประกวด
- ง. สมชายได้รางวัลเรียงความดีเด่น

๔. "ทำไมสี่คนจึงเก่งนัก" ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด ?

- ก. คำสั่ง
- ข. คำถาม
- ค. คำขอร้อง
- ง. คำแนะนำ

๑. ข้อใดคือลักษณะ "การเอาใจใส่การเรียน" ?

- ก. เก็บหนังสือ
- ข. ห่องหนังสือ
- ค. ซื้อมือหนังสือ
- ง. จัดหนังสือ

๒. จากข้อความ "ทำไมสี่ก้างกุ้งนั้ก"
ผู้กล่าวมีความรู้สึกอย่างไร ?

- ก. ตกใจ
- ข. น้อยใจ
- ค. เกรงใจ
- ง. แปลกใจ

๓. การเขียนบรรยายเรื่อง น่าจะอยู่ในวิชาใด
มากที่สุด ?

- ก. คณิตไทย
- ข. อ่านไทย
- ค. เขียนไทย
- ง. แต่งความ

๔. ข้อความใดแสดงลักษณะ "ได้รับความสำเร็จ" ?

- ก. สิดาตั้งใจเรียน
- ข. สิดาสอบไล่ไล่
- ค. สิดาได้รับของขวัญ
- ง. สิดาตอบคำถามเพื่อน

๕. ข้อความใดสอดคล้องกับนิทานเรื่องนี้มากที่สุด ?

- ก. ฉันชอบวิชาภาษาไทย
- ข. ฉันใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง
- ค. ฉันรักครูสอนภาษาไทย
- ง. ฉันมาเรียนวิชาภาษาไทยทุกครั้ง

๖. ในนิทานเรื่องนี้ ใครน่าจะภาคภูมิใจมากที่สุด ?

- ก. ครู
- ข. เพื่อน
- ค. สิดา
- ง. พ่อแม่

การศึกษารูปแบบการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟื้นและความทนทานในการจำ
 วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

บทคัดย่อ

ของ

พวงจันทร์ อยู่เป็นสุข

เสนอคณะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ตุลาคม ๒๕๒๕ 231 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทาน ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ ของนักเรียนที่ฟังนิทานซึ่งมีรูปแบบการเล่าแตกต่างกัน คือ การเล่านิทานแบบแสดงท่าทางประกอบ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบและการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำนวน ๕๐ คน ของโรงเรียนแจ่มจันทร์ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายออกเป็น ๔ กลุ่ม กลุ่มละ ๒๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แผนการสังเกตบันทึกตอนการเล่านิทานรวมอุปกรณ์การเล่านิทาน ๑๒ เรื่อง รวม ๔๔ แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทานเรื่องละ ๑๐ ข้อ รวมทั้งหมด ๑๒๐ ข้อ (ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบรวมเท่ากับ .๙๐๒๔) เวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งสี่กลุ่ม ๔๔ ครั้ง รวม ๑๒ สัปดาห์ จากทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวประกอบ

พบว่านักเรียนที่ฟังนิทาน แบบครูเล่าและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ มีความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงกว่าแบบฟังการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกจากนี้มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการเล่านิทานและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้มาก เพราะสะดวกในการสอน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนและประหยัดค่าใช้จ่าย

A STUDY ON THE EFFECTS OF STORY-TELLING APPROACHES
TO LISTENING AND RETENTION ABILITIES OF LEARNING
THAI STUDENTS IN PRATHOM SUKSA II

AN ABSTRACT

BY

PONGCHAN YOOPENSUK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

October 1982

The main purpose of this research was to study the effects of four story - telling approaches to listening and retention abilities of Prathom Suksa II Students learning Thai. The stories were told in 4 different ways as follows: 1) the story - telling by teachers and students' acting out, 2) the story - telling with puppet showing, 3) the story - telling with illustrations, and 4) the single typical story - telling.

Eighty Prathom Suksa II students of Jamjun School in Bangkok were selected as the subjects of the study. The subjects were randomly assigned to four experimental groups. In forty - eight times, forty - eight instructional models of twelve stories and one hundred and twenty items of listening ability test ($r_{tt} = .9024$) were the instruments used for data collection. The one - way analysis of variance (ANOVA) was statistically used for the data analysis.

It was statistically indicated that the scores under the story - telling with students' acting out approach was better than the ones with typical story - telling in listening and retention abilities ($p < .05$). The story - telling with puppet showing and the story - telling with illustrations were not significantly different from the story - telling by teachers and students' acting out.

In conclusion, story - telling with students' acting out approach is the most suitable instructional method. It is feasible, effective and economic for the teacher and the student to accomplish their teaching and learning.